

H R V A T S K I S A B O R
Odbor za europske poslove

Klasa: 022-03/21-03/10
Urbroj: 6521-31-20-01
Zagreb, 18. veljače 2021.

D.E.U. br. 20/022

**ODBOR ZA FINACIJE I
DRŽAVNI PRORAČUN**
Predsjednica Grozdana Perić

Poštovana predsjednice Odbora,

Odbor za europske poslove na temelju članka 154. stavka 1. Poslovnika Hrvatskoga sabora prosljeđuje Odboru za financije i državni proračun stajalište o dokumentu Europske unije iz Radnog programa za razmatranje stajališta Republike Hrvatske za 2020. godinu:

**Stajalište Republike Hrvatske o
Paketu za digitalne financije (MiCA):
Prijedlogu uredbe Europskog parlamenta i Vijeća o tržištima kriptoinovine i
izmjeni Direktive (EU) 2019/1937
COM (2020) 593
i Prijedlogu uredbe Europskog parlamenta i Vijeća o pilot-režimu za tržišne
infrastrukture temeljene na tehnologiji decentraliziranog vođenja evidencije
transakcija
COM (2020) 594**

koje je Koordinacija za unutarnju i vanjsku politiku Vlade Republike Hrvatske usvojila Zaključkom: Klasa: 022-03/20-07/381, Urbroj: 50301-21/32-20-3 na sjednici održanoj 14. prosinca 2020.

Predmetne prijedloge uredbi Europska komisija je dostavila Hrvatskom saboru 11. i 12. studenoga 2020., te je u tijeku njihovo donošenje u Europskom parlamentu i Vijeću Europske unije.

U skladu s člankom 154. stavkom 2. Poslovnika Hrvatskoga sabora, molim Vas da Odboru za europske poslove dostavite mišljenje o Stajalištu Republike Hrvatske najkasnije do 12. ožujka 2021. godine.

S poštovanjem,

PREDSJEDNIK ODBORA
Domagoj Hajduković

U prilogu: - Stajalište Republike Hrvatske o COM (2020) 593 i COM (2020) 594
- COM (2020) 593 i COM (2020) 594
Na znanje: - INFODOK služba

PRIJEDLOG OKVIRNOG STAJALIŠTA RH

Naziv dokumenta (na hrvatskom i engleskom):

Prijedlog Uredbe Europskog parlamenta i Vijeća o tržištima kriptovaluta i izmjeni Direktive (EU) 2019/1937

Proposal for a REGULATION OF THE EUROPEAN PARLIAMENT AND OF THE COUNCIL on Markets in Crypto-assets, and amending Directive (EU) 2019/1937

Prijedlog Uredbe Europskog parlamenta i Vijeća o pilot-režimu za tržišne infrastrukture temeljene na tehnologiji decentraliziranog vođenja evidencije transakcija

Proposal for a REGULATION OF THE EUROPEAN PARLIAMENT AND OF THE COUNCIL on a pilot regime for market infrastructures based on distributed ledger technology

Brojčana oznaka dokumenta:

COM/2020/593 final, COM/2020/594 final

Nadležno TDU za izradu prijedloga stajališta (nositelj izrade stajališta) i ustrojstvena jedinica:

Nadležno tijelo državne uprave: Ministarstvo financija

Ustrojstvena jedinica: Sektor za financijski sustav

Druga tijela državne uprave, agencije i javne ustanove uključene u izradu Prijedloga okvirnog stajališta: Hrvatska narodna banka, Hrvatska agencija za nadzor financijskih usluga

Nadležna služba u MVEP (Sektor za COREPER II):

Sektor za COREPER II, Služba za ekonomske i financijske poslove

Nadležna radna skupina Vijeća EU:

Radna skupina za financijske usluge

Osnovne sadržajne odredbe prijedloga EU:

Prijedlog Uredbe Europskog parlamenta i Vijeća o tržištima kriptovaluta i izmjeni Direktive (EU) 2019/1937 (u daljnjem tekstu: Prijedlog MiCA)

Cilj Prijedloga MiCA je pružiti pravnu sigurnost za kriptovalutu koja nije obuhvaćena postojećim propisima Europske unije o financijskim uslugama i utvrditi ujednačena pravila na razini Europske unije za pružatelje usluga povezanih s kriptovalutom i izdavatelje kriptovaluta.

Prijedlog MiCA podijeljen je u devet glava.

U glavi I. utvrđuju se predmet, područje primjene, pojmovi i definicije. Utvrđuje se primjena na pružatelje usluga povezanih s kriptovalutom i izdavatelje kriptovaluta te se utvrđuju ujednačeni zahtjevi transparentnosti i objavljivanja u odnosu na izdavanje, poslovanje, organizaciju i upravu pružatelja usluga povezanih s kriptovalutom te pravila zaštite

potrošača i mjere za sprječavanje zlouporabe tržišta. Područje primjene ograničava se na kriptoinovinu koja se ne smatra financijskim instrumentima, depozitima ili strukturiranim depozitima prema propisima Europske unije o financijskim uslugama.

U glavi II. uređuju se javne ponude i plasman kriptoinovine koji ne uključuju tokene vezane uz imovinu i tokene e-novca. Utvrđuje se da izdavatelj ima pravo javno nuditi takvu kriptoinovinu u Europskoj uniji ili tražiti uvrštenje za trgovanje na platformi za trgovanje ako ispunjava određene zahtjeve, kao što su: obveza osnivanja pravne osobe ili obveza izrade bijele knjige o kriptoinovini, dostava bijele knjige o kriptoinovini nadležnim tijelima i njezina objava. Prijedlog MiCA izričito prepoznaje kriptoinovinu koja je izdana i čije izdanje je kontrolirano od strane osobe ili grupe osoba koje je moguće identificirati i povezati sa konkretnom jurisdikcijom. S druge strane, većina kriptoinovine nakon 2018. izdana je na donekle decentraliziran način. To podrazumijeva da korisnici u interakciji s aplikacijom ili protokolom kreiranim na DLT-u mogu uz izvršavanje određenih radnji sami izdavati kriptoinovinu. Stav Europske komisije je da se Prijedlog MiCA ne odnosi na projekte gdje nije moguće „identificirati“ izdavatelja.

Nakon objave bijele knjige izdavatelj kriptoinovine može ponuditi kriptoinovinu u Europskoj uniji ili zatražiti njezino uvrštenje za trgovanje na platformi za trgovanje. Postoje i određena izuzeća od objavljivanja bijele knjige, uključujući ona za male ponude kriptoinovine (do 1 milijun eura u razdoblju od 12 mjeseci) i ponude namijenjene kvalificiranim ulagateljima kako su definirani u Uredbi o prospektu¹. Utvrđuju se zahtjevi u pogledu informacija o bijeloj knjizi o kriptoinovini koja se prilaže javnoj ponudi kriptoinovine ili uvrštenju kriptoinovine na platformu za trgovanje kriptoinovinom te se propisuju određeni zahtjevi koji se odnose na marketinške materijale izdavatelja kriptoinovine. Bijela knjiga o kriptoinovini ne podliježe postupku prethodnog odobrenja nadležnih nacionalnih tijela. Dostavlja se nadležnim nacionalnim tijelima zajedno s procjenom je li predmetna kriptoinovina financijski instrument prema MiFID II². Nakon dostave bijele knjige o kriptoinovini nadležna tijela imati će ovlast suspendirati ili zabraniti ponudu, zahtijevati uvrštavanje dodatnih informacija u bijelu knjigu o kriptoinovini ili objaviti činjenicu da se izdavatelj ne pridržava odredbi. Glava II. sadržava i posebne odredbe o vremenski ograničenim ponudama kriptoinovine, izmjenama početne bijele knjige o kriptoinovini, pravu odustajanja koje se dodjeljuje stjecateljima kriptoinovine, obvezama koje se propisuju svim izdavateljima kriptoinovine te o odgovornosti izdavatelja u pogledu bijele knjige o kriptoinovini.

U glavi III. poglavlju 1. opisuje se postupak izdavanja odobrenja za rad izdavatelja tokena vezanih uz imovinu i odobravanja njihove bijele knjige o kriptoinovini koja provode nadležna nacionalna tijela. Da bi dobili odobrenje za poslovanje u Europskoj uniji, izdavatelji tokena vezanih uz imovinu moraju biti osnovani kao pravna osoba s poslovnim nastanom u Europskoj uniji. Nijedan token vezan uz imovinu ne smije se javno nuditi u Europskoj uniji niti uvrstiti za trgovanje na platformi za trgovanje kriptoinovinom ako izdavatelj nema odobrenje za rad u Europskoj uniji i ako ne objavi bijelu knjigu o kriptoinovini koju je odobrilo njegovo nadležno tijelo. Navode se izuzeća za male tokene vezane uz imovinu i za tokene vezane uz imovinu koje plasiraju, distribuiraju i posjeduju isključivo kvalificirani

¹ Uredba (EU) 2017/1129 Europskog parlamenta i Vijeća od 14. lipnja 2017. o prospektu koji je potrebno objaviti prilikom javne ponude vrijednosnih papira ili prilikom uvrštavanja za trgovanje na uređenom tržištu te stavljanju izvan snage Direktive 2003/71/EZ (Tekst značajan za EGP)

² Direktiva 2014/65/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 15. svibnja 2014. o tržištu financijskih instrumenata i izmjeni Direktive 2002/92/EZ i Direktive 2011/61/EU (Tekst značajan za EGP)

ulagatelji. Detaljno je objašnjeno oduzimanje odobrenja za rad te je utvrđen postupak za izmjenu bijele knjige o kriptoinovini.

U glavi III. poglavlju 2. utvrđene su obveze izdavatelja tokena vezanih uz imovinu koji su dužni postupati pošteno, pravedno i profesionalno. Utvrđuju se pravila za objavljivanje bijele knjige o kriptoinovini i potencijalnih promidžbenih sadržaja te zahtjevi za te sadržaje. Nadalje, izdavatelji imaju obveze kontinuiranog informiranja i dužni su uspostaviti postupak rješavanja pritužbi. Također, moraju ispunjavati i druge zahtjeve, kao što su pravila o sukobu interesa, obavijesti nadležnom tijelu o promjenama njihova upravljačkog tijela, mehanizmima upravljanja, regulatornom kapitalu, pravila o pričuvi imovine kojom se osiguravaju tokeni vezani uz imovinu i zahtjevi za skrbništvo nad pričuvnom imovinom. Objašnjava se da izdavatelj ulaže pričuvenu imovinu isključivo u sigurnu imovinu niskog rizika. Izdavateljima tokena vezanih uz imovinu uvodi se obveza objavljivanja prava povezanih s tokenima vezanima uz imovinu, uključujući svako izravno potraživanje prema izdavatelju ili iz pričuve imovine. Ako izdavatelj tokena vezanih uz imovinu ne ponudi pravo izravnog iskupa ili potraživanja prema izdavatelju ili iz pričuvene imovine svim imateljima tokena vezanih uz imovinu, dodjeljuju im se minimalna prava. Sprječava se da izdavatelji tokena vezanih uz imovinu i pružatelji usluga povezanih s kriptoinovinom odobravaju kamate imateljima tokena vezanih uz imovinu.

U glavi III. poglavlju 4. utvrđuju se pravila za stjecanje izdavatelja tokena vezanih uz imovinu, detaljno se opisuje procjena planiranog stjecanja i sadržaj takve procjene.

U glavi III. poglavlju 5. utvrđuju se kriteriji na temelju kojih Europska agencija za nadzor banaka (u daljnjem tekstu: EBA) utvrđuje je li neki token vezan uz imovinu značajan. Ti su kriteriji sljedeći: veličina korisničke baze promotora tokena vezanih uz imovinu, vrijednost tokena vezanih uz imovinu ili njihove tržišne kapitalizacije, broj i vrijednost transakcija, vrijednost pričuve imovine, značaj prekograničnih aktivnosti izdavatelja i međupovezanost s financijskim sustavom. Utvrđuju se određeni minimalni pragovi s kojima delegirani akt mora biti usklađen. Također, detaljno se opisuje mogućnost da izdavatelj klasificira token vezan uz imovinu kao značajan u trenutku podnošenja zahtjeva za izdavanje odobrenja za rad na vlastitu inicijativu. Navode se dodatne obveze za izdavatelje značajnih tokena vezanih uz imovinu, kao što su dodatni kapitalni zahtjevi, politika upravljanja likvidnošću i interoperabilnost.

Glavom III. poglavljem 6. izdavatelja se obvezuje da uspostavi postupak uredne likvidacije.

U glavi IV. poglavlju 1. opisuje se postupak izdavanja odobrenja za rad izdavatelju tokena e-novca. Opisuje se da se tokeni e-novca ne nude javno u Europskoj uniji niti uvrstavaju za trgovanje na platformi za trgovanje kriptoinovinom ako izdavatelj nema odobrenje za rad kao kreditna institucija ili kao institucija za elektronički novac. Opisuje se kako se imateljima tokena e-novca dodjeljuje pravo potraživanja prema izdavatelju: tokeni e-novca izdaju se po nominalnoj vrijednosti i po primitku sredstava, a nakon zahtjeva imatelja tokena e-novca, izdavatelji ih u bilo kojem trenutku moraju iskupiti po nominalnoj vrijednosti. Sprječava se da izdavatelji tokena e-novca i pružatelji usluga povezanih s kriptoinovinom odobravaju kamate imateljima tokena e-novca. Utvrđuju se zahtjevi za bijelu knjigu o kriptoinovini koja se prilaže pri izdavanju tokena e-novca, kao što su: opis izdavatelja, detaljan opis projekta izdavatelja, navod o tome radi li se o javnoj ponudi tokena e-novca ili njihovu uvrštenju na platformu za trgovanje te informacije o rizicima povezanim s izdavateljem e-novca, tokenima e-novca i provedbom bilo kojeg potencijalnog projekta. Ovo poglavlje sadržava odredbu o odgovornosti koja se odnosi na bijelu knjigu o kriptoinovini povezanu s tokenima e-novca. Utvrđuju se zahtjevi za potencijalne promidžbene sadržaje izrađene u vezi s

ponudom tokena e-novca te se navodi da se sva sredstva koja izdavatelj primi u zamjenu za tokene e-novca ulažu u imovinu iskazanu u istoj valuti uz koju je vezan token e-novca.

U glavi IV. poglavlju 2. navodi se da EBA klasificira tokene e-novca kao značajne na temelju utvrđenih kriterija te se detaljno opisuje mogućnost da izdavatelj klasificira token e-novca kao značajan u trenutku podnošenja zahtjeva za odobrenje za rad na vlastitu inicijativu. Poglavlje sadržava dodatne obveze za izdavatelje značajnih tokena e-novca.

U glavi V. utvrđuju se odredbe o izdavanju odobrenja za rad i uvjetima poslovanja pružatelja usluga povezanih s kriptoinovinom. U poglavlju 1. utvrđuju se odredbe o izdavanju odobrenja za rad i detaljno se opisuju sadržaj takvog zahtjeva, procjena zahtjeva i prava dodijeljena nadležnim tijelima za oduzimanje odobrenja za rad. Ovo poglavlje sadržava i mandat Europske agencije za vrijednosne papire i tržište kapitala (u daljnjem tekstu: ESMA) za uspostavu registra svih pružatelja usluga povezanih s kriptoinovinom, koji će uključivati i informacije o bijelim knjigama o kriptoinovini koje dostave nadležna tijela. Utvrđuju se pojedinosti i način prenošenja informacija o prekograničnim aktivnostima kriptoinovine od nadležnog tijela matične države članice nadležnom tijelu države članice domaćina. U poglavlju 2. propisuju se zahtjevi za sve pružatelje usluga povezanih s kriptoinovinom, kao što su pošteno, pravedno i profesionalno postupanje, bonitetni zaštitni mehanizmi, organizacijski zahtjevi, pravila o čuvanju kriptoinovine i sredstava klijenata, obveza uspostavljanja postupka rješavanja pritužbi, pravila o sukobu interesa i pravila o eksternalizaciji. U glavi V. poglavlju 3. utvrđuju se zahtjevi za pojedine usluge: skrbništvo nad kriptoinovinom, platforme za trgovanje kriptoinovinom, razmjena kriptoinovine za fiducijarnu valutu ili za drugu kriptoinovinu, izvršavanje naloga, usluge provedbe ponude odnosno prodaje kriptoinovine, zaprimanje i prijenos naloga za kriptoinovinu u ime trećih strana i savjetovanje o kriptoinovini. U poglavlju 4. utvrđuju se pravila o stjecanju pružatelja usluga povezanih s kriptoinovinom.

U glavi VI. utvrđuju se zabrane i zahtjevi za sprječavanje zlouporabe tržišta koja uključuje kriptoinovinu. Definira se područje primjene pravila o zlouporabi tržišta, pojam povlaštenih informacija i utvrđuje da je izdavatelj čija se kriptoinovina uvrsti za trgovanje na platformi za trgovanje kriptoinovinom dužan objaviti povlaštene informacije. Ostalim odredbama ove glave zabranjuju se trgovanje na temelju povlaštenih informacija, nezakonito objavljivanje povlaštenih informacija i manipuliranje tržištem.

U glavi VII. navode se pojedinosti o ovlastima nadležnih nacionalnih tijela, EBA-e i ESMA-e. U glavi VII. poglavlju 1. državama članicama uvedena je obveza imenovanja jednog ili više nadležnih tijela za potrebe Prijedloga MiCA, uključujući jedno nadležno tijelo odabrano da bude jedinstvena kontaktna točka. U poglavlju 1. utvrđuju se i detaljne odredbe o ovlastima nadležnih nacionalnih tijela i suradnji nadležnih tijela, kako s EBA-om i ESMA-om tako i s drugim tijelima. Detaljno se uređuju dužnosti država članica u pogledu obavješćivanja te pravila o čuvanju poslovne tajne, zaštiti podataka i o mjerama opreza koje mogu poduzeti nadležna nacionalna tijela u državama članicama domaćinima. Utvrđuju se pravila o suradnji s trećim zemljama te uređuje se postupak rješavanja pritužbi pred nadležnim tijelima.

U glavi VII. poglavlju 2. detaljno se utvrđuju administrativne sankcije i mjere koje mogu izreći nadležna tijela, izvršavanje njihovih nadzornih ovlasti i ovlasti izricanja sankcija, pravo na žalbu, objavljivanje odluka, izvješćivanje EBA-e i ESMA-e o sankcijama te prijavljivanje povreda i zaštita osoba koje prijavljuju povrede.

U glavi VII. poglavlju 3. utvrđuju se detaljne odredbe o ovlastima i nadležnostima EBA-e s obzirom na nadzor izdavatelja značajnih tokena vezanih uz imovinu i značajnih tokena e-

novca, uključujući nadzorne odgovornosti, pravila o kolegijima nadzornih tijela za izdavatelje značajnih tokena vezanih uz imovinu. Kolegij se, među ostalim, sastoji od nadležnog tijela matične države članice u kojoj izdavatelj tokena vezanih uz imovinu ima odobrenje za rad, EBA-e, ESMA-e, nadležnih tijela koja nadziru najvažnije platforme za trgovanje kriptoinovinom, skrbnika, kreditnih i drugih institucija koje pružaju usluge u vezi sa značajnim tokenom vezanim uz imovinu te Europske središnje banke (u daljnjem tekstu: ECB). Utvrđuje se da EBA, u suradnji s ESMA-om i Europskim sustavom središnjih banaka, mora izraditi nacrt regulatornih normi za utvrđivanje najvažnijih platformi za trgovanje i skrbnika te pojedinosti o praktičnim aranžmanima kolegija. Utvrđuju se pravila o kolegijima nadzornih tijela za izdavatelje značajnih tokena e-novca te ovlasti takvog kolegija za izdavanje neobvezujućih mišljenja.

U poglavlju 4. navode se ovlasti EBA-e i nadležnosti s obzirom na izdavatelje značajnih tokena vezanih uz imovinu i izdavatelje značajnih tokena e-novca: obveza čuvanja povjerljivosti, zahtjev za informacije, ovlasti za opće istrage, izravni nadzor, razmjena informacija, sporazum o razmjeni informacija s trećim zemljama, objavljivanje informacija iz trećih zemalja i suradnja s drugim tijelima.

U glavi VIII. utvrđuje se postupak delegiranja radi donošenja delegiranih akata Europske komisije.

Glava IX. sadržava prijelazne i završne odredbe, uključujući obvezu Europske komisije da sastavi izvješće o ocjeni učinka uredbe.

Prijedlog Uredbe Europskog parlamenta i Vijeća o pilot-režimu za tržišne infrastrukture temeljene na tehnologiji decentraliziranog vođenja evidencije transakcija (u daljnjem tekstu: Prijedlog DLT pilot-režim)

Cilj Prijedloga DLT pilot-režim je pružiti pravnu sigurnost i fleksibilnost sudionicima na tržištu koji žele upravljati tržišnom infrastrukturom tehnologija decentraliziranog vođenja evidencije transakcija (u daljnjem tekstu: DLT) uspostavom jedinstvenih zahtjeva za njihov rad. Odobrenja dodijeljena u skladu s Prijedlogom DLT pilot-režim omogućit će sudionicima na tržištu da upravljaju tržišnom infrastrukturom DLT i da pružaju svoje usluge u svim državama članicama.

U članku 1. određeni su predmet i područje primjene. Određuju se uvjeti za rad tržišnih infrastrukture DLT, odobrenja za njihovu upotrebu te nadzor i suradnju nadležnih tijela i ESMA-e. Prijedlog DLT pilot-režim se primjenjuje na sudionike na tržištu koji su dobili odobrenje u skladu s člankom 7. ili člankom 8. U članku 2. utvrđuju se pojmovi i definicije. U članku 3. opisuju se ograničenja u odnosu na prenosive vrijednosne papire DLT koji se mogu uvrstiti za trgovanje tržišnim infrastrukturom DLT ili koje tržišne infrastrukture DLT mogu evidentirati. Kod dionica tržišna kapitalizacija ili okvirna tržišna kapitalizacija izdavatelja prenosivih vrijednosnih papira DLT trebala bi biti niža od 200 milijuna eura, a kod javnih obveznica koje nisu državne obveznice, pokrivene obveznice i korporativne obveznice ograničenje je 500 milijuna eura.

Tržišne infrastrukture DLT ne bi smjele uvrštavati za trgovanje državne obveznice niti ih evidentirati. Ukupna tržišna vrijednost prenosivih vrijednosnih papira DLT koje evidentira središnji depozitorij vrijednosnih papira (u daljnjem tekstu: CSD), koji upravlja sustavom za namiru vrijednosnih papira DLT, ili multilateralna trgovinska platforma DLT (u daljnjem tekstu: MTP DLT), kada ima odobrenje za evidentiranje takvih prenosivih vrijednosnih papira DLT, ne smije premašiti iznos od 2,5 milijardi eura.

U članku 4. određuju se zahtjevi za MTP DLT te se određuju izuzeća. U članku 5. određuju se zahtjevi za CSD koji upravljaju sustavom za namiru vrijednosnih papira te određuju se izuzeća. U člancima 4. i 5. naveden je ograničen popis izuzeća koja mogu zatražiti tržišne infrastrukture DLT i uvjeti za takva izuzeća.

U članku 6. određuju se dodatni zahtjevi koji su primjenjivi na tržišne infrastrukture DLT radi uklanjanja novih oblika rizika. Tržišne infrastrukture DLT dužne su pružiti svim članovima, sudionicima, klijentima i ulagateljima jasne i nedvosmislene informacije o načinu na koji obavljaju svoje usluge i aktivnosti te u čemu se razlikuju od tradicionalnih. Tržišne infrastrukture DLT isto tako moraju osigurati prikladnost svih IT i kibernehanizama povezanih s upotrebom DLT-a. U slučajevima kad poslovni model tržišne infrastrukture DLT uključuje čuvanje sredstava klijenata ili prenosivih vrijednosnih papira DLT ili načine za pristup njima, tada on mora imati odgovarajuće mehanizme za čuvanje takve imovine.

U člancima 7. i 8. utvrđen je postupak za dobivanje posebnog odobrenja za upravljanje MTP-om DLT odnosno sustavom za namiru vrijednosnih papira DLT te informacije koje se moraju dostaviti nadležnom tijelu.

U članku 9. definira se suradnja između tržišne infrastrukture DLT, nadležnih tijela i ESMA-e.

U članku 10. utvrđuje se izvješćivanje i preispitivanje. ESMA će najkasnije po proteku pet godina izraditi detaljno izvješće o pilot-režimu i dostaviti ga Europskoj komisiji. Europska komisija će na temelju procjene ESMA-e izraditi izvješće s analizom troškova i koristi o tome treba li zadržati pilot-režim u postojećem obliku, izmijeniti ili ukinuti.

U članku 11. propisana je primjena 12 mjeseci nakon stupanja na snagu Prijedloga DLT pilot-režim.

Razlozi za donošenje i pozadina dokumenta:

Europska komisija usvojila je 24. rujna 2020. Paket digitalnih financija, koji uključuje Strategiju digitalnog financiranja, Strategiju za plaćanja malih vrijednosti i zakonodavne prijedloge o kripto imovini i digitalnoj otpornosti. Cilj je konkurentniji financijski sektor Europske unije koji potrošačima daje pristup inovativnim financijskim proizvodima, istovremeno osiguravajući zaštitu potrošača i financijsku stabilnost. Uz Prijedlog MiCA i Prijedlog DLT pilot-režim, paket sadržava i Prijedlog DORA³ i Prijedlog Direktive Europskog parlamenta i Vijeća o izmjeni Direktiva 2006/43/EC, 2009/65/EC, 2009/138/EU, 2011/61/EU, 2013/36/EU, 2014/65/EU, 2015/23696/EU i 2016/2341/EU.

Ovim prijedlozima se dodatno omogućava i podupire potencijal digitalnog financiranja u smislu inovacija i tržišnog natjecanja uz istovremeno smanjenje rizika te oni predstavljaju konkretne mjere za postizanje regulatornog okvira za financijske usluge u Europskoj uniji koji je otvoren za inovacije i ne predstavlja prepreku primjeni novih tehnologija. Kriptoimovina je jedna od najvažnijih primjena tehnologije lanca blokova u financijama.

³ Prijedlog Uredbe Europskog parlamenta i Vijeća o digitalnoj operativnoj otpornosti za financijski sektor i izmjeni Uredbi (EZ) br. 1060/2009, (EU) br. 648/2012, (EU) br. 600/2014 i (EU) Broj 909/2014

Posebnu pozornost privlači nova podskupina kriptovalute odnosno tzv. stabilne kriptovalute (engl. stablecoins). Tržište kriptovalute je još uvijek skromno te ne predstavlja prijetnju financijskoj stabilnosti, ali to bi se moglo promijeniti s pojavom globalnih stabilnih kriptovaluta.

Cilj novih zakonodavnih prijedloga je ukloniti prepreke uspostavljanju unutarnjeg tržišta za financijske usluge i poboljšati njegovo funkcioniranje tako da se osigura potpuna usklađenost primjenjivih pravila.

Trenutno izdavatelji i pružatelji usluga kriptovalute ne mogu iskoristiti sve prednosti unutarnjeg tržišta jer nema pravne sigurnosti u pogledu regulatornog tretmana kriptovalute i namjenskog, usklađenog regulatornog i nadzornog režima na razini Europske unije. Nekoliko je država članica već uvelo poseban režim za određene pružatelje usluga povezanih s kriptovalutom ili dio njihove djelatnosti, a sve više država članica razmatra mogućnost posebnih nacionalnih okvira o kriptovaluti i pružateljima usluga povezanih s kriptovalutom. Međutim, rješavanje ovoga pitanja samo na nacionalnim razinama dovodi do rascjepkanosti tržišta. Nadalje, raznoliki okviri, pravila i tumačenja kriptovalute i usluga povezanih s kriptovalutom u Europskoj uniji otežavaju pružateljima usluga proširenje poslovanja. Pružatelji tih proizvoda i usluga koji su po prirodi prekogranični moraju biti upoznati s propisima nekoliko država članica, ishoditi više nacionalnih odobrenja za rad ili registracija i pridržavati se različitih nacionalnih propisa, što ponekad iziskuje prilagodbu njihova poslovnog modela u Europskoj uniji. Navedeno uzrokuje visoke troškove, pravnu složenost i nesigurnost za pružatelje usluga u području kriptovalute, čime se ograničava razvoj i širenje aktivnosti povezanih s kriptovalutom u Europskoj uniji. Stvaraju se nejednaki uvjeti za pružatelje usluga povezanih s kriptovalutom ovisno o njihovoj lokaciji te dodatne prepreke nesmetanom funkcioniranju unutarnjeg tržišta. Povećava se pravna nesigurnost, koja u kombinaciji s nepostojanjem zajedničkog okvira na razini Europske unije izlaže potrošače i ulagatelje znatnim rizicima.

Uvođenjem zajedničkog okvira moguće je ujednačiti uvjete poslovanja i tako prevladati razlike među nacionalnim okvirima zbog kojih nastaje rascjepkanost tržišta te istodobno smanjiti složenost i troškove, omogućiti potpun pristup unutarnjem tržištu i pravnu sigurnost koja je nužna za promicanje inovacija na tržištu kriptovalute. Time će se pridonijeti integritetu tržišta i osigurati odgovarajuće razine zaštite potrošača i ulagatelja te financijsku stabilnost.

Važno je napomenuti da se pilot-režim uvodi jer je postojeća regulativa ocijenjena nedovoljno tehnološki neutralnom za poticanje inovacija vezanih uz DLT. Ipak, DLT pilot-režim propisuje obvezu CSD-u koji upravlja sustavom namire DLT prenosivih vrijednosnih papira ili MTP-u kojoj je dozvoljeno provoditi namiru DLT prenosivih vrijednosnih papira (specifičnost DLT režima da prenosivi vrijednosni papir ne mora biti evidentirani u središnjem depozitaru vrijednosnih papira) uspostave pravila o funkcioniranju „proprietary“ DLT-a kojim oni upravljaju (DLT-a koji je u vlasništvu licenciranog subjekta). Iz navedenoga proizlazi da bi se u okviru ovog propisa mogla koristiti samo rješenja temeljena na zatvorenim, odnosno privatnim DLT sustavima. U zatvorenom (eng. permissioned) sustavu administrator kontrolira broj sudionika u mreži koja će konsenzusom donositi odluke dok u otvorenom (eng. permissionless). Dodatno, u privatnim DLT sustavu mogu sudjelovati samo sudionici kojima je to dozvoljeno. Zbog odabira konkretnog tehnološkog rješenja u samom tekstu propisa, ne utvrđuju se principi koje određeni sustav mora zadovoljiti, već se unaprijed određuje „pobjednike“ i „gubitnike“ u razvoju tehnoloških rješenja. S druge strane, iako se na prvi pogled može činiti kontradiktornim, na javnim i otvorenim DLT sustavima postoje razvijene aplikacije i instrumenti koji su izrađeni u sklopu postojeće financijske regulative.

Drugim riječima, različite aplikacije mogu biti izrađene uz korištenje javnih i otvorenih DLT sustava, a da se mogućnosti pristupa i pravila korištenja aplikacije ipak stave pod kontrolu određenog subjekta i u skladu s određenim pravilima. Zbog navedenoga treba razlikovati proizvode, odnosno aplikacije koji su temeljeni na određenom DLT-u od karakteristika samog DLT-a. Dakle, iako je neki DLT otvoren i javan, to ne znači da na njemu nije moguće temeljiti aplikaciju koja postavlja ograničenja korisnicima te aplikacije. Drugim riječima, sve što se želi propisati s vlasničkim DLT sustavom, može se napraviti propisivanjem da licencirano društvo ima nužnu kontrolu nad aplikacijom kreiranom na bilo kojoj vrsti DLT-a. U tom slučaju bi prijedlog pilot-režima bio više otvoren inovacijama, a uz potrebnu razinu sigurnosti.

U svakom slučaju ostaje nejasno zašto bi se propisivao cijeli pilot-režim s nizom izuzetaka za centralizirane oblike DLT-a koji bi te zahtjeve ionako vrlo vjerojatno mogli zadovoljiti.

Status dokumenta:

Zadnja verzija: Europska komisija je 24. rujna 2020. usvojila prijedloge.

U raspravi su na razini Vijeća Europske unije.

Stajalište RH – ključni elementi:

HR načelno podržava Prijedlog MiCA i Prijedlog DLT pilot-režim koji imaju za cilj konkurentniji financijski sektor Europske unije koji potrošačima daje pristup inovativnim financijskim proizvodima, istovremeno osiguravajući zaštitu potrošača i financijsku stabilnost.

Sporna/otvorena pitanja za RH:

HR ima općeniti komentar u odnosu na samu dinamiku rasprave. S obzirom da je riječ o izradi potpuno novoga zakonodavnog okvira Europske unije, potrebno je održati temeljite rasprave te osigurati dovoljno vremena za analizu zakonodavnih prijedloga.

S obzirom na Prijedlog MiCA-a:

- definicija kripto-imovine je preširoka te je treba ograničiti na proizvode koji imaju obilježja financijskih proizvoda, a izlaze iz okvira trenutne financijske regulative;
- treba pojasniti odnos Prijedloga MiCA-e prema decentraliziranom izdavanju kripto-imovine;
- nadalje, za očekivati je da će razlika između definicije kripto-imovine i MiFID II financijskih instrumenata često biti nejasna u praksi. MiFID II je direktiva s različitim i neharmoniziranim implementacijama u državama članicama Europske unije te je za očekivati da bi to moglo imati utjecaj i na kvalifikaciju različitih vrsta kripto-imovine. To se posebno odnosi na takozvane korisničke tokene i tokene vezane uz imovinu. Predloženo u Prijedlogu MiCA ne pruža dovoljnu razinu pravne sigurnosti i dovesti će do regulatorne arbitraže i fragmentacije tržišta Europske unije;
- sadržaj bijele knjige trebalo bi nadopuniti s određivanjem minimalnog ciljanog iznosa upisa ponude, a u slučaju neostvarenja tog iznosa obveznog povrata uloženi sredstava ulagateljima;
- kao oblik držanja sredstava tokom javne ponude trebalo bi uključiti i pametne ugovore, a kako bi se uskladilo s praksom uvriježenom na kripto-tržištima uz dodatak obvezne police osiguranja;

- kreditne institucije trebale bi ishoditi posebnu dozvolu s ciljem izdavanja tokena vezanih za imovinu;
- pravni okvir za tokene e-novca ne može se podvesti pod postojeći okvir e-novca sukladno Direktivi za elektronički novac⁴;
- pružateljima usluga mjesta trgovanja krypto-imovinom bi trebalo dopustiti da uz jasno definirane uvjete mogu transakcije namirivati na centralizirani način;
- treba uzeti u obzir kod određivanja kapitalnih zahtjeva pružatelja usluga drže li oni imovinu klijenata ili ne;
- pružatelji usluga skrbništva za krypto-imovne trebali bi biti prepoznati kao mogući depozitari za imovinu alternativnih investicijskih fondova naspram krypto-imovine;
- nadalje, trebalo bi im biti omogućeno da obavljaju pomoćnu djelatnost skrbništva za DLT financijske instrumente, ali samo ako zadovoljavaju sve prudencijalne standarde i zaštitu imovine klijenata kao i MiFID II subjekti. S obzirom da se u suštini radi o skrbi nad privatnim kriptografskim ključevima takvi subjekti trebali bi biti osposobljeni za obavljanje takvih usluga skrbništva;
- trebalo bi u svakom slučaju osigurati da subjekti koje regulira Prijedlog MiCA-a zaista obavljaju djelatnost u državi članici Europske unije u kojoj im je sjedište;
- stajališta smo da bi odredbe koje se odnose na izricanje sankcija trebalo dodatno pojasniti. Naime, čini se da, prema postojećem Prijedlogu MiCA (članak 92. u vezi s člankom 3. stavkom 1. točkom 24. Prijedloga MiCA), od nadležnih nacionalnih tijela se očekivalo da izravno izriču sankcije, bez mogućnosti da se za pojedine činidbe propiše prekršajna odgovornost i s tim u vezi utvrdi nadležnost prekršajnog suda ili Financijskog inspektorata.

S obzirom na Prijedlog DTL pilot-režim, smatramo da je potrebno:

- na odgovarajući način uključiti odredbe o konačnosti namire i postupanju u slučaju insolventnosti jer su izuzeti od odredbi Direktive 98/26/EC⁵, koja konceptualno jeste u suprotnosti s tehnologijom kao što je DLT, ali bez režima koji rješava pitanje konačnosti namire i insolventnosti i sam pilot-režim teško može biti funkcionalan;
- proširiti instrumente koji mogu ući u pilot-režim na financijske instrumente kojima je izdavatelj država, odnosno javno pravno tijelo i fondove čijim se udjelima trguje na burzi;
- učiniti prijedlog zaista tehnološki neutralnim tako da se ne određuje koji tim DLT-a mora biti korišten;
- otvoriti mogućnost da i novi subjekti dobiju licencu za pružanje usluga po ovom pilot-režimu;
- predvidjeti mogućnost objedinjene licence za MTP i CSD DLT pilot –režim (jedna dozvola za trgovinske i poslije-trgovinske funkcije).

Stajališta DČ, EK i Predsjedništva EU:

Prijedlog je dio Strategije Europske unije za digitalne financije koju je Europska komisija usvojila 24. rujna 2020. i dio je njezine posvećenosti uspostavi jake digitalne agende u tekućem mandatu.

Države članice općenito pozdravljaju prijedlog čiji cilj je primijeniti ujednačena pravila na unutarnjem tržištu, koja će s jedne strane stvoriti poticajno i uređeno okruženje za poslovanje izdavatelja kryptoimovine i pružatelja usluga povezanih s kryptoimovinom te donijeti

⁴ Direktiva 2009/110/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 16. rujna 2009. o osnivanju, obavljanju djelatnosti i bonitetnom nadzoru poslovanja institucija za elektronički novac te o izmjeni direktiva 2005/60/EZ i 2006/48/EZ i stavljanju izvan snage Direktive 2000/46/EZ (Tekst značajan za EGP)

⁵ Direktiva 98/26/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 19. svibnja 1998. o konačnosti namire u platnim sustavima i sustavima za namiru vrijednosnih papira

poboljšanja i inovacije u uslugama, a s druge osigurati zaštitu potrošača i financijskog sustava kroz jednaku primjenu pravila poslovanja na sukladne usluge koje predstavljaju slične rizike. Države članice prijedlog promatraju i u kontekstu jačanja globalne konkurentnosti Europske unije u digitalnim financijama i čuvanja njezinog „digitalnog suvereniteta“.

Ova inicijativa predstavlja prioritet za njemačko Predsjedništvo te je sklono bržoj dinamici pregovora u Vijeću Europske unije, dok su mnoge države članice unatoč općenito pozitivnoga stajališta stava da je u izradi potpuno novoga zakonodavnog okvira Europske unije potrebno održati temeljite rasprave kako bi se pogodila odgovarajuća ravnoteža te osiguralo dovoljno vremena za analizu mogućih učinaka i procijenile nužne mjere. Pojedine države članice usvojile su nacionalne propise u ovome području pa nove prijedloge razmatraju sa stajališta stečenih nacionalnih iskustava.

Sporna/otvorena pitanja za DČ, EK i Predsjedništvo EU:

Područje primjene i pravni okvir

U pogledu područja primjene pravila, neke države članice smatraju da je definicija kriptoimovine preširoka te time Prijedlog MiCA obuhvaća i korisničke usluge koje su digitalni prikaz vrijednosti ili prava koje se može prenositi i pohranjivati elektronički, putem tehnologije DLT umjesto da se obuhvate samo instrumenti sa svrhom financiranja.

Države članice smatraju i da predložene definicije za dvije vrste tokena – tokeni vezani uz imovinu (eng. asset-referenced tokens; u daljnjem tekstu: ART) i tokeni e-novca (eng. e-money tokens, u daljnjem tekstu: EMT) moguće nisu u ravnoteži jer će relativno uska kategorija kriptoimovine biti klasificirana kao e-novac. Pojedine države članice smatraju da svaki token vezan uz vrijednost fiducijarne valute treba biti obuhvaćen pravilima za e-novac, odnosno treba se smatrati tokenom e-novca. Ova su pitanja povezana s pitanjima platnih sustava, monetarne politike i zaštite potrošača.

Javljuju se otvorena pitanja o interakciji između predloženog specijaliziranog režima s jedne strane i važećeg sektorskog okvira za financijske institucije s druge, uključujući investicijska društva (MiFID), institucije za elektronički novac (Direktiva za elektronički novac) i kreditne institucije (Direktiva o kapitalnim zahtjevima⁶). Države članice smatraju da je potrebno pojasniti interakciju tretmana kriptoimovine i „tradicionalnih“ usluga koje su regulirane uspostavljenim sektorskim okvirima pravila za elektronički novac i platne usluge. Postavljaju se pitanja očekivanja i zaštite potrošača, mogućeg izbjegavanja strožih pravila te učinaka na uspostavljene platne sustave. Slično tome postoje zabrinutosti u pogledu ujednačene primjene pravila na kriptoimovinu i na financijske instrumente u država članicama, kako ne bi došlo do regulatorne arbitraže odnosno zaobilaženja uspostavljenih sektorskih pravila kroz različite pristupe prema definiciji financijskog instrumenta naspram kriptoimovine.

Otvoreno je pitanje treba li na kreditne institucije primijeniti postupak odobrenja za rad za izdavanje (značajnih) tokena vezanih uz imovinu, ili je postojeći okvir bonitetnog nadzora prikladan i za tu djelatnost.

Financijska stabilnost

⁶ Direktiva 2013/36/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 26. lipnja 2013. o pristupanju djelatnosti kreditnih institucija i bonitetnom nadzoru nad kreditnim institucijama i investicijskim društvima, izmjeni Direktive 2002/87/EZ te stavljanju izvan snage direktiva 2006/48/EZ i 2006/49/EZ (Tekst značajan za EGP)

Države članice imaju zabrinutosti o zahtjevima u pogledu regulatornog kapitala za izdavatelje ART-a i značajnog ART-a (sART) te EMT-a i značajnog EMT-a (sEMT), budući da smatraju da su postavljeni prenisko i da će biti potrebno jasnije utvrditi prirodu rizika i sukladno tome prilagoditi pravila. Zabrinutosti se odnose i na pravila o razini i ulaganju pričuvene imovine izdavatelja kriptoinovine.

Daljnje rasprave vodit će se i o odgovarajućim kriterijima i pragovima za utvrđivanje tokena vezanih uz imovinu (ART) ili tokena e-novca (EMT) kao značajnih (sART odnosno sEMT), uzimajući u obzir pitanja financijske stabilnosti, monetarne politike, te ravnopravnosti tržišnog natjecanja između uspostavljenih dionika financijskog sustava naspram izdavatelja kriptoinovine i povezanih pružatelja.

Zaštita ulagatelja

Pitanja zaštite ulagatelja odnose se na ravnotežu između zaštitnih mehanizama za imatelje tokena i odgovarajućeg poslovnog okružja za izdavatelje i pružatelje usluga povezanih s kriptoinovinom koji donose digitalne inovacije u financijskim uslugama. Rasprave su usmjerene na pravila za skrbništvo kriptoinovine, namiru transakcija koje se provode na platformama za trgovanje kriptoinovinom, objavljivanje informacija ulagateljima (tzv. bijela knjiga), obveze izdavatelja prema imateljima tokena (primjerice pravo odustajanja). Prema nekim državama članicama korištenje tokena u svrhu plaćanja iziskuje višu razinu jamstva primitaka imateljima tokena (od pričuvene imovine), koji takve tokene mogu smatrati sredstvom plaćanja poput novca.

Okvir nadzora izdavatelja kriptoinovine i pružatelja usluga povezanih s kriptoinovinom

Vode se detaljnije rasprave o odgovarajućoj uspostavi nadzornog okvira za kriptoinovinu koja predstavlja novinu u sektorskom okviru za financijske usluge. To se odnosi na nadzorne i istražne ovlasti i suradnju između nacionalnih nadležnih tijela i europskih nadzornih tijela (EBA i ESMA). Ključno otvoreno političko pitanje je prijedlog o prijenosu nadzornih ovlasti na EBA-u u pogledu značajne kriptoinovine. Iako većinom podržavaju nadzor izdavatelja takve kriptoinovine na razini EU-a, pojedine države članice zalažu se za jaču ulogu i ovlasti ECB-a zbog mogućih učinaka na monetarnu politiku. Pojedine države članice potpuno su protiv takvog prijenosa nadzornih ovlasti na europsku razinu. Postavlja se i pitanje podjele zadaća između EBA-e i ESMA-e te posebno odgovarajuće uloge nacionalnih nadležnih tijela u kolegijima nadzornih tijela. Odnos između nacionalnih nadležnih tijela matične države članice i države članice domaćina kod prekograničnog pružanja usluga povezanih s kriptoinovinom također je otvoreno pitanje.

Potrebne su daljnje rasprave o odgovarajućim sankcijama za kršenje odredbi Prijedloga MiCA. To se odnosi na razmjernost primjene na fizičke naspram pravnih osoba te usklađenost s ostalim važećim okvirima sektorskih pravila u području financijskih usluga, sprječavanje zlouporabe tržišta i pranja novca te s horizontalnim okvirom za zaštitu potrošača.

Razmjernost pravila i osiguravanje konkurentnog i inovativnog okružja za tržišta kriptoinovine

Neke su države članice zabrinute kako predložena pravila nisu prilagođena za sve poslovne modele koji se temelje na tehnologiji decentraliziranog vođenja evidencije transakcija, uključujući otvoreni (eng. decentralized) i zatvoreni (eng. centralized) model, i da će se time obeshrabriti otvoreni model gdje nije moguće identificirati izdavatelja imovine.

Stav RH o spornim/otvorenim pitanjima DČ, EK i Predsjedništva EU:

Izraženo u prethodnim cjelinama.

Postojeće zakonodavstvo RH i potreba njegove izmjene slijedom usvajanja dokumenta:

Bit će potrebno donijeti zakonodavni okvir koji će se omogućiti pretpostavke za izravnu primjenu te posljedično izmijeniti povezane propise.

Utjecaj provedbe dokumenta na proračun RH:

U Prijedlogu MiCA, a s ciljem implementacije, predviđeni su jednokratni troškovi za države članice od 140.000 eura i godišnji troškovi u iznosu od 350.000 do 500.000 eura (uključivo zaposlenike, trening, IT infrastrukturu i dodijeljene investicijske ovlasti). Dio troškova bi se namirio iz naknada koje će se naplaćivati subjektima nadzora, dok bi se precizniji iznos troškova znao nakon utvrđenja konačnog teksta Prijedloga MiCA.

Bruxelles, 24.9.2020.
COM(2020) 593 final

2020/0265 (COD)

Prijedlog

UREDBE EUROPSKOG PARLAMENTA I VIJEĆA

o tržištima kriptovaluta i izmjeni Direktive (EU) 2019/1937

(Tekst značajan za EGP)

{SEC(2020) 306 final} - {SWD(2020) 380 final} - {SWD(2020) 381 final}

OBRAZLOŽENJE

1. KONTEKST PRIJEDLOGA

• Razlozi i ciljevi prijedloga

Ovaj je prijedlog dio paketa mjera za digitalne financije kojima se dodatno omogućava i podupire potencijal digitalnog financiranja u smislu inovacija i tržišnog natjecanja uz istovremeno smanjenje rizika. U skladu je s Komisijinim prioritetima pripreme Europe za digitalno doba i izgradnju gospodarstva u interesu građana spremnog za budućnost. Paket za digitalne financije sadržava novu strategiju za digitalne financije u financijskom sektoru EU-a¹ s ciljem da EU prihvati digitalnu revoluciju te da ju pod vodstvom inovativnih europskih poduzeća potakne i tako svim europskim potrošačima i poduzećima omogući prednosti digitalnih financija. Osim ovog Prijedloga, paket uključuje i prijedlog o pilot-režimu za tržišne infrastrukture koje se temelje na tehnologiji decentraliziranog vođenja evidencije transakcija (DLT)², prijedlog o digitalnoj operativnoj otpornosti³ i prijedlog da se pojasne ili izmijene određeni povezani propisi EU-a o financijskim uslugama⁴.

Omogućavanje regulatornog okvira za financijske usluge u EU-u koji je otvoren za inovacije i ne predstavlja prepreku primjeni novih tehnologija jedno je od prioritarnih područja strategije. Ovaj je prijedlog, zajedno s prijedlogom o pilot-režimu za DLT, prva konkretna mjera u tom području.

Kriptoimovina je jedna od najvažnijih primjena tehnologije lanca blokova u financijama. Komisija od objave svojeg Akcijskog plana za financijske tehnologije⁵ u ožujku 2018. ispituje mogućnosti i izazove koje donosi kriptoimovina. Nakon snažnog porasta tržišne kapitalizacije kriptoimovine 2017., u prosincu 2017. izvršni potpredsjednik Dombrovskis uputio je dopis Europskom nadzornom tijelu za bankarstvo (EBA) i Europskom nadzornom tijelu za vrijednosne papire i tržišta kapitala (ESMA) pozivajući ih da ponove upozorenja ulagateljima. U Akcijskom planu za financijske tehnologije iz 2018. Komisija je ovlastila EBA-u i ESMA-u da ocijene je li postojeći regulatorni okvir EU-a za financijske usluge primjenjiv i prikladan za kriptoimovinu. U savjetu⁶ iz siječnja 2019. navodi se da bi dio kriptoimovine mogao biti obuhvaćen područjem primjene Unijinih propisa, ali da njihova učinkovita primjena na ovu imovinu ne bi uvijek bila jednostavna. Štoviše, u savjetu se primjećuje da bi postojeći Unijini propisi mogli ograničiti primjenu DLT-a. U isto su vrijeme EBA i ESMA naglasile da, osim propisa Unije o suzbijanju pranja novca i financiranja terorizma, većina kriptoimovine nije obuhvaćena područjem primjene Unijinih propisa o financijskim uslugama i stoga ne podliježe, među ostalim, odredbama o zaštiti potrošača i ulagatelja i integritetu tržišta, iako povećava navedene rizike. Osim toga, nekoliko država članica nedavno je zakonski uredilo pitanja kriptoimovine, što dovodi do rascjepkanosti tržišta.

¹ Komunikacija Komisije Europskom parlamentu, Europskom vijeću, Vijeću, Europskoj središnjoj banci, Europskom gospodarskom i socijalnom odboru i Odboru regija o Strategiji za digitalne financije za EU, 23. rujna 2020., COM(2020) 591.

² Prijedlog uredbe Europskog parlamenta i Vijeća o pilot-režimu za tržišne infrastrukture koje se temelje na tehnologiji decentraliziranog vođenja evidencije transakcija – COM(2020) 594.

³ Prijedlog uredbe Europskog parlamenta i Vijeća o digitalnoj operativnoj otpornosti za financijski sektor i o izmjeni uredbi (EZ) br. 1060/2009, (EU) br. 648/2012, (EU) br. 600/2014 i (EU) br. 909/2014 – COM(2020) 595.

⁴ Prijedlog direktive Europskog parlamenta i Vijeća o izmjeni direktiva 2006/43/EZ, 2009/65/EZ, 2009/138/EU, 2011/61/EU, EU/2013/36, 2014/65/EU, (EU) 2015/2366 i EU/2016/2341 – COM(2020) 596.

⁵ Europska komisija, Akcijski plan za financijske tehnologije, COM/2018/109 final.

⁶ ESMA, Savjet o inicijalnim javnim ponudama i kriptoimovini, 2019.; Izvješće EBA-e sa savjetom o kriptoimovini, 2019.

Nedavno se pojavila relativno nova podskupina kriptovalute, takozvane „stabilne kriptovalute“ (engl. *stablecoins*), koje su privukle pozornost javnosti i regulatornih tijela u cijelom svijetu. Tržište kriptovalute skromno je i u ovom trenutku nije prijatna financijskoj stabilnosti⁷, ali to bi se moglo promijeniti s pojavom „globalnih stabilnih kriptovaluta“, koje radi šireg prihvaćanja imaju značajke kojima se nastoji stabilizirati njihova vrijednost i iskorištavaju mrežne učinke koji proizlaze od poduzeća koja promiču tu imovinu⁸.

Uzimajući u obzir navedene pojave u okviru šire digitalne agende Komisije, predsjednica Ursula von der Leyen naglasila je potrebu za „zajedničkim pristupom kriptovalutama s državama članicama kako bismo osigurali da razumijemo sve načine na koje možemo iskoristiti njihove mogućnosti i otklonili nove rizike koje one donose“⁹. Uvažavajući rizike koje one mogu donijeti, Komisija i Vijeće zajednički su u prosincu 2019. izjavili da se „obvezuju na uspostavljanje okvira koji će iskoristiti potencijalne mogućnosti određene kriptovalute“¹⁰. U tijeku je izrada izvješća Europskog parlamenta o digitalnim financijskim uslugama s posebnim naglaskom na kriptovalutu¹¹.

Da bi se riješili navedeni problemi i izradio okvir EU-a koji omogućuje tržišta kriptovalute i tokenizaciju tradicionalne financijske imovine te širu primjenu DLT-a u financijskim uslugama, ova će Uredba biti popraćena dodatnim zakonodavnim prijedlozima: Komisija predlaže i obrazloženje prema kojemu postojeća definicija „financijskih instrumenata“, kojom se određuje područje primjene Direktive o tržištu financijskih instrumenata (MiFID II)¹², obuhvaća financijske instrumente koji se temelje na DLT-u¹³, kao i pilot-režim o tržišnim infrastrukturama DLT za te instrumente¹⁴. Pilot-režim omogućit će eksperimentiranje u sigurnom okruženju i pružiti dokaze za moguće daljnje izmjene.

Taj prijedlog, koji se odnosi na kriptovalutu koja nije obuhvaćena postojećim propisima EU-a o financijskim uslugama te tokene e-novca, ima četiri opća, međusobno povezana cilja. Prvi se cilj odnosi na pravnu sigurnost. Da bi se omogućio razvoj tržišta kriptovalute u EU-u potreban je snažan pravni okvir kojim se jasno definira regulatorni tretman sve kriptovalute koja nije obuhvaćena postojećim propisima o financijskim uslugama. Drugi je cilj poduprijeti inovacije. Da bi se potakao razvoj kriptovalute i raširenija primjena DLT-a potrebno je uspostaviti siguran i razmjerni okvir koji će poduprijeti inovacije i pošteno tržišno natjecanje. Treći je cilj uspostaviti odgovarajuće razine zaštite potrošača i ulagatelja te integriteta tržišta, budući da kriptovaluta koja nije obuhvaćena postojećim propisima o financijskim uslugama nosi slične rizike kao poznatiji financijski instrumenti. Četvrti je cilj osigurati financijsku stabilnost. Kriptovaluta se neprekidno razvija. Dok su neki oblici ograničenog opsega i upotrebe, neki bi, kao što je nova kategorija „stabilnih kriptovaluta“,

⁷ Pismo predsjednika FSB-a ministrima financija i guvernerima središnjih banaka iz zemalja skupine G20, 2018.

⁸ Radna skupina G7 za stabilne kriptovalute, Report on ‘Investigating the impact of global stablecoins’, 2019 (Izvješće o „istraživanju učinka globalnih stabilnih kriptovaluta“, 2019.).

⁹ Mandatno pismo izabrane predsjednice von der Leyen potpredsjedniku Dombrovskisu, 10. rujna 2019.

¹⁰ Zajednička izjava Europske komisije i Vijeća o „stabilnim kriptovalutama“, 5. prosinca 2019.

¹¹ „Izvješće s preporukama Komisiji o digitalnim financijskim uslugama: novi rizici povezani s kriptovalutom – regulatorni i nadzorni izazovi u području financijskih usluga, institucija i tržišta“ (2020/2034(INL))

[https://oeil.secure.europarl.europa.eu/oeil/popups/ficheprocedure.do?reference=2020/2034\(INL\)&l=en](https://oeil.secure.europarl.europa.eu/oeil/popups/ficheprocedure.do?reference=2020/2034(INL)&l=en).

¹² Direktiva 2014/65/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 15. svibnja 2014. o tržištu financijskih instrumenata i izmjeni Direktive 2002/92/EZ i Direktive 2011/61/EU.

¹³ Prijedlog direktive Europskog parlamenta i Vijeća o izmjeni direktiva 2006/43/EZ, 2009/65/EZ, 2009/138/EU, 2011/61/EU, EU/2013/36, 2014/65/EU, (EU) 2015/2366 i EU/2016/2341 – COM(2020) 596.

¹⁴ Prijedlog Uredbe Europskog parlamenta i Vijeća o pilot-režimu za tržišne infrastrukture koje se temelje na tehnologiji decentraliziranog vođenja evidencije transakcija – COM(2020) 594.

mogli postati šire prihvaćeni i potencijalno sistemski. Ovaj prijedlog sadržava zaštitne mjere za otklanjanje mogućih rizika u pogledu financijske stabilnosti i uredne monetarne politike koji bi mogli nastati zbog „stabilnih kriptovaluta”.

- **Dosljednost s postojećim odredbama politike u tom području**

Ovaj je prijedlog dio šireg okvira koji se odnosi na kriptoinovinu i tehnologiju decentraliziranog vođenja evidencije transakcija (DLT) jer ga nadopunjuju prijedlozi kojima se osigurava da postojeći propisi ne budu prepreka prihvaćanju novih tehnologija, a da se istovremeno ostvare relevantni regulatorni ciljevi.

Prijedlog se temelji na opsežnom i dugogodišnjem praćenju tržišta i sudjelovanju u međunarodnoj izradi politika, primjerice na forumima kao što su Odbor za financijsku stabilnost, Stručna skupina za financijsko djelovanje i skupina G7.

Komisija je u okviru Akcijskog plana za financijske tehnologije koji je donesen u ožujku 2018.¹⁵ zadužila europska nadzorna tijela da izrade savjet o primjenjivosti i prikladnosti postojećeg regulatornog okvira EU-a za financijske usluge na kriptoinovinu. Ovaj se prijedlog temelji na savjetima koje su dostavile EBA i ESMA¹⁶.

- **Dosljednost u odnosu na druge politike Unije**

Kako je navedeno u političkim smjernicama predsjednice von der Leyen¹⁷ i Komunikaciji „Izgradnja digitalne budućnosti Europe”¹⁸, važno je da Europa iskoristi sve prednosti digitalnog doba i ojača svoj industrijski i inovacijski kapacitet unutar sigurnog i etičkog okvira. Uz to se u mandatom pismu upućenom izvršnom potpredsjedniku Dombrovskisu poziva na zajednički pristup kriptovalutama s državama članicama kako bi Europa što više iskoristila prilike i otklonila nove rizike koje one donose¹⁹.

Prijedlog je usko povezan s općim politikama Komisije koje se odnose na tehnologiju lanca blokova jer je kriptoinovina kao njezin najvažniji oblik primjene neodvojivo povezana s promicanjem te tehnologije u cijeloj Europi. U prijedlogu se zagovara holistički pristup tehnologiji lanca blokova i DLT-u, s ciljem da Europa postane predvodnik u inovacijama i usvajanju te tehnologije. Pri izradi politike u tom području osnovani su opservatorij i forum EU-a za tehnologiju lanca blokova i europsko partnerstvo za tehnologiju lanca blokova koje ujedinjuje sve države članice na političkoj razini te javno-privatna partnerstva planirana u suradnji s Međunarodnim udruženjem za pouzdane aplikacije lanca blokova²⁰.

Prijedlog je u skladu i s politikama Unije kojima je cilj stvaranje unije tržišta kapitala. Prijedlog je i odgovor na završno izvješće Foruma na visokoj razini, u kojemu se ističe neiskorišteni potencijal kriptoinovine i poziva Komisiju da uspostavi pravnu sigurnost i utvrdi jasna pravila o upotrebi kriptoinovine²¹. Prijedlog je u skladu sa strategijom za MSP-

¹⁵ Komunikacija Komisije Europskom parlamentu, Vijeću, Europskom gospodarskom i socijalnom odboru i Odboru regija o Akcijskom planu za financijske tehnologije, COM(2018) 109, 8.3.2018.

¹⁶ ESMA, Savjet o inicijalnim javnim ponudama i kriptoinovini, 2019.; Izvješće EBA-e sa savjetom o kriptoinovini, 2019.

¹⁷ https://ec.europa.eu/commission/sites/beta-political/files/political-guidelines-next-commission_hr.pdf

¹⁸ Komunikacija Komisije Europskom parlamentu, Vijeću, Europskom gospodarskom i socijalnom odboru i Odboru regija „Izgradnja digitalne budućnosti Europe”, COM(2020)67, 19.2.2020.

¹⁹ Mandatno pismo izabrane predsjednice von der Leyen potpredsjedniku Dombrovskisu, 10. rujna 2019.

²⁰ <https://ec.europa.eu/digital-single-market/en/blockchain-technologies>

²¹ Preporuka 7 iz završnog izvješća Foruma na visokoj razini o uniji tržišta kapitala (https://ec.europa.eu/info/sites/info/files/business_economy_euro/growth_and_investment/documents/2_00610-cmu-high-level-forum-final-report_en.pdf).

ove donesenom 10. ožujka 2020., u kojoj je naglašeno da su DLT i kriptoimovina inovacije koje bi mogle izravno povezivati MSP-ove i ulagatelje²².

Naposljetku, prijedlog je u potpunosti usklađen s preporukom iz strategije EU-a za sigurnosnu uniju o razvoju zakonodavnog okvira za kriptoimovinu s obzirom na sve veći učinak te nove tehnologije na izdavanje, razmjenu i pristup financijskoj imovini²³.

2. PRAVNA OSNOVA, SUPSIDIJARNOST I PROPORCIONALNOST

• Pravna osnova

Prijedlog se temelji na članku 114. UFEU-a, kojim je europskim institucijama dodjeljuje nadležnost za donošenje odgovarajućih odredbi za usklađivanje zakona država članica čiji je cilj uspostava i funkcioniranje unutarnjeg tržišta. Cilj je prijedloga ukloniti prepreke uspostavljanju unutarnjeg tržišta za financijske usluge i poboljšati njegovo funkcioniranje tako da se osigura potpuna usklađenost primjenjivih pravila.

U današnje vrijeme izdavatelji i pružatelji usluga kriptoimovine ne mogu iskoristiti sve prednosti unutarnjeg tržišta jer nema pravne sigurnosti u pogledu regulatornog tretmana kriptoimovine i namjenskog, usklađenog regulatornog i nadzornog režima na razini EU-a. Nekoliko je država članica već uvelo poseban režim za određene pružatelje usluga povezanih s kriptoimovinom ili dio njihove djelatnosti, ali oni u većini država članica posluju izvan bilo kakvog regulatornog režima. Osim toga, sve više država članica razmatra mogućnost posebnih nacionalnih okvira o kriptoimovini i pružateljima usluga povezanih s kriptoimovinom.

Raznoliki okviri, pravila i tumačenja kriptoimovine i usluga povezanih s kriptoimovinom u Uniji otežavaju pružateljima usluga proširenje poslovanja na razini EU-a. To znači da pružatelji tih proizvoda i usluga koji su po prirodi prekogranični moraju biti upoznati s propisima nekoliko država članica, ishoditi više nacionalnih odobrenja za rad ili registracija i pridržavati se često različitih nacionalnih propisa, što ponekad iziskuje prilagodbu njihova poslovnog modela u Uniji. To uzrokuje visoke troškove, pravnu složenost i nesigurnost za pružatelje usluga u području kriptoimovine, čime se ograničava razvoj i širenje aktivnosti povezanih s kriptoimovinom u Uniji. Osim toga, zbog nepostojanja režima za pružatelje usluga povezanih s kriptoimovinom u mnogim državama članicama ograničena je dostupnost financiranja, a ponekad i širi pristup nužnim financijskim uslugama, kao što su bankovne, zbog regulatorne nesigurnosti koja se povezuje s kriptoimovinom, a time i s pružateljima usluga povezanih s kriptoimovinom.

Zbog takvih se razlika stvaraju i nejednaki uvjeti za pružatelje usluga povezanih s kriptoimovinom ovisno o njihovoj lokaciji, te dodatne prepreke nesmetanom funkcioniranju unutarnjeg tržišta. Naposljetku, zbog toga se povećava pravna nesigurnost, koja u kombinaciji s nepostojanjem zajedničkog EU-ova okvira izlaže potrošače i ulagatelje znatnim rizicima.

Uvođenjem zajedničkog EU-ova okvira moguće je ujednačiti uvjete poslovanja poduzeća u EU-u i tako prevladati razlike među nacionalnim okvirima zbog kojih nastaje rascjepkanost tržišta, te istodobno smanjiti složenost i troškove za poduzeća koja posluju u tom području. Time će se poduzećima istodobno omogućiti potpun pristup unutarnjem tržištu i pravna

²² Komunikacija Komisije Europskom parlamentu, Europskom vijeću, Vijeću, Europskom gospodarskom i socijalnom odboru i Odboru regija o strategiji za MSP-ove i održivu i digitalnu Europu, COM(2020)203, 10.3.2020.

²³ Komunikacija Komisije Europskom parlamentu, Europskom vijeću, Vijeću, Europskom gospodarskom i socijalnom odboru i Odboru regija o strategiji EU-a za sigurnosnu uniju, COM(2020)605 final od 24.7.2020.

sigurnost koja je nužna za promicanje inovacija na tržištu kriptoinovine. Naposljetku, to će pridonijeti i integritetu tržišta i osigurati odgovarajuće razine zaštite potrošača i ulagatelja, koji će bolje razumjeti svoja prava, te financijsku stabilnost.

- **Supsidijarnost**

Različiti pristupi pojedinih država članica otežavaju prekogranično pružanje usluga u vezi s kriptoinovinom. Sve veći broj nacionalnih pristupa mogao bi ugroziti i jednake uvjete na jedinstvenom tržištu u pogledu zaštite potrošača i ulagatelja, integriteta tržišta i tržišnog natjecanja. Štoviše, iako su određeni rizici ublaženi u onim državama članicama koje su uvele posebne režime za kriptoinovinu, u drugim državama članicama potrošači, ulagatelji i sudionici na tržištu i dalje nisu zaštićeni od nekih od najvećih rizika povezanih s kriptoinovinom (npr. prijevare, kibernetički napada, manipuliranja tržištem).

Djelovanjem na razini EU-a, kao što je ovaj Prijedlog uredbe, stvorilo bi se okruženje u kojemu bi se moglo razviti veće prekogranično tržište za kriptoinovinu i pružatelje usluga povezanih s kriptoinovinom i tako iskoristiti sve prednosti unutarnjeg tržišta. Okvirom na razini EU-a znatno bi se smanjila složenost te financijsko i administrativno opterećenje za sve dionike, kao što su pružatelji usluga, izdavatelji, potrošači i ulagatelji. Usklađivanje operativnih zahtjeva za pružatelje usluga i zahtjeva za objavljivanje propisanih izdavateljima moglo bi biti korisno i za zaštitu potrošača i ulagatelja te za financijsku stabilnost.

- **Proporcionalnost**

U skladu s načelom proporcionalnosti, sadržaj i oblik djelovanja EU-a ne bi trebao prijeći ono što je potrebno za ostvarivanje ciljeva Ugovorâ. Predložena pravila neće nadilaziti ono što je nužno za ostvarenje ciljeva prijedloga. Odnose se samo na one aspekte koje države članice ne mogu ostvariti same i slučajeve u kojima su administrativno opterećenje i troškovi razmjerni posebnim i općim ciljevima koji se nastoje ostvariti.

Predloženom Uredbom osigurat će se tehnička proporcionalnost i jasno razlikovanje pojedinih vrsta usluga i aktivnosti u skladu s povezanim rizicima, kako bi primjenjivo administrativno opterećenje bilo razmjerno predmetnim rizicima. Zahtjevi utvrđeni u ovoj Uredbi posebno su proporcionalni ograničenim povezanim rizicima, s obzirom na trenutno relativno malo tržište. U prijedlogu se istodobno propisuju stroži zahtjevi za „stabilne kriptovalute”, za koje je vjerojatan brz rast i koje bi mogle uzrokovati veći rizik za ulagatelje, druge ugovorne strane i financijski sustav.

- **Odabir instrumenta**

U skladu s člankom 114. UFEU-a dopušteno je donošenje akata u obliku uredbe ili direktive. Za ovaj je prijedlog odabrana uredba kako bi se utvrdio jedinstven niz pravila koja se odmah mogu provesti na cijelom jedinstvenom tržištu.

Predloženom Uredbom utvrđuju se usklađeni zahtjevi za izdavatelje koji žele pružati kriptoinovinu na razini Unije i za pružatelje usluga povezanih s kriptoinovinom koji žele podnijeti zahtjev za odobrenje za pružanje usluga na jedinstvenom tržištu. Ti izdavatelji i pružatelji usluga ne smiju biti podložni posebnim nacionalnim pravilima. Stoga je uredba primjerenija od direktive.

3. REZULTATI *EX POST* EVALUACIJA, SAVJETOVANJA S DIONICIMA I PROCJENA UČINKA

- ***Ex post* evaluacije/provjere primjerenosti postojećeg zakonodavstva**

Nije primjenjivo.

• Savjetovanja s dionicima

Komisija se tijekom postupka izrade ovog prijedloga savjetovala s dionicima. Održana su sljedeća savjetovanja:

- i. Komisija je provela posebno otvoreno javno savjetovanje (19. prosinca 2019.–19. ožujka 2020.)²⁴;
- ii. Komisija se savjetovala s javnošću o početnoj procjeni učinka (19. prosinca 2019.–16. siječnja 2020.)²⁵;
- iii. službe Komisije dvaput su se savjetovale sa stručnjacima iz država članica koji sudjeluju u Stručnoj skupini za bankarstvo, plaćanja i osiguranja (EGBPI) (18. svibnja 2020. i 16. srpnja 2020.)²⁶;
- iv. službe Komisije održale su tematski *webinar* o okviru EU-a za kriptoinovinu u okviru niza događanja za informiranje o digitalnim financijama u 2020. („DFO”) (19. svibnja 2020.).

Svrha javnog savjetovanja bilo je obavješćivanje Komisije o razvoju potencijalnog okvira za kriptoinovinu na razini EU-a. Obuhvaćalo je pitanja o kriptoinovini koja nije obuhvaćena postojećim propisima EU-a o financijskim uslugama, kriptoinovini koja jest obuhvaćena postojećim propisima EU-a o financijskim uslugama (npr. koja je kategorizirana kao prenosivi vrijednosni papiri ili elektronički novac/e-novac), konkretna pitanja o takozvanim „stabilnim kriptovalutama” te opća pitanja o primjeni DLT-a u financijskim uslugama.

Većina ispitanika naglasila je da bi uspostavljanje posebnog režima za kriptoinovinu koja zasad nije obuhvaćena postojećim propisima EU-a o financijskim uslugama, uključujući neregulirane „stabilne kriptovalute”, bilo korisno za uspostavu održivog ekosustava kriptoinovine u EU-u. Većina ispitanika potvrdila je da su potrebni pravna sigurnost i usklađivanje nacionalnih zakonodavstava, a mnogi su dionici podržali većinu primjera zahtjeva koji bi se mogli propisati za pružatelje usluga povezanih s kriptoinovinom.

Predstavnici država članica u EGBPI-ju izrazili su opću potporu odabranom pristupu za uspostavu odgovarajućeg posebnog regulatornog okvira za nereguliranu kriptoinovinu. Naglasili su da treba izbjegavati regulatorne arbitraže i zaobilaženja pravila među izdavateljima kriptoinovine te osigurati da su sva relevantna pravila iz postojećih propisa o plaćanjima i e-novcu prisutna i u posebnom režimu za takozvane „stabilne kriptovalute”. Spomenuto je i da treba osigurati prava na iskup „stabilnih kriptovaluta”, ali mišljenja o najboljem rješenju za nadzora nisu bila ujednačena.

Komisija je u okviru niza informativnih događanja održala poseban *webinar* o kriptoinovini. U *webinaru* su sudjelovali razni dionici iz sektora i javnih tijela koji su dali dodatne informacije iz sektora o interakciji s propisima o financijskim uslugama.

Prijedlog se temelji i na povratnim informacijama primljenima u okviru sastanaka s dionicima i tijelima EU-a. Reakcije većine dionika, uključujući pružatelje usluga povezanih s kriptoinovinom, uglavnom su bile pozitivne, što još jednom potvrđuje da je sektoru za daljnji razvoj potrebna pravna sigurnost.

²⁴

https://ec.europa.eu/info/sites/info/files/business_economy_euro/banking_and_finance/documents/2019-crypto-assets-consultation-document_en.pdf

²⁵

Procjena učinka priložena Prijedlogu uredbe Europskog parlamenta i Vijeća o tržištima kriptoinovine (MiCA) SWD(2020) 380.

²⁶

https://ec.europa.eu/info/publications/egbpi-meetings-2020_en

- **Prikupljanje i primjena stručnog znanja**

Pri pripremi Prijedloga Komisija se oslanjala na kvalitativne i kvantitativne podatke prikupljene iz pouzdanih izvora, uključujući dva izvješća EBA-e i ESMA-e. Podaci su dopunjeni javno dostupnim izvješćima nadzornih tijela, međunarodnih tijela za normizaciju i vodećih istraživačkih instituta, kao i kvantitativnim i kvalitativnim doprinosima poznatih dionika u globalnom financijskom sektoru.

- **Procjena učinka**

Ovom Prijedlogu priložena je procjena učinka, koja je 29. travnja 2020. dostavljena Odboru za nadzor regulative i odobrena 29. svibnja 2020.²⁷ Odbor za nadzor regulative preporučio je poboljšanja u određenim područjima radi: i. stavljanja inicijative u kontekst postojećih regulatornih napora na razini EU-a i međunarodnoj razini; ii. pojašnjenja doprinosa inicijative smanjenju rizika od prijevare, hakerskih napada i zlouporabe tržišta te objašnjenja usklađenosti sa skorašnjom revizijom propisa o sprječavanju pranja novca te iii. detaljnijeg objašnjenja problema financijske stabilnosti koji se odnose na „stabilne kriptovalute” i pojašnjenja o tome kako će nadzorna tijela osigurati zaštitu ulagatelja i potrošača. Procjena učinka je u skladu s time izmijenjena i sadržava osvrt na detaljnije komentare Odbora za nadzor regulative.

Komisija je najprije razmatrala dvije opcije politike za razvoj okvira za kryptoimovinu koja nije obuhvaćena postojećim propisima EU-a o financijskim uslugama (osim „stabilnih kriptovaluta”, za koje su razmatrane druge opcije – vidjeti u nastavku):

- *1. opcija – Neobvezni režim za nereguliranu kryptoimovinu*

Prema prvoj opciji, izdavatelji i pružatelji usluga koji odluče sudjelovati u režimu EU-a imali bi koristi od odobrenja za prekogranično širenje poslovanja u EU-u. Pružatelji usluga koji odluče da neće sudjelovati i dalje bi bili neregulirani ili bi se na njih primjenjivali posebni nacionalni režimi bez odobrenja za prekogranično poslovanje u EU-u.

- *2. opcija – Puna usklađenost*

Prema drugoj opciji, na sve izdavatelje (osim onih koji daju male ponude) i pružatelje usluga primjenjivalo bi se pravo Unije i imali bi koristi od odobrenja za prekogranično poslovanje u EU-u. U tom se slučaju više ne bi primjenjivali posebni nacionalni režimi za kryptoimovinu.

Prva bi opcija bila manje opterećenje za male izdavatelje i pružatelje usluga koji mogu odlučiti da neće sudjelovati, ali druga bi osigurala višu razinu pravne sigurnosti, zaštitu ulagatelja, integritet tržišta i financijsku stabilnost i smanjila bi se rascjepkanost tržišta na cijelom jedinstvenom tržištu. U usporedbi s neobveznim režimo, koherentniji je pristup potpune usklađenosti. Stoga se prednost daje drugoj opciji.

Komisija je procijenila i posebne mogućnosti za takozvane „stabilne kriptovalute”, prema kojima bi se i te valute smatrale kryptoimovinom koja nije obuhvaćena postojećim propisima EU-a o financijskim uslugama:

- *1. opcija – Poseban zakonodavni režim za otklanjanje rizika „stabilnih kriptovaluta” i „globalnih stabilnih kriptovaluta”*

Ova bi opcija slijedila pristupu koji se strogo temelji na rizicima i preporukama koje su u izradi, primjerice u Odboru za financijsku stabilnost (FSB), rješavala bi osjetljiva područja financijske stabilnosti na koja utječu „stabilne kriptovalute” i istovremeno bi omogućila

²⁷ Procjena učinka priložena Prijedlogu uredbe Europskog parlamenta i Vijeća o tržištima kryptoimovine (MiCA) SWD(2020) 380.

razvoj različitih vrsta poslovnih modela za „stabilne kriptovalute”. Oni bi sadržavali posebne zahtjeve za objavljivanje za izdavatelje „stabilnih kriptovaluta” i zahtjeve propisane za pričuvu kojom se osiguravaju „stabilne kriptovalute”.

- *2. opcija – Reguliranje „stabilnih kriptovaluta” na temelju Direktive o elektroničkom novcu*

„Stabilne kriptovalute” čija je vrijednost osigurana jednom valutom koja je zakonsko sredstvo plaćanja bliske su definiciji e-novca iz Direktive o elektroničkom novcu. Svrha je mnogih „stabilnih kriptovaluta” stvoriti „sredstvo plaćanja”, a kada su osigurane pričuvom imovine, neke „stabilne kriptovalute” mogu postati pouzdano sredstvo razmjene i čuvanja vrijednosti. U tom se smislu može reći da „stabilne kriptovalute” imaju neke značajke e-novca. Međutim, za tu bi se opciju izdavatelji „stabilnih kriptovaluta” morali uskladiti s postojećim propisima koje možda nije svrshodno. Iako bi se Direktiva o elektroničkom novcu, a time i Direktiva o platnim uslugama, mogla primijeniti na neke pružatelje usluga za „stabilne kriptovalute”, njome se možda ne bi dovoljno ublažili najveći rizici za zaštitu potrošača, primjerice rizici koje uzrokuju pružatelji usluga elektroničkog novčanika. Osim toga, Direktiva o elektroničkom novcu ne sadržava posebne odredbe za subjekt koji bi mogao biti sistemski, a „globalne stabilne kriptovalute” mogle bi se razvijati u tom smjeru.

- *3. opcija – Mjere za ograničavanje upotrebe „stabilnih kriptovaluta” u EU-u*

Treća opcija bilo bi ograničiti izdavanja „stabilnih kriptovaluta” i pružanja usluga povezanih s tom vrstom kriptoimovine. Taj bi pristup mogao biti opravdan jer bi rizici „stabilnih kriptovaluta”, osobito oni koji bi mogli biti globalne naravi (uključujući rizike za financijsku stabilnost, monetarnu politiku i monetarnu suverenost), bili veći od koristi za potrošače u EU-u u smislu brzih, povoljnih, učinkovitih i uključivih sredstava plaćanja. Međutim, treća opcija ne samo da bi stvorila troškove za „stabilne kriptovalute” koje su već u optjecaju, nego bi i onemogućila prednosti ove nove vrste kriptoimovine. Treća opcija ne bi bila u skladu s ciljevima na razini EU koji se odnose na promicanje inovacija u financijskom sektoru. Nadalje, treća opcija ne bi mogla otkloniti neke rizike za financijsku stabilnost ako bi potrošači u EU-u počeli uvelike koristiti „stabilne kriptovalute” izdane u trećim zemljama.

Komisija smatra da je prva opcija u kombinaciji s drugom najbolji odabir za „stabilne kriptovalute” da se izbjegne regulatorna arbitraža između „stabilnih kriptovaluta” koje su nerazlučive od e-novca i tretmana e-novca izdanog u okviru decentraliziranog vođenja evidencije transakcija. Zajedno s drugom opcijom (opisana potpuna usklađenost) za druge vrste kriptoimovine koja nije obuhvaćena postojećim propisima EU-a o financijskim uslugama, stvorio bi se sveobuhvatan i holistički okvir EU-a za „stabilne kriptovalute” kojim bi se mogli ublažiti rizici koje utvrdi Odbor za financijsku stabilnost²⁸, osobito rizici za financijsku stabilnost. Struktura „stabilnih kriptovaluta” složena je i sastoji se od brojnih međuovisnih funkcija i pravnih osoba. Regulatorni pristup iz prve opcije (u kombinaciji s drugom opcijom za još nereguliranu kriptoimovinu) obuhvatio bi razne funkcije koje su obično prisutne u strukturama „stabilnih kriptovaluta” (funkcije upravljačkog tijela, upravljanja imovinom, plaćanja i veze s korisnicima) te interakcije među subjektima koje bi mogle povećati rizik za financijsku stabilnost.

- **Primjerenost i pojednostavnjenje propisa**

Ovom se Uredbom izdavateljima kriptoimovine uvodi obveza objavljivanja opisnog dokumenta (*bijela knjiga*) s obveznim zahtjevima za objavljivanje. Da bi se izbjeglo administrativno opterećenje, mala i srednja poduzeća (MSP-ovi) bit će izuzeta od

²⁸ Odbor za financijsku stabilnost, „Rješavanje regulatornih i nadzornih pitanja „globalne stabilne kriptovalute””.

objavljivanja takvog opisnog dokumenta ako ukupna vrijednost ponude kriptovalute iznosi manje od 1 000 000 EUR u razdoblju od 12 mjeseci. Izdavatelji „stabilnih kriptovaluta” neće biti dužni ishoditi odobrenje za rad od nadležnog nacionalnog tijela ako iznos „stabilnih kriptovaluta” u opticaju iznosi manje od 5 000 000 EUR. Osim toga, zahtjevi koji se uvode pružateljima usluga povezanih s kriptovalutom proporcionalni su rizicima njihovih usluga.

- **Temeljna prava**

EU se zalaže za visoke standarde zaštite temeljnih prava i potpisnik je brojnih konvencija o ljudskim pravima. U tom kontekstu, Prijedlog vjerojatno neće izravno utjecati na prava navedena u glavnim konvencijama UN-a o ljudskim pravima, Povelji Europske unije o temeljnim pravima, koja je sastavni dio Ugovora EU-a, te Europskoj konvenciji o ljudskim pravima.

4. UTJECAJ NA PRORAČUN

Ovaj Prijedlog utječe na troškove i administrativno opterećenje nadležnih nacionalnih tijela, EBA-e i ESMA-e. Visina i raspodjela tih troškova ovisit će o točnim zahtjevima koji se uvode za izdavatelje kriptovalute i pružatelje usluga povezanih s kriptovalutom te s time povezanim zadaćama nadzora i praćenja.

Procjenjuje se da se troškovi nadzora svake države članice (uključujući osoblje, osposobljavanje, informatičku infrastrukturu i namjenske istražne instrumente) mogu kretati u rasponu od 350 000 EUR do 500 000 EUR godišnje, uz procijenjene jednokratne troškove u iznosu od 140 000 EUR. Međutim, to bi se djelomično kompenziralo naknadama za nadzor koje bi nadležna nacionalna tijela naplaćivala pružateljima usluga povezanih s kriptovalutom i izdavateljima kriptovalute.

EBA će s vremena trebati ukupno 18 zaposlenika na puno radno vrijeme koji će preuzeti poslove nadzora izdavatelja značajnih tokena vezanih uz imovinu ili tokena e-novca. EBA će imati i dodatne troškove za informatičke tehnologije, troškove službenih putovanja za provedbu izravnog nadzora i troškove pismenog prevođenja. Međutim, svi navedeni troškovi u cijelosti bi se pokrili naknadama koje bi se naplaćivale od izdavatelja značajnih tokena vezanih uz imovinu i izdavatelja značajnih tokena e-novca.

Procijenjeni troškovi ESMA-e za uspostavu registra svih pružatelja usluga povezanih s kriptovalutom i njegovo vođenje unosom informacija od nacionalnih nadležnih tijela i EBA-e pokrili bi se iz njezina operativnog proračuna.

Financijski i proračunski učinci ovog Prijedloga detaljno su objašnjeni u zakonodavnom financijskom izvještaju koji je priložen ovom Prijedlogu.

5. DRUGI ELEMENTI

- **Planovi provedbe i mehanizmi praćenja, evaluacije i izvješćivanja**

Uspostava snažnog mehanizma za praćenje i evaluaciju ključna je za učinkovito ostvarenje ciljeva pojedinih provedenih regulatornih aktivnosti. Komisija je stoga uvela program za praćenje rezultata i učinaka ove Uredbe. Komisija će biti zadužena za praćenje učinaka preferiranih opcija politike na temelju nepotpunog popisa pokazatelja navedenih u procjeni učinka (str. 64.–65.). Komisija će biti zadužena i za procjenu učinka ove Uredbe i izradu izvješća Vijeću i Parlamentu (članak 122. Prijedloga).

- **Detaljno obrazloženje posebnih odredaba prijedloga**

Cilj je prijedloga pružiti pravnu sigurnost za kriptoinovinu koja nije obuhvaćena postojećim propisima EU-a o financijskim uslugama i utvrditi ujednačena pravila na razini EU-a za pružatelje usluga povezanih s kriptoinovinom i izdavatelje kriptoinovine. Predložena uredba zamijenit će postojeće nacionalne okvire primjenjive na kriptoinovinu koja nije obuhvaćena postojećim propisima EU-a o financijskim uslugama i njome će se utvrditi posebna pravila za takozvane „stabilne kriptovalute”, uključujući slučajeve kada one funkcioniraju kao e-novac. Predložena uredba podijeljena je u devet glava.

U glavi I. utvrđuju se predmet, područje primjene i definicije. U članku 1. utvrđuje se da se uredba primjenjuje na pružatelje usluga povezanih s kriptoinovinom i izdavatelje kriptoinovine te se utvrđuju ujednačeni zahtjevi transparentnosti i objavljivanja u odnosu na izdavanje, poslovanje, organizaciju i upravu pružatelja usluga povezanih s kriptoinovinom te pravila zaštite potrošača i mjere za sprječavanje zlouporabe tržišta. U članku 2. područje primjene uredbe ograničava se na kriptoinovinu koja se ne smatra financijskim instrumentima, depozitima ili strukturiranim depozitima prema propisima EU-a o financijskim uslugama. U članku 3. utvrđuju se pojmovi i definicije koji se koriste za potrebe ove Uredbe, uključujući pojmove „kriptoinovina”, „izdavatelj kriptoinovine”, „token vezan uz imovinu” (koji se često opisuje kao „stabilna kriptovaluta”), „token e-novca” (koji se često opisuje kao „stabilna kriptovaluta”), „pružatelj usluga povezanih s kriptoinovinom”, „korisnički token” i dr. U članku 3. definiraju se različite usluge povezane s kriptoinovinom. Važno je napomenuti da Komisija može donijeti delegirane akte kako bi odredila određene tehničke elemente definicija i prilagodila ih kretanjima na tržištu i tehnološkom razvoju.

U glavi II. uređuju se javne ponude i plasman kriptoinovine koji ne uključuju tokene vezane uz imovinu i tokene e-novca. Utvrđuje se da izdavatelj ima pravo javno nuditi takvu kriptoinovinu u Uniji ili tražiti uvrštenje za trgovanje na platformi za trgovanje takvom kriptoinovinom ako ispunjava zahtjeve iz članka 4., kao što je obveza osnivanja pravne osobe ili obveza izrade bijele knjige o kriptoinovini u skladu s člankom 5. (Prilogom I.), dostava te bijele knjige o kriptoinovini nadležnim tijelima (članak 7.) i njezina objava (članak 8.). Nakon objave bijele knjige izdavatelj kriptoinovine može ponuditi kriptoinovinu u EU-u ili zatražiti njezino uvrštenje za trgovanje na platformi za trgovanje (članak 10.). Članak 4. sadržava i određena izuzeća od objavljivanja bijele knjige, uključujući ona za male ponude kriptoinovine (do 1 milijun EUR u razdoblju od 12 mjeseci) i ponude namijenjene kvalificiranim ulagateljima kako su definirani u Uredbi o prospektu (Uredba EU 2017/1129). U članku 5. i Prilogu I. Prijedloga utvrđuju se zahtjevi u pogledu informacija o bijeloj knjizi o kriptoinovini koja se prilaže javnoj ponudi kriptoinovine ili uvrštenju kriptoinovine na platformi za trgovanje kriptoinovinom, a u članku 6. propisuju se određeni zahtjevi koji se odnose na marketinške materijale izdavatelja kriptoinovine, osim tokena vezanih uz imovinu i tokena e-novca. Bijela knjiga o kriptoinovini ne podliježe postupku prethodnog odobrenja nadležnih nacionalnih tijela (članak 7.). Knjiga se dostavlja nadležnim nacionalnim tijelima zajedno s procjenom je li predmetna kriptoinovina financijski instrument prema Direktivi o tržištu financijskih instrumenata (Direktiva 2014/65/EU). Nakon dostave bijele knjige o kriptoinovini nadležna tijela imat će ovlast suspendirati ili zabraniti ponudu, zahtijevati uvrštavanje dodatnih informacija u bijelu knjigu o kriptoinovini ili objaviti činjenicu da se izdavatelj ne pridržava Uredbe (članak 7.). Glava II. sadržava i posebne odredbe o vremenski ograničenim ponudama kriptoinovine (članak 9.), izmjenama početne bijele knjige o kriptoinovini (članak 11.), pravu odustajanja koje se dodjeljuje stjecateljima kriptoinovine (članak 12.), obvezama koje se propisuju svim izdavateljima kriptoinovine (članak 13.) te o odgovornosti izdavatelja u pogledu bijele knjige o kriptoinovini (članak 14.).

U glavi III. poglavlju 1. opisuje se postupak izdavanja odobrenja za rad izdavatelja tokena vezanih uz imovinu i odobravanja njihove bijele knjige o kriptoimovini koji provode nadležna nacionalna tijela (članci od 16. do 19. te prilozi I. i II.). Da bi dobili odobrenje za poslovanje u Uniji, izdavatelji tokena vezanih uz imovinu moraju biti osnovani kao pravna osoba s poslovnim nastanom u EU-u (članak 15.). U članku 15. navodi se i da se nijedan token vezan uz imovinu ne smije javno nuditi u Uniji niti uvrstiti za trgovanje na platformi za trgovanje kriptoimovinom ako izdavatelj nema odobrenje za rad u Uniji i ako ne objavi bijelu knjigu o kriptoimovini koju odobri njegovo nadležno tijelo. Članak 15. sadržava i izuzeća za male tokene vezane uz imovinu i za tokene vezane uz imovinu koje plasiraju, distribuiraju i posjeduju isključivo kvalificirani ulagatelji. Oduzimanje odobrenja za rad detaljno je objašnjeno u članku 20., a u članku 21. utvrđen je postupak za izmjenu bijele knjige o kriptoimovini.

U glavi III., poglavlju 2. utvrđene su obveze izdavatelja tokena vezanih uz imovinu. Navodi se da su oni dužni postupati pošteno, pravedno i profesionalno (članak 23.). U poglavlju se utvrđuju pravila za objavljivanje bijele knjige o kriptoimovini i potencijalnih promidžbenih sadržaja (članak 24.) te zahtjevi za te sadržaje (članak 25.). Nadalje, izdavatelji imaju obveze kontinuiranog informiranja (članak 26.) i dužni su uspostaviti postupak rješavanja pritužbi (članak 27.).

Moraju ispunjavati i druge zahtjeve, kao što su pravila o sukobu interesa (članak 28.), obavijesti nadležnom tijelu o promjenama njihova upravljačkog tijela (članak 29.), mehanizmima upravljanja (članak 30.), regulatornom kapitalu (članak 31.), pravila o pričuvni imovine kojom se osiguravaju tokeni vezani uz imovinu (članak 32.) i zahtjevi za skrbništvo nad pričuvnom imovinom (članak 33.). U članku 34. objašnjava se da izdavatelj ulaže pričuvnu imovinu isključivo u sigurnu imovinu niskog rizika. Člankom 35. izdavateljima tokena vezanih uz imovinu uvodi se i obveza objavljivanja prava povezanih s tokenima vezanima uz imovinu, uključujući svako izravno potraživanje prema izdavatelju ili iz pričuve imovine. Ako izdavatelj tokena vezanih uz imovinu ne ponudi pravo izravnog iskupa ili potraživanja prema izdavatelju ili iz pričuvne imovine svim imateljima tokena vezanih uz imovinu, člankom 35. dodjeljuju im se minimalna prava. Člankom 36. sprječava se da izdavatelji tokena vezanih uz imovinu i pružatelji usluga povezanih s kriptoimovinom odobravaju kamate imateljima tokena vezanih uz imovinu.

U glavi III. poglavlju 4. utvrđuju se pravila za stjecanje izdavatelja tokena vezanih uz imovinu, a u članku 37. detaljno opisuje procjena planiranog stjecanja i u članku 38. sadržaj takve procjene.

U glavi III. poglavlju 5. članku 39. utvrđuju se kriteriji na temelju kojih EBA utvrđuje je li neki token vezan uz imovinu značajan. Ti su kriteriji sljedeći: veličina korisničke baze promotora tokena vezanih uz imovinu, vrijednost tokena vezanih uz imovinu ili njihove tržišne kapitalizacije, broj i vrijednost transakcija, vrijednost pričuve imovine, značaj prekograničnih aktivnosti izdavatelja i međupovezanost s financijskim sustavom. Članak 39. sadržava i ovlast Komisije da donese delegirani akt kojim se dodatno utvrđuju okolnosti i minimalni pragovi iznad kojih će se izdavatelj tokena vezanih uz imovinu smatrati značajnim. U članku 39. utvrđuju se određeni minimalni pragovi s kojima delegirani akt u svakom slučaju mora biti usklađen. U članku 40. detaljno se opisuje mogućnost da izdavatelj klasificira token vezan uz imovinu kao značajan u trenutku podnošenja zahtjeva za izdavanje odobrenja za rad na vlastitu inicijativu. U članku 41. navode se dodatne obveze za izdavatelje značajnih tokena vezanih uz imovinu, kao što su dodatni kapitalni zahtjevi, politika upravljanja likvidnošću i interoperabilnost.

Glavom III. poglavljem 6. člankom 42. izdavatelja se obvezuje da uspostavi postupak uredne likvidacije.

U glavi IV. poglavlju 1. opisuje se postupak izdavanja odobrenja za rad izdavatelju tokena e-novca. U članku 43. opisuje se da se tokeni e-novca ne nude javno u Uniji niti uvrštavaju za trgovanje na platformi za trgovanje kriptoinovinom ako izdavatelj nema odobrenje za rad kao kreditna institucija ili kao „institucija za elektronički novac” u smislu članka 2. stavka 1. Direktive 2009/110/EZ. U članku 43. navodi se i da se „tokeni e-novca” smatraju elektroničkim novcem za potrebe Direktive 2009/110/EZ.

U članku 44. opisuje se kako se imateljima tokena e-novca dodjeljuje pravo potraživanja prema izdavatelju: tokeni e-novca izdaju se po nominalnoj vrijednosti i po primitku sredstava, a nakon zahtjeva imatelja tokena e-novca, izdavatelji ih u bilo kojem trenutku moraju iskupiti po nominalnoj vrijednosti. Člankom 45. sprječava se da izdavatelji tokena e-novca i pružatelji usluga povezanih s kriptoinovinom odobravaju kamate imateljima tokena e-novca. U članku 46. i Prilogu III. utvrđuju se zahtjevi za bijelu knjigu o kriptoinovini koja se prilaže pri izdavanju tokena e-novca, na primjer: opis izdavatelja, detaljan opis projekta izdavatelja, navod o tome radi li se o javnoj ponudi tokena e-novca ili njihovu uvrštenju na platformi za trgovanje te informacije o rizicima povezanim s izdavateljem e-novca, tokenima e-novca i provedbom bilo kojeg potencijalnog projekta. Članak 47. sadržava odredbu o odgovornosti koja se odnosi na bijelu knjigu o kriptoinovini povezanu s tokenima e-novca. U članku 48. utvrđuju se zahtjevi za potencijalne promidžbene sadržaje izrađene u vezi s ponudom tokena e-novca, a u članku 49. navodi se da se sva sredstva koja izdavatelj primi u zamjenu za tokene e-novca ulažu u imovinu iskazanu u istoj valuti uz koju je vezan token e-novca.

U glavi IV. poglavlju 2. članku 50. navodi se da EBA klasificira tokene e-novca kao značajne na temelju kriterija utvrđenih u članku 39. U članku 51. detaljno se opisuje mogućnost da izdavatelj klasificira token e-novca kao značajan u trenutku podnošenja zahtjeva za odobrenje za rad na vlastitu inicijativu. Članak 52. sadržava dodatne obveze za izdavatelje značajnih tokena e-novca. Izdavatelji značajnih tokena e-novca moraju primjenjivati članak 33. o skrbništvu nad pričuvnim imovinom i članak 34. o ulaganju te imovine umjesto članka 7. Direktive 2009/110/EZ, zatim članak 41. stavke 1., 2. i 3. o naknadama, interoperabilnosti i upravljanju likvidnošću, članak 41. stavak 4. umjesto članka 5. Direktive 2009/110/EZ te članak 42. o uredne likvidacije.

U glavi V. utvrđuju se odredbe o izdavanju odobrenja za rad i uvjetima poslovanja pružatelja usluga povezanih s kriptoinovinom. U poglavlju 1. utvrđuju se odredbe o izdavanju odobrenja za rad (članak 53.) i detaljno se opisuju sadržaj takvog zahtjeva (članak 54.), procjena zahtjeva (članak 55.) i prava dodijeljena nadležnim tijelima za oduzimanje odobrenja za rad (članak 56.). Ovo poglavlje sadržava i mandat ESMA-e za uspostavu registra svih pružatelja usluga povezanih s kriptoinovinom (članak 57.), koji će uključivati i informacije o bijelim knjigama o kriptoinovini koje dostave nadležna tijela. Kad je riječ o prekograničnom pružanju usluga povezanih s kriptoinovinom, člankom 58. utvrđuju se pojedinosti i način prenošenja informacija o prekograničnim aktivnostima kriptoinovine od nadležnog tijela matične države članice nadležnom tijelu države članice domaćina.

U poglavlju 2. propisuju se zahtjevi za sve pružatelje usluga povezanih s kriptoinovinom, kao što su pošteno, pravedno i profesionalno postupanje (članak 59.), bonitetni zaštitni mehanizmi (članak 60. i Prilog IV.), organizacijski zahtjevi (članak 61.), pravila o čuvanju kriptoinovine i sredstava klijenata (članak 63.), obveza uspostavljanja postupka rješavanja pritužbi (članak 64.), pravila o sukobu interesa (članak 65.) i pravila o eksternalizaciji (članak 66.). U glavi V. poglavlju 3. utvrđuju se zahtjevi za pojedine usluge: skrbništvo nad kriptoinovinom (članak 67.), platforme za trgovanje kriptoinovinom (članak 68.), razmjena kriptoinovine za

fiducijarnu valutu ili za drugu kriptoimovinu (članak 69.), izvršavanje naloga (članak 70.), usluge provedbe ponude odnosno prodaje kriptoimovine (članak 71.), zaprimanje i prijenos naloga za kriptoimovinu u ime trećih strana (članak 72.) i savjetovanje o kriptoimovini (članak 73.). U poglavlju 4. utvrđuju se pravila o stjecanju pružatelja usluga povezanih s kriptoimovinom.

U glavi VI. utvrđuju se zabrane i zahtjevi za sprječavanje zlouporabe tržišta koja uključuje kriptoimovinu. U članku 76. definira se područje primjene pravila o zlouporabi tržišta. U članku 77. definira se pojam povlaštenih informacija i utvrđuje da je izdavatelj čija se kriptoimovina uvrsti za trgovanje na platformi za trgovanje kriptoimovinom dužan objaviti povlaštene informacije. Ostalim odredbama ove glave zabranjuju se trgovanje na temelju povlaštenih informacija (članak 78.), nezakonito objavljivanje povlaštenih informacija (članak 79.) i manipuliranje tržištem (članak 80.).

U glavi VII. navode se pojedinosti o ovlastima nadležnih nacionalnih tijela, EBA-e i ESMA-e. U glavi VII. poglavlju 1. državama članicama uvedena je obveza imenovanja jednog ili više nadležnih tijela za potrebe ove Uredbe, uključujući jedno nadležno tijelo odabrano da bude jedinstvena kontaktna točka (članak 81.). U poglavlju 1. utvrđuju se i detaljne odredbe o ovlastima nadležnih nacionalnih tijela (članak 82.) i suradnji nadležnih tijela (članak 83.), kako s EBA-om i ESMA-om (članak 84.) tako i s drugim tijelima (članak 85.). Detaljno se uređuju i dužnosti država članica u pogledu obavješćivanja (članak 86.) te pravila o čuvanju poslovne tajne (članak 87.), zaštiti podataka (članak 88.) i o mjerama opreza koje mogu poduzeti nadležna nacionalna tijela u državama članicama domaćinima (članak 89.). U članku 90. utvrđuju se pravila o suradnji s trećim zemljama, a člankom 91. uređuje se postupak rješavanja pritužbi pred nadležnim tijelima.

U glavi VII. poglavlju 2. detaljno se utvrđuju administrativne sankcije i mjere koje mogu izreći nadležna tijela (članak 92.), izvršavanje njihovih nadzornih ovlasti i ovlasti izricanja sankcija (članak 93.), pravo na žalbu (članak 94.), objavljivanje odluka (članak 95.), izvješćivanje EBA-e i ESMA-e o sankcijama (članak 96.) te prijavljivanje povreda i zaštita osoba koje prijavljuju povrede (članak 97.).

U glavi VII. poglavlju 3. utvrđuju se detaljne odredbe o ovlastima i nadležnostima EBA-e s obzirom na nadzor izdavatelja značajnih tokena vezanih uz imovinu i značajnih tokena e-novca, uključujući nadzorne odgovornosti (članak 98.), a pravila o kolegijima nadzornih tijela za izdavatelje značajnih tokena vezanih uz imovinu spomenuta su u članku 99. Kolegij se, među ostalim, sastoji od nadležnog tijela matične države članice u kojoj izdavatelj tokena vezanih uz imovinu ima odobrenje za rad, EBA-e, ESMA-e, nadležnih tijela koja nadziru najvažnije platforme za trgovanje kriptoimovinom, skrbnika, kreditnih i drugih institucija koje pružaju usluge u vezi sa značajnim tokenom vezanim uz imovinu te ESB-a. Ako izdavatelj značajnih tokena vezanih uz imovinu ima poslovni nastan u državi članici čija valuta nije euro ili u kojoj je valuta koja nije euro uključena u pričuvnu imovinu, i nacionalna središnja banka te države članice dio je kolegija. Nadležna tijela koja nisu članovi kolegija mogu od kolegija zatražiti sve informacije koje su im potrebne za obavljanje nadzornih dužnosti. U članku 99. utvrđuje se i da EBA, u suradnji s ESMA-om i Europskim sustavom središnjih banaka, mora izraditi nacrt regulatornih normi za utvrđivanje najvažnijih platformi za trgovanje i skrbnika te pojedinosti o praktičnim aranžmanima kolegija.

Ovlasti za izdavanje neobvezujućih mišljenja dodjeljuju se kolegiju u članku 100. Mišljenja se mogu odnositi na zahtjev da izdavatelj posjeduje veći iznos regulatornog kapitala, na izmijenjenu bijelu knjigu o kriptoimovini, predviđeno oduzimanje odobrenja za rad, predviđeni sporazum o razmjeni informacija s nadzornim tijelom u trećoj zemlji itd. Nadležna tijela ili EBA propisno razmatraju mišljenja kolegija i ako se s njime ne slažu, uključujući bilo

koju od preporuka, njihova konačna odluka sadržava obrazloženja svakog znatnog odstupanja od mišljenja ili preporuka.

U članku 101. utvrđuju se pravila o kolegijima nadzornih tijela za izdavatelje značajnih tokena e-novca, koji funkcioniraju na isti način kao kolegiji za tokene vezane uz imovinu (dodatni sudionici uključuju nadležna tijela najvažnijih institucija za platni promet koje pružaju platne usluge u odnosu na značajne tokene e-novca), a u članku 102. utvrđuju se ovlasti takvog kolegija za izdavanje neobvezujućih mišljenja.

U poglavlju 4. navode se EBA-ine ovlasti i nadležnosti s obzirom na izdavatelje značajnih tokena vezanih uz imovinu i izdavatelje značajnih tokena e-novca: obveza čuvanja povjerljivosti (članak 103.), zahtjev za informacije (članak 104.), ovlasti za opće istrage (članak 105.), izravni nadzor (članak 106.), razmjena informacija (članak 107.), sporazum o razmjeni informacija s trećim zemljama (članak 108.), objavljivanje informacija iz trećih zemalja (članak 109.) i suradnja s drugim tijelima (članak 110.). Obveza čuvanja poslovne tajne spomenuta je u članku 111., a nadzorne mjere EBA-e u članku 112. Administrativne sankcije i druge mjere, osobito novčane kazne, detaljno su objašnjene u članku 113., a člancima koji slijede uređene su periodične novčane kazne (članak 114.), objava, priroda i izvršenje novčanih kazni (članak 115.) te pripadajuća postupovna pravila za poduzimanje nadzornih mjera i izricanje novčanih kazni (članak 116.). U člancima 117. i 118. utvrđuju se zahtjevi u pogledu saslušanja relevantnih osoba odnosno pune nadležnosti Suda za odluke EBA-e. Prema članku 119., EBA bi trebala moći zaračunavati naknade izdavateljima značajnih tokena vezanih uz imovinu i izdavateljima značajnih tokena e-novca na temelju delegiranog akta donesenog u skladu s uredbom. Člankom 120. EBA-i se dodjeljuje ovlast da po potrebi delegira nadležnim tijelima posebne nadzorne zadaće radi propisnog nadzora izdavatelja značajnog tokena vezanog uz imovinu ili izdavatelja značajnog tokena e-novca.

Postupak delegiranja radi donošenja delegiranih akata Komisije obuhvaćen je glavom VIII. Prijedlog uredbe sadržava ovlasti Komisije da donese delegirane akte u kojima se utvrđuju određene pojedinosti, zahtjevi i mehanizmi kako je utvrđeno uredbom (članak 121.).

Glava IX. sadržava prijelazne i završne odredbe, uključujući obvezu Komisije da sastavi izvješće o ocjeni učinka uredbe (članak 122.). Prijelazne mjere koje obuhvaćaju odredbe o stečenim pravima za kriptoimovinu izdanu prije stupanja ove Uredbe na snagu, uz iznimku tokena vezanih uz imovinu i tokena e-novca, navedene su u članku 123. Člankom 124. mijenja se Direktiva o zaštiti osoba koje prijavljuju povrede prava Unije (Direktiva (EU) 2019/1937²⁹) dodavanjem ove Uredbe, a u članku 125. utvrđuje se da se ta izmjena mora prenijeti u nacionalno pravo 12 mjeseci nakon stupanja uredbe na snagu. U članku 126. navodi se da se ova Uredba počinje primjenjivati 18 mjeseci nakon stupanja na snagu, osim odredaba koje se odnose na tokene e-novca i tokene vezane uz imovinu, koje se počinju primjenjivati na dan stupanja uredbe na snagu.

²⁹ Direktiva (EU) 2019/1937 Europskog parlamenta i Vijeća od 23. listopada 2019. o zaštiti osoba koje prijavljuju povrede prava Unije (SL L 305, 26.11.2019., str. 17.).

Prijedlog

UREDBE EUROPSKOG PARLAMENTA I VIJEĆA**o tržištima kriptoomovine i izmjeni Direktive (EU) 2019/1937**

(Tekst značajan za EGP)

EUROPSKI PARLAMENT I VIJEĆE EUROPSKE UNIJE,
 uzimajući u obzir Ugovor o funkcioniranju Europske unije, a posebno njegov članak 114.,
 uzimajući u obzir prijedlog Europske komisije,
 nakon prosljeđivanja nacрта zakonodavnog akta nacionalnim parlamentima,
 uzimajući u obzir mišljenje Europske središnje banke³⁰,
 uzimajući u obzir mišljenje Europskoga gospodarskog i socijalnog odbora³¹,
 u skladu s redovnim zakonodavnim postupkom,
 budući da:

- (1) Komunikacijom Komisije o Strategiji za digitalne financije³² nastoji se osigurati da propisi Unije o financijskim uslugama bude spremni za digitalno doba i pridonese gospodarstvu u interesu građana spremnom za budućnost, među ostalim omogućavanjem primjene inovativnih tehnologija. Unija ima jasan i dokazan politički interes za razvoj i poticanje prihvaćanja transformativnih tehnologija u financijskom sektoru, uključujući tehnologiju lanca blokova i tehnologiju decentraliziranog vođenja evidencije transakcija (DLT).
- (2) Kriptoomovina je jedna od najvažnijih primjena DLT-a u području financija. Kriptoomovina je digitalni prikaz vrijednosti ili prava koji mogu donijeti znatne koristi sudionicima na tržištu i potrošačima. Pojednostavnjenjem postupaka prikupljanja kapitala i povećanjem tržišnog natjecanja, kriptoomovina može omogućiti povoljniji, jednostavniji i uključiviji način financiranja malih i srednjih poduzeća (MSP-ova). Ako se koriste kao sredstvo plaćanja, tokeni za plaćanje mogu ograničavanjem broja posrednika omogućiti povoljnija, brža i učinkovitija plaćanja, osobito prekogranična.
- (3) Određena kriptoomovina smatra se financijskim instrumentima utvrđenima u članku 4. stavku 1. točki 15. Direktive 2014/65/EU Europskog parlamenta i Vijeća³³. Međutim, većina kriptoomovine nije obuhvaćena područjem primjene propisa Unije o financijskim uslugama. Ne postoje pravila o uslugama povezanim s kriptoomovinom,

³⁰ SL C [...], [...], str. [...].

³¹ SL C , , str. .

³² Komunikacija Komisije Europskom parlamentu, Europskom vijeću, Vijeću, Europskom gospodarskom i socijalnom odboru i Odboru regija o Strategiji za digitalne financije za EU, COM(2020) 591.

³³ Direktiva 2014/65/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 15. svibnja 2014. o tržištu financijskih instrumenata i izmjeni Direktive 2002/92/EZ i Direktive 2011/61/EU (SL L 173, 12.6.2014., str. 349.).

uključujući pravila o upravljanju platformama za trgovanje kriptoinovinom, o uslugama razmjene kriptoinovine za fiducijarnu valutu ili za drugu kriptoinovinu ili pravila o skrbništvu nad kriptoinovinom. Zbog nedostatka pravila imatelji kriptoinovine izloženi su rizicima, osobito u područjima koja nisu obuhvaćena pravilima o zaštiti potrošača. Nedostatak takvih pravila može uzrokovati i znatne rizike u pogledu integriteta tržišta na sekundarnom tržištu kriptoinovine, uključujući manipuliranje tržištem. Da bi se otklonili ti rizici, neke države članice uspostavile su posebna pravila za svu kriptoinovinu, ili jednu njezinu podskupinu, koja nije obuhvaćena propisima Unije o financijskim uslugama. Druge države članice razmatraju zakonodavno uređenje tog područja.

- (4) U nedostatku općeg okvira Unije za kriptoinovinu korisnici mogu izgubiti povjerenje u tu imovinu, zbog čega će se otežati razvoj tržišta te imovine i potencijalno propustiti prilike za inovativne digitalne usluge, alternativne platne instrumente ili nove izvore financiranja za poduzeća u Uniji. Osim toga, poduzećima koja koriste kriptoinovinu uskratit će se pravna sigurnost tretmana njihove kriptoinovine u državama članicama, što će dovesti u pitanje njihov rad na primjeni kriptoinovine za digitalne inovacije. Nedostatak općeg okvira Unije za kriptoinovinu mogao bi dovesti i do regulatorne rascjepkanosti koja će narušiti tržišno natjecanje na jedinstvenom tržištu, otežati pružateljima usluga povezanih s kriptoinovinom prekogranično širenje poslovanja i potaknuti regulatornu arbitražu. Tržište kriptoinovine još je skromno i još nije prijetnja financijskoj stabilnosti. Vjerojatno je, međutim, da će potrošači uvelike prihvatiti određenu podskupinu kriptoinovine čija se cijena nastoji stabilizirati vezanjem njezine vrijednosti uz određenu imovinu ili košaricu imovine. To bi moglo dodatno utjecati na financijsku stabilnost, prijenos monetarne politike ili monetarni suverenitet.
- (5) Stoga je na razini Unije potreban namjenski i usklađen okvir kojim bi se utvrdila posebna pravila za kriptoinovinu i s njome povezane usluge i aktivnosti te pojasnio primjenjivi pravni okvir. Taj bi usklađeni okvir trebao obuhvatiti i usluge povezane s kriptoinovinom ako te usluge još nisu obuhvaćene propisima Unije o financijskim uslugama. Takav bi okvir trebao potaknuti inovacije i pošteno tržišno natjecanje te istodobno osigurati visoku razinu zaštite potrošača i integriteta tržišta kriptoinovine. Jasan okvir trebao bi pružateljima usluga povezanih s kriptoinovinom omogućiti prekogranično širenje poslovanja i olakšati im pristup bankarskim uslugama kako bi mogli neometano poslovati. Njime bi trebalo osigurati i financijsku stabilnost i otkloniti rizike za monetarnu politiku koji bi mogli proizaći iz kriptoinovine čija se cijena stabilizira vezanjem uz određenu valutu, imovinu ili košaricu imovine. Iako bi okvir Unije za tržišta kriptoinovine trebao povećati zaštitu potrošača, integritet tržišta i financijsku stabilnost regulacijom javnih ponuda kriptoinovine ili usluga povezanih s kriptoinovinom, ne bi trebalo regulirati osnovnu tehnologiju i trebalo bi omogućiti primjenu decentraliziranog otvorenog i zatvorenog vođenja evidencije transakcija.
- (6) Propisi Unije o financijskim uslugama ne bi smjeli pogodovati nekoj određenoj tehnologiji. Stoga bi kriptoinovina koja se smatra „financijskim instrumentima” kako su definirani u članku 4. stavku 1. točki 15. Direktive 2014/65/EU trebala ostati uređena postojećim općim propisima Unije, uključujući Direktivu 2014/65/EU, neovisno o tehnologiji koja se koristi za njezino izdavanje ili prijenos.
- (7) Na kriptoinovinu koju izdaju središnje banke kad djeluju u svojstvu monetarnog tijela ili druga javna tijela ne bi trebalo primjenjivati okvir Unije koji obuhvaća kriptoinovinu, kao ni na usluge povezane s kriptoinovinom koje pružaju te središnje banke ili druga javna tijela.

- (8) Propis koji se donese u području kriptoinovine trebao bi biti precizan i otporan na buduće promjene te treba moći pratiti inovacije i tehnološki razvoj. Pojmove „kriptoinovina” i „tehnologija decentraliziranog vođenja evidencije transakcija” trebalo bi stoga definirati što je šire moguće kako bi se obuhvatile sve vrste kriptoinovine koje su ovom trenutku izvan područja primjene propisa Unije o financijskim uslugama. Takav bi propis trebao pridonijeti i cilju suzbijanja pranja novca i financiranja terorizma. Svaka definicija „kriptoinovine” stoga bi trebala odgovarati definiciji „virtualne imovine” iz preporuka Stručne skupine za financijsko djelovanje (FATF)³⁴. Zbog istog bi razloga svaki popis usluga povezanih s kriptoinovinom trebao obuhvaćati i usluge povezane s virtualnom imovinom koje bi mogle biti problematične zbog pranja novca i koje FATF odredi kao takve.
- (9) Potrebno je razlikovati tri potkategorije kriptoinovine na koje bi trebalo primjenjivati specifičnije zahtjeve. Prva potkategorija sadržava vrstu kriptoinovine koja je namijenjena davanju digitalnog pristupa robi ili usluzi, koja je dostupna na DLT-u i koju prihvaća samo izdavatelj tog tokena („korisnički tokeni”). „Korisnički tokeni” imaju nefinancijske svrhe koje se odnose na upravljanje digitalnom platformom i digitalnim uslugama i trebalo bi ih smatrati posebnom vrstom kriptoinovine. Drugu potkategoriju kriptoinovine čine „tokeni vezani uz imovinu”. Cilj je takvih tokena vezanih uz imovinu održati stabilnu vrijednost vezanjem uz nekoliko valuta koje su zakonsko sredstvo plaćanja, pojedinačnu robu ili više roba, pojedinačnu kriptoinovinu ili skup kriptoinovine ili košaricu takve imovine. Zbog stabiliziranja njihove vrijednosti, tokene vezane uz imovinu njihovi imatelji često koriste kao sredstvo plaćanja za kupovinu robe i usluga i kao sredstvo čuvanja vrijednosti. Treća je potkategorija kriptoinovina koja je prvenstveno sredstvo plaćanja, čija se vrijednost stabilizira vezanjem uz samo jednu fiducijarnu valutu. Funkcija takve kriptoinovine vrlo je slična funkciji elektroničkog novca kako je definirano u članku 2. točki 2. Direktive 2009/110/EZ Europskog parlamenta i Vijeća³⁵. Kao i elektronički novac, takva je kriptoinovina elektronička zamjena za kovanice i novčanice i koristi se za plaćanje. Ta se kriptoinovina definira kao „tokeni elektroničkog novca” odnosno „tokeni e-novca”.
- (10) Unatoč sličnostima, elektronički novac i kriptoinovina vezana uz jednu fiducijarnu valutu razlikuju se u određenim važnim aspektima. Imatelji elektroničkog novca, kako su definirani u članku 2. točki 2. Direktive 2009/110/EZ uvijek imaju pravo potraživanja prema instituciji za elektronički novac i imaju ugovorno pravo da u bilo kojem trenutku iskupe svoj elektronički novac fiducijarnom valutom koja je zakonsko sredstvo plaćanja, po nominalnoj vrijednosti te valute. S druge strane, određena kriptoinovina vezana uz jednu fiducijarnu valutu koja je zakonsko sredstvo plaćanja ne omogućava imateljima takvo pravo potraživanja prema izdavatelju te imovine i nije nužno obuhvaćena područjem primjene Direktive 2009/110/EZ. Druga kriptoinovina vezana uz jednu fiducijarnu valutu ne omogućava takvo pravo potraživanja po nominalnoj vrijednosti valute uz koju je vezana ili nema ograničen rok iskupa. Činjenica da imatelji takve kriptoinovine nemaju pravo potraživanja prema izdavateljima te imovine, ili da takvo potraživanje nije po nominalnoj vrijednosti valute uz koju je ta kriptoinovina vezana, mogla bi narušiti povjerenje korisnika te

³⁴ FATF (2012.–2019.), Međunarodni standardi za suzbijanje pranja novca i financiranja i širenja terorizma, FATF, Pariz, Francuska (www.fatf-gafi.org/recommendations.html).

³⁵ Direktiva 2009/110/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 16. rujna 2009. o osnivanju, obavljanju djelatnosti i bonitetnom nadzoru poslovanja institucija za elektronički novac te o izmjeni direktiva 2005/60/EZ i 2006/48/EZ i stavljanju izvan snage Direktive 2000/46/EZ (SL L 267, 10.10.2009., str. 7.).

kriptoimovine. Da bi se izbjeglo zaobilaženje pravila utvrđenih u Direktivi 2009/110/EZ, svaka definicija „tokena e-novca” treba biti što šira da bi se obuhvatile sve vrste kriptoimovine vezane uz jednu fiducijarnu valutu koja je zakonsko sredstvo plaćanja. Da bi se izbjegla regulatorna arbitraža, potrebno je utvrditi strože uvjete za izdavanje tokena e-novca, uključujući obvezu da takve tokene e-novca izdaje ili kreditna institucija u skladu s definicijom iz Uredbe (EU) br. 575/2013 Europskog parlamenta i Vijeća³⁶ ili institucija za elektronički novac koja ima odobrenje za rad na temelju Direktive 2009/110/EZ. Izdavatelji takvih tokena e-novca zbog istog bi razloga trebali dodijeliti korisnicima tokena pravo iskupa tokena u bilo kojem trenutku i po nominalnoj vrijednosti valute uz koju su ti tokeni vezani. Budući da su tokeni e-novca istovremeno i kriptoimovina i da mogu uzrokovati nove probleme u pogledu zaštite potrošača i integriteta tržišta specifične za kriptoimovinu, i oni bi trebali podlijegati pravilima utvrđenima ovom Uredbom da bi se riješili ti problemi zaštite potrošača i integriteta tržišta.

- (11) S obzirom na različite rizike i mogućnosti koje donosi kriptoimovina, potrebno je utvrditi pravila za izdavatelje kriptoimovine koji bi trebali biti svaka pravna osoba koja javno nudi bilo koju vrstu kriptoimovine ili koja traži uvrštenje takve kriptoimovine na platformi za trgovanje kriptoimovinom.
- (12) Potrebno je utvrditi posebna pravila za subjekte koji pružaju usluge povezane s kriptoimovinom. Prva kategorija takvih usluga obuhvaća upravljanje platformom za trgovanje kriptoimovinom, razmjenu kriptoimovine za fiducijarne valute koje su zakonsko sredstvo plaćanja ili za drugu kriptoimovinu trgovanjem za vlastiti račun te uslugu u ime trećih strana koja se sastoji od skrbništva ili upravljanja kriptoimovinom ili kontrole načina pristupa takvoj kriptoimovini. Druga kategorija takvih usluga obuhvaća usluge provedbe ponude odnosno prodaje kriptoimovine, zaprimanje ili prijenos naloga za kriptoimovinu, izvršavanje naloga za kriptoimovinu u ime trećih strana i savjetovanje o kriptoimovini. Svaka osoba koja na profesionalnoj osnovi pruža takve usluge povezane s kriptoimovinom trebala bi se smatrati „pružateljem usluga povezanih s kriptoimovinom”.
- (13) Da bi se osiguralo da nadležna tijela propisno prate i nadziru svaku javnu ponudu kriptoimovine u Uniji, osim tokena vezanih uz imovinu ili tokena e-novca, odnosno svako uvrštenje takve kriptoimovine za trgovanje na platformi za trgovanje kriptoimovinom, svi izdavatelji kriptoimovine trebali bi biti pravne osobe.
- (14) Da bi se osigurala zaštita potrošača, potencijalni kupci kriptoimovine trebali bi biti obaviješteni o obilježjima, funkcijama i rizicima kriptoimovine koju namjeravaju kupiti. Pri javnoj ponudi kriptoimovine u Uniji ili zahtjevu za uvrštenje kriptoimovine za trgovanje na platformi za trgovanje kriptoimovinom izdavatelji kriptoimovine trebali bi sastaviti, dostaviti nadležnom tijelu i objaviti opisni dokument („bijela knjiga o kriptoimovini”) koji sadržava informacije koje je dužan objaviti. Bijela knjiga o kriptoimovini trebala bi sadržavati opće informacije o izdavatelju, o projektu koji će se provesti s prikupljenim kapitalom, o javnoj ponudi kriptoimovine ili njezinu uvrštenju za trgovanje na platformi za trgovanje kriptoimovinom, o pravima i obvezama koji se povezuju s tom kriptoimovinom, o osnovnoj tehnologiji koja je upotrijebljena za takvu imovinu te o povezanim rizicima. Da bi se osiguralo pravedno i nediskriminirajuće postupanje prema imateljima kriptoimovine, informacije sadržane u bijeloj knjizi o

³⁶ Uredba (EU) br. 575/2013 Europskog parlamenta i Vijeća od 26. lipnja 2013. o bonitetnim zahtjevima za kreditne institucije i investicijska društva i o izmjeni Uredbe (EU) br. 648/2012 (SL L 176, 27.6.2013., str. 1.).

kriptoimovini, a ovisno o slučaju i u svim promidžbenim sadržajima o javnoj ponudi, moraju biti istinite, jasne i nedvosmislene.

- (15) Da bi se osigurao proporcionalan pristup, zahtjevi o izradi i objavi bijele knjige o kriptoimovini ne bi se trebali primjenjivati na besplatne ponude kriptoimovine, osim tokena vezanih uz imovinu ili tokena e-novca, odnosno na ponude kriptoimovine isključivo kvalificiranim ulagateljima, kako su definirani u članku 2. točki (e) Uredbe (EU) 2017/1129 Europskog parlamenta i Vijeća³⁷, i koju mogu posjedovati isključivo kvalificirani ulagatelji ili kriptoimovine koja se, ovisno o državi članici, nudi malom broju osoba ili je jedinstvena i nije zamjenjiva s drugom kriptoimovinom.
- (16) Trebalo bi izbjeći prekomjerno administrativno opterećenje za mala, srednja i novoosnovana poduzeća. Javne ponude kriptoimovine u Uniji koje ne prelaze odgovarajući zbirni prag tijekom 12-mjesečnog razdoblja stoga bi trebale biti izuzete od obveze izrade bijele knjige o kriptoimovini. Međutim, ako te javne ponude kriptoimovine uključuju odnose poslovnog subjekta prema potrošaču, na njih se i dalje primjenjuju horizontalni propisi EU-a kojima se osigurava zaštita potrošača, kao što su Direktiva 2011/83/EU Europskog parlamenta i Vijeća³⁸, Direktiva 2005/29/EZ Europskog parlamenta i Vijeća³⁹ ili Direktiva Vijeća 93/13/EEZ od 5. travnja 1993. o nepoštenim uvjetima u potrošačkim ugovorima⁴⁰, uključujući sve obveze informiranja sadržane u tim propisima.
- (17) Ako se javna ponuda odnosi na korisničke tokene za uslugu koja još nije dostupna, trajanje javne ponude opisano u bijeloj knjizi o kriptoimovini ne smije biti dulje od 12 mjeseci. To ograničenje trajanja javne ponude nema veze s trenutkom kada proizvod ili usluga doista postane dostupna i imatelj korisničkog tokena može je koristiti i nakon isteka javne ponude.
- (18) Da bi se omogućio nadzor, izdavatelji kriptoimovine prije javne ponude kriptoimovine u Uniji ili prije njezina uvrštenja za trgovanje na platformi za trgovanje kriptoimovinom trebali bi dostaviti svoju bijelu knjigu o kriptoimovini i, prema potrebi, svoje promidžbene sadržaje, nadležnom tijelu u državi članici u kojoj imaju registrirano sjedište ili podružnicu. Izdavatelji osnovani u trećoj zemlji svoju bijelu knjigu o kriptoimovini i, prema potrebi, trebali bi svoje promidžbene sadržaje dostaviti nadležnom tijelu u državi članici u kojoj namjeravaju ponuditi kriptoimovinu ili u kojoj se traži uvrštenje kriptoimovine za trgovanje na platformi za trgovanje kriptoimovinom.
- (19) Trebalo bi izbjeći nepotrebno administrativno opterećenje. Nadležna tijela stoga ne bi trebalo obvezati da odobre bijelu knjigu o kriptoimovini prije njezine objave. Međutim, nadležna tijela trebala bi nakon objave imati ovlast da zatraže uvrštavanje

³⁷ Uredba (EU) 2017/1129 Europskog parlamenta i Vijeća od 14. lipnja 2017. o prospektu koji je potrebno objaviti prilikom javne ponude vrijednosnih papira ili prilikom uvrštavanja za trgovanje na uređenom tržištu te stavljanju izvan snage Direktive 2003/71/EZ (SL L 168, 30.6.2017., str. 12.).

³⁸ Direktiva 2011/83/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 25. listopada 2011. o pravima potrošača, izmjeni Direktive Vijeća 93/13/EEZ i Direktive 1999/44/EZ Europskog parlamenta i Vijeća te o stavljanju izvan snage Direktive Vijeća 85/577/EEZ i Direktive 97/7/EZ Europskog parlamenta i Vijeća (SL L 304, 22.11.2011., str. 64.).

³⁹ Direktiva 2005/29/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 11. svibnja 2005. o nepoštenoj poslovnoj praksi poslovnog subjekta u odnosu prema potrošaču na unutarnjem tržištu i o izmjeni Direktive Vijeća 84/450/EEZ, direktiva 97/7/EZ, 98/27/EZ i 2002/65/EZ Europskog parlamenta i Vijeća, kao i Uredbe (EZ) br. 2006/2004 Europskog parlamenta i Vijeća („Direktiva o nepoštenoj poslovnoj praksi”) (SL L 149, 11.6.2005., str. 22.).

⁴⁰ Direktiva Vijeća 93/13/EEZ od 5. travnja 1993. o nepoštenim uvjetima u potrošačkim ugovorima (SL L 95, 21.4.1993., str. 29.).

dodatnih informacija u bijelu knjigu o kriptoomovini i, prema potrebi, u promidžbene sadržaje.

- (20) Nadležna tijela trebala bi biti ovlaštena za suspendiranje ili zabranu javne ponude kriptoomovine ili uvrštenja takve kriptoomovine za trgovanje na platformi za trgovanje kriptoomovinom ako predmetna javna ponuda ili uvrštenje za trgovanje nije u skladu s primjenjivim zahtjevima. Nadležna tijela trebala bi imati i ovlast za objavljivanje upozorenja o tome da određeni izdavatelj ne ispunjava navedene zahtjeve, na svojim internetskim stranicama ili priopćenjem za medije.
- (21) Bijele knjige o kriptoomovini i, prema potrebi, promidžbeni sadržaji koji su propisno dostavljeni nadležnom tijelu trebali bi se objaviti, nakon čega bi izdavateljima kriptoomovine trebalo dopustiti da ponude kriptoomovinu u cijeloj Uniji i zatraže uvrštenje kriptoomovine za trgovanje na platformi za trgovanje kriptoomovinom.
- (22) Da bi se dodatno osigurala zaštita potrošača, potrošači koji stječu kriptoomovinu, osim tokena vezanih uz imovinu ili tokena e-novca, izravno od izdavatelja ili od pružatelja usluga povezanih s kriptoomovinom koji nudi odnosno prodaje kriptoomovinu u ime izdavatelja trebali bi imati pravo odustajanja unutar ograničenog roka nakon stjecanja. Da bi se osiguralo nesmetano zaključenje javne ponude kriptoomovine za koju je izdavatelj utvrdio rok, potrošač ne bi smio iskoristiti pravo odustajanja nakon isteka razdoblja upisa. Nadalje, pravo odustajanja ne bi se smjelo primjenjivati u slučaju uvrštenja kriptoomovine za trgovanje na platformi za trgovanje kriptoomovinom, osim tokena vezanih uz imovinu ili tokena e-novca, jer bi tada cijena te kriptoomovine ovisila o fluktuacijama na tržištima kriptoomovine.
- (23) Čak i ako su izuzeti od obveze objavljivanja bijele knjige o kriptoomovini, svi izdavatelji kriptoomovine, osim tokena vezanih uz imovinu ili tokena e-novca, trebali bi postupati pošteno, pravedno i profesionalno, trebali bi komunicirati s imateljima kriptoomovine pošteno, jasno i nedvosmisleno, trebali bi utvrđivati, sprječavati, rješavati i objavljivati sukobe interesa te imati djelotvorne administrativne mehanizme kojima će osigurati da njihovi sustavi i sigurnosni protokoli ispunjavaju standarde Unije. Da bi nadležnim tijelima olakšalo nadzorne zadaće, Europsko nadzorno tijelo za vrijednosne papire i tržišta kapitala (ESMA) trebalo bi, u bliskoj suradnji s Europskim nadzornim tijelom za bankarstvo (EBA), biti ovlašteno za objavljivanje smjernica o tim sustavima i sigurnosnim protokolima kako bi se dodatno definirali standardi Unije.
- (24) Da bi se dodatno zaštitili imatelji kriptoomovine, pravila o građanskopravnoj odgovornosti trebala bi se primjenjivati na izdavatelje kriptoomovine i njihova upravljačka tijela u pogledu informacija koje javno objavljuju u bijeloj knjizi o kriptoomovini.
- (25) Vrijednost tokena vezanih uz imovinu stabilizira se vezanjem uz nekoliko fiducijarnih valuta, uz pojedinačnu robu ili više roba, uz jednu kriptoomovinu ili više vrsta druge kriptoomovine ili uz košaricu takve imovine. Korisnici bi ih stoga mogli široko prihvatiti u svrhu prijenosa vrijednosti ili kao sredstvo plaćanja, što bi moglo biti veći rizik za zaštitu potrošača i integritet tržišta u odnosu na drugu kriptoomovinu. Izdavatelji tokena vezanih uz imovinu trebali bi stoga podlijegati strožim zahtjevima nego izdavatelji druge kriptoomovine.
- (26) Takozvane algoritamske „stabilne kriptovalute”, kojima je cilj održavanje stabilne vrijednosti protokolima koji omogućavaju povećanje ili smanjenje ponude te kriptoomovine ovisno o promjenama potražnje, ne bi se trebale smatrati tokenima

vezanima uz imovinu ako im se vrijednosti ne stabilizira vezanjem uz jednu ili više vrsta druge imovine.

- (27) Da bi osigurali pravilan nadzor i praćenje javnih ponuda tokena vezanih uz imovinu, izdavatelji tokena vezanih uz imovinu trebali bi imati registrirano sjedište u Uniji.
- (28) Javna ponuda tokena vezanih uz imovinu u Uniji odnosno zahtjev za uvrštenje te kriptoinovine za trgovanje na platformi za trgovanje kriptoinovinom trebali bi biti mogući samo ako je nadležno tijelo izdavatelju te kriptoinovine izdalo odobrenje za rad i odobrilo bijelu knjigu za tu kriptoinovinu. Međutim, zahtjev u vezi s odobrenjem za rad ne bi trebalo primjenjivati ako se tokeni vezani uz imovinu ponude isključivo kvalificiranim ulagateljima ili ako je javna ponuda tokena vezanih uz imovinu ispod određenog praga. Kreditne institucije koje imaju odobrenje za rad na temelju Direktive 2013/36/EU Europskog parlamenta i Vijeća⁴¹ za izdavanje tokena vezanih uz imovinu ne bi trebale tražiti dodatno odobrenje za rad na temelju ove Uredbe. U tim slučajevima izdavatelj tokena vezanih uz imovinu i dalje bi trebao izraditi bijelu knjigu o kriptoinovini da bi informirao kupce o obilježjima i rizicima tih tokena vezanih uz imovinu i dostaviti je relevantnom nadležnom tijelu prije objavljivanja.
- (29) Nadležno tijelo trebalo bi odbiti izdavanje odobrenja za rad ako bi poslovni plan potencijalnog izdavatelja tokena vezanih uz imovinu mogao predstavljati ozbiljnu prijetnju financijskoj stabilnosti, prijenosu monetarne politike i monetarnom suverenitetu. Prije izdavanja odobrenja za rad ili njegova odbijanja nadležno tijelo trebalo bi se savjetovati s EBA-om i ESMA-om i, u slučajevima kada su tokeni vezani uz imovinu vezani uz valute u Uniji, Europskom središnjom bankom (ESB) i nacionalnim središnjim bankama koje izdaju predmetne valute. EBA, ESMA i, ovisno o slučaju, ESB i nacionalne središnje banke trebale bi nadležnom tijelu dostaviti neobvezujuće mišljenje o zahtjevu potencijalnog izdavatelja. U slučaju izdavanja odobrenja za rad potencijalnog izdavatelja tokena vezanih uz imovinu nadležno tijelo trebalo bi odobriti i bijelu knjigu o kriptoinovini koju taj subjekt izradi. Odobrenje za rad nadležnog tijela trebalo bi vrijediti u cijeloj Uniji i omogućiti izdavatelju tokena vezanih uz imovinu ponudu predmetne kriptoinovine na jedinstvenom tržištu i traženje njezina uvrštenja za trgovanje na platformi za trgovanje kriptoinovinom. Jednako tako, bijela knjiga o kriptoinovini trebala bi vrijediti za cijelu Uniju, bez mogućnosti uvođenja dodatnih zahtjeva u pojedinim državama članicama.
- (30) Da bi se osigurala zaštita potrošača, izdavatelji tokena vezanih uz imovinu uvijek bi imateljima tokena vezanih uz imovinu trebali pružati istinite, jasne i nedvosmislene informacije. Bijela knjiga o kriptoinovini za tokene vezane uz imovinu trebala bi sadržavati informacije o mehanizmu stabilizacije, o politici ulaganja pričuvene imovine, o mehanizmima za skrbništvo nad pričuvnom imovinom i o pravima koja se dodjeljuju imateljima. Ako izdavatelji tokena vezanih uz imovinu ne ponude pravo na izravno potraživanje ili iskup iz pričuvene imovine svim imateljima tih tokena vezanih uz imovinu, bijela knjiga o kriptoinovini povezana s tokenima vezanima uz imovinu trebala bi sadržavati jasno i nedvosmisleno upozorenje o tome. I promidžbeni sadržaji izdavatelja tokena vezanih uz imovinu trebali bi sadržavati istu izjavu ako izdavatelji ne dodjeljuju navedena izravna prava svim imateljima tokena vezanih uz imovinu.

⁴¹ Direktiva 2013/36/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 26. lipnja 2013. o pristupanju djelatnosti kreditnih institucija i bonitetnom nadzoru nad kreditnim institucijama i investicijskim društvima, izmjeni Direktive 2002/87/EZ te stavljanju izvan snage direktiva 2006/48/EZ i 2006/49/EZ (SL L 176, 27.6.2013., str. 338.).

- (31) Osim informacijama sadržanima u bijeloj knjizi o kriptoinovini, izdavatelji tokena vezanih uz imovinu trebali bi redovito informirati imatelje takvih tokena. Osobito bi na svojim internetskim stranicama trebali objavljivati količinu tokena vezanih uz imovinu u optjecaju te vrijednost i sastav pričuvne imovine, barem jednom mjesečno. Izdavatelji tokena vezanih uz imovinu trebaju objaviti i svaki događaj koji bi mogao znatno utjecati na vrijednost tokena vezanih uz imovinu ili na pričuvnu imovinu, neovisno o tome je li predmetna kriptoinovina uvrštena za trgovanje na platformi za trgovanje kriptoinovinom.
- (32) Da bi se osigurala zaštita potrošača, izdavatelji tokena vezanih uz imovinu uvijek bi trebali postupati pošteno, pravedno i profesionalno te u najboljem interesu imatelja tokena vezanih uz imovinu. Izdavatelji tokena vezanih uz imovinu trebali bi uspostaviti i jasan postupak rješavanja pritužbi koje prime od imatelja kriptoinovine.
- (33) Izdavatelji tokena vezanih uz imovinu trebali bi utvrditi politiku za utvrđivanje, rješavanje i potencijalno objavljivanje sukoba interesa koji bi mogli proizaći iz njihova odnosa s rukovoditeljima, dioničarima, klijentima ili pružateljima usluga treće strane.
- (34) Izdavatelji tokena vezanih uz imovinu trebali bi imati pouzdane mehanizme upravljanja, uključujući jasnu organizacijsku strukturu te dobro određene, transparentne i dosljedne linije odgovornosti i učinkovite postupke za utvrđivanje, otklanjanje i praćenje rizika kojima su izloženi ili bi mogli biti izloženi i izvješćivanje o njima. Upravljačko tijelo takvih izdavatelja i njihovih dioničara trebalo bi imati dobar ugled, dovoljno iskustva i stručnosti za potrebe sprječavanja pranja novca i suzbijanja financiranja terorizma. Izdavatelji tokena vezanih uz imovinu trebali bi koristiti i resurse razmjerne opsegu svojih aktivnosti i osiguravati kontinuirano i redovito obavljanje svojih aktivnosti. Izdavatelji tokena vezanih uz imovinu u tu bi svrhu trebali uspostaviti politiku kontinuiteta poslovanja kako bi osigurali provedbu osnovnih aktivnosti plaćanja u slučaju prekida rada sustava i provedbe postupaka. Izdavatelji tokena vezanih uz imovinu trebali bi imati i pouzdan mehanizam unutarnje kontrole i procjene rizika te sustav koji jamči cjelovitost i povjerljivost primljenih informacija.
- (35) Izdavatelji tokena vezanih uz imovinu obično su u središtu mreže subjekata koji osiguravaju izdavanje predmetne kriptoinovine, njezin prijenos i distribuciju imateljima. Izdavatelji tokena vezanih uz imovinu stoga bi trebali biti dužni uspostaviti i održavati odgovarajuće ugovorne aranžmane s tim subjektima treće strane kojima se osigurava mehanizam stabilizacije i ulaganje pričuvne imovine kojom se osigurava vrijednost tokena, skrbništvo nad takvom pričuvnom imovinom i, prema potrebi, javna distribucija tokena vezanih uz imovinu.
- (36) Da bi se otklonili rizici za financijsku stabilnost općeg financijskog sustava, izdavatelji tokena vezanih uz imovinu trebali bi podlijegati kapitalnim zahtjevima. Ti kapitalni zahtjevi trebali bi biti razmjerni veličini izdanja tokena vezanih uz imovinu i izračunani kao postotak pričuve imovine kojom se osigurava vrijednost predmetnih tokena vezanih uz imovinu. Međutim, nadležna tijela trebala bi moći povećati ili smanjiti iznos potrebnih kapitalnih zahtjeva na temelju, među ostalim, ocjene izdavateljeva mehanizma za procjenu rizika, kvalitete i volatilnosti pričuvne imovine kojom se osigurava vrijednost tokena vezanih uz imovinu ili zbirne vrijednosti i broja tokena vezanih uz imovinu.
- (37) Da bi stabilizirali vrijednost svojih tokena vezanih uz imovinu, izdavatelji tih tokena trebali bi uspostaviti i održavati pričuvu imovine kojom se u svakom trenutku osigurava vrijednost te kriptoinovine. Izdavatelji tokena vezanih uz imovinu trebali bi

osigurati razborito upravljanje tom pričuvom imovine, a osobito da stvaranje i uništavanje tokena vezanih uz imovinu uvijek bude popraćeno odgovarajućim povećanjem ili smanjenjem pričuvne imovine i da se tim povećanjem ili smanjenjem primjereno upravlja kako bi se izbjegli negativni učinci na tržište pričuvne imovine. Izdavatelji kriptoomovine osigurane imovinom stoga bi trebali utvrditi, voditi i detaljno razraditi politike kojima se, među ostalim, opisuje sastav pričuvne imovine, alokacija imovine, sveobuhvatna procjena rizika koje uzrokuje pričuvna imovina, postupak stvaranja i uništavanja tokena vezanih uz imovinu, postupak kupnje i iskupa tokena vezanih uz imovinu iz pričuvne imovine i, u slučaju uložene pričuvne imovine, izdavateljeva politika ulaganja.

- (38) Da bi se izbjegao rizik gubitka za tokene vezane uz imovinu i očuvala vrijednost te imovine, izdavatelji tokena vezanih uz imovinu trebali bi imati odgovarajuću politiku o skrbništvu za pričuvnu imovinu. Tom bi politikom trebalo osigurati da pričuvna imovina u svakom trenutku bude posve odvojena od izdavateljeve vlastite imovine, da pričuvna imovina ne bude opterećena ni založena kao kolateral te da izdavatelj tokena vezanih uz imovinu ima pravovremen pristup toj pričuvnoj imovini. Pričuvna imovina trebala bi se, ovisno o njezinoj prirodi, čuvati pod skrbništvom kreditne institucije u smislu Uredbe (EU) br. 575/2013 ili odobrenog pružatelja usluga povezanih s kriptoomovinom. Kreditne institucije ili pružatelji usluga povezanih s kriptoomovinom koji čuvaju pod skrbništvom pričuvnu imovinu kojom se osigurava vrijednost tokena vezanih uz imovinu trebali bi biti odgovorni za gubitak takve pričuvne imovine prema izdavatelju ili imateljima tokena vezanih uz imovinu, osim ako dokažu da je gubitak posljedica vanjskog događaja koji je izvan njihove razumne kontrole.
- (39) Da bi imatelje tokena vezanih uz imovinu zaštitili od smanjenja vrijednosti imovine kojom se osigurava vrijednost tokena, izdavatelji tokena vezanih uz imovinu trebali bi uložiti pričuvnu imovinu u sigurnu, niskorizičnu imovinu minimalnog tržišnog i kreditnog rizika. Budući da se tokeni vezani uz imovinu mogu koristiti kao sredstvo plaćanja, svaku dobit odnosno gubitak koji nastane ulaganjem pričuvne imovine trebao bi snositi izdavatelj tokena vezanih uz imovinu.
- (40) Uz određene tokene vezane uz imovinu mogu se svim njihovim imateljima ponuditi prava, kao što su pravo iskupa ili potraživanja iz pričuvne imovine ili prema izdavatelju, dok se uz druge tokene vezane uz imovinu ne moraju nužno odobriti takva prava svim njihovim imateljima i pravo iskupa može se ograničiti na određene imatelje. Pravila o tokenima vezanima uz imovinu trebala bi biti dovoljno fleksibilna da se obuhvate sve takve situacije. Izdavatelji tokena vezanih uz imovinu stoga bi trebali obavijestiti imatelje tokena vezanih uz imovinu o tome imaju li pravo na izravno potraživanje prema izdavatelju odnosno pravo iskupa. Ako izdavatelji tokena vezanih uz imovinu dodijele svim imateljima izravna prava u odnosu na izdavatelja ili pričuvnu imovinu, izdavatelji bi trebali jasno utvrditi uvjete za ostvarenje tih prava. Ako izdavatelji tokena vezanih uz imovinu ograniče takva izravna prava u odnosu na izdavatelja ili pričuvnu imovinu na mali broj imatelja tokena vezanih uz imovinu, izdavatelji bi ipak trebali ponuditi minimalna prava svim imateljima tokena vezanih uz imovinu. Izdavatelji tokena vezanih uz imovinu trebali bi osigurati likvidnost tih tokena sklapanjem i održavanjem odgovarajućih aranžmana o likvidnosti s pružateljima usluga povezanih s kriptoomovinom koji su zaduženi za predvidivu objavu obvezujućih ponuda za kupnju i prodaju tokena vezanih uz imovinu za fiducijarnu valutu. Ako se vrijednost tokena vezanih uz imovinu znatno razlikuje od vrijednosti pričuvne imovine, imatelji tokena vezanih uz imovinu trebali bi imati pravo zatražiti iskup svojih tokena vezanih uz imovinu iz pričuvne imovine izravno od

izdavatelja. Izdavatelji tokena vezanih uz imovinu koji dobrovoljno obustave poslovanje ili uredno zatvore svoje aktivnosti trebali bi imati ugovorne aranžmane kojima se imateljima tokena vezanih uz imovinu jamči isplata primitaka od pričuvene imovine.

- (41) Da bi se osiguralo da se tokeni vezani uz imovinu koriste uglavnom kao sredstvo razmjene, a ne kao sredstvo čuvanja vrijednosti, izdavatelji tokena vezanih uz imovinu i eventualni pružatelji usluga povezanih s kriptoomovinom ne bi smjeli odobravati kamate korisnicima tokena vezanih uz imovinu za razdoblje tijekom kojega korisnici posjeduju te tokene vezane uz imovinu. Dio tokena vezanih uz imovinu i tokena e-novca trebalo bi smatrati značajnima zbog potencijalno velike korisničke baze promotora i dioničara, potencijalno visoke tržišne kapitalizacije, potencijalne vrijednosti pričuvene imovine kojom se osigurava vrijednost predmetnih tokena vezanih uz imovinu ili tokena e-novca, potencijalno velikog broja transakcija, potencijalne međupovezanosti s financijskim sustavom ili potencijalne prekogranične upotrebe takve kriptoomovine. Značajni tokeni vezani uz imovinu ili značajni tokeni e-novca koje bi mogao koristiti velik broj imatelja i koji bi mogli biti posebno problematični za financijsku stabilnost, prijenos monetarne politike ili monetarni suverenitet trebali bi podlijevati strožim zahtjevima od drugih tokena vezanih uz imovinu ili tokena e-novca.
- (42) Tokeni vezani uz imovinu zbog svoje količine mogu biti veći rizik za financijsku stabilnost od drugih vrsta kriptoomovine i tokena vezanih uz imovinu ograničenog izdanja. Izdavatelji značajnih tokena vezanih uz imovinu trebali bi stoga podlijevati strožim zahtjevima nego izdavatelji druge kriptoomovine ili tokena vezanih uz imovinu ograničenog izdanja. Osobito bi trebali podlijevati većim kapitalnim zahtjevima i zahtjevima interoperabilnosti te bi trebali uspostaviti politiku upravljanja likvidnošću.
- (43) Izdavatelji tokena vezanih uz imovinu trebali bi imati plan za urednu likvidaciju kako bi osigurali zaštitu prava imatelja tokena vezanih uz imovinu ako izdavatelji tokena vezanih uz imovinu prekinu poslovanje ili uredno zatvore svoje aktivnosti u skladu s nacionalnim propisima o nesolventnosti.
- (44) Izdavatelji tokena e-novca trebali bi imati odobrenje za rad kao kreditna institucija na temelju Direktive 2013/36/EU ili kao institucija za elektronički novac na temelju Direktive 2009/110/EZ te poštovati odgovarajuće operativne zahtjeve iz Direktive 2009/110/EZ, osim ako je drugačije propisano ovom Uredbom. Izdavatelji tokena e-novca trebali bi izraditi bijelu knjigu o kriptoomovini i dostaviti je nadležnom tijelu. Ako izdavanje tokena e-novca ne prelazi određeni prag ili ako tokene e-novca mogu posjedovati isključivo kvalificirani ulagatelji, na izdavatelje takvih tokena e-novca ne bi se trebali primjenjivati zahtjevi koji se odnose na odobrenje za rad. Međutim, izdavatelji bi u svakom slučaju trebali izraditi bijelu knjigu o kriptoomovini i dostaviti je nadležnom tijelu.
- (45) Imatelji tokena e-novca trebali bi imati pravo potraživanja prema izdavatelju predmetnih tokena e-novca. Imatelji tokena e-novca trebali bi imati pravo na iskup po nominalnoj vrijednosti u bilo kojem trenutku, i to fiducijarnom valutom uz koju je token e-novca vezan. Izdavateljima tokena e-novca trebalo bi dopustiti obračun naknade ako imatelji tokena e-novca zatraže iskup svojih tokena za fiducijarnu valutu. Ta bi naknada trebala biti razmjerna stvarnim troškovima izdavatelja tokena elektroničkog novca.

- (46) Izdavatelji tokena e-novca, i eventualni pružatelji usluga povezanih s kriptoinovinom, ne bi smjeli odobravati kamate imateljima tokena e-novca za razdoblje tijekom kojega posjeduju te tokene e-novca.
- (47) Bijela knjiga o kriptoinovini koju izradi izdavatelj tokena e-novca trebala bi sadržavati sve važne informacije o tom izdavatelju i o ponudi tokena e-novca ili njihovu uvrštenju za trgovanje na platformi za trgovanje kriptoinovinom koje su potencijalnim kupcima potrebne da bi donijeli utemeljenu odluku o kupnji i razumjeli rizike povezane s ponudom tokena e-novca. U bijeloj knjizi o kriptoinovini trebalo bi izričito navesti i da imatelji tokena e-novca imaju pravo na potraživanja u obliku prava iskupa svojih tokena e-novca u bilo kojem trenutku, za fiducijarnu valutu i po nominalnoj vrijednosti.
- (48) Ako izdavatelj tokena e-novca ulaže sredstva primljena u zamjenu za tokene e-novca, ta bi se sredstva trebala uložiti u imovinu u istoj valuti uz koju je vezan token e-novca kako bi se izbjegli međuvalutni rizici.
- (49) Značajni tokeni e-novca mogu biti veći rizik za financijsku stabilnost od neznčajnih tokena e-novca i standardnog elektroničkog novca. Stoga bi na izdavatelje značajnih tokena e-novca trebalo primijeniti dodatne zahtjeve. Izdavatelji tokena e-novca trebali bi osobito podlijegati većim kapitalnim zahtjevima od drugih izdavatelja tokena e-novca i zahtjevima interoperabilnosti te bi trebali uspostaviti politiku upravljanja likvidnošću. Izdavatelji tokena e-novca trebali bi ispunjavati i određene zahtjeve koji se primjenjuju na izdavatelje tokena vezanih uz imovinu, kao što su zahtjevi skrbništva nad pričuvnom imovinom, pravila ulaganja za pričuvnu imovinu i obveza izrade plana za uredno zatvaranje aktivnosti.
- (50) Usluge povezane s kriptoinovinom trebale bi pružati samo pravne osobe koje imaju registrirano sjedište u nekoj državi članici i kojem je nadležno tijelo države članice registriranog sjedišta izdalo odobrenje za rad kao pružatelja usluga povezanih s kriptoinovinom.
- (51) Ova Uredba ne bi trebala utjecati na mogućnost da osobe s poslovnim nastanom u Uniji na vlastitu inicijativu primaju usluge povezane s kriptoinovinom od poduzeća iz treće zemlje. Ako poduzeće iz treće zemlje pruža usluge povezane s kriptoinovinom na inicijativu osobe s poslovnim nastanom u Uniji, ne bi trebalo smatrati da su usluge povezane s kriptoinovinom pružene u Uniji. Ako poduzeće iz treće zemlje traži klijente ili potencijalne klijente u Uniji ili promiče ili oglašava usluge ili aktivnosti povezane s kriptoinovinom u Uniji, to ne bi trebalo smatrati pružanjem usluga povezanih s kriptoinovinom na inicijativu klijenta. U tom slučaju poduzeće iz treće zemlje trebalo bi imati odobrenje za rad kao pružatelj usluga povezanih s kriptoinovinom.
- (52) S obzirom na dosadašnji relativno mali doseg pružatelja usluga povezanih s kriptoinovinom, ovlast za izdavanje odobrenja za rad i nadzor takvih pružatelja usluga trebalo bi dodijeliti nadležnim nacionalnim tijelima. Odobrenje za rad trebalo bi izdati, odbiti izdati ili oduzeti nadležno tijelo države članice u kojoj subjekt ima registrirano sjedište. U odobrenju za rad trebale bi biti navedene usluge povezane s kriptoinovinom za koje je predmetnom pružatelju usluga povezanih s kriptoinovinom izdano odobrenje za rad i ono bi trebalo vrijediti u cijeloj Uniji.
- (53) Da bi se imateljima kriptoinovine osigurala transparentnost pružanja usluga povezanih s kriptoinovinom, ESMA bi trebala uspostaviti registar pružatelja usluga povezanih s kriptoinovinom koji bi trebao sadržavati informacije o subjektima koji

imaju odobrenje za pružanje predmetnih usluga u cijeloj Uniji. Takav bi registar trebao sadržavati i bijele knjige o kriptoinovini koje izdavatelji kriptoinovine objavljuju i dostavljaju nadležnim tijelima.

- (54) Nekim bi poduzećima koja podliježu propisima Unije o financijskim uslugama trebalo dopustiti pružanje usluga povezanih s kriptoinovinom bez prethodnog odobrenja. Kreditne institucije koje imaju odobrenje za rad na temelju Direktive 2013/36/EU ne bi trebale tražiti dodatno odobrenje za pružanje usluga povezanih s kriptoinovinom. Pružanje usluga povezanih s kriptoinovinom u cijeloj Uniji bez dodatnog odobrenja trebalo bi dopustiti i investicijskim društvima koja imaju odobrenja za rad na temelju Direktive 2014/65/EU za pružanje jedne ili više investicijskih usluga definiranih u toj direktivi, koje su slične uslugama povezanim s kriptoinovinom koje namjeravaju pružati.
- (55) Da bi se osigurali zaštita potrošača, integritet tržišta i financijska stabilnost, pružatelji usluga povezanih s kriptoinovinom uvijek bi trebali postupati pošteno, pravedno i profesionalno i u najboljem interesu svojih klijenata. Usluge povezane s kriptoinovinom trebalo bi smatrati „financijskim uslugama” kako su definirane u Direktivi 2002/65/EZ Europskog parlamenta i Vijeća⁴². Ako se usluge plasiraju na daljinu, ta bi se direktiva trebala primjenjivati na ugovore između pružatelja usluga povezanih s kriptoinovinom i potrošača. Pružatelji usluga povezanih s kriptoinovinom trebali bi svojim klijentima pružati istinite, jasne i nedvosmislene informacije i upozoravati ih o rizicima kriptoinovine. Pružatelji usluga povezanih s kriptoinovinom trebali bi objavljivati svoje politike kreiranja cijena, uspostaviti postupak rješavanja pritužbi i imati pouzdanu politiku za utvrđivanje, sprječavanje, rješavanje i objavljivanje sukoba interesa.
- (56) Da bi se osigurala zaštita potrošača, pružatelji usluga povezanih s kriptoinovinom trebali bi ispuniti određene bonitetne zahtjeve. Te bonitetne zahtjeve trebalo bi utvrditi kao fiksni iznos ili razmjerno fiksnim općim troškovima iz prethodne godine, ovisno o vrstama usluga koje pružaju.
- (57) Pružatelji usluga povezanih s kriptoinovinom trebali bi podlijegati strogim organizacijskim zahtjevima. Njihovi rukovoditelji i glavni dioničari trebali bi imati dovoljno iskustva i stručnosti za sprječavanje pranja novca i suzbijanje financiranja terorizma. Pružatelji usluga povezanih s kriptoinovinom trebali bi zapošljavati rukovodeće i drugo osoblje odgovarajućih vještina, znanja i stručnosti i trebali bi poduzeti sve razumne korake za obavljanje svojih funkcija, među ostalim izradom plana za kontinuitet poslovanja. Trebali bi imati pouzdane mehanizme za unutarnju kontrolu i procjenu rizika te odgovarajuće sustave i postupke koji jamče cjelovitost i povjerljivost primljenih informacija. Pružatelji usluga povezanih s kriptoinovinom trebali bi imati odgovarajući sustav vođenja evidencije o svim transakcijama, nalogima i uslugama povezanim s kriptoinovinom koje pružaju. Trebali bi imati i sustav za otkrivanje potencijalnih zlouporaba tržišta koje počine klijenti.
- (58) Da bi se osigurala zaštita potrošača, pružatelji usluga povezanih s kriptoinovinom trebali bi imati odgovarajući zaštitni mehanizam za klijentova vlasnička prava na udjelima kriptoinovine. Ako se prema njihovu poslovnom modelu od njih zahtijeva da posjeduju sredstva kako su definirana u članku 4. točki 25. Direktive (EU) 2015/2366

⁴² Direktiva 2002/65/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 23. rujna 2002. o trgovanju na daljinu financijskim uslugama koje su namijenjene potrošačima i o izmjeni Direktive Vijeća 90/619/EEZ i direktiva 97/7/EZ i 98/27/EZ (SL L 271, 9.10.2002., str. 16.).

Europskog parlamenta i Vijeća⁴³, u obliku novčanica, kovanica, knjižnog novca ili elektroničkog novca koji pripada njihovim klijentima, pružatelji usluga povezanih s kriptoinovinom takva sredstva trebali bi položiti u kreditnu instituciju ili središnju banku. Pružatelji usluga povezanih s kriptoinovinom trebali bi imati odobrenje za obavljanje platnih transakcija u vezi s uslugama povezanim s kriptoinovinom koje pružaju samo ako imaju odobrenje za rad kao institucije za platni promet u skladu s Direktivom (EU) 2015/2366.

- (59) Ovisno o uslugama koje pružaju i zbog posebnih rizika koje donose pojedine vrste usluga, pružatelji usluga povezanih s kriptoinovinom trebali bi podlijevati specifičnim zahtjevima za te usluge. Pružatelji usluga povezanih s kriptoinovinom koji pružaju uslugu skrbništva i upravljanja kriptoinovinom u ime trećih strana trebali bi imati ugovorni odnos sa svojim klijentima s obveznim ugovornim odredbama te utvrditi i provoditi politiku o skrbništvu. Te pružatelje usluga povezanih s kriptoinovinom trebalo bi smatrati i odgovornima za sve štete nastale zbog incidenta povezanog s IKT-om, uključujući incident koji nastane zbog kibernetičkog napada, krađe ili druge neispravnosti.
- (60) Da bi se osiguralo uredno funkcioniranje tržišta kriptoinovine, pružatelji usluga povezanih s kriptoinovinom koji upravljaju platformom za trgovanje kriptoinovinom trebali bi imati detaljna pravila poslovanja, osigurati da njihovi sustavi i postupci budu dovoljno otporni i podlijevati zahtjevima za transparentnost prije trgovanja i poslije trgovanja koji su prilagođeni tržištu kriptoinovine. Pružatelji usluga povezanih s kriptoinovinom trebali bi osigurati da se svaka transakcija obavljena putem njihove platforme za trgovanje kriptoinovinom brzo namiri i evidentira putem DLT-a. Pružatelji usluga povezanih s kriptoinovinom koji upravljaju platformom za trgovanje kriptoinovinom trebali bi imati i transparentnu strukturu naknada za pružene usluge kako bi se izbjeglo plasiranje naloga koji bi mogli pridonijeti zlouporabi tržišta ili neurednim uvjetima trgovanja.
- (61) Da bi se osigurala zaštita potrošača, pružatelji usluga povezanih s kriptoinovinom koji razmjenjuju kriptoinovinu za fiducijarne valute ili drugu kriptoinovinu vlastitim kapitalom trebali bi utvrditi nediskriminacijsku trgovinsku politiku. Trebali bi objavljivati ili obvezujuće ponude ili metodu koju primjenjuju za utvrđivanje cijene kriptoinovine koju žele kupiti ili prodati. Usto bi trebali podlijevati i zahtjevima za transparentnost poslije trgovanja. Pružatelji usluga povezanih s kriptoinovinom koji izvršavaju naloge za kriptoinovinu u ime trećih strana trebali bi utvrditi politiku izvršavanja takvih naloga i uvijek bi trebali nastojati postići najbolje rezultate za svoje klijente. Trebali bi poduzeti sve odgovarajuće korake za sprječavanje zlouporabe informacija o nalogima klijenata od strane svojih zaposlenika. Pružatelji usluga povezanih s kriptoinovinom koji primaju naloge i prenose ih drugim pružateljima usluga povezanih s kriptoinovinom trebali bi uvesti postupke za brzo i pravilno slanje naloga. Pružatelji usluga povezanih s kriptoinovinom ne bi smjeli primati nikakve novčane ni nenovčane naknade za prijenos tih naloga na bilo koju platformu za trgovanje kriptoinovinom ili bilo kojem drugom pružatelju usluga povezanih s kriptoinovinom.
- (62) Pružatelji usluga povezanih s kriptoinovinom koji nude odnosno prodaju kriptoinovinu potencijalnim korisnicima trebali bi te osobe prije sklapanja ugovora

⁴³ Direktiva (EU) 2015/2366 Europskog parlamenta i Vijeća od 25. studenoga 2015. o platnim uslugama na unutarnjem tržištu, o izmjeni direktiva 2002/65/EZ, 2009/110/EZ i 2013/36/EU te Uredbe (EU) br. 1093/2010 i o stavljanju izvan snage Direktive 2007/64/EZ (SL L 337, 23.12.2015., str. 35.).

informirati o načinu na koji namjeravaju izvršiti svoju uslugu. Trebali bi uvesti i posebne mjere za sprječavanje sukoba interesa koji proizlaze iz te aktivnosti.

- (63) Da bi se osigurala zaštita potrošača, pružatelji usluga povezanih s kriptoinovinom koji se bave savjetovanjem o kriptoinovini, bilo na zahtjev treće strane bilo na vlastitu inicijativu, trebali bi izvršiti početnu procjenu iskustva, znanja i ciljeva svojih klijenata te njihov kapacitet za gubitke. Ako predmetni klijenti pružateljima usluga povezanih s kriptoinovinom ne dostave informacije o svojem iskustvu, znanju, ciljevima i kapacitetu za gubitke, ili ako je jasno da klijenti nemaju dovoljno iskustva ili znanja da bi razumjeli pripadajuće rizike ili nemaju kapacitet za gubitke, pružatelji usluga povezanih s kriptoinovinom trebali bi klijente upozoriti da predmetna kriptoinovina odnosno usluge povezane s kriptoinovinom možda nisu prikladne za njih. Ako pružatelji usluga povezanih s kriptoinovinom daju savjete, trebali bi sastaviti izvješće koje sadržava sažetak potreba i zahtjeva klijenata te savjeta koji su im dali.
- (64) Potrebno je osigurati povjerenje korisnika u tržišta kriptoinovine i integritet tržišta. Stoga je potrebno utvrditi pravila za suzbijanje zlouporabe tržišta kriptoinovinom koja se uvrsti za trgovanje na platformi za trgovanje kriptoinovinom. Međutim, budući da su izdavatelji kriptoinovine i pružatelji usluga povezanih s kriptoinovinom vrlo često MSP-ovi, ne bi bilo proporcionalno na njih primjenjivati sve odredbe Uredbe (EU) br. 596/2014 Europskog parlamenta i Vijeća⁴⁴. Stoga je potrebno utvrditi posebna pravila kojima se zabranjuju određeni postupci koji bi mogli narušiti povjerenje korisnika u tržišta kriptoinovine i integritet tržišta kriptoinovine, uključujući trgovanje na temelju povlaštenih informacija, nezakonito objavljivanje povlaštenih informacija i manipuliranje tržištem u vezi s kriptoinovinom. Navedena posebna pravila o zlouporabi tržišta u vezi s kriptoinovinom trebala bi primjenjivati ako se kriptoinovina uvrštava za trgovanje na platformi za trgovanje kriptoinovinom.
- (65) Nadležnim tijelima trebalo bi dodijeliti dostatne ovlasti za nadzor izdavanja kriptoinovine, uključujući tokene vezane uz imovinu ili tokene e-novca, kao i pružatelja usluga povezanih s kriptoinovinom, uključujući ovlast za suspendiranje ili zabranu izdavanja kriptoinovine ili pružanja usluga povezanih s kriptoinovinom, te za istragu povreda pravila o zlouporabi tržišta. Uzimajući u obzir prekograničnu prirodu tržišta kriptoinovine, nadležna tijela trebala bi surađivati na otkrivanju i suzbijanju povreda pravnog okvira kojim se uređuju kriptoinovina i tržišta kriptoinovine. Nadležna tijela trebala bi imati i ovlast za izricanje sankcija izdavateljima kriptoinovine, uključujući tokene vezane uz imovinu ili tokene e-novca, i pružateljima usluga povezanih s kriptoinovinom.
- (66) Značajni tokeni vezani uz imovinu mogu se koristiti kao sredstvo razmjene i za provedbu veće količine prekograničnih platnih transakcija. Da bi se izbjegla nadzorna arbitraža među državama članicama, primjereno je EBA-i dodijeliti zadaću nadzora izdavatelja značajnih tokena vezanih uz imovinu nakon što se predmetni tokeni vezani uz imovinu klasificiraju kao značajni.
- (67) EBA bi trebala osnovati kolegij nadzornih tijela za izdavatelje značajnih tokena vezanih uz imovinu. Ti izdavatelji obično su u središtu mreže subjekata koji osiguravaju izdavanje predmetne kriptoinovine, njezin prijenos i distribuciju imateljima. Članovi kolegija nadzornih tijela stoga bi trebali biti iz svih nadležnih tijela relevantnih subjekata i pružatelja usluga povezanih s kriptoinovinom koji, među

⁴⁴ Uredba (EU) br. 596/2014 Europskog parlamenta i Vijeća od 16. travnja 2014. o zlouporabi tržišta (Uredba o zlouporabi tržišta) te stavljanju izvan snage Direktive 2003/6/EZ Europskog parlamenta i Vijeća i direktiva Komisije 2003/124/EZ, 2003/125/EZ i 2004/72/EZ (SL L 173, 12.6.2014., str. 1.).

ostalim, osiguravaju skrbništvo nad pričuvnom imovinom, upravljanje platformama za trgovanje kriptoinovinom ako se značajni tokeni vezani uz imovinu uvrste za trgovanje te pružatelja usluga povezanih s kriptoinovinom koji u ime imateljâ osiguravaju skrbništvo i upravljanje značajnim tokenima vezanima uz imovinu. Kolegij nadzornih tijela trebao bi olakšati suradnju svojih članova i njihovu uzajamnu razmjenu informacija te izdavati neobvezujuća mišljenja o nadzornim mjerama ili promjenama odobrenja za rad izdavateljima značajnih tokena vezanih uz imovinu ili o relevantnim subjektima koji pružaju usluge ili obavljaju aktivnosti u vezi sa značajnim tokenima vezanima uz imovinu.

- (68) Nadležna tijela zadužena za nadzor na temelju Direktive 2009/110/EZ trebala bi nadzirati izdavatelje tokena e-novca. Međutim, s obzirom na potencijalno raširenu upotrebu značajnih tokena e-novca kao sredstva plaćanja i rizike koje oni mogu uzrokovati za financijsku stabilnost, potreban je dvostruki nadzor nadležnih tijela i EBA-e nad izdavateljima značajnih tokena e-novca. EBA bi trebala nadzirati usklađenost izdavatelja značajnih tokena e-novca s posebnim dodatnim zahtjevima za značajne tokene e-novca koji su utvrđeni ovom Uredbom.
- (69) EBA bi trebala osnovati kolegij nadzornih tijela za izdavatelje značajnih tokena e-novca. Izdavatelji značajnih tokena e-novca obično su u središtu mreže subjekata koji osiguravaju izdavanje predmetne kriptoinovine, njezin prijenos i distribuciju imateljima. Članovi kolegija nadzornih tijela za izdavatelje značajnih tokena e-novca stoga bi trebali iz svih nadležnih tijela relevantnih subjekata i pružatelja usluga povezanih s kriptoinovinom koji, među ostalim, osiguravaju upravljanje platformama za trgovanje kriptoinovinom ako se značajni tokeni e-novca uvrste za trgovanje i pružatelja usluga povezanih s kriptoinovinom koji u ime imatelja osiguravaju skrbništvo i upravljanje značajnim tokenima e-novca. Kolegij nadzornih tijela za izdavatelje značajnih tokena e-novca trebao bi olakšati suradnju svojih članova i njihovu uzajamnu razmjenu informacija te izdavati neobvezujuća mišljenja o promjenama odobrenja za rad ili nadzornih mjera u pogledu izdavatelja značajnih tokena e-novca ili o relevantnim subjektima koji pružaju usluge ili obavljaju aktivnosti u vezi s tim značajnim tokenima e-novca.
- (70) EBA bi za nadzor izdavatelja značajnih tokena vezanih uz imovinu trebala imati ovlasti za, među ostalim, provedbu izravnog nadzora, poduzimanje nadzornih mjera i izricanje novčanih kazni. EBA bi trebala imati i ovlasti za nadzor usklađenosti izdavatelja značajnih tokena e-novca s dodatnim zahtjevima utvrđenima u ovoj Uredbi.
- (71) EBA bi trebala izdavateljima značajnih tokena vezanih uz imovinu i izdavateljima značajnih tokena e-novca zaračunavati naknade da bi pokrila svoje troškove, uključujući opće troškove. Za izdavatelje značajnih tokena vezanih uz imovinu naknada bi trebala biti proporcionalna količini njihove pričuvne imovine. Za izdavatelje značajnih tokena e-novca naknada bi trebala biti proporcionalna iznosu sredstava primljenih u zamjenu za značajne tokene e-novca.
- (72) Da bi se osigurala ujednačena primjena ove Uredbe, ovlast za donošenje akata u skladu s člankom 290. Ugovora o funkcioniranju Europske unije (UFEU) trebalo bi delegirati Komisiji u pogledu izmjena definicija utvrđenih u ovoj Uredbi radi njihove prilagodbe tržištu i tehnološkom razvoju, da bi se utvrdili kriteriji i pragovi na temelju kojih se određuje treba li određeni token vezan uz imovinu ili token e-novca klasificirati kao značajan te da bi se utvrdile vrste i iznosi naknada koje EBA može naplatiti za potrebe nadzora nad izdavateljima značajnih tokena vezanih uz imovinu ili

značajnih tokena e-novca. Posebno je važno da Komisija tijekom svojeg pripremnog rada provede odgovarajuća savjetovanja, uključujući ona na razini stručnjaka, te da se ta savjetovanja provedu u skladu s načelima utvrđenima u Međuinstitucijskom sporazumu od 13. travnja 2016. o boljoj izradi zakonodavstva⁴⁵. Osobito bi radi ravnopravnog sudjelovanja u pripremi delegiranih akata Europski parlament i Vijeće trebali dobiti sve dokumente istodobno kada i stručnjaci iz država članica i njihovi bi stručnjaci trebali sustavno imati pristup sastancima stručnih skupina Komisije koji se odnose na pripremu delegiranih akata.

- (73) Radi dosljedne primjene Uredbe, uključujući odgovarajuću zaštitu ulagatelja i potrošača na razini Unije, potrebno je izraditi tehničke standarde. Budući da su EBA i ESMA visokospecijalizirana stručna tijela, bilo bi učinkovito i primjereno povjeriti im zadatak izrade nacrtu regulatornih tehničkih standarda koji ne uključuju odluke o politici, a koji se dostavljaju Komisiji.
- (74) Komisija bi trebala imati ovlast za donošenje regulatornih tehničkih standarda koje izrade EBA i ESMA u pogledu postupka odobravanja bijelih knjiga o kriptoimovini koje izrađuju kreditne institucije pri izdavanju tokena vezanih uz imovinu, informacija koje se dostavljaju u okviru zahtjeva za odobrenje za rad koji podnosi izdavatelj tokena vezanih uz imovinu, metodologije izračuna kapitalnih zahtjeva za izdavatelje tokena vezanih uz imovinu, mehanizama upravljanja za izdavatelje tokena vezanih uz imovinu, informacija potrebnih za procjenu kvalificiranih udjela u kapitalu određenog izdavatelja tokena vezanih uz imovinu, postupka povezanog sa sukobima interesa koji utvrđuju izdavatelji tokena vezanih uz imovinu, vrste imovine u koje izdavatelji tokena vezanih uz imovinu mogu ulagati, obveza koje se izdavateljima tokena vezanih uz imovinu propisuju radi likvidnosti tokena vezanih uz imovinu, postupka rješavanja pritužbi za izdavatelje tokena vezanih uz imovinu, funkcioniranja kolegija nadzornih tijela za izdavatelje značajnih tokena vezanih uz imovinu i izdavatelje značajnih tokena e-novca, informacija potrebnih za procjenu kvalificiranih udjela u kapitalu određenog pružatelja usluga povezanih s kriptoimovinom, razmjene informacija među nadležnim tijelima, odnosno EBA-e i ESMA-e prema ovoj Uredbi, te u pogledu suradnje nadležnih tijela i trećih zemalja. Komisija bi trebala donositi te regulatorne tehničke standarde putem delegiranih akata na temelju članka 290. UFEU-a i u skladu s člancima od 10. do 14. Uredbe (EU) br. 1093/2010 Europskog parlamenta i Vijeća⁴⁶ i Uredbe (EU) br. 1095/2010 Europskog parlamenta i Vijeća⁴⁷.
- (75) Komisiju bi trebalo ovlastiti za donošenje provedbenih tehničkih standarda koje izrade EBA i ESMA u pogledu strojno čitljivih formata za bijele knjige o kriptoimovini, standardne obrasce, predloške i postupke podnošenja zahtjeva za odobrenje za rad izdavatelja tokena vezanih uz imovinu te standardnih obrazaca i predložaka za razmjenu informacija među nadležnim tijelima i između nadležnih tijela i EBA-e i ESMA-e. Komisija bi trebala donijeti te provedbene tehničke standarde putem provedbenih akata na temelju članka 291. UFEU-a i u skladu s člankom 15. Uredbe (EU) br. 1093/2010 i člankom 15. Uredbe (EU) br. 1095/2010.

⁴⁵ SL L 123, 12.5.2016., str. 1.

⁴⁶ Uredba (EU) br. 1093/2010 Europskog parlamenta i Vijeća od 24. studenoga 2010. o osnivanju europskog nadzornog tijela (Europskog nadzornog tijela za bankarstvo), kojom se izmjenjuje Odluka br. 716/2009/EZ i stavlja izvan snage Odluka Komisije 2009/78/EZ (SL L 331, 15.12.2010., str. 12.).

⁴⁷ Uredba (EU) br. 1095/2010 Europskog parlamenta i Vijeća od 24. studenoga 2010. o osnivanju europskog nadzornog tijela (Europskog nadzornog tijela za vrijednosne papire i tržišta kapitala), izmjeni Odluke br. 716/2009/EZ i stavljanju izvan snage Odluke Komisije 2009/77/EZ (SL L 331, 15.12.2010., str. 84.).

- (76) Budući da države članice ne mogu na zadovoljavajući način ostvariti ciljeve ove Uredbe odnosno riješiti problem rascjepkanosti pravnog okvira koji se primjenjuje na izdavatelje kriptoinovine i pružatelje usluga povezanih s kriptoinovinom te osigurati pravilno funkcioniranje tržišta kriptoinovine, zaštitu ulagatelja, integritet tržišta i financijske stabilnosti, već se oni bolje mogu ostvariti na razini Unije stvaranjem okvira na temelju kojega se može razviti veće prekogranično tržište kriptoinovine i pružatelja usluga povezanih s kriptoinovinom, Unija može donijeti mjere u skladu s načelom supsidijarnosti utvrđenim u članku 5. Ugovora o Europskoj uniji. U skladu s načelom proporcionalnosti utvrđenim u tom članku, ova Uredba ne prelazi ono što je potrebno za ostvarivanje tih ciljeva.
- (77) Da bi se izbjegli poremećaji u pogledu sudionika na tržištu koji pružaju usluge i obavljaju aktivnosti povezane s kriptoinovinom izdanom prije stupanja ove Uredbe na snagu, izdavatelji predmetne kriptoinovine trebali bi biti izuzeti od obveze objavljivanja bijele knjige o kriptoinovini i drugih primjenjivih zahtjeva. Međutim, te prijelazne odredbe ne bi se trebale primjenjivati na izdavatelje tokena vezanih uz imovinu, izdavatelje tokena e-novca ni pružatelje usluga povezanih s kriptoinovinom koji u svakom slučaju trebaju ishoditi odobrenje za rad čim se Uredba počne primjenjivati.
- (78) Zviždači mogu nadležnim tijelima dostaviti nove informacije korisne za otkrivanje povreda ove Uredbe i izricanje novčanih kazni. Ovom bi Uredbom stoga trebalo osigurati prikladne mjere da se zviždačima omogući da nadležnim tijelima prijave stvarne ili moguće povrede ove Uredbe i da ih se zaštiti od odmazde. To bi trebalo postići izmjenom Direktive (EU) 2019/1937 Europskog parlamenta i Vijeća⁴⁸ kako bi se ona mogla primjenjivati na povrede ove Uredbe.
- (79) Datum početka primjene ove Uredbe trebalo bi odgoditi za 18 mjeseci kako bi se omogućilo donošenje regulatornih tehničkih standarda, provedbenih tehničkih standarda i delegiranih akata potrebnih za utvrđivanje određenih elemenata ove Uredbe,

DONIJELI SU OVU UREDBU:

⁴⁸ Direktiva (EU) 2019/1937 Europskog parlamenta i Vijeća od 23. listopada 2019. o zaštiti osoba koje prijavljuju povrede prava Unije (SL L 305, 26.11.2019., str. 17.).

GLAVA I.

Predmet, područje primjene i definicije

Članak 1.

Predmet

Ovom se Uredbom utvrđuju jedinstvena pravila o sljedećem:

- (a) zahtjevima u pogledu transparentnosti i objavljivanja za izdavanje i uvrštenje kriptoinovine za trgovanje;
- (b) izdavanju odobrenja za rad i nadzoru pružatelja usluga povezanih s kriptoinovinom te izdavatelja tokena vezanih uz imovinu i izdavatelja tokena elektroničkog novca;
- (c) poslovanju, organizaciji i upravi izdavatelja tokena vezanih uz imovinu, izdavatelja tokena elektroničkog novca i pružatelja usluga povezanih s kriptoinovinom;
- (d) zaštiti potrošača u kontekstu izdavanja i razmjene kriptoinovine, trgovanja kriptoinovinom i skrbništva nad kriptoinovinom;
- (e) mjerama za sprječavanje zlouporabe tržišta kako bi se osigurao integritet tržišta kriptoinovine.

Članak 2.

Područje primjene

1. Ova se Uredba primjenjuje na osobe koje se bave izdavanjem kriptoinovine ili pružaju usluge povezane s kriptoinovinom u Uniji.
2. Međutim, Uredba se ne primjenjuje na kriptoinovinu koja se smatra:
 - (a) financijskim instrumentima kako su definirani u članku 4. stavku 1. točki 15. Direktive 2014/65/EU;
 - (b) elektroničkim novcem kako je definiran u članku 2. točki 2. Direktive 2009/110/EZ, osim kada se smatra elektroničkim novcem na temelju ove Uredbe;
 - (c) depozitima kako su definirani u članku 2. stavku 1. točki 3. Direktive 2014/49/EU Europskog parlamenta i Vijeća⁴⁹;
 - (d) strukturiranim depozitima kako su definirani u članku 4. stavku 1. točki 43. Direktive 2014/65/EU;
 - (e) sekuritizacijom kako je definirana u članku 2. točki 1. Uredbe (EU) 2017/2402 Europskog parlamenta i Vijeća⁵⁰.
3. Ova se Uredba ne primjenjuje na sljedeće subjekte i osobe:
 - (a) Europsku središnju banku, nacionalne središnje banke država članica kada djeluju u svojstvu monetarnog tijela i druga javna tijela;

⁴⁹ Direktiva 2014/49/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 16. travnja 2014. o sustavima osiguranja depozita (SL L 173, 12.6.2014., str. 149.).

⁵⁰ Uredba (EU) 2017/2402 Europskog parlamenta i Vijeća od 12. prosinca 2017. o utvrđivanju općeg okvira za sekuritizaciju i o uspostavi specifičnog okvira za jednostavnu, transparentnu i standardiziranu sekuritizaciju te o izmjeni direktiva 2009/65/EZ, 2009/138/EZ i 2011/61/EU te uredaba (EZ) br. 1060/2009 i (EU) br. 648/2012 (SL L 347, 28.12.2017., str. 35.).

- (b) društva za osiguranje ili društva koja obavljaju poslove reosiguranja ili retrocesije definirana u Direktivi 2009/138/EZ Europskog parlamenta i Vijeća⁵¹ kada obavljaju djelatnosti iz te direktive;
 - (c) likvidatora ili upravitelja koji sudjeluje u postupku u slučaju nesolventnosti, osim za potrebe članka 42.;
 - (d) osobe koje pružaju usluge povezane s kriptoinovinom isključivo svojim matičnim društvima, svojim društvima kćerima ili drugim društvima kćerima svojih matičnih društava;
 - (e) Europsku investicijsku banku;
 - (f) Europski fond za financijsku stabilnost i Europski stabilizacijski mehanizam;
 - (g) javne međunarodne organizacije.
4. Ako izdaju tokene vezane uz imovinu, uključujući značajne tokene vezane uz imovinu, kreditne institucije koje imaju odobrenje za rad na temelju Direktive 2013/36/EU ne podliježu:
- (a) odredbama iz poglavlja I. glave III., osim članaka 21. i 22.;
 - (b) članku 31.
5. Ako pružaju jednu ili više usluga povezanih s kriptoinovinom, kreditne institucije koje imaju odobrenje za rad na temelju Direktive 2013/36/EU ne podliježu odredbama iz poglavlja I. glave V., osim članaka 57. i 58.
6. Investicijska društva koja imaju odobrenje za rad na temelju Direktive 2014/65/EU ne podliježu odredbama iz poglavlja I. glave V., osim članaka 57., 58., 60. i 61., ako pružaju samo jednu ili više usluga povezanih s kriptoinovinom koje su istovjetne investicijskim uslugama i aktivnostima za koje je predmetnim društvima izdano odobrenje za rad na temelju Direktive 2014/65/EU. U tu svrhu:
- (a) usluge povezane s kriptoinovinom definirane u članku 3. stavku 1. točki 11. ove Uredbe smatraju se istovjetnima investicijskim aktivnostima iz točaka 8. i 9. odjeljka A Priloga I. Direktivi 2014/65/EU;
 - (b) usluge povezane s kriptoinovinom definirane u članku 3. stavku 1. točkama 12. i 13. ove Uredbe smatraju se istovjetnima investicijskim uslugama iz točke 3. odjeljka A Priloga I. Direktivi 2014/65/EU;
 - (c) usluge povezane s kriptoinovinom definirane u članku 3. stavku 1. točki 14. ove Uredbe smatraju se istovjetnima investicijskim uslugama iz točke 2. odjeljka A Priloga I. Direktivi 2014/65/EU;
 - (d) usluge povezane s kriptoinovinom definirane u članku 3. stavku 1. točki 15. ove Uredbe smatraju se istovjetnima investicijskim uslugama iz točaka 6. i 7. odjeljka A Priloga I. Direktivi 2014/65/EU;
 - (e) usluge povezane s kriptoinovinom definirane u članku 3. stavku 1. točki 16. ove Uredbe smatraju se istovjetnima investicijskim uslugama iz točke 1. odjeljka A Priloga I. Direktivi 2014/65/EU;

⁵¹ Direktiva 2009/138/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 25. studenoga 2009. o osnivanju i obavljanju djelatnosti osiguranja i reosiguranja (Solventnost II) (SL L 335, 17.12.2009., str. 1.).

- (f) usluge povezane s kriptoinovinom definirane u članku 3. stavku 1. točki 17. ove Uredbe smatraju se istovjetnima investicijskim uslugama iz točke 5. odjeljka A Priloga I. Direktivi 2014/65/EU.

Članak 3. Definicije

1. Za potrebe ove Uredbe primjenjuju se sljedeće definicije:

- (1) „tehnologija decentraliziranog vođenja evidencije transakcija” (engl. *Distributed Ledger Technology*) ” ili „DLT” znači vrsta tehnologije koja podržava decentraliziranu evidenciju šifriranih podataka;
- (2) „kriptoinovina” znači digitalni prikaz vrijednosti ili prava koji se može prenositi i pohranjivati elektronički, s pomoću tehnologije decentraliziranog vođenja evidencije transakcija ili slične tehnologije;
- (3) „token vezan uz imovinu” znači vrsta kriptoinovine kojoj se nastoji održati stabilna vrijednost vezanjem uz vrijednost više fiducijarnih valuta koje su zakonsko sredstvo plaćanja, pojedinačne robe ili više roba ili pojedinačne kriptoinovine ili skupa kriptoinovine ili kombinacije takve imovine;
- (4) „token elektroničkog novca” ili „token e-novca” znači vrsta kriptoinovine čija je glavna svrha da se koristi kao sredstvo razmjene te kojoj se nastoji održati stabilna vrijednost vezanjem uz vrijednost fiducijarne valute koja je zakonsko sredstvo plaćanja;
- (5) „korisnički token” znači vrsta kriptoinovine koja je namijenjena davanju digitalnog pristupa robi ili usluzi, koja je dostupna na DLT-u i koju prihvaća samo izdavatelj tog tokena;
- (6) „izdavatelj kriptoinovine” znači pravna osoba koja javno nudi bilo koju vrstu kriptoinovine ili traži uvrštenje takve kriptoinovine na platformi za trgovanje kriptoinovinom;
- (7) „javna ponuda” znači ponuda trećim stranama za stjecanje kriptoinovine u zamjenu za fiducijarnu valutu ili drugu kriptoinovinu;
- (8) „pružatelj usluga povezanih s kriptoinovinom” znači svaka osoba čija je djelatnost ili poslovanje pružanje trećim stranama jedne ili više usluga povezanih s kriptoinovinom na profesionalnoj osnovi;
- (9) „usluga povezana s kriptoinovinom” znači svaka usluga i djelatnost navedene u nastavku koje su povezane s bilo kojom vrstom kriptoinovine:
 - (a) skrbništvo i upravljanje kriptoinovinom u ime trećih strana;
 - (b) upravljanje platformom za trgovanje kriptoinovinom;
 - (c) razmjena kriptoinovine za fiducijarnu valutu koja je zakonsko sredstvo plaćanja;
 - (d) razmjena kriptoinovine za drugu kriptoinovinu;
 - (e) izvršavanje naloga za kriptoinovinu u ime trećih strana;
 - (f) usluge provedbe ponude odnosno prodaje kriptoinovine;
 - (g) zaprimanje i prijenos naloga za kriptoinovinu u ime trećih strana;

- (h) savjetovanje o kriptoinovini;
- (10) „skrbništvo i upravljanje kriptoinovinom u ime trećih strana” znači čuvanje ili nadzor, u ime trećih strana, kriptoinovine ili načina pristupa takvoj kriptoinovini, prema potrebi u obliku privatnih kriptografskih ključeva;
- (11) „upravljanje platformom za trgovanje kriptoinovinom” znači upravljanje jednom ili više platformi za trgovanje kriptoinovinom na kojima višestruki interesi trećih strana za kupnju i prodaju kriptoinovine mogu biti u interakciji na način koji dovodi do sklapanja ugovora, bilo razmjenom jedne kriptoinovine za drugu ili razmjenom kriptoinovine za fiducijarnu valutu koja je zakonsko sredstvo plaćanja;
- (12) „razmjena kriptoinovine za fiducijarnu valutu” znači sklapanje ugovora o kupnji ili prodaji kriptoinovine s trećim stranama za fiducijarnu valutu koja je zakonsko sredstvo plaćanja uz korištenje vlasničkog kapitala;
- (13) „razmjena kriptoinovine za drugu kriptoinovinu” znači sklapanje ugovora o kupnji ili prodaji kriptoinovine s trećim stranama u zamjenu za drugu kriptoinovinu uz korištenje vlasničkog kapitala;
- (14) „izvršavanje naloga za kriptoinovinu u ime trećih strana” znači sklapanje ugovora o kupnji ili prodaji jedne ili više stavki kriptoinovine ili o upisu jedne ili više stavki kriptoinovine u ime trećih strana;
- (15) „usluge provedbe ponude odnosno prodaje kriptoinovine” znači plasman novoizdane kriptoinovine, ili kriptoinovine koja je već izdana, ali nije uvrštena za trgovanje na platformi za trgovanje kriptoinovinom, određenim kupcima, a koji ne uključuje javnu ponudu ili ponudu postojećim imateljima izdavateljeve kriptoinovine;
- (16) „zaprimanje i prijenos naloga za kriptoinovinu u ime trećih strana” znači zaprimanje od osobe naloga za kupnju ili prodaju jedne ili više stavki kriptoinovine ili za upis jedne ili više stavki kriptoinovine i prijenos tog naloga trećoj strani na izvršenje;
- (17) „savjetovanje o kriptoinovini” znači ponuda, davanje ili suglasnost za davanje personaliziranih ili posebnih preporuka trećoj strani, bilo na zahtjev treće strane ili na inicijativu pružatelja usluga povezanih s kriptoinovinom koji savjetuje, o stjecanju ili prodaji jedne ili više stavki kriptoinovine ili korištenju usluga povezanih s kriptoinovinom;
- (18) „upravljačko tijelo” znači tijelo izdavatelja kriptoinovine ili pružatelja kriptoinovine imenovano u skladu s nacionalnim pravom koje ima ovlasti za utvrđivanje strategije, ciljeva i općeg smjera poslovanja subjekta te koje nadgleda i nadzire donošenje odluka uprave, uključujući osobe koje upravljaju poslovanjem subjekta;
- (19) „kreditna institucija” znači kreditna institucija kako je definirana u članku 4. stavku 1. točki 1. Uredbe (EU) br. 575/2013;
- (20) „kvalificirani ulagatelji” znači „kvalificirani ulagatelji” kako su definirani u članku 2. točki (e) Uredbe (EU) 2017/1129;
- (21) „pričuvna imovina” znači košarica fiducijarnih valuta koje su zakonsko sredstvo plaćanja, roba ili kriptoinovine, kojima se osigurava vrijednost tokena vezanih uz imovinu ili ulaganja u takvu imovinu;

- (22) „matična država članica” znači:
- (a) ako izdavatelj kriptovalute, osim tokena vezanih uz imovinu ili tokena elektroničkog novca, ima registrirano sjedište ili podružnicu u Uniji, država članica u kojoj izdavatelj kriptovalute ima registrirano sjedište ili podružnicu;
 - (b) ako izdavatelj kriptovalute, osim tokena vezanih uz imovinu ili tokena elektroničkog novca, nema registrirano sjedište u Uniji, ali ima dvije ili više podružnica u Uniji, država članica koju je izdavatelj odabrao među državama članicama u kojima izdavatelj ima podružnice;
 - (c) ako izdavatelj kriptovalute, osim tokena vezanih uz imovinu ili tokena elektroničkog novca, ima poslovni nastan u trećoj zemlji i nema podružnicu u Uniji, prema odabiru izdavatelja, ili država članica u kojoj se kriptovaluta namjerava javno ponuditi prvi put ili država članica u kojoj se prvi put podnosi zahtjev za uvrštenje za trgovanje na platformi za trgovanje kriptovalutom;
 - (d) za izdavatelja tokena vezanih uz imovinu, država članica u kojoj izdavatelj tokena vezanih uz imovinu ima registrirano sjedište;
 - (e) za izdavatelje tokena elektroničkog novca, države članice u kojima izdavatelj tokena elektroničkog novca ima odobrenje za rad kao kreditna institucija u skladu s Direktivom 2013/36/EU ili institucija elektroničkog novca u skladu s Direktivom 2009/110/EZ;
 - (f) za pružatelje usluga povezanih s kriptovalutom, država članica u kojoj pružatelj usluga povezanih s kriptovalutom ima registrirano sjedište;
- (23) „država članica domaćin” znači država članica u kojoj je izdavatelj kriptovalute dao javnu ponudu za kriptovalutu ili traži uvrštenje za trgovanje na platformi za trgovanje kriptovalutom ili u kojoj pružatelj usluga povezanih s kriptovalutom pruža usluge povezane s kriptovalutom, ako se razlikuje od matične države članice;
- (24) „nadležno tijelo” znači:
- (a) tijelo koje svaka država članica imenuje u skladu s člankom 81., za izdavatelje kriptovalute, izdavatelje tokena vezanih uz imovinu i pružatelje usluga povezanih s kriptovalutom;
 - (b) tijelo koje svaka država članica imenuje za primjenu Direktive 2009/110/EZ za izdavatelje tokena e-novca;
- (25) „roba” znači „roba” u skladu s člankom 2. stavkom 6. Delegirane uredbe Komisije (EU) 2017/565⁵²;
- (26) „kvalificirani udjel” znači svaki izravni ili neizravni udjel u izdavatelju tokena vezanih uz imovinu ili pružatelju usluga povezanih s kriptovalutom koji čini najmanje 10 % ili više udjela u kapitalu ili u glasačkim pravima kako je utvrđeno u člancima 9. i 10. Direktive 2004/109/EZ Europskog parlamenta i

⁵²

Delegirana uredba Komisije (EU) 2017/565 od 25. travnja 2016. o dopuni Direktive 2014/65/EU Europskog parlamenta i Vijeća u vezi s organizacijskim zahtjevima i uvjetima poslovanja investicijskih društava te izrazima definiranim za potrebe te Direktive (SL L 87, 31.3.2017., str. 1.).

Vijeća⁵³, uzimajući u obzir uvjete grupiranja tih prava navedene u članku 12. stavcima 4. i 5. te direktive, ili koji omogućava ostvarivanje značajnog utjecaja na upravljanje investicijskim društvom u kojemu postoji takav udjel.

- (27) „povlaštene informacije” znači sve informacije precizne naravi koje nisu objavljene i koje se izravno ili neizravno odnose na jednog ili više izdavatelja kriptoomovine ili na jednu ili više stavki kriptoomovine te koje bi, kad bi bile objavljene, vjerojatno imale značajan utjecaj na cijene te kriptoomovine;
- (28) „potrošač” znači svaka fizička osoba koja djeluje u svrhe koje nisu povezane s njezinom trgovačkom, poslovnom, obrtničkom ili profesionalnom djelatnošću;

2. Komisija je u skladu s člankom 121. ovlaštena donijeti delegirane akte kojima se pobliže utvrđuju tehnički elementi definicija iz stavka 1. te uskladiti te definicije s razvojem tržišta i tehnološkim razvojem.

⁵³ Direktiva 2004/109/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 15. prosinca 2004. o usklađivanju zahtjeva za transparentnost informacija o izdavateljima čiji su vrijednosni papiri uvršteni za trgovanje na uređenom tržištu i o izmjeni Direktive 2001/34/EZ (SL L 390, 31.12.2004., str. 38.).

GLAVA II.

Kriptoimovina, osim tokena vezanih uz imovinu ili tokena e-novca

Članak 4.

Javna ponuda kriptoimovine, osim tokena vezanih uz imovinu ili tokena e-novca, i uvrštenje takve kriptoimovine za trgovanje na platformi za trgovanje kriptoimovinom

1. Nijedan izdavatelj kriptoimovine, osim tokena vezanih uz imovinu ili tokena e-novca, ne smije javno u Uniji ponuditi predmetnu kriptoimovinu niti tražiti uvrštenje takve kriptoimovine za trgovanje na platformi za trgovanje kriptoimovinom, osim ako je predmetni izdavatelj:
 - (a) pravna osoba;
 - (b) izradio bijelu knjigu o kriptoimovini za predmetnu kriptoimovinu u skladu s člankom 5.;
 - (c) dostavio bijelu knjigu o kriptoimovini u skladu s člankom 7.;
 - (d) objavio bijelu knjigu o kriptoimovini u skladu s člankom 8.;
 - (e) usklađen sa zahtjevima utvrđenima u članku 13.
2. Stavak 1. točke od (b) do (d) ne primjenjuju se u sljedećim slučajevima:
 - (a) kriptoimovina se nudi besplatno;
 - (b) kriptoimovina se automatski stvara rudarenjem kao nagrada za održavanje DLT-a ili potvrdu transakcija;
 - (c) kriptoimovina je jedinstvena i nije zamjenjiva s drugom kriptoimovinom;
 - (d) kriptoimovina se nudi fizičkim ili pravnim osobama kojih je ukupno manje od 150 po državi članici u kojoj te osobe djeluju za vlastiti račun;
 - (e) ukupna vrijednost javne ponude kriptoimovine u Uniji tijekom razdoblja od 12 mjeseci ne prelazi 1 000 000 EUR odnosno istovjetan iznos u drugoj valuti ili u kriptoimovini;
 - (f) javna ponuda kriptoimovine upućena je isključivo kvalificiranim ulagateljima i kriptoimovinu mogu posjedovati isključivo kvalificirani ulagatelji.

Za potrebe točke (a), kriptoimovina se ne smatra besplatno ponuđenom ako kupci moraju izdavatelju dostaviti ili nastojati dostaviti osobne podatke u zamjenu za kriptoimovinu ili ako izdavatelj kriptoimovine primi od potencijalnih imatelja te kriptoimovine bilo kakve naknade, provizije, novčane ili nenovčane koristi treće strane u zamjenu za kriptoimovinu.

3. Ako se javna ponuda kriptoimovine, osim tokena vezanih uz imovinu ili tokena e-novca, odnosi na korisničke tokene za uslugu koja još nije dostupna, trajanje javne ponude opisano u bijeloj knjizi o kriptoimovini ne smije biti dulje od 12 mjeseci.

Članak 5.
Sadržaj i oblik bijele knjige o kriptoomovini

1. Bijela knjiga o kriptoomovini iz članka 4. stavka 1. točke (b) sadržava sve sljedeće informacije:
 - (a) detaljan opis izdavatelja i prikaz glavnih sudionika postupka osmišljavanja i razvoja projekta;
 - (b) detaljan opis projekta izdavatelja, vrste kriptoomovine koja će se javno ponuditi ili za koju se traži uvrštenje za trgovanje, razloga zbog kojih će se kriptoomovina javno ponuditi ili zbog kojih se traži uvrštenje za trgovanje te planirane upotrebe fiducijarne valute ili druge kriptoomovine prikupljene javnom ponudom;
 - (c) detaljan opis obilježja javne ponude, osobito količine kriptoomovine koja će se izdati ili za koju se traži uvrštenje za trgovanje, cijene izdanja kriptoomovine te uvjeta i odredaba upisa;
 - (d) detaljan opis prava i obveza povezanih s kriptoomovinom te postupaka i uvjeta za ostvarivanje tih prava;
 - (e) informacije o osnovnoj tehnologiji i standardima koje primjenjuje izdavatelj kriptoomovine, a koji omogućavaju posjedovanje, pohranjivanje i prenošenje te kriptoomovine;
 - (f) detaljan opis rizika povezanih s izdavateljem kriptoomovine, kriptoomovinom, javnom ponudom kriptoomovine i provedbom projekta;
 - (g) stavke za objavljivanje utvrđene u Prilogu I.
2. Sve informacije iz stavka 1. moraju biti istinite, jasne i nedvosmislene. Bijela knjiga o kriptoomovini ne smije sadržavati bitne propuste i mora biti napisana sažeto i razumljivo.
3. Bijela knjiga o kriptoomovini sadržava sljedeću izjavu: „Za sadržaj ove bijele knjige o kriptoomovini odgovoran je isključivo izdavatelj kriptoomovine. Ovu bijelu knjigu o kriptoomovini nije pregledalo niti odobrilo nadležno tijelo u državama članicama Europske unije.”
4. Bijela knjiga o kriptoomovini ne smije sadržavati tvrdnje o budućoj vrijednosti kriptoomovine, osim izjave iz stavka 5., osim ako izdavatelj predmetne kriptoomovine može zajamčiti tu buduću vrijednost.
5. Bijela knjiga o kriptoomovini sadržava jasnu i nedvosmisleni izjavu o tome da:
 - (a) kriptoomovina može djelomično ili u potpunosti izgubiti vrijednost;
 - (b) kriptoomovina nije nužno uvijek prenosiva;
 - (c) kriptoomovina nije nužno likvidna;
 - (d) korisnički tokeni, ako se javna ponuda odnosi na korisničke tokene, nisu nužno zamjenjivi za robu ili uslugu obećanu u bijeloj knjizi o kriptoomovini, osobito u slučaju neuspjeha ili prekida projekta.
6. Bijela knjiga o kriptoomovini sadržava izjavu upravljačkog tijela izdavatelja predmetne kriptoomovine. U izjavi se potvrđuje da bijela knjiga o kriptoomovini ispunjava zahtjeve iz ove glave i da su, prema saznanjima upravljačkog tijela, informacije iznesene u bijeloj knjizi o kriptoomovini točne i bez značajnih propusta.

7. Bijela knjiga o kriptoinmovini sadržava sažetak u kojemu se ukratko i laičkim jezikom iznose ključne informacije o javnoj ponudi kriptoinmovine ili o planiranom uvrštenju kriptoinmovine za trgovanje na platformi za trgovanje kriptoinmovinom, a osobito o osnovnim elementima predmetne kriptoinmovine. Oblik i sadržaj sažetka bijele knjige o kriptoinmovini u vezi s bijelom knjigom o kriptoinmovini pružaju odgovarajuće informacije o osnovnim elementima predmetne kriptoinmovine kako bi se potencijalnim kupcima kriptoinmovine olakšalo donošenje utemeljene odluke. Sažetak sadržava upozorenje o sljedećem:
- (a) da se treba tumačiti kao uvod u bijelu knjigu o kriptoinmovini;
 - (b) da potencijalni kupac svaku odluku o kupnji kriptoinmovine treba temeljiti na sadržaju cjelovite bijele knjige o kriptoinmovini;
 - (c) da javna ponuda kriptoinmovine ne čini ponudu ni nuđenje financijskih instrumenata na prodaju i da je svaka takva ponuda ili nuđenje financijskih instrumenata na prodaju moguća jedino putem prospekta ili drugih dokumenata ponude u skladu s nacionalnim propisima;
 - (d) da se bijela knjiga o kriptoinmovini ne smatra prospektom iz Uredbe (EU) 2017/1129 ni drugim dokumentom ponude na temelju propisa Unije ili nacionalnih propisa.
8. Svaka bijela knjiga o kriptoinmovini mora biti datirana.
9. Bijela knjiga o kriptoinmovini sastavlja se na barem jednom od službenih jezika matične države članice ili na jeziku koji je uobičajen u području međunarodnih financija.
10. Bijela knjiga o kriptoinmovini stavlja se na raspolaganje u strojno čitljivim formatima.
11. Nakon savjetovanja s EBA-om ESMA izrađuje nacrt provedbenih tehničkih standarda kojima se utvrđuju standardni obrasci, formati i predlošci za potrebe stavka 10.

ESMA taj nacrt provedbenih tehničkih standarda dostavlja Komisiji do *[unijeti datum 12 mjeseci nakon stupanja na snagu]*.

Komisiji se dodjeljuje ovlast za donošenje provedbenih tehničkih standarda iz prvog podstavka u skladu s člankom 15. Uredbe (EU) br. 1095/2010.

Članak 6.

Promidžbeni sadržaji

Svi promidžbeni sadržaji o javnoj ponudi kriptoinmovine, osim tokena vezanih uz imovinu ili tokena e-novca, ili uvrštenju kriptoinmovine za trgovanje na platformi za trgovanje kriptoinmovinom moraju ispunjavati sve sljedeće uvjete:

- (a) promidžbeni sadržaji jasno su prepoznatljivi kao takvi;
- (b) informacije u promidžbenim sadržajima istinite su, jasne i nedvosmislene;
- (c) informacije u promidžbenim sadržajima u skladu su s informacijama u bijeloj knjizi o kriptoinmovini ako je bijela knjiga o kriptoinmovini obvezna u skladu s člankom 4.;
- (d) u promidžbenim sadržajima jasno se navodi da je bijela knjiga o kriptoinmovini objavljena i adresa internetskih stranica izdavatelja predmetne kriptoinmovine.

Članak 7.

Dostava bijele knjige o kriptoomovini i, ovisno o slučaju, promidžbenih sadržaja

1. Nadležna tijela prije objave ne zahtijevaju *ex ante* odobrenje bijele knjige o kriptoomovini i promidžbenih sadržaja koji se na nju odnose.
2. Izdavatelji kriptoomovine, osim tokena vezanih uz imovinu ili tokena e-novca, dostavljaju nadležnom tijelu u matičnoj državi članici bijelu knjigu o kriptoomovini i, u slučaju promidžbenih sadržaja iz članka 6., promidžbene sadržaje najmanje 20 radnih dana prije objave bijele knjige o kriptoomovini. Predmetno nadležno tijelo može izvršiti ovlasti utvrđene u članku 82. stavku 1.
3. Pri dostavi bijele knjige o kriptoomovini objašnjava se zašto se kriptoomovina opisana u bijeloj knjizi ne smije smatrati:
 - (a) financijskim instrumentom kako je definiran u članku 4. stavku 1. točki 15. Direktive 2014/65/EU;
 - (b) elektroničkim novcem kako je definiran u članku 2. točki 2. Direktive 2009/110/EZ;
 - (c) depozitom kako je definiran u članku 2. stavku 1. točki 3. Direktive 2014/49/EU;
 - (d) strukturiranim depozitom kako je definiran u članku 4. stavku 1. točki 43. Direktive 2014/65/EU.
4. Pri dostavi iz stavaka 2. i 3. izdavatelji kriptoomovine, osim tokena vezanih uz imovinu ili tokena e-novca, dostavljaju nadležnom tijelu matične države članice i popis država članica domaćina, ako postoje, u kojima namjeravaju javno ponuditi kriptoomovinu ili tražiti njezino uvrštenje za trgovanje na platformi za trgovanje kriptoomovinom. Pritom izvješćuju matičnu državu članicu i o datumu početka planirane javne ponude ili planiranog uvrštenja za trgovanje na platformi za trgovanje kriptoomovinom.

Nadležno tijelo matične države članice obavješćuje nadležno tijelo u državi članici domaćinu o planiranoj javnoj ponudi ili planiranom uvrštenju za trgovanje na platformi za trgovanje kriptoomovinom u roku od dva radna dana od primitka popisa iz prvog podstavka.
5. Nadležna tijela dostavljaju ESMA-i bijele knjige o kriptoomovini koje su im dostavljene i datum njihove dostave. ESMA dostavlja bijele knjige o kriptoomovini stavljajući na raspolaganje putem registra iz članka 57.

Članak 8.

Objava bijele knjige o kriptoomovini i, ovisno o slučaju, promidžbenih sadržaja

1. Izdavatelji kriptoomovine, osim tokena vezanih uz imovinu ili tokena e-novca, objavljuju bijelu knjigu o kriptoomovini i, ovisno o slučaju, svoje promidžbene sadržaje na svojim internetskim stranicama, koje moraju biti javno dostupne, najkasnije do datuma početka javne ponude kriptoomovine ili uvrštenja kriptoomovine za trgovanje na platformi za trgovanje kriptoomovinom. Bijela knjiga o kriptoomovini i, ovisno o slučaju, promidžbeni sadržaji ostaju dostupni na internetskim stranicama izdavatelja onoliko dugo koliko građani posjeduju predmetnu kriptoomovinu.

2. Objavljena bijela knjiga o kriptoomovini i, ovisno o slučaju, promidžbeni sadržaji moraju biti identični inačici dostavljenoj relevantnom nadležnom tijelu u skladu s člankom 7. odnosno, ovisno o slučaju, izmijenjenoj u skladu s člankom 11.

Članak 9.

Javne ponude vremenski ograničene kriptoomovine, osim tokena vezanih uz imovinu ili tokena e-novca

1. Izdavatelji kriptoomovine, osim tokena vezanih uz imovinu ili tokena e-novca, koji utvrde rok za svoju javnu ponudu predmetne kriptoomovine objavljuju rezultat ponude na svojim internetskim stranicama najkasnije 16 radnih dana od isteka razdoblja upisa.
2. Izdavatelji kriptoomovine, osim tokena vezanih uz imovinu ili tokena e-novca, koji utvrde rok za svoju javnu ponudu kriptoomovine moraju imati djelotvorne mehanizme za praćenje i zaštitu sredstava ili druge kriptoomovine prikupljene tijekom takve ponude. Izdavatelji u tu svrhu osiguravaju da se sredstva ili druga kriptoomovina prikupljena u okviru javne ponude čuvaju pod skrbništvom jednog od sljedećeg:
 - (a) kreditne institucije ako sredstva prikupljena u okviru javne ponude imaju oblik fiducijarne valute;
 - (b) pružatelja usluga povezanih s kriptoomovinom za skrbništvo nad kriptoomovinom i upravljanje njome u ime trećih strana.

Članak 10.

Odobrenje za javnu ponudu kriptoomovine, osim tokena vezanih uz imovinu ili tokena e-novca, ili za traženje uvrštenja takve kriptoomovine za trgovanje na platformi za trgovanje kriptoomovinom

1. Nakon objave bijele knjige o kriptoomovini u skladu s člankom 8. i, ovisno o slučaju, člankom 11., izdavatelji kriptoomovine mogu ponuditi svoju kriptoomovinu, osim tokena vezanih uz imovinu ili tokena e-novca, na području cijele Unije i tražiti uvrštenje takve kriptoomovine za trgovanje na platformi za trgovanje kriptoomovinom.
2. Izdavatelji kriptoomovine, osim tokena vezanih uz imovinu ili tokena e-novca, koji su objavili bijelu knjigu o kriptoomovini u skladu s člankom 8. i, ovisno o slučaju, člankom 11. ne podliježu dodatnim zahtjevima za informiranje o ponudi predmetne kriptoomovine ili uvrštenju takve kriptoomovine za trgovanje na platformi za trgovanje kriptoomovinom.

Članak 11.

Izmjena objavljenih bijelih knjiga o kriptoomovini i, ovisno o slučaju, objavljenih promidžbenih sadržaja nakon njihove objave

1. Izdavatelji kriptoomovine, osim tokena vezanih uz imovinu ili tokena e-novca, izmjenjuju objavljenu bijelu knjigu o kriptoomovini i, ovisno o slučaju, objavljene promidžbene sadržaje kako bi opisali promjene ili novu činjenicu koja bi mogla znatno utjecati na odluku potencijalnih kupaca o kupnji takve kriptoomovine ili na odluku imatelja takve kriptoomovine o prodaji ili razmjeni kriptoomovine.

2. Izdavatelj je dužan putem svojih internetskih stranica bez odgode obavijestiti javnost o dostavi izmijenjene bijele knjige o kriptoomovini nadležnom tijelu svoje matične države članice i ukratko obrazložiti dostavu izmijenjene bijele knjige o kriptoomovini.
3. Redosljed informacija u izmijenjenoj bijeloj knjizi o kriptoomovini i, ovisno o slučaju, u izmijenjenim promidžbenim sadržajima mora biti dosljedan s onime u bijeloj knjizi o kriptoomovini ili promidžbenim sadržajima koji su objavljeni u skladu s člankom 8.
4. Izdavatelji kriptoomovine, osim tokena vezanih uz imovinu ili tokena e-novca, dostavljaju izmijenjene bijele knjige o kriptoomovini i, ovisno o slučaju, izmijenjene promidžbene sadržaje nadležnom tijelu svoje matične države članice, zajedno s obrazloženjem izmjene, najkasnije sedam radnih dana prije njihove objave. Predmetno nadležno tijelo može izvršiti ovlasti utvrđene u članku 82. stavku 1.
5. Nadležno tijelo matične države članice u roku od dva radna dana od primitka nacрта izmijenjene bijele knjige o kriptoomovini i, ovisno o slučaju, izmijenjenih promidžbenih sadržaja dostavlja predmetnu izmijenjenu bijelu knjigu o kriptoomovini i, ovisno o slučaju, izmijenjene promidžbene sadržaje nadležnom tijelu države članice domaćina iz članka 7. stavka 4.
6. Izdavatelji kriptoomovine, osim tokena vezanih uz imovinu ili tokena e-novca, objavljuju izmijenjenu bijelu knjigu o kriptoomovini i, ovisno o slučaju, izmijenjene promidžbene sadržaje na svojim internetskim stranicama, zajedno s obrazloženjem izmjene, u skladu s člankom 8.
7. Izmijenjena bijela knjiga o kriptoomovini i, ovisno o slučaju, izmijenjeni promidžbeni sadržaji moraju nositi vremenski žig. Kao valjana se označava najnovija inačica izmijenjene bijele knjige o kriptoomovini i, ovisno o slučaju, izmijenjenih promidžbenih sadržaja. Sve izmijenjene bijele knjige o kriptoomovini i, ovisno o slučaju, izmijenjeni promidžbeni sadržaji ostaju dostupni onoliko dugo koliko građani posjeduju predmetnu kriptoomovinu.
8. Ako se javna ponuda odnosi na korisničke tokene, promjene unesene u izmijenjenu bijelu knjigu o kriptoomovini i, ovisno o slučaju, izmijenjene promidžbene sadržaje ne uvjetuju produljenje roka od 12 mjeseci iz članka 4. stavka 3.

Članak 12.

Pravo odustajanja

1. Izdavatelji kriptoomovine, osim tokena vezanih uz imovinu ili tokena e-novca, dužni su ponuditi pravo odustajanja svakom potrošaču koji kupi predmetnu kriptoomovinu izravno od izdavatelja ili od pružatelja usluga povezanih s kriptoomovinom koji pruža usluge provedbe ponude odnosno prodaje kriptoomovine u ime tog izdavatelja.

Potrošači mogu u roku od 14 kalendarskih dana odustati od ugovora o kupnji predmetne kriptoomovine bez troškova i bez navođenja razloga. Razdoblje odustajanja započinje danom sklapanja ugovora potrošača o kupnji kriptoomovine.
2. Za sve uplate primljene od potrošača, uključujući, ako je primjenjivo, sve izdatke, povrat se vrši bez nepotrebne odgode, a najkasnije 14 dana od dana na koji se o odluci potrošača o odustajanju od ugovora obavijesti izdavatelja kriptoomovine ili pružatelja usluga povezanih s kriptoomovinom koji pruža usluge provedbe ponude odnosno prodaje kriptoomovine u ime tog izdavatelja.

Povrat novca izvršava se istim sredstvom plaćanja koje je potrošač upotrijebio za prvobitnu transakciju, osim ako se potrošač izričito suglasi drugačije i pod uvjetom da se potrošaču ne obračunavaju naknade zbog takvog povrata.

3. Izdavatelji kriptoinovine navode informacije o pravu odustajanja iz stavka 1. u svojoj bijeloj knjizi o kriptoinovini.
4. Pravo odustajanja ne primjenjuje se u slučaju uvrštenja kriptoinovine za trgovanje na platformi za trgovanje kriptoinovinom.
5. Ako izdavatelji kriptoinovine utvrde vremenski rok za svoju javnu ponudu kriptoinovine u skladu s člankom 9. pravo odustajanja ne ostvaruje se nakon isteka razdoblja upisa.

Članak 13.

Obveze izdavatelja kriptoinovine, osim tokena vezanih uz imovinu ili tokena e-novca

1. Izdavatelji kriptoinovine, osim tokena vezanih uz imovinu ili tokena e-novca:
 - (a) postupaju pošteno, pravedno i profesionalno;
 - (b) komuniciraju s imateljima kriptoinovine na istinit, jasan i nedvosmislen način;
 - (c) sprječavaju, utvrđuju, rješavaju i objavljuju sve moguće sukobe interese;
 - (d) sve svoje sustave i sigurnosne pristupne protokole održavaju prema odgovarajućim standardima Unije.

Za potrebe točke (d), ESMA u suradnji s EBA-om izrađuje smjernice za utvrđivanje standarda Unije u skladu s člankom 16. Uredbe (EU) br. 1095/2010.

2. Izdavatelji kriptoinovine, osim tokena vezanih uz imovinu ili tokena e-novca, postupaju u najboljem interesu imatelja te kriptoinovine i ravnopravno postupaju prema njima, osim ako se povlašteno postupanje objavi u bijeloj knjizi o kriptoinovini i, ovisno o slučaju, promidžbenim sadržajima.
3. Ako se iz bilo kojeg razloga povuče neka javna ponuda kriptoinovine, osim tokena vezanih uz imovinu ili tokena e-novca, izdavatelji te kriptoinovine osiguravaju da se sva sredstva prikupljena od kupaca ili potencijalnih kupaca što prije propisno vrate tim kupcima.

Članak 14.

Odgovornost izdavatelja kriptoinovine, osim tokena vezanih uz imovinu ili tokena e-novca, za informacije navedene u bijeloj knjizi o kriptoinovini

1. Ako izdavatelj kriptoinovine, osim tokena vezanih uz imovinu ili tokena e-novca, ili njegovo upravljačko tijelo prekrši članak 5. navođenjem nepotpunih, neistinitih, nejasnih ili dvosmislenih informacija u bijeloj knjizi o kriptoinovini ili izmijenjenoj bijeloj knjizi o kriptoinovini, imatelj kriptoinovine može potraživati odštetu od predmetnog izdavatelja kriptoinovine, osim tokena vezanih uz imovinu ili tokena e-novca, ili njegova upravljačkog tijela za štetu koja mu je uzrokovana tom povredom.

Izuzeće građanskopravne odgovornosti nema pravni učinak.
2. Imatelj kriptoinovine dužan je iznijeti dokaze iz kojih je vidljivo da je izdavatelj kriptoinovine, osim tokena vezanih uz imovinu ili tokena e-novca, prekršio članak 5. i da je ta povreda utjecala na njegovu odluku o kupnji, prodaji ili razmjeni predmetne kriptoinovine.

3. Imatelj kriptoomovine ne može potraživati odštetu zbog informacija navedenih u sažetku iz članka 5. stavka 7., uključujući prijevod sažetka, osim u sljedećim slučajevima:
 - (a) sažetak dovodi u zabludu, netočan je ili nedosljedan kad ga se čita zajedno s drugim dijelovima bijele knjige o kriptoomovini;
 - (b) sažetak ne pruža, kad ga se čita zajedno s drugim dijelovima bijele knjige o kriptoomovini, ključne informacije koje su potrošačima i ulagateljima korisne pri razmatranju kupnje kriptoomovine.
4. Ovim se člankom ne isključuju dodatni zahtjevi s osnove građanskopravne odgovornosti u skladu s nacionalnim pravom.

GLAVA III.

Tokeni vezani uz imovinu

Poglavlje 1.

Odobrenje za javnu ponudu kriptoinovine ili njezino uvrštenje za trgovanje na platformi za trgovanje kriptoinovinom

Članak 15.

Odobrenje za rad

1. Izdavatelji tokena vezanih uz imovinu ne smiju u Uniji javno nuditi takve tokene niti tražiti uvrštenje takve imovine za trgovanje na platformi za trgovanje kriptoinovinom ako za to nemaju odobrenje za rad od nadležnog tijela svoje matične države članice u skladu s člankom 19.
2. Samo pravne osobe s poslovnim nastanom u Uniji mogu dobiti odobrenje za rad iz stavka 1.
3. Stavak 1. ne primjenjuje se:
 - (a) ako prosječni iznos tokena vezanih uz imovinu u opticaju, izračunan na kraju svakog kalendarskog dana, tijekom razdoblja od 12 mjeseci ne prelazi 5 000 000 EUR odnosno istovjetan iznos u drugoj valuti;
 - (b) ako je javna ponuda tokena vezanih uz imovinu upućena isključivo kvalificiranim ulagateljima i tokene vezane uz imovinu mogu posjedovati isključivo kvalificirani ulagatelji.Međutim, izdavatelji tokena vezanih uz imovinu izrađuju bijelu knjigu o kriptoinovini utvrđenu člankom 17. i dostavljaju tu bijelu knjigu o kriptoinovini i, ovisno o slučaju, promidžbene sadržaje nadležnom tijelu svoje matične države članice u skladu s člankom 7.
4. Stavak 1. ne primjenjuje se ako izdavatelji tokena vezanih uz imovinu imaju odobrenje za rad kao kreditna institucija u skladu s člankom 8. Direktive 2013/36/EU.
Međutim, ti izdavatelji izrađuju bijelu knjigu o kriptoinovini utvrđenu člankom 17. i podnose tu bijelu knjigu o kriptoinovini na odobrenje nadležnom tijelu svoje matične države članice u skladu sa stavkom 7.
5. Odobrenje nadležnog tijela vrijedi za cijelo područje Unije i omogućuje izdavatelju da ponudi tokene vezane uz imovinu za koje ima odobrenje u cijeloj Uniji ili da traži uvrštenje tih tokena vezanih uz imovinu za trgovanje na platformi za trgovanje kriptoinovinom.
6. Odobrenje koje nadležno tijelo izda za izdavateljevu bijelu knjigu o kriptoinovini na temelju članka 19. ili za izmijenjenu bijelu knjigu o kriptoinovini na temelju članka 21. vrijedi za cijelo područje Unije
7. EBA u bliskoj suradnji s ESMA-om izrađuje nacrt regulatornih tehničkih standarda za utvrđivanje postupka odobravanja bijele knjige o kriptoinovini utvrđene u stavku 4.

EBA taj nacrt regulatornih tehničkih standarda dostavlja Komisiji do [unijeti datum 12 mjeseci nakon stupanja na snagu].

Komisiji se delegira ovlast za donošenje regulatornih tehničkih standarda iz prvog podstavka u skladu s člancima od 10. do 14. Uredbe (EU) br. 1093/2010.

Članak 16.

Zahtjev za izdavanje odobrenja za rad

1. Izdavatelji tokena vezanih uz imovinu podnose zahtjev za odobrenje za rad iz članka 15. nadležnom tijelu svoje matične države članice.
2. Zahtjev iz stavka 1. sadržava sve sljedeće informacije:
 - (a) adresu izdavatelja koji podnosi zahtjev;
 - (b) statut izdavatelja koji podnosi zahtjev;
 - (c) poslovni plan u kojemu je utvrđen poslovni model koji izdavatelj koji podnosi zahtjev namjerava primjenjivati;
 - (d) pravno mišljenje prema kojemu se tokeni vezani uz imovinu ne smatraju financijskim instrumentima, elektroničkim novcem, depozitima ili strukturiranim depozitima;
 - (e) detaljan opis mehanizama upravljanja izdavatelja koji podnosi zahtjev;
 - (f) identitet članova upravljačkog tijela izdavatelja koji podnosi zahtjev;
 - (g) dokaz da osobe iz točke (f) imaju dobar ugled i posjeduju odgovarajuće znanje i iskustvo za upravljanje izdavateljem koji podnosi zahtjev;
 - (h) ovisno o slučaju, dokaz o dobrom ugledu i kompetencijama fizičkih osoba koje, izravno ili neizravno, posjeduju više od 20 % dioničkog kapitala ili glasačkih prava u podnositelju ili koje na drugi način imaju kontrolu nad predmetnim podnositeljem;
 - (i) bijelu knjigu o kryptoimovini iz članka 17.;
 - (j) politike i postupke iz članka 30. stavka 5. točak od (a) do (k);
 - (k) opis ugovornih aranžmana s trećim stranama iz zadnjeg podstavka članka 30. stavka 5.;
 - (l) opis politike kontinuiteta poslovanja izdavatelja koji podnosi zahtjev utvrđene u članku 30. stavku 8.;
 - (m) opis mehanizama unutarnje kontrole i postupaka upravljanja rizicima iz članka 30. stavka 9.;
 - (n) opis postupaka i sustava za zaštitu sigurnosti, uključujući kibersigurnosti, cjelovitosti i povjerljivosti informacija iz članka 30. stavka 10.;
 - (o) opis postupaka rješavanja pritužbi izdavatelja koji podnosi zahtjev utvrđenih u članku 27.
3. Za potrebe stavka 2. točaka (g) i (h), podnositelji tokena vezanih uz imovinu dostavljaju dokaze za sve navedeno u nastavku:
 - (a) za sve osobe koje sudjeluju u upravljanju izdavatelja koji podnosi zahtjev, tj. izdavatelja tokena vezanih uz imovinu, uvjerenje o nekažnjavanju, odnosno dokaz da protiv osobe nisu izrečene presude ili kazne na temelju nacionalnih

propisa na snazi u području trgovačkog prava, stečajnog prava, propisa o financijskim uslugama, propisa o sprječavanju pranja novca i suzbijanju terorizma te u području prijave ili profesionalne odgovornosti;

- (b) da članovi upravljačkog tijela izdavatelja koji podnosi zahtjev, tj. izdavatelja tokena vezanih uz imovinu, zajednički posjeduju dovoljno znanja, vještina i iskustva za upravljanje izdavateljem tokena vezanih uz imovinu i da se od tih osoba zahtijeva da obavljanju svojih dužnosti posvete dovoljno vremena.

- 4. EBA u bliskoj suradnji s ESMA-om izrađuje nacrt regulatornih tehničkih standarda za utvrđivanje informacija koje zahtjev sadržava pored informacija iz stavka 2.

EBA dostavlja Komisiji taj nacrt regulatornih tehničkih standarda do *[unijeti datum 12 mjeseci nakon stupanja na snagu]*.

Komisiji se delegira ovlast za donošenje regulatornih tehničkih standarda iz prvog podstavka u skladu s člancima od 10. do 14. Uredbe (EU) br. 1093/2010.

- 5. EBA u bliskoj suradnji s ESMA-om izrađuje nacrt provedbenih tehničkih standarda za utvrđivanje standardnih obrazaca, predložaka i postupaka za zahtjev za izdavanje odobrenja za rad.

EBA taj nacrt provedbenih tehničkih standarda dostavlja Komisiji do *[unijeti datum 12 mjeseci nakon stupanja na snagu]*.

Komisiji se dodjeljuje ovlast za donošenje provedbenih tehničkih standarda iz prvog podstavka u skladu s člankom 15. Uredbe (EU) br. 1093/2010.

Članak 17.

Sadržaj i oblik bijele knjige o kriptoimovini za tokene vezane uz imovinu

- 1. Bijela knjiga o kriptoimovini iz članka 16. stavka 2. točke (i) mora biti usklađena sa svim zahtjevima utvrđenima u članku 4. Međutim, pored informacija iz članka 4., bijela knjiga o kriptoimovini sadržava sve sljedeće informacije:
 - (a) detaljan opis mehanizama upravljanja izdavatelja, uključujući opis uloge, obveza i odgovornosti trećih strana iz članka 30. stavka 5. točke (h);
 - (b) detaljan opis pričuve imovine iz članka 32.;
 - (c) detaljan opis mehanizama za skrbništvo nad pričuvnom imovinom, uključujući podjelu imovine, iz članka 33.;
 - (d) u slučaju ulaganja pričuvne imovine iz članka 34., detaljan opis politike ulaganja te pričuvne imovine;
 - (e) detaljne informacije o prirodi i izvršivosti prava, uključujući svako izravno pravo na iskup pričuvne imovine i potraživanja prema izdavatelju koja bi imatelji tokena vezanih uz imovinu i pravne ili fizičke osobe iz članka 35. stavka 3. mogli imati, uključujući informacije o tome na koji se način ta prava tretiraju u postupcima u slučaju nesolventnosti;
 - (f) ako izdavatelj ne nudi izravno pravo u pogledu pričuvne imovine, detaljne informacije o mehanizmima iz članka 35. stavka 4. za osiguravanje likvidnosti tokena vezanih uz imovinu;
 - (g) detaljan opis postupka rješavanja pritužbi iz članka 27.;
 - (h) stavke za objavljivanje utvrđene u prilogima I. i II.

Za potrebe točke (e), ako svim imateljima tokena vezanih uz imovinu nije dodijeljeno izravno pravo potraživanja ili iskupa, bijela knjiga o kriptoomovini sadržava jasnu i nedvosmislenu izjavu o tome da nemaju svi imatelji kriptoomovine pravo potraživanja iz pričuvne imovine ili da ne mogu svi tu pričuvnu imovinu iskupiti od izdavatelja u bilo kojem trenutku.

2. Bijela knjiga o kriptoomovini sadržava sažetak u kojemu se ukratko i laičkim jezikom iznose ključne informacije o javnoj ponudi tokena vezanih uz imovinu ili o planiranom uvrštenju tokena vezanih uz imovinu za trgovanje na platformi za trgovanje kriptoomovinom, a osobito o osnovnim elementima predmetnih tokena vezanih uz imovinu. Oblik i sadržaj sažetka bijele knjige o kriptoomovini u vezi s bijelom knjigom o kriptoomovini, pružaju odgovarajuće informacije o osnovnim elementima predmetnih tokena vezanih uz imovinu kako bi se potencijalnim kupcima tokena vezanih uz imovinu olakšalo donošenje utemeljene odluke. Sažetak sadržava upozorenje o sljedećem:
 - (i) da se treba tumačiti kao uvod u bijelu knjigu o kriptoomovini;
 - (j) da potencijalni kupac svaku odluku o kupnji tokena vezanog uz imovinu treba temeljiti na sadržaju cjelovite bijele knjige o kriptoomovini;
 - (k) da javna ponuda tokena vezanih uz imovinu ne čini ponudu ni nuđenje financijskih instrumenata na prodaju i da je svaka takva ponuda ili nuđenje financijskih instrumenata na prodaju moguća jedino putem prospekta ili drugih dokumenata ponude u skladu s nacionalnim zakonima;
 - (l) da se bijela knjiga o kriptoomovini ne smatra prospektom iz Uredbe (EU) 2017/1129 ni drugim dokumentom ponude na temelju propisa Unije ili nacionalnih propisa.
3. Svaka bijela knjiga o kriptoomovini mora biti datirana.
4. Bijela knjiga o kriptoomovini sastavlja se na barem jednom od službenih jezika matične države članice ili na jeziku koji je uobičajen u području međunarodnih financija.
5. Bijela knjiga o kriptoomovini stavlja se na raspolaganje u strojno čitljivim formatima.
6. Nakon savjetovanja s EBA-om ESMA izrađuje nacrt provedbenih tehničkih standarda kako bi se utvrdili standardni obrasci, formati i predlošci za potrebe stavka 10.

ESMA taj nacrt provedbenih tehničkih standarda dostavlja Komisiji do *[unijeti datum 12 mjeseci nakon stupanja na snagu]*.

Komisiji se dodjeljuje ovlast za donošenje provedbenih tehničkih standarda iz prvog podstavka u skladu s člankom 15. Uredbe (EU) br. 1095/2010.

Članak 18.

Procjena zahtjeva za izdavanje odobrenja za rad

1. Nadležna tijela koja prime zahtjev za odobrenje za rad iz članka 16. procjenjuju potpunost tog zahtjeva, uključujući bijelu knjigu o kriptoomovini iz članka 16. stavka 2. točke (i), najkasnije 20 radnih dana od njegova primitka. Odmah obavješćuju podnositelja o potpunosti zahtjeva i bijele knjige o kriptoomovini. Ako

zahtjev i bijela knjiga o kryptoimovini nisu potpuni, utvrđuju rok do kojega podnositelj treba dostaviti informacije koje nedostaju.

2. Nadležna tijela najkasnije tri mjeseca od primitka potpunog zahtjeva ocjenjuju ispunjava li podnositelj zahtjeve utvrđene u ovoj glavi i donose detaljno obrazložen nacrt odluke o izdavanju ili odbijanju izdavanja odobrenja za rad. U ta tri mjeseca nadležna tijela mogu od podnositelja zatražiti informacije o zahtjevu, uključujući bijelu knjigu o kryptoimovini iz članka 16. stavka 2. točke (i).
3. Po isteku razdoblja od tri mjeseca iz stavka 2. nadležna tijela dostavljaju nacrt odluke podnositelju, a nacrt odluke i datoteku zahtjeva EBA-i, ESMA-i i ESB-u. Ako podnositelj ima poslovni nastan u državi članici čija valuta nije euro ili u kojoj je valuta koja nije euro uključena u pričuvnu imovinu, nadležna tijela savjetuju se sa središnjom bankom te države članice. Podnositelji imaju pravo dostaviti nadležnom tijelu očitovanje o njihovim nacrtima odluka.
4. Najkasnije dva mjeseca od primitka nacrta odluke i datoteke zahtjeva EBA, ESMA, ESB i, ovisno o slučaju, središnja banka iz stavka 3. izdaju neobvezujuće mišljenje o zahtjevu i dostavljaju svoja neobvezujuća mišljenja predmetnom nadležnom tijelu. Nadležno tijelo propisno razmatra navedena neobvezujuća mišljenja te očitovanja podnositelja.

Članak 19.

Izdavanje ili odbijanje izdavanja odobrenja za rad

1. Najkasnije mjesec dana od primitka neobvezujućeg mišljenja iz članka 18. stavka 4. nadležna tijela donose detaljno obrazloženu odluku o izdavanju ili odbijanju izdavanja odobrenja za rad podnositelju i u roku od pet radnih dana obavješćuju podnositelja o svojoj odluci. Ako podnositelj dobije odobrenje za rad smatra se da je i njegova bijela knjiga o kryptoimovini odobrena.
2. Nadležna tijela odbijaju izdavanje odobrenja za rad ako postoje objektivni i očiti razlozi za pretpostavku da:
 - (a) upravljačko tijelo podnositelja može dovesti u pitanje njegovo djelotvorno, dobro i razborito upravljanje i kontinuitet poslovanja te odgovarajuće razmatranje interesa njegovih klijenata i integriteta tržišta;
 - (b) podnositelj ne ispunjava ili vjerojatno neće ispuniti neki od zahtjeva iz ove glave;
 - (c) poslovni model podnositelja može biti ozbiljna prijetnja financijskoj stabilnosti, prijenosu monetarne politike ili monetarnom suverenitetu.
3. Nadležna tijela o svim izdanim odobrenjima za rad obavješćuju EBA-u, ESMA-u i ESB i, ovisno o slučaju, središnje banke iz članka 18. stavka 3. ESMA u registar kryptoimovine i pružatelja usluga povezanih s kryptoimovinom iz članka 57. uvrštava sljedeće informacije:
 - (a) naziv, pravni oblik i identifikacijsku oznaku pravne osobe izdavatelja tokena vezanih uz imovinu;
 - (b) tvrtku, fizičku adresu i internetske stranice izdavatelja tokena vezanih uz imovinu;
 - (c) bijele knjige ili izmijenjene bijele knjige o kryptoimovini;

- (d) druge usluge koje pruža izdavatelj tokena vezanih uz imovinu koje nisu obuhvaćene ovom Uredbom, uz upućivanje na relevantno pravo Unije ili nacionalno pravo.

Članak 20.

Oduzimanje odobrenja za rad

1. Nadležna tijela oduzimaju odobrenje za rad izdavateljima tokena vezanih uz imovinu u svakom od sljedećih slučajeva:
 - (a) izdavatelj nije iskoristio odobrenje za rad u roku od šest mjeseci od njegova izdavanja;
 - (b) izdavatelj nije iskoristio odobrenje za rad tijekom šest uzastopnih mjeseci;
 - (c) izdavatelj je odobrenje nepropisno ishodio, među ostalim na temelju lažnih izvjava u zahtjevu za izdavanje odobrenja za rad iz članka 16. ili u nekoj bijeloj knjizi o kriptoomovini izmijenjenoj u skladu s člankom 21.;
 - (d) izdavatelj više ne ispunjava uvjete na temelju kojih je izdano odobrenje za rad;
 - (e) izdavatelj je ozbiljno prekršio odredbe iz ove glave;
 - (f) pokrenuta je likvidacija izdavatelja u skladu s mjerodavnim nacionalnim stečajnim zakonima;
 - (g) izdavatelj se izričito odrekao odobrenja za rad ili je odlučio prekinuti poslovanje.

Izdavatelji tokena vezanih uz imovinu dužni su obavijestiti nadležno tijelo o situacijama navedenima u točkama (f) i (g).

2. Nadležna tijela bez odgode obavješćuju nadležno tijelo izdavatelja tokena vezanih uz imovinu o sljedećem:
 - (a) činjenici da je treća strana iz članka 30. stavka 5. točke (h) izgubila odobrenje za rad kao kreditna institucija iz članka 8. Direktive 2013/36/EU, kao pružatelj usluga povezanih s kriptoomovinom iz članka 53. ove Uredbe, kao institucija za platni promet iz članka 11. Direktive (EU) 2015/2366 ili kao institucija za elektronički novac iz članka 3. Direktive 2009/110/EZ;
 - (b) činjenici da je izdavatelj tokena vezanih uz imovinu, ili članovi njegova upravljačkog tijela, prekršio nacionalne odredbe kojima se prenosi Direktiva (EU) 2015/849 Europskog parlamenta i Vijeća⁵⁴ u pogledu pranja novca ili financiranja terorizma.
3. Nadležna tijela oduzimaju odobrenje za rad izdavatelja tokena vezanih uz imovinu ako smatraju da činjenice iz stavka 2. točaka (a) i (b) narušavaju dobar ugled upravljačkog tijela tog izdavatelja ili upućuju na propust u mehanizmima upravljanja ili unutarnje kontrole iz članka 30.

U slučaju oduzimanja odobrenja za rad izdavatelj tokena vezanih uz imovinu provodi postupak iz članka 42.

⁵⁴ Direktiva (EU) 2015/849 Europskog parlamenta i Vijeća od 20. svibnja 2015. o sprečavanju korištenja financijskog sustava u svrhu pranja novca ili financiranja terorizma, o izmjeni Uredbe (EU) br. 648/2012 Europskog parlamenta i Vijeća te o stavljanju izvan snage Direktive 2005/60/EZ Europskog parlamenta i Vijeća i Direktive Komisije 2006/70/EZ (SL L 141, 5.6.2015., str. 73.).

Članak 21.

Izmjena objavljenih bijelih knjiga o kriptoimovini za tokene vezane uz imovinu

1. Izdavatelji tokena vezanih uz imovinu obavješćuju nadležno tijelo u svojoj matičnoj državi članici o svakoj planiranoj promjeni poslovnog modela izdavatelja koja bi mogla znatno utjecati na odluku stvarnog ili potencijalnog imatelja o kupnji tokena vezanih uz imovinu, a koja se uvede nakon izdavanja odobrenja iz članka 19. Te promjene, među ostalim, uključuju sve bitne izmjene:
 - (a) mehanizama upravljanja;
 - (b) pričuvne imovine i skrbništva nad pričuvnom imovinom;
 - (c) prava dodijeljenih imateljima tokena vezanih uz imovinu;
 - (d) mehanizma izdavanja, stvaranja i uništavanja tokena vezanih uz imovinu;
 - (e) protokola za potvrdu transakcija tokenima vezanima uz imovinu;
 - (f) funkcioniranja vlastitog DLT-a izdavatelja ako se tokeni vezani uz imovinu izdaju, prenose i pohranjuju putem tog DLT-a;
 - (g) mehanizama za iskup tokena vezanih uz imovinu ili njihovu likvidnost;
 - (h) aranžmana s trećim stranama, među ostalim o upravljanju pričuvnom imovinom i ulaganju pričuve, skrbništva nad pričuvnom imovinom i, ovisno o slučaju, javne distribucije tokena vezanih uz imovinu;
 - (i) politike upravljanja likvidnošću za izdavatelje značajnih tokena vezanih uz imovinu;
 - (j) postupka rješavanja pritužbi.
2. Ako je neka planirana promjena iz stavka 1. prijavljena nadležnom tijelu, izdavatelj tokena vezanih uz imovinu izrađuje nacrt izmijenjene bijele knjige o kriptoimovini, pri čemu redosljed informacija koje su u njoj navedene moraju biti u skladu s redosljedom u izvornoj bijeloj knjizi o kriptoimovini.

Nadležno tijelo elektroničkim putem potvrđuje primitak nacrta izmijenjene bijele knjige o kriptoimovini što prije, a najkasnije dva radna dana od primitka.

Nadležno tijelo u roku od 20 radnih dana od potvrde primitka zahtjeva izdaje odobrenje ili odbija izdati odobrenje za nacrt izmijenjene bijele knjige o kriptoimovini. Nadležno tijelo tijekom pregleda nacrta izmijenjene bijele knjige o kriptoimovini može zatražiti dodatne informacije, pojašnjenja ili obrazloženja u vezi s nacrtom izmijenjene bijele knjige o kriptoimovini. Ako nadležno tijelo zatraži takve dodatne informacije, rok od 20 radnih dana počinje teći tek nakon što nadležno tijelo primi zatražene dodatne informacije.

Nadležno tijelo može se i savjetovati s EBA-om, ESMA-om i ESB-om i, ovisno o slučaju, sa središnjim bankama država članica u kojima valuta nije euro.
3. Pri izdavanju odobrenja za izmijenjenu bijelu knjigu o kriptoimovini nadležno tijelo može od izdavatelja tokena vezanih uz imovinu zatražiti:
 - (a) da uvede mehanizme za zaštitu imatelja tokena vezanih uz imovinu ako bi potencijalna izmjena izdavateljeva poslovanja mogla bitno utjecati na vrijednost, stabilnost ili rizike tokena vezanih uz imovinu ili pričuvne imovine;
 - (b) da poduzme odgovarajuće korektivne mjere kojima se jamči financijska stabilnost.

Članak 22.

Odgovornost izdavatelja tokena vezanih uz imovinu za informacije u bijeloj knjizi o kriptoomovini

1. Ako izdavatelj tokena vezanih uz imovinu ili njegovo upravljačko tijelo prekrši članak 17. navođenjem nepotpunih, neistinitih, nejasnih ili dvosmislenih informacija u bijeloj knjizi o kriptoomovini ili izmijenjenoj bijeloj knjizi o kriptoomovini, imatelj tih tokena vezanih uz imovinu može potraživati odštetu od predmetnog izdavatelja tokena vezanih uz imovinu ili njegova upravljačkog tijela za štetu koja mu je tom povredom uzrokovana.
Izuzeće građanskopravne odgovornosti nema pravni učinak.
2. Imatelj tokena vezanih uz imovinu dužan je iznijeti dokaze iz kojih je vidljivo da je izdavatelj tokena vezanih uz imovinu prekršio članak 17. i da je ta povreda utjecala na njegovu odluku o kupnji, prodaji ili razmjeni predmetnih tokena vezanih uz imovinu.
3. Imatelj tokena vezanih uz imovinu ne može potraživati odštetu zbog informacija navedenih u sažetku iz članka 17. stavka 2., uključujući prijevod sažetka, osim u sljedećim slučajevima:
 - (a) sažetak dovodi u zabludu, netočan je ili nedosljedan kad ga se čita zajedno s drugim dijelovima bijele knjige o kriptoomovini;
 - (b) sažetak ne pruža, kad ga se čita zajedno s drugim dijelovima bijele knjige o kriptoomovini, ključne informacije koje su potrošačima i ulagateljima korisne pri razmatranju kupnje tokena vezanih uz imovinu.
4. Ovim se člankom ne isključuju daljnji zahtjevi s osnove građanskopravne odgovornosti u skladu s nacionalnim pravom.

Poglavlje 2.

Obveze svih izdavatelja tokena vezanih uz imovinu

Članak 23.

Obveza poštenog, pravednog i profesionalnog postupanja u najboljem interesu imatelja tokena vezanih uz imovinu

1. Izdavatelji tokena vezanih uz imovinu:
 - (a) postupaju pošteno, pravedno i profesionalno;
 - (b) komuniciraju s imateljima tokena vezanih uz imovinu na istinit, jasan i nedvosmislen način.
2. Izdavatelji tokena vezanih uz imovinu postupaju u najboljem interesu imatelja tih tokena i ravnopravno postupaju prema njima, osim ako se povlašteno postupanje objavi u bijeloj knjizi o kriptoomovini i, ovisno o slučaju, promidžbenim sadržajima.

Članak 24.

Objava bijele knjige o kriptoomovini i, ovisno o slučaju, promidžbenih sadržaja

Izdavatelji tokena vezanih uz imovinu na svojim internetskim stranicama objavljuju svoju odobrenu bijelu knjigu o kriptoomovini iz članka 19. stavka 1. i, ovisno o slučaju, svoju

izmijenjenu bijelu knjigu o kriptoomovini iz članka 21. te svoje promidžbene sadržaje iz članka 25. Odobrene bijele knjige moraju biti javno dostupne najkasnije do datuma početka javne ponude tokena vezanih uz imovinu ili uvrštenja tih tokena za trgovanje na platformi za trgovanje kriptoomovinom. Odobrena bijela knjiga o kriptoomovini i, ovisno o slučaju, izmijenjena bijela knjiga o kriptoomovini i promidžbeni sadržaji ostaju dostupni na internetskim stranicama izdavatelja onoliko dugo koliko građani posjeduju predmetne tokene vezane uz imovinu.

Članak 25.
Promidžbeni sadržaji

1. Svi promidžbeni sadržaji o javnoj ponudi tokena vezanih uz imovinu ili uvrštenju tokena vezanih uz imovinu za trgovanje na platformi za trgovanje kriptoomovinom moraju ispunjavati sve sljedeće uvjete:
 - (a) promidžbeni sadržaji jasno su prepoznatljivi kao takvi;
 - (b) informacije u promidžbenim sadržajima istinite su, jasne i nedvosmislene;
 - (c) informacije u promidžbenim sadržajima u skladu su s informacijama u bijeloj knjizi o kriptoomovini;
 - (d) u promidžbenim sadržajima jasno se navodi da je bijela knjiga o kriptoomovini objavljena i adresa internetskih stranica izdavatelja kriptoomovine.
2. Ako svim imateljima tokena vezanih uz imovinu nije dodijeljeno izravno pravo potraživanja ili iskupa, promidžbeni sadržaji sadržavaju jasnu i nedvosmislenu izjavu o tome da nemaju svi imatelji tokena vezanih uz imovinu pravo potraživanja iz pričuvne imovine ili da ne mogu svi tu pričuvnu imovinu iskupiti od izdavatelja u bilo kojem trenutku.

Članak 26.
Kontinuirano informiranje imatelja tokena vezanih uz imovinu

1. Izdavatelji tokena vezanih uz imovinu objavljuju na svojim internetskim stranicama najmanje svaki mjesec i na jasan, točan i transparentan način količinu tokena vezanih uz imovinu u optjecaju te vrijednost i sastav pričuvne imovine iz članka 32.
2. Izdavatelji tokena vezanih uz imovinu na svojim internetskim stranicama što prije i na jasan, točan i transparentan način objavljuju rezultate revizije pričuvne imovine iz članka 32.
3. Ne dovodeći u pitanje članak 77., izdavatelji tokena vezanih uz imovinu na svojim internetskim stranicama što prije i na jasan, točan i transparentan način objavljuju svaki događaj koji znatno utječe ili bi mogao znatno utjecati na vrijednost tokena vezanih uz imovinu ili na pričuvnu imovinu iz članka 32.

Članak 27.
Postupak rješavanja pritužbi

1. Izdavatelji tokena vezanih uz imovinu utvrđuju i održavaju djelotvorne i transparentne postupke za brzo, pravedno i dosljedno rješavanje pritužbi imatelja tokena vezanih uz imovinu. Ako tokene vezane uz imovinu djelomično ili potpuno distribuiraju treće strane iz članka 30. stavka 5. točke (h), izdavatelji tokena vezanih

uz imovinu uvode postupke za brže rješavanja pritužbi između imatelja tokena vezanih uz imovinu i predmetnih trećih strana.

2. Imatelji tokena vezanih uz imovinu mogu besplatno podnijeti pritužbu izdavateljima njihovih tokena vezanih uz imovinu.
3. Izdavatelji tokena vezanih uz imovinu izrađuju i stavljaju kljentima na raspolaganje obrazac za podnošenje pritužbi i vode evidenciju o svim primljenim pritužbama i svim mjerama poduzetima kao odgovor na pritužbe.
4. Izdavatelji tokena vezanih uz imovinu istražuju sve pritužbe pravodobno, i pošteno i u razumnom roku obavješćuju imatelje tokena vezanih uz imovinu o rezultatima tih istraga.
5. EBA u bliskoj suradnji s ESMA-om izrađuje nacrt regulatornih tehničkih standarda za utvrđivanje zahtjeva, predložaka i postupaka za rješavanje pritužbi.

EBA taj nacrt regulatornih tehničkih standarda dostavlja Komisiji do... [*unijeti datum 12 mjeseci nakon datuma stupanja ove Uredbe na snagu*].

Komisiji se delegira ovlast za donošenje regulatornih tehničkih standarda iz prvog podstavka u skladu s člancima od 10. do 14. Uredbe (EU) br. 1093/2010.

Članak 28.

Sprječavanje, utvrđivanje, rješavanje i objavljivanje sukoba interesa

1. Izdavatelji tokena vezanih uz imovinu održavaju i provode djelotvorne politike i postupke za sprječavanje, utvrđivanje, rješavanje i objavljivanje sukoba interesa između sebe i:
 - (a) svojih dioničara;
 - (b) članova svojeg upravljačkog tijela;
 - (c) svojih zaposlenika;
 - (d) svih fizičkih osoba koje, izravno ili neizravno, posjeduju više od 20 % dioničkog kapitala ili glasačkih prava u izdavatelju kriptoimovine osigurane imovinom ili koje na drugi način imaju kontrolu nad predmetnim izdavateljem;
 - (e) imatelja tokena vezanih uz imovinu;
 - (f) trećih strana koja obavlja neku od funkcija iz članka 30. stavka 5. točke (h);
 - (g) ovisno o slučaju, pravnih ili fizičkih osoba iz članka 35. stavka 3.

Izdavatelji tokena vezanih uz imovinu osobito poduzimaju sve odgovarajuće korake da bi spriječili, utvrdili, riješili i objavili sukobe interesa koji proizlaze iz upravljanja pričuvnim imovinom iz članka 32. i njezina ulaganja.

2. Izdavatelji tokena vezanih uz imovinu objavljuju imateljima njihovih tokena vezanih uz imovinu opći karakter i izvore sukoba interesa i korake koji su poduzeti za njihovo suzbijanje.
3. Te se informacije objavljuju na vidljivom mjestu na internetskim stranicama izdavatelja tokena vezanih uz imovinu.
4. Objavljene informacije iz stavka 3. moraju biti dovoljno precizne da bi se imateljima tokena vezanih uz imovinu omogućilo donošenje utemeljene odluke o kupnji tokena vezanih uz imovinu.

5. EBA sastavlja nacrt regulatornih tehničkih standarda kojima se pobliže određuju:
- (a) zahtjevi u pogledu politika i postupaka iz stavka 1.;
 - (b) mehanizmi za objavu iz stavka 3.

EBA taj nacrt regulatornih tehničkih standarda dostavlja Komisiji do... [unijeti datum 12 mjeseci nakon datuma stupanja ove Uredbe na snagu].

Komisiji se delegira ovlast za donošenje regulatornih tehničkih standarda iz prvog podstavka ovog stavka u skladu s člancima od 10. do 14. Uredbe (EU) br. 1093/2010.

Članak 29.

Obavješćivanje nadležnih tijela

Izdavatelji tokena vezanih uz imovinu obavješćuju nadležna tijela o svim promjenama svojeg upravljačkog tijela.

Članak 30.

Mehanizmi upravljanja

1. Izdavatelji tokena vezanih uz imovinu imaju pouzdane mehanizme upravljanja, uključujući jasnu organizacijsku strukturu s dobro određenim, transparentnim i dosljednim linijama odgovornosti, djelotvorne postupke za utvrđivanje, otklanjanje i praćenje rizika i izvješćivanje o rizicima kojima je izložena ili bi mogla biti izložena te primjerene mehanizme unutarnje kontrole kao i odgovarajuće administrativne i računovodstvene postupke.
2. Članovi upravljačkog tijela izdavatelja tokena vezanih uz imovinu imaju potreban dobar ugled i kompetencije, u smislu kvalifikacija, iskustva i vještina, za izvršavanje svojih dužnosti i za osiguravanje pouzdanog i razboritog upravljanja tim izdavateljima. Dužni su dokazati da mogu dovoljno vremena posvetiti djelotvornom izvršavanju svojih funkcija.
3. Fizičke osobe koje, izravno ili neizravno, posjeduju više od 20 % dioničkog kapitala ili glasačkih prava u izdavatelju tokena vezanih uz imovinu ili koje na drugi način imaju kontrolu nad tim izdavateljima imaju potreban dobar ugled i kompetencije.
4. Nijedna osoba iz stavka 2. ili 3. nije osuđivana za kaznena djela povezana s pranjem novca ili financiranjem terorizma ili druga financijska kaznena djela.
5. Izdavatelji tokena vezanih uz imovinu donose politike i postupke koji su dovoljno djelotvorni da se osigura usklađenost s ovom Uredbom, kao i usklađenost njihovih rukovoditelja i zaposlenika sa svim odredbama iz ove glave. Izdavatelji tokena vezanih uz imovinu osobito donose, održavaju i provode politike i postupke koji se tiču:
 - (a) pričuve imovine iz članka 32.;
 - (b) skrbništva nad pričuvnom imovinom, kako je utvrđeno člankom 33.;
 - (c) prava odnosno nepostojanja prava imatelja tokena vezanih uz imovinu, kako je utvrđeno člankom 35.;
 - (d) mehanizma izdavanja, stvaranja i uništavanja tokena vezanih uz imovinu;
 - (e) protokola za potvrdu transakcija tokenima vezanima uz imovinu;

- (f) funkcioniranja vlastitog DLT-a izdavatelja ako se tokeni vezani uz imovinu izdaju, prenose i pohranjuju putem tog DLT-a ili slične tehnologije kojom upravlja izdavatelj ili treća strana koja djeluje u njegovo ime;
- (g) mehanizama za iskup tokena vezanih uz imovinu ili njihovu likvidnost, kako je utvrđeno člankom 35. stavkom 4.;
- (h) aranžmani s trećim stranama o upravljanju pričuvom imovine i ulaganja pričuvne imovine, skrbništva nad pričuvnom imovinom i, ovisno o slučaju, javne distribucije tokena vezanih uz imovinu;
- (i) rješavanja pritužbi, kako je utvrđeno člankom 27.;
- (j) sukoba interesa, kako je utvrđeno člankom 28.;
- (k) politike upravljanja likvidnošću za izdavatelje značajnih tokena vezanih uz imovinu, kako je utvrđeno člankom 41. stavkom 3.

Izdavatelji tokena vezanih uz imovinu koji angažiraju treće strane za izvršavanje funkcija utvrđenih u točki (h) sklapaju i održavaju s predmetnim trećim stranama ugovorne aranžmane u kojima se precizno utvrđuju uloge, odgovornosti, prava i obveze izdavatelja tokena vezanih uz imovinu i svake pojedine treće strane. U ugovornim aranžmanima s međudržavnim učincima utvrđuje se nedvosmislen izbor mjerodavnog prava.

6. Ako nisu počeli s provedbom plana iz članka 42., izdavatelji tokena vezanih uz imovinu primjerenim i proporcionalnim sustavima, resursima i postupcima osiguravaju neprekidno i redovito obavljanje svojih usluga i aktivnosti. U tu svrhu, izdavatelji tokena vezanih uz imovinu sve svoje sustave i sigurnosne pristupne protokole održavaju u skladu s odgovarajućim standardima Unije.
7. Izdavatelji tokena vezanih uz imovinu utvrđuju izvore operativnog rizika i minimiziraju ih razvojem odgovarajućih sustava, kontrola i postupaka.
8. Izdavatelji tokena vezanih uz imovinu donose politiku kontinuiteta poslovanja kojom se, u slučaju prekida rada njihovih sustava i postupaka, osigurava zaštita bitnih podataka i funkcija te nastavak njihovih aktivnosti ili, ako to nije moguće, pravodoban povrat tih podataka i funkcija i pravodoban nastavak aktivnosti.
9. Izdavatelji tokena vezanih uz imovinu imaju mehanizme unutarnje kontrole i djelotvorne postupke za procjenu rizika i upravljanje rizikom, uključujući djelotvorne mjere kontrole i zaštite za upravljanje sustavima IKT-a kako je propisano Uredbom (EU) 2021/xx Europskog parlamenta i Vijeća⁵⁵. Ti postupci omogućuju sveobuhvatnu procjenu ovisnosti o trećim stranama iz stavka 5. točke (h). Izdavatelji tokena vezanih uz imovinu redovito prate i ocjenjuju prikladnost i djelotvornost mehanizama unutarnje kontrole i postupaka za procjenu rizika te poduzimaju odgovarajuće mjere za uklanjanje eventualnih nedostataka.
10. Izdavatelji kriptovalue osigurane imovinom imaju sustave i postupke prikladne za zaštitu sigurnosti, cjelovitosti i povjerljivosti informacija, kako je propisano Uredbom (EU) 2021/xx Europskog parlamenta i Vijeća⁵⁶. Ti sustavi omogućuju

⁵⁵ Prijedlog uredbe Europskog parlamenta i Vijeća o digitalnoj operativnoj otpornosti za financijski sektor i o izmjeni uredbi (EZ) br. 1060/2009, (EU) br. 648/2012, (EU) br. 600/2014 i (EU) br. 909/2014 – COM(2020) 595.

⁵⁶ Prijedlog uredbe Europskog parlamenta i Vijeća o digitalnoj operativnoj otpornosti za financijski sektor i o izmjeni uredbi (EZ) br. 1060/2009, (EU) br. 648/2012, (EU) br. 600/2014 i (EU) br. 909/2014 – COM(2020) 595.

evidenciju i zaštitu relevantnih podataka i informacija prikupljenih i proizvedenih u okviru aktivnosti izdavatelja.

11. Izdavatelji tokena vezanih uz imovinu osiguravaju redovite revizije koje obavljaju neovisni revizori. Rezultati tih revizija dostavljaju se upravljačkom tijelu izdavatelja i stavljaju na raspolaganje nadležnom tijelu.
12. EBA u bliskoj suradnji s ESMA-om izrađuje nacrt regulatornih tehničkih standarda kojima se pobliže određuje minimalni sadržaj mehanizama upravljanja u pogledu:
 - (a) instrumenata praćenja rizika iz stavaka 1. i 7.;
 - (b) mehanizma unutarnje kontrole iz stavaka 1. i 9.;
 - (c) plana kontinuiteta poslovanja iz stavka 8.;
 - (d) revizija iz stavka 11.

EBA taj nacrt regulatornih tehničkih standarda dostavlja Komisiji do *[unijeti datum 12 mjeseci nakon stupanja na snagu]*.

Komisiji se delegira ovlast za donošenje regulatornih tehničkih standarda iz prvog podstavka u skladu s člancima od 10. do 14. Uredbe (EU) br. 1093/2010.

Članak 31.

Kapitalni zahtjevi

1. Izdavatelji tokena vezanih uz imovinu u svakom trenutku imaju regulatorni kapital čiji je iznos najmanje jednak većem od sljedećeg:
 - (a) 350 000 EUR;
 - (b) 2 % prosječnog iznosa pričuvne imovine iz članka 32.

Za potrebe točke (b), prosječan iznos pričuvne imovine znači prosječni iznos pričuvne imovine na kraju svakog kalendarskog dana, izračunan tijekom prethodnih šest mjeseci.

Ako izdavatelj nudi više od jedne kategorije tokena vezanih uz imovinu, iznos iz točke (b) zbroj je prosječnog iznosa pričuvne imovine kojim se osigurava svaka kategorija tokena vezanih uz imovinu.

2. Regulatorni kapital iz stavka 1. sastoji se od stavki i instrumenata redovnog osnovnog kapitala iz članaka od 26. do 30. Uredbe (EU) br. 575/2013 nakon odbitaka u skladu s člankom 36. te uredbe, bez primjene pragova izuzeća iz članaka 46. i 48. te uredbe.
3. Nadležna tijela matične države članice mogu izdavateljima tokena vezanih uz imovinu propisati regulatorni kapital u iznosu do 20 % višem od onoga koji proizlazi iz primjene stavka 1. točke (b) ili im odobriti regulatorni kapital u iznosu do 20 % nižem od onoga koji proizlazi iz primjene stavka 1. točke (b) ako procjena sljedećih elemenata ukazuje na viši odnosno niži stupanj rizika:
 - (a) ocjena postupaka upravljanja rizicima i mehanizama unutarnje kontrole izdavatelja tokena vezanih uz imovinu iz članka 30. stavaka 1., 7. i 9.;
 - (b) kvaliteta i volatilnost pričuvne imovine iz članka 32.;
 - (c) vrste prava koje izdavatelj tokena vezanih uz imovinu dodjeljuje imateljima tokena vezanih uz imovinu u skladu s člankom 35.;

- (d) ako se pričuvna imovina ulaže, rizici za pričuvnu imovinu koji proizlaze iz politike ulaganja;
 - (e) zbirna vrijednost i broj transakcija tokenima vezanima uz imovinu;
 - (f) važnost tržišta na kojima se nude i na koja se stavljaju tokeni vezani uz imovinu;
 - (g) ovisno o slučaju, tržišna kapitalizacija tokena vezanih uz imovinu.
4. EBA u bliskoj suradnji s ESMA-om izrađuje nacrt regulatornih tehničkih standarda kojima se pobliže određuje:
- (a) metodologija izračuna regulatornog kapitala utvrđenog u stavku 1.;
 - (b) postupak i rok u kojemu se izdavatelj značajnih tokena vezanih uz imovinu treba prilagoditi većim kapitalnim zahtjevima utvrđenima u stavku 3.;
 - (c) kriteriji za zahtjev za veći regulatorni kapital odnosno odobravanje manjeg regulatornog kapitala kako je utvrđeno u stavku 3.

EBA taj nacrt regulatornih tehničkih standarda dostavlja Komisiji do *[unijeti datum 12 mjeseci nakon stupanja na snagu]*.

Komisiji se delegira ovlast za donošenje regulatornih tehničkih standarda iz prvog podstavka u skladu s člancima od 10. do 14. Uredbe (EU) br. 1093/2010.

POGLAVLJE 3.

PRIČUVA IMOVINE

Članak 32.

Obveza posjedovanja pričuvne imovine, sastav i upravljanje takvom pričuvom imovine

1. Izdavatelji tokena vezanih uz imovinu u svakom trenutku imaju i održavaju pričuvu imovine.
2. Izdavatelji koji javno nude dvije ili više kategorija tokena vezanih uz imovinu imaju i održavaju zasebnu pričuvu imovine za svaku kategoriju tokena vezanih uz imovinu i njome zasebno upravljaju.

Izdavatelji tokena vezanih uz imovinu koji javno nude iste tokene vezane uz imovinu imaju i održavaju samo jednu pričuvu imovine za tu kategoriju tokena vezanih uz imovinu.
3. Upravljačka tijela izdavatelja tokena vezanih uz imovinu osiguravaju djelotvorno i razborito upravljanje pričuvnom imovinom. Izdavatelji osiguravaju da stvaranje i uništavanje tokena vezanih uz imovinu uvijek budu popraćeni odgovarajućim povećanjem ili smanjenjem pričuve imovine i da se takvim povećanjem ili smanjenjem na odgovarajući način upravlja kako bi se izbjegli negativni učinci na tržište pričuvne imovine.
4. Izdavatelji tokena vezanih uz imovinu imaju jasnu i detaljnu politiku kojom se opisuje mehanizam stabilizacije takvih tokena. U toj se politici i postupku posebno:
 - (a) navode referentna imovina čija se vrijednost nastoji stabilizirati tokenima vezanima uz imovinu i sastav takve referentne imovine;

- (b) opisuje vrsta imovine i precizna raspodjela imovine uključene u pričuvu imovine;
 - (c) uključuje detaljna procjena rizika, uključujući kreditni rizik, tržišni rizik i rizik likvidnosti koji proizlaze iz pričuvene imovine;
 - (d) opisuje postupak kojim se tokeni vezani uz imovinu izrađuju i uništavaju te posljedice takve izrade ili uništenja na povećanje i smanjenje pričuvene imovine;
 - (e) navodi je li pričuvena imovina uložena;
 - (f) ako izdavatelji tokena vezanih uz imovinu ulažu dio pričuvene imovine, detaljno opisuje politika ulaganja i uključuje procjena utjecaja politike ulaganja na vrijednost pričuvene imovine;
 - (g) opisuje postupak kupnje i iskupa tokena vezanih uz imovinu iz pričuvene imovine te navode osobe ili kategorije osoba koje na to imaju pravo.
5. Ne dovodeći u pitanje članak 30. stavak 11., izdavatelji tokena vezanih uz imovinu traže neovisnu reviziju pričuvene imovine svakih šest mjeseci od dana njezina odobrenja kako je navedeno u članku 19.

Članak 33.

Skrbništvo nad pričuvenom imovinom

1. Izdavatelji tokena vezanih uz imovinu uspostavljaju, održavaju i provode politike, postupke i ugovorne aranžmane u pogledu skrbništva kojima se u svakom trenutku osigurava:
- (a) da je pričuvena imovina odvojena od vlastite imovine izdavatelja;
 - (b) da pričuvena imovina nije opterećena niti založena kao „ugovor o financijskom kolateralu”, „ugovor o financijskom kolateralu s prijenosom prava vlasništva” ni „ugovor o financijskom kolateralu u vrijednosnim papirima” u smislu članka 2. stavka 1. točaka (a), (b) i (c) Direktive 2002/47/EZ Europskog parlamenta i Vijeća⁵⁷;
 - (c) da je pričuvena imovina pohranjena na skrbništvo u skladu sa stavkom 4.;
 - (d) da izdavatelji tokena vezanih uz imovinu imaju brz pristup pričuvenoj imovini radi ispunjavanja zahtjeva za iskup od imatelja tokena vezanih uz imovinu.
- Izdavatelji tokena vezanih uz imovinu koji izdaju dvije ili više kategorija tokena vezanih uz imovinu u Uniji imaju politiku skrbništva za svaku pričuvu imovine. Izdavatelji tokena vezanih uz imovinu koji su izdali istu kategoriju tokena vezanih uz imovinu upravljaju samo jednom politikom skrbništva i održavaju je.
2. Pričuvena imovina primljena u zamjenu za tokene vezane uz imovinu pohranjuje se na skrbništvo najkasnije pet radnih dana od izdavanja tokena vezanih uz imovinu kod:
- (a) pružatelja usluga povezanih s kriptoinovinom ovlaštenog na temelju članka 53. za usluge navedene u članku 3. stavku 1. točki 10., ako je pričuvena imovina u obliku kriptoinovine;
 - (b) kreditne institucije za sve druge vrste pričuvene imovine.

⁵⁷ Direktiva 2002/47/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 6. lipnja 2002. o financijskom kolateralu (SL L 168, 27.6.2002., str. 43.).

3. Izdavatelji tokena vezanih uz imovinu postupaju s dužnom pažnjom pri odabiru, imenovanju i provjeri kreditnih institucija i pružatelja kriptoinovine koji su imenovani kao skrbnici pričuvne imovine u skladu sa stavkom 2.

Izdavatelji tokena vezanih uz imovinu osiguravaju da kreditne institucije i pružatelji usluga povezanih s kriptoinovinom imenovani kao skrbnici pričuvne imovine imaju potrebno stručno znanje i tržišni ugled da budu skrbnici te pričuvne imovine, uzimajući u obzir računovodstvene prakse, postupke pohrane i mehanizme unutarnje kontrole tih kreditnih institucija i pružatelja usluga povezanih s kriptoinovinom. Ugovornim aranžmanima između izdavatelja tokena vezanih uz imovinu i skrbnika osigurava se zaštita pričuvne imovine pohranjene na skrbništvo od potraživanja vjerovnikâ skrbnikâ.

Politikama skrbništva i postupcima iz stavka 1. utvrđuju se kriteriji za odabir kreditnih institucija ili pružatelja usluga povezanih s kriptoinovinom za imenovanje skrbnikom pričuvne imovine te postupci za preispitivanje takvih imenovanja.

Izdavatelji tokena vezanih uz imovinu redovito preispituju imenovanje kreditnih institucija ili pružatelja usluga povezanih s kriptoinovinom skrbnicima pričuvne imovine. U tu svrhu, izdavatelj tokena vezanih uz imovinu ocjenjuje svoju izloženost takvim skrbnicima, uzimajući u obzir puni opseg svojeg odnosa s njima, i redovito prati financijske uvjete tih skrbnika.

4. Pričuvna imovina pohranjena u ime izdavatelja tokena vezanih uz imovinu povjerava se kreditnim institucijama ili pružateljima usluga povezanih s kriptoinovinom imenovanima u skladu sa stavkom 3. na sljedeći način:

- (a) kreditne institucije pohranjuju u skrbništvu fiducijarne valute na računu otvorenom u knjigama kreditnih institucija;
- (b) za financijske instrumente koji mogu biti pohranjeni na skrbništvo, kreditne institucije na skrbništvo pohranjuju sve financijske instrumente koji se mogu upisati na račune financijskih instrumenata otvorene u knjigama kreditnih institucija i sve financijske instrumente koji se mogu fizički dostaviti takvim kreditnim institucijama;
- (c) za kriptoinovinu koja može biti pohranjena na skrbništvo, pružatelji usluga povezanih s kriptoinovinom čuvaju kriptoinovinu uključenu u pričuvnu imovinu ili sredstvo pristupa takvoj kriptoinovini, prema potrebi, u obliku privatnih kriptografskih ključeva;
- (d) za drugu imovinu, kreditne institucije provjeravaju vlasništvo izdavatelja tokena vezanih uz imovinu i vode evidenciju one pričuvne imovine za koju su se uvjerile da su izdavatelji tokena vezanih uz imovinu vlasnici te pričuvne imovine.

Za potrebe točke (a), kreditne institucije osiguravaju da se fiducijarne valute upisuju u knjige kreditnih institucija na odvojenom računu u skladu s nacionalnim propisima kojima se članak 16. Direktive Komisije 2006/73/EZ⁵⁸ prenosi u pravni poredak država članica. Račun se otvara u ime izdavatelja tokena vezanih uz imovinu za potrebe upravljanja pričuvnom imovinom tako da se za fiducijarne valute pohranjene na skrbništvo može jasno utvrditi pripadnost pričuvni imovine.

⁵⁸

Direktiva Komisije 2006/73/EZ od 10. kolovoza 2006. o provedbi Direktive 2004/39/EZ Europskog parlamenta i Vijeća u odnosu na organizacijske zahtjeve i uvjete poslovanja investicijskih društava i izraze definirane za potrebe te Direktive (SL L 241, 2.9.2006., str. 26.).

Za potrebe točke (b), kreditne institucije osiguravaju da se svi financijski instrumenti koji se mogu upisati na račun financijskih instrumenata otvoren u knjigama kreditne institucije upisuju u knjige kreditnih institucija na odvojenim računima u skladu s nacionalnim propisima kojima se članak 16. Direktive Komisije 2006/73/EZ⁵⁹ prenosi u pravni poredak država članica. Račun financijskih instrumenata otvara se u ime izdavatelja tokena vezanih uz imovinu za potrebe upravljanja pričuvnom imovinom tako da se za financijske instrumente pohranjene na skrbništvo može jasno utvrditi pripadnost pričuvi imovine.

Za potrebe točke (c), pružatelji usluga povezanih s kriptoinovinom otvaraju registar pozicija u ime izdavatelja tokena vezanih uz imovinu za potrebe upravljanja pričuvnom imovinom tako da se za kriptoinovinu pohranjenu na skrbništvo može jasno utvrditi pripadnost pričuvi imovine.

Za potrebe točke (d), procjena jesu li izdavatelji tokena vezanih uz imovinu vlasnici pričuvne imovine temelji se na informacijama ili dokumentima koje dostave izdavatelji tokena vezanih uz imovinu i, ako su dostupni, vanjskim dokazima.

5. Imenovanje kreditne institucije ili pružatelja usluga povezanih s kriptoinovinom skrbnikom pričuvne imovine u skladu sa stavkom 3. potkrepljuje se pisanim ugovorom iz članka 30. stavka 5. drugog podstavka. Tim ugovorima uređuje se, među ostalim, protok informacija koje se smatraju potrebnima kako bi se izdavateljima tokena vezanih uz imovinu, kreditnim institucijama i pružateljima usluga povezanih s kriptoinovinom omogućilo da obavljaju svoje funkcije.
6. Kreditne institucije i pružatelji usluga povezanih s kriptoinovinom koji su imenovani skrbnicima u skladu sa stavkom 3. postupaju pošteno, pravično, profesionalno, neovisno te u interesu izdavatelja tokena vezanih uz imovinu i imatelja takvih tokena.
7. Kreditne institucije i pružatelji usluga povezanih s kriptoinovinom koji su imenovani skrbnicima u skladu sa stavkom 3. ne obavljaju djelatnosti s obzirom na izdavatelje tokena vezanih uz imovinu koje mogu dovesti do sukoba interesa s tim izdavateljima i imateljima tokena vezanih uz imovinu, osim ako su ispunjeni svi sljedeći uvjeti:
 - (a) kreditne institucije ili pružatelji usluga povezanih s kriptoinovinom funkcionalno su i hijerarhijski razdvojili obavljanje dužnosti skrbnika od svojih poslova s kojima to potencijalno može biti u sukobu;
 - (b) izdavatelji tokena vezanih uz imovinu na odgovarajući su način utvrdili, riješili i objavili potencijalne sukobe interesa imateljima tokena vezanih uz imovinu u skladu s člankom 28.
8. U slučaju gubitka financijskog instrumenta ili kriptoinovine koja je pohranjena na skrbništvo kako je navedeno u stavku 4., kreditna institucija ili pružatelj usluga povezanih s kriptoinovinom koji izgubi financijski instrument ili kriptoinovinu vraća izdavatelju tokena vezanih uz imovinu financijski instrument ili kriptoinovinu identične vrste ili odgovarajuće vrijednosti bez nepotrebne odgode. Predmetna kreditna institucija ili pružatelj usluga povezanih s kriptoinovinom ne smatra se odgovornim ako može dokazati da je do gubitka došlo zbog vanjskog događaja koji

⁵⁹ Direktiva Komisije 2006/73/EZ od 10. kolovoza 2006. o provedbi Direktive 2004/39/EZ Europskog parlamenta i Vijeća u odnosu na organizacijske zahtjeve i uvjete poslovanja investicijskih društava i izraze definirane za potrebe te Direktive (SL L 241, 2.9.2006., str. 26.).

je izvan njegove razumne kontrole i čije bi posljedice bile neizbježne unatoč svim razumnim naporima da se spriječe.

Članak 34.

Ulaganje pričuvne imovine

1. Izdavatelji tokena vezanih uz imovinu koji ulože dio pričuvne imovine tu pričuvnu imovinu ulažu samo u visokolikvidne financijske instrumente uz minimalan tržišni i kreditni rizik. Ulaganja je moguće brzo likvidirati s minimalnim nepovoljnim učinkom na cijenu.
2. Financijski instrumenti u koje se pričuvna imovina ulaže pohranjuju se na skrbništvo u skladu s člankom 33.
3. Svu dobit ili gubitke, uključujući fluktuaciju vrijednosti financijskih instrumenata iz stavka 1., i sve rizike druge ugovorne strane ili operativne rizike koji proizlaze iz ulaganja te pričuvne imovine snosi izdavatelj tokena vezanih uz imovinu.
4. EBA, nakon savjetovanja s ESMA-om i Europskim sustavom središnjih banaka, izrađuje nacрте regulatornih tehničkih standarda u kojima se određuju financijski instrumenti koji se mogu smatrati visokolikvidnima te koji nose minimalni kreditni i tržišni rizik kako je navedeno u stavku 1. Pri određivanju financijskih instrumenata iz stavka 1. EBA u obzir uzima:
 - (a) različite vrste pričuvne imovine kojom se može osigurati token vezan uz imovinu;
 - (b) korelaciju između te pričuvne imovine i visokolikvidnih financijskih instrumenata u koje izdavatelji mogu ulagati;
 - (c) uvjete za priznavanje kao visokokvalitetne likvidne imovine na temelju članka 412. Uredbe (EU) br. 575/2013 i Delegirane uredbe Komisije (EU) 2015/61⁶⁰.

EBA taj nacrt regulatornih tehničkih standarda dostavlja Komisiji do *[unijeti datum 12 mjeseci nakon stupanja na snagu]*.

Komisiji se delegira ovlast za donošenje regulatornih tehničkih standarda iz prvog podstavka u skladu s člancima od 10. do 14. Uredbe (EU) br. 1093/2010.

Članak 35.

Prava u odnosu na izdavatelje tokena vezanih uz imovinu ili na pričuvnu imovinu

1. Izdavatelji tokena vezanih uz imovinu uspostavljaju, održavaju i provode jasne i detaljne politike i postupke o pravima dodijeljenima imateljima tokena vezanih uz imovinu, uključujući prava na izravno potraživanje ili iskup prema izdavatelju tih tokena vezanih uz imovinu ili iz pričuvne imovine.
2. Ako su imateljima tokena vezanih uz imovinu dodijeljena prava iz stavka 1., izdavatelji tokena vezanih uz imovinu uspostavljaju politiku kojom se utvrđuju:
 - (a) uvjeti, uključujući pragove, razdoblja i rokove, pod kojima imatelji tokena vezanih uz imovinu izvršavaju ta prava;

⁶⁰ Delegirana uredba Komisije (EU) 2015/61 od 10. listopada 2014. o dopuni Uredbe (EU) br. 575/2013 Europskog parlamenta i Vijeća u pogledu zahtjeva za likvidnosnu pokrivenost kreditnih institucija (SL L 011, 17.1.2015., str. 1.).

- (b) mehanizmi i postupci kojima se osigurava iskup tokena vezanih uz imovinu, među ostalim u okolnostima nepovoljnih tržišnih uvjeta, u slučaju uredne likvidacije izdavatelja tokena vezanih uz imovinu kako je navedeno u članku 42. ili u slučaju prestanka obavljanja djelatnosti takvog izdavatelja;
- (c) vrednovanje ili načela vrednovanja tokena vezanih uz imovinu i pričuvne imovine ako ta prava ostvaruje imatelj tokena vezanih uz imovinu;
- (d) uvjeti namire pri izvršenju tih prava;
- (e) naknade koje izdavatelji tokena vezanih uz imovinu primjenjuju kada imatelji izvršavaju ta prava.

Naknade iz točke (e) razmjerne su i primjerene stvarnim troškovima izdavatelja tokena vezanih uz imovinu.

3. Ako izdavatelji tokena vezanih uz imovinu ne dodijele prava iz stavka 1. svim imateljima tokena vezanih uz imovinu, u detaljnim politikama i postupcima navode se fizičke ili pravne osobe kojima su takva prava dodijeljena. U detaljnim politikama i postupcima navode se i uvjeti za ostvarivanje takvih prava i obveze uvedene tim osobama.

Izdavatelji tokena vezanih uz imovinu sklapaju i održavaju odgovarajuće ugovorne aranžmane s tim fizičkim ili pravnim osobama kojima su dodijeljena takva prava. Tim ugovornim aranžmanima precizno se utvrđuju uloge, odgovornosti, prava i obveze izdavatelja tokena vezanih uz imovinu i svake od tih fizičkih ili pravnih osoba. U ugovornim aranžmanima s međudržavnim učincima utvrđuje se nedvosmislen izbor mjerodavnog prava.

4. Izdavatelji tokena vezanih uz imovinu koji ne dodijele prava iz stavka 1. svim imateljima takvih tokena vezanih uz imovinu uspostavljaju mehanizme kojima se osigurava likvidnost tokena vezanih uz imovinu. U tu svrhu sklapaju i održavaju pisane ugovore s pružateljima usluga povezanih s kriptoinovinom ovlaštenima za uslugu kriptoinovine iz članka 3. stavka 1. točke 12. Izdavatelj tokena vezanih uz imovinu dužan je za redovito i predvidljivo objavljivanje obvezujućih ponuda po konkurentnim cijenama osigurati dovoljan broj pružatelja usluga povezanih s kriptoinovinom.

Ako se tržišna vrijednost tokena vezanih uz imovinu značajno razlikuje od vrijednosti referentne ili pričuvne imovine, imatelji tokena vezanih uz imovinu imaju pravo iskupiti kriptoinovinu izravno od izdavatelja kriptoinovine. U tom slučaju, naknada za takav iskup razmjerna je i primjerena stvarnim troškovima izdavatelja tokena vezanih uz imovinu.

Izdavatelj sklapa i održava ugovorne aranžmane kako bi osigurao da se prihod od pričuvne imovine isplati imateljima tokena vezanih uz imovinu ako izdavatelj odluči obustaviti poslovanje, ako se pokrene postupak njegove uredne likvidacije ili mu se oduzme odobrenje za rad.

5. EBA u bliskoj suradnji s ESMA-om izrađuje nacrt regulatornih tehničkih standarda kojima se utvrđuju:
 - (a) obveze uvedene pružateljima usluga povezanih s kriptoinovinom kako bi se osigurala likvidnost tokena vezanih uz imovinu kako je utvrđeno u prvom podstavku stavka 4.;

- (b) promjene vrijednosti koje aktiviraju pravo na izravni iskup od izdavatelja tokena vezanih uz imovinu kako je utvrđeno u drugom podstavku stavka 4. i uvjeti za izvršenje takvog prava.

EBA taj nacrt regulatornih tehničkih standarda dostavlja Komisiji do... [unijeti datum 12 mjeseci nakon datuma stupanja ove Uredbe na snagu].

Komisiji se delegira ovlast za donošenje regulatornih tehničkih standarda iz prvog podstavka ovog stavka u skladu s člancima od 10. do 14. Uredbe (EU) br. 1093/2010.

Članak 36.
Zabrana kamata

Izdavatelji tokena vezanih uz imovinu ili pružatelji usluga povezanih s kriptoinovinom ne odobravaju kamate ni drugu korist za razdoblje u kojem imatelj tokena vezanih uz imovinu ima tokene vezane uz imovinu.

POGLAVLJE 4.

STJECANJE IZDAVATELJA TOKENA VEZANIH UZ IMOVINU

Članak 37.

Procjena planiranih stjecanja izdavatelja tokena vezanih uz imovinu

1. Svaka fizička ili pravna osoba ili takve osobe koje djeluju zajedno („predloženi stjecatelj”) koja planira steći, izravno ili neizravno, kvalificirani udio u izdavatelju tokena vezanih uz imovinu ili dodatno povećati, izravno ili neizravno, takav kvalificirani udio tako da udio glasačkih prava ili kapitala koji ima dosegne ili premaši 10 %, 20 %, 30 % ili 50 % ili tako da izdavatelj tokena vezanih uz imovinu postane njegovo društvo kći („predloženo stjecanje”) o tome obavješćuje nadležno tijelo tog izdavatelja u pisanom obliku, navodeći veličinu planiranog udjela i informacije propisane u regulatornim tehničkim standardima koje Komisija donese u skladu s člankom 38. stavkom 4.
2. Svaka fizička ili pravna osoba koja donese odluku o prodaji, izravno ili neizravno, kvalificiranog udjela u izdavatelju tokena vezanih uz imovinu („predloženi prodavatelj”) o tome najprije pisanim putem obavješćuje nadležno tijelo i pritom navodi veličinu tog udjela. Ta osoba obavješćuje nadležno tijelo i ako odluči smanjiti kvalificirani udio tako da se postotak glasačkih prava ili kapitala smanji ispod 10 %, 20 %, 30 % ili 50 % ili tako da izdavatelj tokena vezanih uz imovinu prestane biti društvo kći te osobe.
3. Nadležna tijela odmah i u svakom slučaju u roku od dva radna dana od primitka obavijesti propisane stavkom 1. potvrđuje njezin primitak u pisanom obliku.
4. Nadležna tijela ocjenjuju planirano stjecanje iz stavka 1. i informacije propisane regulatornim tehničkim standardima koje Komisija donese u skladu s člankom 38. stavkom 4. u roku od 60 radnih dana od datuma pisane potvrde primitka iz stavka 3.
Pri potvrđivanju primitka obavijesti nadležna tijela obavješćuju osobe iz stavka 1. o datumu dovršetka ocjene.
5. Pri ocjenjivanju iz prvog podstavka stavka 4., nadležna tijela od osoba iz stavka 1. mogu zatražiti dodatne informacije koje su potrebne za dovršetak ocjene. Takav

zahtjev podnosi se prije dovršetka ocjene i u svakom slučaju najkasnije 50. radnog dana od dana pisane potvrde primitka iz stavka 3. Ti zahtjevi podnose se pisanim putem i u njima se navodi koje su dodatne informacije potrebne.

Nadležna tijela obustavljaju postupak ocjene iz prvog podstavka stavka 4. dok ne prime dodatne informacije iz prvog podstavka ovog stavka, ali najdulje na 20 radnih dana. Naknadni zahtjevi nadležnih tijela za dodatne informacije ili pojašnjenja primljenih informacija ne dovode do dodatnog prekida postupka ocjene.

Nadležno tijelo može produljiti prekid iz drugog podstavka ovog stavka do 30 radnih dana ako se osobe iz stavka 1. nalaze izvan Unije ili su regulirane izvan Unije.

6. Nadležna tijela koja se, po dovršetku ocjene, odluče usprotiviti planiranom stjecanju iz stavka 1. o tome obavješćuju osobe iz stavka 1. u roku od dva radna dana, ali prije dana iz drugog podstavka stavka 4., s produljenjem, ovisno o slučaju, u skladu sa stavkom 5. drugim i trećim podstavkom. U toj se obavijesti navode razlozi za tu odluku.
7. Ako se nadležna tijela ne usprotive planiranom stjecanju iz stavka 1. prije datuma iz drugog podstavka stavka 4., s produljenjem, ovisno o slučaju, u skladu sa stavkom 5. drugim i trećim podstavkom, smatra se da je planirano stjecanje ili prodaja odobrena.
8. Nadležno tijelo može odrediti najdulje razdoblje za zaključenje planiranog stjecanja iz stavka 1. i prema potrebi produljiti taj najdulji rok.

Članak 38.

Sadržaj ocjene planiranih stjecanja izdavatelja tokena vezanih uz imovinu

1. Pri provođenju postupka ocjene iz članka 37. stavka 4. nadležna tijela ocjenjuju prikladnost osoba iz članka 37. stavka 1. i financijsku stabilnost planiranog stjecanja s obzirom na sve sljedeće kriterije:
 - (a) ugled osoba iz članka 37. stavka 1.;
 - (b) ugled i iskustvo svake osobe koja će voditi poslovanje izdavatelja tokena vezanih uz imovinu nakon planiranog stjecanja ili prodaje;
 - (c) financijsku stabilnost osoba iz članka 37. stavka 1., posebno s obzirom na vrstu poslovanja kojim se bavi i koja se predviđa kod izdavatelja tokena vezanih uz imovinu u kojem se stjecanje planira;
 - (d) usklađenost i nastavak usklađenosti izdavatelja tokena vezanih uz imovinu s odredbama ove glave;
 - (e) postojanje opravdanih razloga za sumnju, u vezi s planiranim stjecanjem, u pranje novca ili financiranje terorizma ili pokušaj pranja novca ili financiranja terorizma u smislu članka 1. Direktive (EU) 2015/849/EZ ili postojanje opravdanih razloga za sumnju da bi planirano stjecanje moglo povećati taj rizik.
2. Nadležna tijela mogu se usprotiviti planiranom stjecanju samo ako postoje opravdani razlozi za to na temelju kriterija utvrđenih u stavku 1. ili ako su informacije dostavljene u skladu s člankom 37. stavkom 4. nepotpune ili netočne.
3. Države članice ne uvode prethodne uvjete u vezi s razinom udjela koji se mora steći i ne dopuštaju svojim nadležnim tijelima da predloženo stjecanje ocjenjuju u smislu gospodarskih potreba tržišta.

4. EBA u bliskoj suradnji s ESMA-om izrađuje nacrt regulatornih tehničkih standarda o iscrpnom popisu informacija koje su potrebne za provođenje postupka ocjene iz prvog podstavka članka 37. stavka 4. i koje se dostavljaju nadležnim tijelima u vrijeme obavijesti iz članka 37. stavka 1. Potrebne informacije relevantne su za bonitetnu procjenu, razmjerne su i prilagođene naravi osoba i planiranom stjecanju iz članka 37. stavka 1.

EBA taj nacrt regulatornih tehničkih standarda dostavlja Komisiji do *[unijeti datum 12 mjeseci nakon stupanja na snagu ove Uredbe]*.

Komisiji se delegira ovlast za donošenje regulatornih tehničkih standarda iz prvog podstavka u skladu s člancima od 10. do 14. Uredbe (EU) br. 1093/2010.

POGLAVLJE 5.

ZNAČAJNI TOKENI VEZANI UZ IMOVINU

Članak 39.

Klasifikacija tokena vezanih uz imovinu kao značajnih tokena vezanih uz imovinu

1. EBA klasificira tokene vezane uz imovinu kao značajne tokene vezane uz imovinu na temelju sljedećih kriterija, kako je utvrđeno u skladu sa stavkom 6. i ako su ispunjena barem tri od sljedećih kriterija:
 - (a) veličina baze kupaca promotora tokena vezanih uz imovinu, dioničara izdavatelja tokena vezanih uz imovinu ili drugih subjekata trećih strana iz članka 30. stavka 5. točke (h);
 - (b) vrijednost izdanih tokena vezanih uz imovinu ili, ovisno o slučaju, njihove tržišne kapitalizacije;
 - (c) broj i vrijednost transakcija tim tokenima vezanima uz imovinu;
 - (d) veličina pričuvne imovine izdavatelja tokena vezanih uz imovinu;
 - (e) značaj prekograničnih aktivnosti izdavatelja tokena vezanih uz imovinu, uključujući broj država članica u kojima se tokeni vezani uz imovinu koriste, korištenje tokena vezanih uz imovinu za prekogranična plaćanja i doznake te broj država članica u kojima subjekti treće strane iz članka 30. stavka 5. točke (h) imaju poslovni nastan;
 - (f) njihova povezanost s financijskim sustavom.
2. Nadležna tijela koja su izdavatelju tokena vezanih uz imovinu izdala odobrenje za rad u skladu s člankom 19. dostavljaju EBA-i informacije o kriterijima iz stavka 1. koje se u skladu sa stavkom 6. utvrđuju barem jednom godišnje.
3. Ako smatra da tokeni vezani uz imovinu ispunjavaju kriterije iz stavka 1. kako je utvrđeno u skladu sa stavkom 6., EBA o tome priprema nacrt odluke i o njemu obavješćuje izdavatelje tih tokena vezanih uz imovinu i nadležno tijelo matične države članice izdavatelja. EBA prije donošenja svoje konačne odluke izdavateljima takvih tokena vezanih uz imovinu i njihovim nadležnim tijelima daje priliku za očitovanje u pisanom obliku. EBA na odgovarajući način razmatra ta očitovanja.
4. EBA svoju konačnu odluku o tome je li token vezan uz imovinu značajni token vezan uz imovinu donosi u roku od tri mjeseca od obavijesti iz stavka 3. i o tome

odmah obavješćuje izdavatelje takvih tokena vezanih uz imovinu i njihova nadležna tijela.

5. Nadzorne odgovornosti izdavatelja tokena vezanih uz imovinu prenose se na EBA-u mjesec dana nakon obavijesti o odluci iz stavka 4.

EBA i predmetno nadležno tijelo surađuju kako bi osigurali neometan prijenos nadzornih ovlasti.

6. Komisija je ovlaštena za donošenje delegiranih akata u skladu s člankom 121. radi daljnjeg utvrđivanja kriterija utvrđenih u stavku 1. prema kojima se token vezan uz imovinu smatra značajnim i određivanja:

- (a) granica za kriterije iz stavka 1. točaka od (a) do (e) podložno sljedećem:
 - i. prag za bazu kupaca nije niži od dva milijuna fizičkih ili pravnih osoba;
 - ii. prag za vrijednost izdanih tokena vezanih uz imovinu ili, prema potrebi, tržišne kapitalizacije takvih tokena vezanih uz imovinu nije niži od milijardu EUR;
 - iii. prag za broj i vrijednost transakcija tim tokenima vezanima uz imovinu nije niži od 500 000 transakcija dnevno odnosno 100 milijuna EUR dnevno;
 - iv. prag za veličinu pričuvne imovine iz točke (d) nije niži od milijardu EUR;
 - v. prag za broj država članica u kojima se tokeni vezani uz imovinu koriste, među ostalim za prekogranična plaćanja i doznake ili u kojima treće strane iz članka 30. stavka 5. točke (h) imaju poslovni nastan nije niži od sedam;
- (b) okolnosti u kojima se tokeni vezani uz imovinu i njihovi izdavatelji smatraju povezanim s financijskim sustavom;
- (c) sadržaj i oblik informacija koje nadležno tijelo dostavlja EBA-i na temelju stavka 2.;
- (d) postupak i vremenski okvir za odluke koje donosi EBA na temelju stavaka od 3. do 5.

Članak 40.

Dobrovoljna klasifikacija tokena vezanih uz imovinu kao značajnih tokena vezanih uz imovinu

1. Izdavatelji tokena vezanih uz imovinu koji podnose zahtjev za odobrenje za rad iz članka 16. mogu u svojem zahtjevu navesti da svoje tokene vezane uz imovinu žele klasificirati kao značajne tokene vezane uz imovinu. U tom slučaju, nadležno tijelo odmah obavješćuje EBA-u o zahtjevu potencijalnog izdavatelja.

Da bi se tokeni vezani uz imovinu klasificirali kao značajni u vrijeme izdavanja odobrenja za rad, izdavatelji tokena vezanih uz imovinu koji podnose zahtjev svojim poslovnim planom iz članka 16. stavka 2. točke (c) dokazuju da će vjerojatno ispuniti barem tri kriterija iz članka 39. stavka 1. kako je utvrđeno u skladu s člankom 39. stavkom 6.

2. Ako na temelju plana poslovanja smatra da tokeni vezani uz imovinu ispunjavaju kriterije iz članka 39. stavka 1. kako je utvrđeno u skladu s člankom 39. stavkom 6.,

EBA o tome priprema nacrt odluke i o njemu obavješćuje nadležno tijelo matične države članice izdavatelja koji podnosi zahtjev.

EBA nadležnim tijelima matične države članice izdavatelja koji podnosi zahtjev daje priliku za očitovanje u pisanom obliku prije donošenja svoje konačne odluke. EBA na odgovarajući način razmatra ta očitovanja.

3. Ako na temelju plana poslovanja smatra da tokeni vezani uz imovinu ne ispunjavaju kriterije iz članka 39. stavka 1. kako je utvrđeno u skladu s člankom 39. stavkom 6., EBA o tome priprema nacrt odluke i o njemu obavješćuje izdavatelja koji podnosi zahtjev i nadležno tijelo matične države članice izdavatelja koji podnosi zahtjev.

EBA izdavatelju koji podnosi zahtjev i nadležnom tijelu njegove matične države članice daje priliku za očitovanje u pisanom obliku prije donošenja svoje konačne odluke. EBA na odgovarajući način razmatra ta očitovanja.

4. EBA svoju konačnu odluku o tome je li token vezan uz imovinu značajni token vezan uz imovinu donosi u roku od tri mjeseca od obavijesti iz stavka 1. i o tome odmah obavješćuje izdavatelje takvih tokena vezanih uz imovinu i njihova nadležna tijela.
5. Ako se tokeni vezani uz imovinu klasificiraju kao značajni u skladu s odlukom iz stavka 4., nadzorne odgovornosti prenose se na EBA-u na dan odluke kojom nadležno tijelo daje odobrenje iz članka 19. stavka 1.

Članak 41.

Posebne dodatne obveze izdavatelja značajnih tokena vezanih uz imovinu

1. Izdavatelji značajnih tokena vezanih uz imovinu donose, provode i vode politiku naknada kojom se promiče pouzdano i učinkovito upravljanje rizicima takvih izdavatelja i koja ne stvara poticaje za ublažavanje standarda koji se odnose na rizike.
2. Izdavatelji značajnih tokena vezanih uz imovinu osiguravaju da se takvi tokeni mogu pohraniti na skrbništvo kod različitih pružatelja usluga povezanih s kriptoinovinom ovlaštenih za usluge iz članka 3. stavka 1. točke 10., među ostalim kod pružatelja usluga povezanih s kriptoinovinom koji ne pripadaju istoj grupi, kako je definirano u članku 2. stavku 11. Direktive 2013/34/EU Europskog parlamenta i Vijeća⁶¹, na pravednoj i razumnoj osnovi bez diskriminacije.
3. Izdavatelji značajnih tokena vezanih uz imovinu procjenjuju i prate potrebe u pogledu likvidnosti kako bi ispunili zahtjeve za iskup ili izvršenje prava iz članka 34., koje podnesu imatelji tokena vezanih uz imovinu. U tu svrhu, izdavatelji značajnih tokena vezanih uz imovinu donose, vode i provode politiku i postupke upravljanja likvidnošću. Tom politikom i tim postupcima osigurava otporan profil likvidnosti pričuvena imovina koji izdavatelju značajnih tokena vezanih uz imovinu omogućuje nastavak uobičajenog poslovanja, među ostalim u scenarijima likvidnosnog stresa.
4. Postotak iz članka 31. stavka 1. točke (b) određuje se na 3 % prosječne količine pričuvene imovine za izdavatelje značajnih tokena vezanih uz imovinu.

⁶¹ Direktiva 2013/34/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 26. lipnja 2013. o godišnjim financijskim izvještajima, konsolidiranim financijskim izvještajima i povezanim izvješćima za određene vrste poduzeća, o izmjeni Direktive 2006/43/EZ Europskog parlamenta i Vijeća i o stavljanju izvan snage direktiva Vijeća 78/660/EEZ i 83/349/EEZ (SL L 182, 29.6.2013., str. 19.).

5. Ako nekoliko izdavatelja nudi isti token vezan uz imovinu koji je klasificiran kao značajan, svaki od tih izdavatelja podliježe zahtjevima utvrđenima u stavcima od 1. do 4.

Ako izdavatelj nudi dvije ili više kategorija tokena vezanih uz imovinu u Uniji, a barem je jedan od tih tokena vezanih uz imovinu klasificiran kao značajan, takav izdavatelj podliježe zahtjevima utvrđenima u stavcima od 1. do 4.

6. EBA u bliskoj suradnji s ESMA-om izrađuje nacrt regulatornih tehničkih standarda kojima se utvrđuju:
 - (a) minimalni sadržaj mehanizama upravljanja politikom naknada iz stavka 1.;
 - (b) postupak i rok u kojemu se izdavatelj značajnih tokena vezanih uz imovinu treba prilagoditi većim kapitalnim zahtjevima utvrđenima u stavku 4.

EBA taj nacrt regulatornih tehničkih standarda dostavlja Komisiji do [*unijeti datum 12 mjeseci nakon stupanja na snagu*].

Komisiji se delegira ovlast za donošenje regulatornih tehničkih standarda iz prvog podstavka u skladu s člancima od 10. do 14. Uredbe (EU) br. 1093/2010.

Poglavlje 6.

Uredna likvidacija

Članak 42.

Uredna likvidacija

1. Izdavatelji tokena vezanih uz imovinu imaju plan primjerene podrške urednoj likvidaciji njihova poslovanja na temelju mjerodavnog nacionalnog prava, uključujući kontinuitet ili oporavak svih ključnih djelatnosti koje obavljaju ti izdavatelji ili subjekti treće strane iz članka 30. stavka 5. točke (h). U planu se dokazuje sposobnost izdavatelja tokena vezanih uz imovinu da provede urednu likvidaciju bez nepotrebne gospodarske štete za imatelje tokena vezanih uz imovinu ili stabilnost tržišta pričuvene imovine.
2. Plan iz stavka 1. uključuje ugovorne aranžmane, postupke i sustave kojima se osigurava isplata prihoda od prodaje preostale pričuvene imovine imateljima tokena vezanih uz imovinu.
3. Plan iz stavka 1. redovito se revidira i ažurira.

GLAVA IV.: Tokeni elektroničkog novca

Poglavlje 1.

Zahtjevi koje trebaju ispunjavati svi izdavatelji tokena elektroničkog novca

Članak 43.

Odobrenje za rad

1. U Uniji se tokeni elektroničkog novca javno nude i prihvaćaju za trgovanje na platformi za trgovanje kriptoomovinom samo ako izdavatelj takvih tokena elektroničkog novca:
 - (a) ima odobrenje za rad kao kreditna institucija ili kao „institucija za elektronički novac” u smislu članka 2. stavka 1. Direktive 2009/110/EZ;
 - (b) ispunjava zahtjeve koji se primjenjuju na instituciju za elektronički novac utvrđene u glavama II. i III. Direktive 2009/110/EZ, osim ako je u ovoj glavi navedeno drugačije;
 - (c) objavi bijelu knjigu o kriptoomovini dostavljenu nadležnom tijelu u skladu s člankom 46.

Za potrebe točke (a), „institucija za elektronički novac” kako je definirana u članku 2. stavku 1. Direktive 2009/110/EZ ovlaštena je za izdavanje „tokena e-novca”, a za tokene e-novca smatra se da su „elektronički novac” kako je definiran u članku 2. stavku 2. Direktive 2009/110/EZ.

Za token e-novca koji je vezan uz valutu Unije smatra se da je javno ponuđen u Uniji.

2. Stavak 1. ne primjenjuje se:
 - (a) na tokene e-novca koje stavljaju na tržište, distribuiraju i čuvaju kvalificirani ulagatelji i koje mogu čuvati isključivo kvalificirani ulagatelji;
 - (b) ako prosječni nepodmireni iznos tokena e-novca ne premašuje 5 000 000 EUR ili jednakovrijedan iznos u drugoj valuti tijekom razdoblja od 12 mjeseci, izračunano krajem svake kalendarske godine.

Za potrebe točke (b), ako je država članica odredila prag niži od 5 000 000 EUR u skladu s člankom 9. stavkom 1. točkom (a) Direktive 2009/110/EZ, primjenjuje se takav prag.

U slučajevima iz točaka (a) i (b), izdavatelji tokena elektroničkog novca izrađuju bijelu knjigu o kriptoomovini i dostavljaju je nadležnom tijelu u skladu s člankom 46.

Članak 44.

Izdavanje i iskupivost tokena elektroničkog novca

1. Odstupajući od članka 11. Direktive 2009/110/EZ, na izdavatelje tokena e-novca primjenjuju se samo sljedeći zahtjevi u pogledu izdavanja i iskupivosti tokena e-novca.

2. Imatelji tokena e-novca imaju pravo na potraživanje tih tokena e-novca od izdavatelja. Zabranjuje se svaki token e-novca koji svim imateljima ne daje pravo na potraživanje.
3. Izdavatelji takvih tokena e-novca izdaju tokene e-novca po nominalnoj vrijednosti i po primitku sredstava u smislu članka 4. stavka 25. Direktive 2015/2366.
4. Na zahtjev imatelja tokena e-novca, odgovarajući izdavatelj mora iskupiti, u svakom trenutku i po nominalnoj vrijednosti, novčanu vrijednost tokena e-novca koje čuva imateljima tokena e-novca, bilo u gotovini ili virtumanskim nalogom.
5. Izdavatelji tokena e-novca ističu uvjete iskupa, uključujući sve s njime povezane naknade, u bijeloj knjizi o kriptoimovini kako je navedeno u članku 46.
6. Iskup može biti uz naknadu samo ako je tako navedeno u bijeloj knjizi o kriptoimovini. Svaka takva naknada treba biti razmjerna i primjerena stvarnim troškovima izdavatelja tokena e-novca.
7. Ako izdavatelji tokena e-novca ne ispune legitimne zahtjeve za iskup od imatelja tokena e-novca u roku određenom u bijeloj knjizi o kriptoimovini koji nije dulji od 30 dana, obveza utvrđena u stavku 3. primjenjuje se na sve sljedeće subjekte treće strane koji imaju ugovorni aranžman s izdavateljima tokena e-novca:
 - (a) subjekti koji osiguravaju čuvanje sredstava koja prime izdavatelji tokena e-novca u zamjenu za tokene e-novca u skladu s člankom 7. Direktive 2009/110/EZ;
 - (b) sve fizičke ili pravne osobe zadužene za distribuciju tokena e-novca u ime izdavatelja tokena e-novca.

Članak 45.
Zabrana kamata

Odstupajući od članka 12. Direktive 2009/110/EZ, izdavatelj tokena e-novca i pružatelj usluga povezanih s kriptoimovinom ne odobrava kamate ni kakvu drugu korist u vezi s razdobljem u kojem imatelj tokena e-novca čuva takve tokene e-novca.

Članak 46.
Sadržaj i oblik bijele knjige o kriptoimovini za tokene elektroničkog novca

1. Prije nego što javno ponudi tokene e-novca u EU-u ili zatraži uvrštenje takvih tokena e-novca za trgovanje na platformi za trgovanje, izdavatelj tokena e-novca na svojim internetskim stranicama objavljuje bijelu knjigu o kriptoimovini.
2. Bijela knjiga o kriptoimovini iz stavka 1. sadržava sve sljedeće relevantne informacije:
 - (a) opis izdavatelja tokena e-novca;
 - (b) detaljan opis projekta izdavatelja te predstavljanje glavnih sudionika uključenih u osmišljavanje i razvoj projekta;
 - (c) naznaku odnosi li se bijela knjiga o kriptoimovini na javnu ponudu tokena e-novca i/ili uvrštenje takvih tokena e-novca za trgovanje na platformi za trgovanje kriptoimovinom;

- (d) detaljan opis prava i obveza koji se odnose na tokene e-novca, uključujući prava iskupa po nominalnoj vrijednosti iz članka 44. te postupke i uvjete za izvršenje tih prava;
 - (e) informacije o osnovnoj tehnologiji i standardima koje ispunjava izdavatelj tokena e-novca, a koji omogućuju čuvanje, pohranu i prijenos takvih tokena e-novca;
 - (f) rizike povezane s izdavateljem e-novca, tokenima e-novca i provedbom projekta, uključujući tehnologiju;
 - (g) stavke za objavu navedene u Prilogu III.
3. Sve takve informacije iz stavka 2. moraju biti istinite, jasne i nedvosmislene. Bijela knjiga o kriptoomovini ne smije sadržavati bitne propuste i mora biti predstavljena na sažet i razumljiv način.
 4. Svaka bijela knjiga o kriptoomovini mora sadržavati i izjavu upravljačkog tijela izdavatelja e-novca u kojoj se potvrđuje da je bijela knjiga o kriptoomovini u skladu sa zahtjevima ove glave i navodi da su, prema njegovim saznanjima, informacije sadržane u bijeloj knjizi o kriptoomovini točne i bez značajnih propusta.
 5. Bijela knjiga o kriptoomovini sadržava sažetak u kojemu se ukratko i laičkim jezikom navode ključne informacije o javnoj ponudi tokena e-novca ili o uvrštenju tih tokena e-novca za trgovanje, a osobito o osnovnim elementima tokena e-novca. U sažetku se navodi:
 - (a) da imatelji tokena e-novca imaju pravo iskupa u svakom trenutku po nominalnoj vrijednosti;
 - (b) uvjete iskupa, uključujući sve povezane naknade.
 6. Svaka bijela knjiga o kriptoomovini mora biti datirana.
 7. Bijela knjiga o kriptoomovini sastavlja se na barem jednom od službenih jezika matične države članice ili na jeziku koji je uobičajen u području međunarodnih financija.
 8. Bijela knjiga o kriptoomovini stavlja se na raspolaganje u strojno čitljivim formatima u skladu s člankom 5.
 9. Izdavatelj tokena e-novca dostavlja svoj nacrt bijele knjige o kriptoomovini i, ako je primjenjivo, svoje promidžbene sadržaje odgovarajućem nadležnom tijelu kako je navedeno u članku 3. stavku 1. točki 24. podtočki (b) barem 20 radnih dana prije datuma objave.

Nakon dostave i ne dovodeći u pitanje ovlasti utvrđene u Direktivi 2009/110/EZ i nacionalnim propisima kojima se ona prenosi, nadležno tijelo matične države članice može izvršavati ovlasti utvrđene u članku 82. stavku 1. ove Uredbe.
 10. Svaka promjena ili nova činjenica koja bi vjerojatno mogla znatno utjecati na odluku potencijalnog kupca o kupovini ili na odluku imateljâ tokena e-novca o prodaji ili razmjeni takvih tokena e-novca izdavatelju, a koja nastane nakon objave početne bijele knjige o kriptoomovini, opisuje se u izmijenjenoj bijeloj knjizi o kriptoomovini koju sastavlja izdavatelj i koja se dostavlja odgovarajućem nadležnom tijelu u skladu sa stavkom 9.

Članak 47.

Odgovornost izdavatelja tokena e-novca za informacije navedene u bijeloj knjizi o kriptoomovini

1. Ako izdavatelj tokena e-novca ili njegovo upravljačko tijelo prekrši članak 46. navođenjem nepotpunih, neistinitih, nejasnih ili dvosmislenih informacija u bijeloj knjizi ili izmijenjenoj bijeloj knjizi o kriptoomovini, imatelj tih tokena e-novca može potraživati odštetu od tog izdavatelja tokena e-novca ili njegova upravljačkog tijela za štetu koja mu je tom povredom uzrokovana.
Izuzeće građanskopravne odgovornosti nema pravni učinak.
2. Imatelj tokena e-novca dužan je iznijeti dokaze iz kojih je vidljivo da je izdavatelj tokena e-novca prekršio članak 46. i da je ta povreda utjecala na njegovu odluku o kupnji, prodaji ili razmjeni predmetnih tokena e-novca.
3. Imatelj tokena e-novca ne može potraživati odštetu zbog informacija navedenih u sažetku iz članka 46. stavka 5., uključujući prijevod sažetka, osim u sljedećim slučajevima:
 - (a) sažetak dovodi u zabludu, netočan je ili nedosljedan kad ga se čita zajedno s drugim dijelovima bijele knjige o kriptoomovini;
 - (b) sažetak ne pruža, kad ga se čita zajedno s drugim dijelovima bijele knjige o kriptoomovini, ključne informacije koje su potrošačima i ulagateljima korisne pri razmatranju kupnje tokena e-novca.
4. Ovim se člankom ne isključuju daljnji zahtjevi s osnove građanskopravne odgovornosti u skladu s nacionalnim pravom.

Članak 48.

Promidžbeni sadržaji

1. Svi promidžbeni sadržaji o javnoj ponudi tokena e-novca ili uvrštenju takvih tokena e-novca za trgovanje na platformi za trgovanje kriptoomovinom moraju ispunjavati sve sljedeće uvjete:
 - (a) promidžbeni sadržaji jasno su prepoznatljivi kao takvi;
 - (b) informacije u promidžbenim sadržajima istinite su, jasne i nedvosmislene;
 - (c) informacije u promidžbenim sadržajima u skladu su s informacijama u bijeloj knjizi o kriptoomovini;
 - (d) u promidžbenim sadržajima jasno se navodi da je bijela knjiga o kriptoomovini objavljena i adresa internetskih stranica izdavatelja tokena e-novca.
2. Promidžbeni sadržaji uključuju jasnu i nedvosmisleni izjavu da svi imatelji tokena e-novca imaju pravo iskupa u svakom trenutku i po nominalnoj vrijednosti prema izdavatelju.

Članak 49.

Ulaganje sredstava primljenih u zamjenu za izdavatelje tokena e-novca

Sredstva koja prime izdavatelji tokena e-novca u zamjenu za tokene e-novca i koja su uložena u sigurnu imovinu niskog rizika u skladu s člankom 7. stavkom 2. Direktive 2009/110/EEZ ulažu se u imovinu u istoj valuti uz koju je vezan token e-novca.

Poglavlje 2.

Značajni tokeni e-novca

Članak 50.

Klasifikacija tokena e-novca kao značajnih tokena e-novca

1. EBA klasificira tokene e-novca kao značajne tokene e-novca na temelju kriterija utvrđenih u članku 39. stavku 1., kako je utvrđeno u skladu s člankom 39. stavkom 6., i ako su ispunjena barem tri od tih kriterija.
2. Nadležna tijela matične države članice izdavatelja dostavljaju EBA-i informacije o kriterijima iz članka 39. stavka 1. koje se u skladu s člankom 39. stavkom 6. utvrđuju barem jednom godišnje.
3. Ako smatra da tokeni e-novca ispunjavaju kriterije iz članka 39. stavka 1. kako je utvrđeno u skladu s člankom 39. stavkom 6., EBA o tome priprema nacrt i o njemu obavješćuje izdavatelje tih tokena e-novca i nadležno tijelo matične države članice izdavatelja. EBA izdavateljima takvih tokena e-novca i njihovim nadležnim tijelima daje priliku za očitovanje u pisanom obliku prije donošenja svoje konačne odluke. EBA na odgovarajući način razmatra ta očitovanja.
4. EBA svoju konačnu odluku o tome je li token e-novca značajni token e-novca donosi u roku od tri mjeseca od obavijesti iz stavka 3. i o tome odmah obavješćuje izdavatelje takvih tokena e-novca i njihova nadležna tijela.

Članak 51.

Dobrovoljna klasifikacija tokena e-novca kao značajnih tokena e-novca

1. Izdavatelj tokena e-novca, kojemu je izdano odobrenje za rad kao kreditna institucija ili kao „institucija za elektronički novac” kako je definirano u članku 2. stavku 1. Direktive 2009/110/EZ ili koji podnosi zahtjev za takvo odobrenje za rad može naznačiti da želi klasificirati svoje tokene e-novca kao značajne tokene e-novca. U tom slučaju, nadležno tijelo odmah obavješćuje EBA-u o zahtjevu izdavatelja ili izdavatelja koji podnosi zahtjev.

Da bi se tokeni e-novca klasificirali kao značajni, izdavatelji tokena e-novca ili izdavatelji koji podnose zahtjev svojim detaljnim planom poslovanja dokazuju da će vjerojatno ispuniti barem tri kriterija iz članka 39. stavka 1. kako je utvrđeno u skladu s člankom 39. stavkom 6.

2. Ako na temelju plana poslovanja smatra da tokeni e-novca ispunjavaju kriterije iz članka 39. stavka 1. kako je utvrđeno u skladu s člankom 39. stavkom 6., EBA o tome priprema nacrt odluke i o njemu obavješćuje nadležno tijelo matične države članice izdavatelja koji podnosi zahtjev.

EBA nadležnim tijelima izdavatelja ili matične države članice izdavatelja koji podnosi zahtjev daje priliku za očitovanje u pisanom obliku prije donošenja svoje konačne odluke. EBA na odgovarajući način razmatra ta očitovanja.

3. Ako na temelju plana poslovanja smatra da tokeni e-novca ne ispunjavaju kriterije iz članka 39. stavka 1. kako je utvrđeno u skladu s člankom 39. stavkom 6., EBA o tome priprema nacrt odluke i o njemu obavješćuje izdavatelja ili izdavatelja koji

podnosi zahtjev i nadležno tijelo izdavatelja ili matične države članice izdavatelja koji podnosi zahtjev.

EBA izdavatelju ili izdavatelju koji podnosi zahtjev i nadležnom tijelu njegove matične države članice daje priliku za očitovanje u pisanom obliku prije donošenja svoje konačne odluke. EBA na odgovarajući način razmatra ta očitovanja.

4. EBA svoju konačnu odluku o tome je li token e-novca značajni token e-novca donosi u roku od tri mjeseca od obavijesti iz stavka 1. i o tome odmah obavještuje izdavatelje takvih tokena e-novca ili izdavatelja koji podnosi zahtjev i njihova nadležna tijela. Odluka se odmah priopćava izdavatelju e-novca ili izdavatelju koji podnosi zahtjev i nadležnom tijelu njegove matične države članice.

Članak 52.

Posebne dodatne obveze izdavatelja značajnih tokena e-novca

Izdavatelji barem jedne kategorije tokena e-novca primjenjuju sljedeće zahtjeve koji se primjenjuju na izdavatelje tokena vezanih uz imovinu ili značajnih tokena vezanih uz imovinu:

- (a) članci 33. i 34. ove Uredbe umjesto članka 7. Direktive 2009/110/EZ;
- (b) članak 41. stavci 1., 2. i 3. ove Uredbe;
- (c) članak 41. stavak 4. ove Uredbe umjesto članka 5. Direktive 2009/110/EZ;
- (d) Članak 42. ove Uredbe.

GLAVA V.: Izdavanje odobrenja za rad i uvjeti poslovanja za pružatelje usluga povezanih s kriptoinovinom

Poglavlje 1.: Odobrenje za rad pružateljima usluga povezanih s kriptoinovinom

Članak 53.

Odobrenje za rad

1. Usluge povezane s kriptoinovinom pružaju isključivo pravne osobe koje imaju poslovni nastan u državi članici Unije i koje imaju odobrenje za rad kao pružatelji usluga povezanih s kriptoinovinom u skladu s člankom 55.

Pružatelji usluga povezanih s kriptoinovinom moraju u svakom trenutku ispunjavati uvjete za svoje odobrenje za rad.

Osoba koja nije pružatelj usluga povezanih s kriptoinovinom ne koristi se imenom ni tvrtkom, ne izdaje promidžbene sadržaje niti upotrebljava neki drugi proces koji bi upućivao na to da ima odobrenje za rad kao pružatelj usluga povezanih s kriptoinovinom ili da je vjerojatno da će stvoriti zabunu u tom pogledu.

2. Nadležna tijela koja daju odobrenje za rad na temelju članka 55. osiguravaju da se u tom odobrenju navode usluge povezane s kriptoinovinom za čije pružanje pružatelji usluga povezanih s kriptoinovinom imaju odobrenje za rad.
3. Odobrenje za rad pružatelja usluga povezanih s kriptoinovinom vrijedi u cijeloj Uniji i omogućuje pružateljima usluga povezanih s kriptoinovinom da u cijeloj Uniji pružaju usluge za koje imaju odobrenje, na temelju prava poslovnog nastana, uključujući podružnicu, ili na temelju slobode pružanja usluga.

Od pružatelja usluga povezanih s kriptoinovinom koji pružaju usluge povezane s kriptoinovinom na prekograničnoj osnovi ne zahtijeva se da budu fizički prisutni na državnom području države članice domaćina.

4. Pružatelji usluga povezanih s kriptoinovinom koji žele dodati usluge povezane s kriptoinovinom svojem odobrenju za rad od nadležnih tijela koja su dala odobrenje za rad traže proširenje odobrenja dopunjavanjem i ažuriranjem informacija iz članka 54. Zahtjev za proširenje obrađuje se u skladu s člankom 55.

Članak 54.

Podnošenje zahtjeva za izdavanje odobrenja za rad

1. Pravne osobe koje planiraju pružati usluge povezane s kriptoinovinom podnose zahtjev za odobrenje za pružatelja usluga povezanih s kriptoinovinom nadležnom tijelu države članice u kojoj imaju registrirano sjedište.
2. Zahtjev iz stavka 1. sadržava sve navedeno u nastavku:
 - (a) naziv, uključujući pravni naziv i svaku drugu tvrtku koja se koristi, identifikacijsku oznaku pravne osobe podnositelja zahtjeva za pružatelja usluga povezanih s kriptoinovinom, internetske stranice koje održava taj pružatelj i njegova fizička adresa;

- (b) pravni status pružatelja usluga povezanih s kriptoinovinom koji podnosi zahtjev;
- (c) statut pružatelja usluga povezanih s kriptoinovinom koji podnosi zahtjev;
- (d) poslovni plan u kojem su navedene vrste usluga povezanih s kriptoinovinom koje pružatelj usluga povezanih s kriptoinovinom koji podnosi zahtjev želi pružati, među ostalim gdje će se i kako te usluge stavljati na tržište;
- (e) opis mehanizama upravljanja pružatelja usluga povezanih s kriptoinovinom koji podnosi zahtjev;
- (f) za sve fizičke osobe uključene u upravljačko tijelo pružatelja usluga povezanih s kriptoinovinom koji podnosi zahtjev i za sve fizičke osobe koje izravno ili neizravno imaju 20 % ili više temeljnog kapitala ili glasačkih prava, dokaz o nepostojanju kaznene evidencije s obzirom na povredu nacionalnih pravila u području trgovačkog prava, prava nesolventnosti, prava financijskih usluga, prava za sprječavanje pranja novca, propisa o suzbijanju terorizma i obveza o profesionalnoj odgovornosti;
- (g) dokaz da fizičke osobe koje sudjeluju u upravljačkom tijelu pružatelja usluga povezanih s kriptoinovinom koji podnosi zahtjev zajednički posjeduju dovoljno znanja, vještina i iskustva za upravljanje tim pružateljem i da se od tih fizičkih osoba zahtijeva da obavljanju svojih dužnosti posvete dovoljno vremena;
- (h) opis mehanizma unutarnje kontrole, postupka za procjenu rizika i plana kontinuiteta poslovanja pružatelja usluga povezanih s kriptoinovinom koji podnosi zahtjev;
- (i) stručne i laičke opise IT-sustava i sigurnosnih sustava pružatelja usluga povezanih s kriptoinovinom koji podnosi zahtjev;
- (j) dokaz da pružatelj usluga povezanih s kriptoinovinom koji podnosi zahtjev ispunjava bonitetne zaštitne mehanizme u skladu s člankom 60.;
- (k) opis postupaka za rješavanje pritužbi klijenata pružatelja usluga povezanih s kriptoinovinom koji podnosi zahtjev;
- (l) opis postupka za odvajanje kriptoinovine i sredstava klijenta;
- (m) opis postupka i sustava za otkrivanje zlouporabe tržišta;
- (n) ako pružatelj usluga povezanih s kriptoinovinom koji podnosi zahtjev planira osigurati skrbništvo i upravljanje kriptoinovinom u ime trećih strana, opis politike skrbništva;
- (o) ako pružatelj usluga povezanih s kriptoinovinom koji podnosi zahtjev planira upravljati platformom za trgovanje kriptoinovinom, opis pravila rada platforme za trgovanje;
- (p) ako pružatelj usluga povezanih s kriptoinovinom koji podnosi zahtjev planira razmijeniti kriptoinovinu za fiducijarnu valutu ili kriptoinovinu za drugu kriptoinovinu, opis komercijalne politike bez diskriminacije;
- (q) ako pružatelj usluga povezanih s kriptoinovinom koji podnosi zahtjev planira izvršavati naloge za kriptoinovinu u ime trećih strana, opis politike izvršenja;
- (r) ako podnositelj zahtjeva planira primati i slati naloge za kriptoinovinu u ime trećih strana, dokaz da fizičke osobe koje će davati savjete u ime pružatelja

usluga povezanih s kriptoinovinom koji podnosi zahtjev imaju potrebno znanje i vještine za ispunjavanje svojih obveza.

3. Nadležna tijela od pružatelja usluga povezanih s kriptoinovinom koji podnosi zahtjev ne zahtijevaju da dostavi informacije koje su već primila u skladu s Direktivom 2009/110/EZ, Direktivom 2014/65/EU, Direktivom 2015/2366/EU ili nacionalnim propisima koji se primjenjuju na usluge povezane s kriptoinovinom prije stupanja na snagu ove Uredbe, pod uvjetom da su takve informacije ili dokumenti ažurni i dostupni nadležnim tijelima.

Članak 55.

Procjena zahtjeva za odobrenje i davanje ili odbijanje odobrenja za rad

1. Nadležna tijela u roku od 25 radnih dana od primitka zahtjeva iz članka 54. stavka 1. ocjenjuju potpunost zahtjeva provjerom dostave informacija navedenih u članku 54. stavku 2. Ako zahtjev nije potpun, tijela određuju rok do kojeg pružatelj usluga povezanih s kriptoinovinom koji podnosi zahtjev treba dostaviti informacije koje nedostaju.
2. Nadležna tijela mogu odbiti pregledati zahtjeve ako takvi zahtjevi ostanu nepotpuni nakon roka iz stavka 1.
3. Nadležna tijela odmah obavješćuju pružatelja usluga povezanih s kriptoinovinom koji podnosi zahtjev o činjenici da je zahtjev potpun.
4. Prije davanja ili odbijanja odobrenja za rad pružatelja usluga povezanih s kriptoinovinom, nadležna tijela savjetuju se s nadležnim tijelima druge države članice u svakom od sljedećih slučajeva:
 - (a) pružatelj usluga povezanih s kriptoinovinom koji podnosi zahtjev podružnica je pružatelja usluga povezanih s kriptoinovinom koji ima odobrenje za rad u toj drugoj državi članici;
 - (b) pružatelj usluga povezanih s kriptoinovinom koji podnosi zahtjev podružnica je matičnog društva pružatelja usluga povezanih s kriptoinovinom koji ima odobrenje za rad u toj drugoj državi članici;
 - (c) pružatelj usluga povezanih s kriptoinovinom koji podnosi zahtjev pod kontrolom je istih fizičkih ili pravnih osoba koje kontroliraju pružatelja usluga povezanih s kriptoinovinom koji ima odobrenje za rad u toj drugoj državi članici.
5. Nadležna tijela u roku od tri mjeseca od datuma primitka potpunog zahtjeva ocjenjuju usklađenost pružatelja usluga povezanih s kriptoinovinom koji podnosi zahtjev sa zahtjevima iz ove glave te donose detaljno obrazloženu odluku o izdavanju ili odbijanju odobrenja za rad pružatelja usluga povezanih s kriptoinovinom. Pri toj se ocjeni uzimaju u obzir priroda, razmjera i složenost usluga povezanih s kriptoinovinom koje pružatelj usluga povezanih s kriptoinovinom koji podnosi zahtjev planira pružati.

Nadležna tijela mogu odbiti izdati odobrenje ako postoje objektivni i očiti razlozi koji upućuju na sljedeće:

 - (a) upravljačko tijelo pružatelja usluga povezanih s kriptoinovinom koji podnosi zahtjev predstavlja prijetnju njegovu djelotvornom, dobrom i razboritom

upravljanju i kontinuitetu poslovanja te odgovarajućem razmatranju interesa njegovih klijenata i integriteta tržišta;

- (b) podnositelj zahtjeva ne ispunjava ili vjerojatno neće ispuniti zahtjeve iz ove glave.
6. Nadležna tijela obavješćuju ESMA-u o svim odobrenjima izdanima na temelju ovog članka. ESMA sve informacije koje su joj dostavljene o uspješnim zahtjevima unosi u registar pružatelja usluga povezanih s kriptoinovinom koji imaju odobrenje za rad, propisan u članku 57. ESMA može zatražiti informacije kako bi potvrdila da nadležna tijela dosljedno izdaju odobrenja za rad na temelju ovog članka.
7. Nadležna tijela obavješćuju pružatelje usluga povezanih s kriptoinovinom koji podnesu zahtjev o svojoj odluci o davanju ili odbijanju odobrenja u roku od tri radna dana od datuma te odluke.

Članak 56.

Oduzimanje odobrenja za rad

1. Nadležna tijela oduzimaju odobrenja za rad u svakoj od sljedećih situacija:
- (a) pružatelj usluga povezanih s kriptoinovinom nije iskoristio odobrenje za rad u roku od 18 mjeseci od dana izdavanja odobrenja;
 - (b) pružatelj usluga povezanih s kriptoinovinom izričito se odrekao odobrenja;
 - (c) pružatelj usluga povezanih s kriptoinovinom nije pružao usluge povezane s kriptoinovinom tijekom devet uzastopnih mjeseci;
 - (d) pružatelj usluga povezanih s kriptoinovinom dobio je odobrenje za rad na nezakonit način, među ostalim na temelju lažnih izjava u svojem zahtjevu za odobrenje za rad;
 - (e) pružatelj usluga povezanih s kriptoinovinom više ne ispunjava uvjete pod kojima je odobrenje za rad izdano i nije u zadanom roku poduzeo korektivne mjere koje je nadležno tijelo zatražilo;
 - (f) pružatelj usluga povezanih s kriptoinovinom ozbiljno je prekršio ovu Uredbu.
2. Nadležna tijela imaju ovlasti za oduzimanje odobrenja i u svakoj od sljedećih situacija:
- (a) pružatelj usluga povezanih s kriptoinovinom ili članovi njegova upravljačkog tijela prekršili su nacionalni propis o provedbi Direktive (EU) 2015/849⁶² s obzirom na pranje novca ili financiranje terorizma;
 - (b) pružatelj usluga povezanih s kriptoinovinom izgubio je svoje odobrenje za rad kao institucija za platni promet u skladu s člankom 13. Direktive (EU) 2015/2366 ili svoje odobrenje za rad kao institucija za elektronički novac koje mu je izdano u skladu s glavom II. Direktive 2009/110/EZ i taj pružatelj usluga povezanih s kriptoinovinom nije ispravio situaciju u roku od 40 kalendarskih dana.

⁶²

Direktiva (EU) 2015/849 Europskog parlamenta i Vijeća od 20. svibnja 2015. o sprečavanju korištenja financijskog sustava u svrhu pranja novca ili financiranja terorizma, o izmjeni Uredbe (EU) br. 648/2012 Europskog parlamenta i Vijeća te o stavljanju izvan snage Direktive 2005/60/EZ Europskog parlamenta i Vijeća i Direktive Komisije 2006/70/EZ (SL L 141, 5.6.2015., str. 73.–117.).

3. Ako nadležno tijelo oduzme odobrenje, nadležno tijelo koje je imenovano jedinstvenom točkom za kontakt u toj državi članici u skladu s člankom 81. bez nepotrebne odgode o tome obavješćuje ESMA-u i nadležna tijela država članica domaćina. ESMA upisuje informaciju o oduzimanju odobrenja u registar iz članka 57.
4. Nadležna tijela mogu ograničiti oduzimanje odobrenja za određenu uslugu.
5. Prije oduzimanje odobrenja, nadležna tijela savjetuju se s nadležnim tijelima druge države članice u kojoj je predmetni pružatelj usluga povezanih s kriptoinovinom:
 - (a) podružnica pružatelja usluga povezanih s kriptoinovinom koji ima odobrenje za rad u toj drugoj državi članici;
 - (b) podružnica matičnog društva pružatelja usluga povezanih s kriptoinovinom koji ima odobrenje za rad u toj drugoj državi članici;
 - (c) pod kontrolom istih fizičkih ili pravnih osoba koje kontroliraju pružatelja usluga povezanih s kriptoinovinom koji ima odobrenje za rad u toj drugoj državi članici.
6. EBA, ESMA i nadležna tijela države članice domaćina mogu u svakom trenutku zatražiti da nadležno tijelo matične države članice ispita ispunjava li pružatelj usluga povezanih s kriptoinovinom još uvijek uvjete pod kojima je odobrenje izdano.
7. Pružatelji usluga povezanih s kriptoinovinom uvode, provode i vode odgovarajuće postupke kojima osiguravaju pravovremen i uredan prijenos kriptoinovine i sredstava klijenata drugom pružatelju usluga povezanih s kriptoinovinom nakon oduzimanja odobrenja za rad.

Članak 57.

Registar pružatelja usluga povezanih s kriptoinovinom

1. ESMA uspostavlja registar svih pružatelja usluga povezanih s kriptoinovinom. Taj je registar javno dostupan na njezinim internetskim stranicama i redovito se ažurira.
2. Registar iz stavka 1. sadržava sljedeće podatke:
 - (a) naziv, pravni oblik i identifikacijsku oznaku pravne osobe i podružnica pružatelja usluga povezanih s kriptoinovinom;
 - (b) tvrtku, fizičku adresu i internetske stranice pružatelja usluga povezanih s kriptoinovinom ili platforme za trgovanje kriptoinovinom kojom upravlja pružatelj usluga povezanih s kriptoinovinom;
 - (c) ime i adresu nadležnog tijela koje je izdalo odobrenje i njegove podatke za kontakt;
 - (d) popis usluga povezanih s kriptoinovinom za koje je izdano odobrenje pružatelju usluga povezanih s kriptoinovinom;
 - (e) popis država članica u kojima je pružatelj usluga povezanih s kriptoinovinom priopćio svoju namjeru pružanja usluga povezanih s kriptoinovinom u skladu s člankom 58.;
 - (f) sve druge usluge koje pruža pružatelj usluga povezanih s kriptoinovinom, a koje nisu obuhvaćene ovom Uredbom, s upućivanje na mjerodavno pravo Unije ili države članice.

3. Svako oduzimanje odobrenja za rad pružatelja usluga povezanih s kriptoinovinom u skladu s člankom 56. ostaje objavljeno u registru tijekom razdoblja od pet godina.

Članak 58.

Prekogranično pružanje usluga povezanih s kriptoinovinom

1. Pružatelji usluga povezanih s kriptoinovinom koji namjeravaju pružati usluge povezane s kriptoinovinom u više država članica dostavljaju sljedeće informacije nadležnom tijelu koje je imenovano jedinstvenom točkom za kontakt u skladu s člankom 81.:
 - (a) popis država članica u kojima pružatelj usluga povezanih s kriptoinovinom namjerava pružati usluge povezane s kriptoinovinom;
 - (b) datum početka planiranog pružanja usluga povezanih s kriptoinovinom;
 - (c) popis svih drugih djelatnosti kojima se bavi pružatelj usluga povezanih s kriptoinovinom, a koje nisu obuhvaćene ovom Uredbom.
2. Jedinstvena točka za kontakt države članice u kojoj je odobrenje za rad izdano priopćuje informacije iz stavka 1. nadležnim tijelima država članica domaćina, ESMA-i i EBA-i u roku od 10 radnih dana od njihova primitka. ESMA te informacije unosi u registar iz članka 57.
3. Jedinstvena točka za kontakt države članice koja je izdala odobrenje za rad bez odgode obavješćuje predmetnog pružatelja usluga povezanih s kriptoinovinom o priopćenju iz stavka 2.
4. Pružatelji usluga povezanih s kriptoinovinom mogu početi pružati usluge povezane s kriptoinovinom u državi članici koja nije njihova matična država članica od datuma primitka priopćenja iz stavka 3. ili najkasnije 15 kalendarskih dana od dostave informacija iz stavka 1.

Poglavlje 2.: Obveze svih pružatelja usluga povezanih s kriptoinovinom

Članak 59.

Obveza poštenog, pravednog i profesionalnog postupanja u najboljem interesu klijenata te informiranja klijenata

1. Pružatelji usluga povezanih s kriptoinovinom postupaju pošteno, pravedno i profesionalno te u najboljem interesu svojih klijenata i potencijalnih klijenata.
2. Pružatelji usluga povezanih s kriptoinovinom pružaju svojim klijentima točne i jasne informacije koje ne dovode u zabludu, posebno u promidžbenim sadržajima, koji se označuju kao takvi. Pružatelji usluga povezanih s kriptoinovinom ne dovode klijenta, namjerno ili nemarom, u zabludu u odnosu na stvarne ili navodne prednosti neke kriptoinovine.
3. Pružatelji usluga povezanih s kriptoinovinom upozoravaju klijente na rizike povezane s kupnjom kriptoinovine.
4. Pružatelji usluga povezanih s kriptoinovinom objavljuju svoje politike određivanja cijena, na vidljivom mjestu na svojim internetskim stranicama.

Članak 60.
Bonitetni zahtjevi

1. Pružatelji usluga povezanih s kriptoinovinom u svakom trenutku imaju bonitetnu zaštitu čiji je iznos najmanje jednak većem od sljedećeg:
 - (a) iznos trajnih minimalnih kapitalnih zahtjeva iz Priloga IV. ovisno o naravi usluga povezanih s kriptoinovinom koje se pružaju;
 - (b) četvrtina fiksnih općih troškova prethodne godine, revidiranih jedanput godišnje.
2. Bonitetni zahtjevi iz stavka 1. u nekom su od sljedećih oblika:
 - (a) regulatorni kapital koji se sastoji od stavki redovnog osnovnog kapitala iz članka od 26. do 30. Uredbe (EU) br. 575/2013 nakon odbitaka u skladu s člankom 36. te uredbe, bez primjene pragova izuzeća u skladu s člancima 46. i 48. te uredbe;
 - (b) polica osiguranja koja pokriva državna područja Unije na kojima se usluge povezane s kriptoinovinom aktivno pružaju ili usporedivo jamstvo.
3. Pružatelji usluga povezanih s kriptoinovinom koji ne posluju godinu dana od datuma na koji su počeli pružati usluge za izračun iz stavka 1. točke (b) koriste predviđene fiksne opće troškove uključene u svoja predviđanja za pružanje usluga tijekom prvih 12 mjeseci koje su podnijeli zajedno sa svojim zahtjevom za odobrenje.
4. Polica osiguranja iz stavka 2. ima najmanje sve od sljedećih značajki:
 - (a) početno trajanje od najmanje godinu dana;
 - (b) rok za raskid je najmanje 90 dana;
 - (c) ugovorena je kod društva koje ima odobrenje za ugovaranje osiguranja u skladu s pravom Unije ili države članice;
 - (d) pružio ju je subjekt treće strane.
5. Polica osiguranja iz stavka 2. točke (b) uključuje pokriće rizika od:
 - (a) gubitka dokumenata;
 - (b) izjava kojima se pogrešno prikazuje ili dovodi u zabludu;
 - (c) postupanja, pogrešaka ili propusta koji uzrokuju povredu:
 - i. pravnih i regulatornih obveza;
 - ii. dužnosti poštenog, pravednog i profesionalnog postupanja prema klijentima;
 - iii. obveza povjerljivosti;
 - (d) nemogućnosti uvođenja, provedbe i vođenja odgovarajućih postupaka za sprečavanje sukoba interesa;
 - (e) gubitaka koji proizlaze iz prekida poslovanja ili kvarova sustava;
 - (f) poslovnog modela, krajnje nepažnje pri zaštiti kriptoinovine i sredstava klijenata, ovisno o slučaju.
6. Fiksne opće troškove iz prethodne godine za potrebe stavka 1. točke (b) pružatelji usluga povezanih s kriptoinovinom izračunavaju na temelju iznosa koji proizlaze iz primjenjivog računovodstvenog okvira tako što od ukupnih rashoda nakon raspodjele

dobiti dioničarima u svojim najnovijim revidiranim godišnjim financijskim izvještajima oduzmi sljedeće stavke, ili ako revidirani financijski izvještaji nisu dostupni, u godišnjim financijskim izvještajima koje su potvrdila nacionalna nadzorna tijela:

- (a) bonus i druge nagrade osoblju, u mjeri u kojoj ti bonusi i nagrade ovise o neto dobiti pružatelja usluga povezanih s kriptoinovinom u relevantnoj godini;
- (b) udjele zaposlenika, direktora i partnera u dobiti;
- (c) druge raspodjele dobiti i druge varijabilne primitke, u mjeri u kojoj su u cijelosti diskrecijski;
- (d) jednokratne rashode od neuobičajenih aktivnosti.

Članak 61.

Organizacijski zahtjevi

1. Članovi upravljačkog tijela pružatelja usluga povezanih s kriptoinovinom imaju potreban dobar ugled i kompetencije, u smislu kvalifikacija, iskustvo i vještine za obavljanje svojih dužnosti. Dužni su dokazati da mogu dovoljno vremena posvetiti djelotvornom izvršavanju svojih funkcija.
2. Fizičke osobe koje, izravno ili neizravno, posjeduju više od 20 % dioničkog kapitala ili glasačkih prava u pružatelju usluga povezanih s kriptoinovinom ili koje na drugi način imaju kontrolu nad pružateljem usluga povezanih s kriptoinovinom dostavljaju dokaze o potrebnom dobrom ugledu i kompetencijama.
3. Nijedna od osoba iz stavka 1. ili 2. nije osuđivana za kaznena djela povezana s pranjem novca ili financiranjem terorizma ili druga financijska kaznena djela.
4. Pružatelji usluga povezanih s kriptoinovinom zapošljavaju osoblje s vještinama, znanjem i stručnošću potrebnima za ispunjavanje svojih obveza te uzimajući u obzir razmjer, prirodu i asortiman usluga povezanih s kriptoinovinom koje se pružaju.
5. Upravljačko tijelo procjenjuje i povremeno preispituje djelotvornost politika i postupaka utvrđenih radi usklađenosti s obvezama utvrđenima u poglavljima 2. i 3. ove glave te poduzimaju odgovarajuće mjere za rješavanje eventualnih nedostataka.
6. Pružatelji usluga povezanih s kriptoinovinom poduzimaju sve razumne korake kako bi osigurali kontinuitet i redovitost obavljanja svojih usluga povezanih s kriptoinovinom. U tu svrhu, pružatelji usluga povezanih s kriptoinovinom koriste odgovarajuće i razmjerne resurse i postupke, uključujući otporne i sigurne sustave IKT-a u skladu s Uredbom (EU) 2021/xx Europskog parlamenta i Vijeća⁶³.

Utvrđuju politiku kontinuiteta poslovanja, koja uključuje kontinuitet poslovanja IKT-a te planove oporavka u slučaju katastrofe koji se izrađuju u skladu s Uredbom (EU) 2021/xx Europskog parlamenta i Vijeća⁶⁴ s ciljem da se, u slučaju prekida rada njihovih sustava i postupaka IKT-a, očuvaju bitni podaci i funkcije te usluge povezane s kriptoinovinom ili, ako to nije moguće, pravodoban povrat takvih

⁶³ Prijedlog uredbe Europskog parlamenta i Vijeća o digitalnoj operativnoj otpornosti za financijski sektor i o izmjeni uredbi (EZ) br. 1060/2009, (EU) br. 648/2012, (EU) br. 600/2014 i (EU) br. 909/2014 – COM(2020) 595.

⁶⁴ Prijedlog uredbe Europskog parlamenta i Vijeća o digitalnoj operativnoj otpornosti za financijski sektor i o izmjeni uredbi (EZ) br. 1060/2009, (EU) br. 648/2012, (EU) br. 600/2014 i (EU) br. 909/2014 – COM(2020) 595.

podataka i funkcija te pravodoban nastavak pružanja usluga povezanih s kriptoinovinom.

7. Pružatelji usluga povezanih s kriptoinovinom uspostavljaju mehanizme unutarnje kontrole i djelotvorne postupke za procjenu rizika, uključujući djelotvorne mjere kontrole i zaštite za upravljanje sustavima IKT-a u skladu s Uredbom (EU) 2021/xx Europskog parlamenta i Vijeća⁶⁵. Prate i redovito ocjenjuju prikladnost i djelotvornost mehanizama unutarnje kontrole i postupaka za procjenu rizika te poduzimaju odgovarajuće mjere za uklanjanje svih nedostataka.

Pružatelji usluga povezanih s kriptoinovinom imaju sustave i postupke za zaštitu sigurnosti, integriteta i povjerljivosti informacija u skladu s Uredbom (EU) 2021/xx Europskog parlamenta i Vijeća⁶⁶.

8. Pružatelji usluga povezanih s kriptoinovinom vode evidenciju svih usluga povezanih s kriptoinovinom, naloga i transakcija koje su proveli. Ta evidencija mora biti dovoljna da se nadležnim tijelima omogući izvršenje njihovih nadzornih zadaća i provedbenih mjera, a posebno da se utvrdi je li pružatelj usluga povezanih s kriptoinovinom ispunio sve obveze, uključujući one s obzirom na klijente ili potencijalne klijente i integritet tržišta.
9. Pružatelji usluga povezanih s kriptoinovinom imaju uspostavljene sustave, postupke i aranžmane za praćenje i otkrivanje zlouporabe tržišta kako je navedeno u glavi VI. Oni odmah prijavljuju svojem nadležnom tijelu svaku sumnju na moguće okolnosti koje upućuju na zlouporabu tržišta, počinjenu, u tijeku ili vjerojatnu.

Članak 62.

Obavješćivanje nadležnih tijela

Pružatelji usluga povezanih s kriptoinovinom obavješćuju svoja nadležna tijela o svim promjenama u njihovu upravljačkom tijelu i dostavljaju svojim nadležnim tijelima sve informacije za procjenu usklađenosti s člankom 61.

Članak 63.

Čuvanje kriptoinovine i sredstava klijenata

1. Pružatelji usluga povezanih s kriptoinovinom koji imaju kriptoinovinu koja pripada klijentima ili sredstva za pristup takvoj kriptoinovini uspostavljaju primjerene aranžmane za zaštitu prava vlasništva klijenata, posebno u slučaju nesolventnosti pružatelja usluga povezanih s kriptoinovinom, i za sprečavanje upotrebe kriptoinovine klijenta na vlastitom računu, osim uz izričitu suglasnost klijenta.
2. Ako njihovi poslovni modeli ili usluge povezane s kriptoinovinom zahtijevaju držanje sredstava klijenata, pružatelji usluga povezanih s kriptoinovinom uspostavljaju odgovarajuće aranžmane za čuvanje prava klijenata i sprečavanje

⁶⁵ Prijedlog uredbe Europskog parlamenta i Vijeća o digitalnoj operativnoj otpornosti za financijski sektor i o izmjeni uredbi (EZ) br. 1060/2009, (EU) br. 648/2012, (EU) br. 600/2014 i (EU) br. 909/2014 – COM(2020) 595.

⁶⁶ Prijedlog uredbe Europskog parlamenta i Vijeća o digitalnoj operativnoj otpornosti za financijski sektor i o izmjeni uredbi (EZ) br. 1060/2009, (EU) br. 648/2012, (EU) br. 600/2014 i (EU) br. 909/2014 – COM(2020) 595.

upotrebe sredstava klijenata, kako je definirano na temelju članka 4. stavka 25. Direktive (EU) 2015/2366⁶⁷, za svoj račun.

3. Pružatelji usluga povezanih s kriptoinovinom odmah polažu sva sredstva klijenta kod središnje banke ili kreditne institucije.

Pružatelji usluga povezanih s kriptoinovinom poduzimaju sve potrebne korake kako bi osigurali da se sredstva klijenata koja se čuvaju u središnjoj banci ili kreditnoj instituciji čuvaju na računu ili računima koji se mogu zasebno identificirati od računa na kojima se drže sredstva koja pripadaju pružatelju usluga povezanih s kriptoinovinom.

4. Pružatelji usluga povezanih s kriptoinovinom mogu sami ili putem treće strane pružati platne usluge povezane s uslugom kriptoinovine koju pružaju, pod uvjetom da je sam pružatelj usluga povezanih s kriptoinovinom ili treća strana institucija za platni promet kako je definirano u članku 4. točki 4. Direktive (EU) 2015/2366.
5. Stavci 2. i 3. ovog članka ne primjenjuju se na pružatelje usluga povezanih s kriptoinovinom koji su institucije za elektronički novac kako je definirano u članku 2. točki 1. Direktive 2009/110/EZ ili institucije za platni promet kako je definirano u članku 4. točki 4. Direktive (EU) 2015/2366.

Članak 64.

Postupak rješavanja pritužbi

1. Pružatelji usluga povezanih s kriptoinovinom uvode i provode djelotvorne i transparentne postupke za brzo, pravedno i dosljedno rješavanje pritužbi koje prime od klijenata.
2. Klijenti moraju imati mogućnost besplatno podnijeti pritužbu pružateljima usluga povezanih s kriptoinovinom.
3. Pružatelji usluga povezanih s kriptoinovinom izrađuju i stavljaju klijentima na raspolaganje obrazac za podnošenje pritužbi i vode evidenciju o svim primljenim pritužbama i svim mjerama poduzetima kao odgovor na pritužbe.
4. Pružatelji usluga povezanih s kriptoinovinom istražuju sve pritužbe pravodobno i pošteno te u razumnom roku priopćuju ishode takvih istraga svojim klijentima.

Članak 65.

Sprječavanje, utvrđivanje, rješavanje i objavljivanje sukoba interesa

1. Pružatelji usluga povezanih s kriptoinovinom uvode i provode djelotvornu politiku sprječavanja, utvrđivanja, rješavanja i objavljivanja sukoba interesa između sebe i:
 - (a) svojih dioničara ili svake osobe koja je kontrolom s njima izravno ili neizravno povezana;
 - (b) svojih rukovoditelja i zaposlenika;
 - (c) svojih klijenata ili između klijenata.

⁶⁷ Direktiva (EU) 2015/2366 Europskog parlamenta i Vijeća od 25. studenoga 2015. o platnim uslugama na unutarnjem tržištu, o izmjeni direktiva 2002/65/EZ, 2009/110/EZ i 2013/36/EU te Uredbe (EU) br. 1093/2010 i o stavljanju izvan snage Direktive 2007/64/EZ (*SL L 33, 23.12.2015., str. 35.*).

2. Pružatelji usluga povezanih s kriptoinovinom svojim klijentima i potencijalnim klijentima objavljuju općenitu narav i izvore sukoba interesa te korake koji su poduzeti radi njihova ublažavanja.
Pružatelji usluga povezanih s kriptoinovinom te informacije objavljuju na svojim internetskim stranicama na istaknutom mjestu.
3. Objava iz stavka 2. dovoljno je precizna, uzimajući u obzir narav svakog klijenta kako bi svakom klijentu bilo omogućeno donošenje utemeljene odluke o usluzi u kontekstu u kojem dolazi do sukoba interesa.
4. Pružatelji usluga povezanih s kriptoinovinom procjenjuju i barem jednom godišnje preispituju svoju politiku o sukobima interesa te poduzimaju sve odgovarajuće mjere za uklanjanje svih nedostataka.

Članak 66.

Eksternalizacija

1. Pružatelji usluga povezanih s kriptoinovinom koji se za obavljanje operativnih funkcija oslanjaju na treće strane poduzimaju sve razumne korake kako bi izbjegli dodatni operativni rizik. Snose punu odgovornost za ispunjavanje svih svojih obveza na temelju ove glave i u svakom trenutku osiguravaju da su ispunjeni svi sljedeći uvjeti:
 - (a) eksternalizacija ne dovodi do delegiranja odgovornosti pružatelja usluga povezanih s kriptoinovinom;
 - (b) eksternalizacija ne mijenja odnos između pružatelja usluga povezanih s kriptoinovinom i njihovih klijenata ni obveze pružatelja usluga povezanih s kriptoinovinom prema njihovim klijentima;
 - (c) eksternalizacija ne mijenja uvjete za davanje odobrenja pružateljima usluga povezanih s kriptoinovinom;
 - (d) treće strane uključene u eksternalizaciju surađuju s nadležnim tijelom matične države članice pružatelja usluga povezanih s kriptoinovinom, a eksternalizacija ta nadležna tijela ne sprječava u obavljanju nadzornih funkcija, uključujući pristup na licu mjesta radi stjecanja odgovarajućih informacija potrebnih za obavljanje tih funkcija;
 - (e) pružatelji usluga povezanih s kriptoinovinom imaju stručno znanje i resurse potrebne za ocjenu kvalitete pruženih usluga, za djelotvoran nadzor nad uslugama eksternalizacije i za kontinuirano upravljanje rizicima povezanima s eksternalizacijom;
 - (f) pružatelji usluga povezanih s kriptoinovinom imaju izravan pristup odgovarajućim informacijama usluga eksternalizacije;
 - (g) pružatelji usluga povezanih s kriptoinovinom osiguravaju da treće strane uključene u eksternalizaciju ispunjavaju standarde utvrđene u odgovarajućim propisima o zaštiti podataka, koji bi bili mjerodavni da te treće strane imaju poslovni nastan u Uniji.

Za potrebe točke (g), pružatelji usluga povezanih s kriptoinovinom dužni su osigurati da standardi utvrđeni u odgovarajućim propisima o zaštiti podataka budu navedeni ugovoru iz stavka 3.

2. Pružatelji usluga povezanih s kriptoinovinom imaju politiku o svojoj eksternalizaciji, među ostalim o kriznim planovima i izlaznim strategijama.
3. Pružatelji usluga povezanih s kriptoinovinom sklapaju pisani ugovor sa svim trećim stranama uključenima u eksternalizaciju. U tom pisanom ugovoru navode se prava i obveze pružatelja usluga povezanih s kriptoinovinom i uključenih trećih strana i pružateljima usluga povezanih s kriptoinovinom omogućuje se raskid tog ugovora.
4. Pružatelji usluga povezanih s kriptoinovinom i treće strane na zahtjev stavljaju nadležnim tijelima i odgovarajućim tijelima na raspolaganje sve informacije koje tim tijelima omogućuju procjenu usklađenosti eksternaliziranih djelatnosti sa zahtjevima utvrđenima u ovoj glavi.

Poglavlje 3.: Obveze pružanja specifičnih usluga povezanih s kriptoinovinom

Članak 67.

Skrbništvo i upravljanje kriptoinovinom u ime trećih strana

1. Pružatelji usluga povezanih s kriptoinovinom koji imaju odobrenje za skrbništvo i upravljanje u ime trećih strana sklapaju ugovor sa svojim klijentima u kojem se navode njihove dužnosti i odgovornosti. Takav ugovor obuhvaća barem sljedeće:
 - (a) identitet ugovornih strana;
 - (b) narav i opis usluga koje se pružaju;
 - (c) način komunikacije između pružatelja usluga povezanih s kriptoinovinom i klijenta, uključujući klijentov sustav autentikacije;
 - (d) opis sigurnosnih sustava pružatelja usluga povezanih s kriptoinovinom;
 - (e) naknade koje primjenjuje pružatelj usluga povezanih s kriptoinovinom;
 - (f) pravo koje se primjenjuje na ugovor.
2. Pružatelji usluga povezanih s kriptoinovinom koji imaju odobrenje za skrbništvo i upravljanje kriptoinovinom u ime trećih strana vode registar pozicija, otvoren u ime svakog klijenta, koji odgovara pravima svakog klijenta na kriptoinovinu. Pružatelji usluga povezanih s kriptoinovinom što prije u taj registar upisuju sva kretanja nakon uputa od svojih klijenata. Njihovi unutarnji postupci osiguravaju da je svako kretanje koje utječe na upis kriptoinovine evidentirano transakcijom koja se redovito upisuje u registar pozicija klijenta.
3. Pružatelji usluga povezanih s kriptoinovinom koji imaju odobrenje za skrbništvo i upravljanje kriptoinovinom u ime trećih strana uvode politiku skrbništva s internim pravilima i postupcima kojima osiguravaju zaštitu ili kontrolu takve kriptoinovine ili način pristupa kriptoinovini, kao što su kriptografski ključevi.

Tim se pravilima i postupcima osigurava da pružatelj usluga povezanih s kriptoinovinom ne može izgubiti kriptoinovinu klijenata ili prava povezana s tom imovinom zbog prijevare, kiberprijetnji ili nemara.
4. Ovisno o slučaju, pružatelji usluga povezanih s kriptoinovinom koji imaju odobrenje za skrbništvo i upravljanje kriptoinovinom u ime trećih strana olakšavaju izvršenje prava povezanih s kriptoinovinom. Svaki događaj za koji je vjerojatno da će omogućiti ili izmijeniti prava klijenta upisuje se što prije u registar pozicija klijenta.

5. Pružatelji usluga povezanih s kriptoinovinom koji imaju odobrenje za skrbništvo i upravljanje kriptoinovinom u ime trećih strana za svoje klijente barem jednom u tri mjeseca i na svaki zahtjev predmetnoga klijenta dostavljaju klijentima izjavu o poziciji kriptoinovine upisane u ime tih klijenata. Ta izjava o poziciji daje se na trajnom mediju. U izjavi o poziciji navodi se predmetna kriptoinovina, njezino stanje, njezina vrijednost i prijenos kriptoinovine tijekom predmetnog razdoblja.

Pružatelji usluga povezanih s kriptoinovinom koji imaju odobrenje za skrbništvo i upravljanje kriptoinovinom u ime trećih strana što prije dostavljaju svojim klijentima sve informacije o radnjama na kriptoinovini koje zahtijevaju odgovor od tih klijenata.
6. Pružatelji usluga povezanih s kriptoinovinom koji imaju odobrenje za skrbništvo i upravljanje kriptoinovinom u ime trećih strana osiguravaju da se kriptoinovina koja se čuva u ime njihovih klijenata i način pristupa toj kriptoinovini što prije vrate tim klijentima.
7. Pružatelji usluga povezanih s kriptoinovinom koji imaju odobrenje za skrbništvo i upravljanje kriptoinovinom u ime trećih strana odvajaju imovinu u ime svojih klijenata od vlastite imovine. Dužni su osigurati da se na DLT-u kriptoinovina čuva na zasebnim adresama od onih na kojima se čuva njihova vlastita kriptoinovina.
8. Pružatelji usluga povezanih s kriptoinovinom koji imaju odobrenje za skrbništvo i upravljanje kriptoinovinom u ime trećih strana odgovorni su prema svojim klijentima za gubitak kriptoinovine zbog kvara ili hakiranja do tržišne vrijednosti izgubljene kriptoinovine.

Članak 68.

Upravljanje platformom za trgovanje kriptoinovinom

1. Pružatelji usluga povezanih s kriptoinovinom koji imaju odobrenje za upravljanje platformom za trgovanje kriptoinovinom utvrđuju pravila rada platforme za trgovanje. U tim pravilima rada barem se:
 - (a) utvrđuju zahtjevi te postupci dubinske analize i odobrenja koji se primjenjuju prije uvrštenja kriptoinovine za trgovanje na platformi za trgovanje;
 - (b) definiraju kategorije isključenja, ako postoje, koje su vrste kriptoinovine koje neće biti uvrštene za trgovanje na platformi za trgovanje, ako postoje;
 - (c) utvrđuju politike, postupci i razine naknada, ako postoje, za uvrštenje kriptoinovine za trgovanje na platformi za trgovanje;
 - (d) utvrđuju objektivni i razmjerni kriteriji za sudjelovanje u aktivnostima trgovanja, kojima se promiče pošten i otvoren pristup platformi za trgovanje za klijente koji žele trgovati;
 - (e) utvrđuju zahtjevi za pošteno i uredno trgovanje;
 - (f) utvrđuju uvjeti pod kojima kriptoinovina ostaje dostupna za trgovanje, uključujući pragove likvidnosti i zahtjeve za povremeno objavljivanje;
 - (g) utvrđuju uvjeti pod kojima se trgovanje kriptoinovinom može privremeno obustaviti;
 - (h) utvrđuju postupci kojima se osigurava učinkovita namira transakcija kriptoinovinom i transakcija fiducijarnom valutom.

Za potrebe točke (a), u pravilima rada jasno se navodi da se kriptoinovina ne uvrštava za trgovanje na platformi za trgovanje ako bijela knjiga o kriptoinovini nije objavljena, osim ako je takva kriptoinovina obuhvaćena izuzećem utvrđenim u članku 4. stavku 2.

Prije uvrštenja kriptoinovine za trgovanje, pružatelji usluga povezanih s kriptoinovinom koji imaju ovlaštenje za upravljanje platformom za trgovanje kriptoinovinom osiguravaju da je kriptoinovina u skladu s pravilima rada platforme za trgovanje i procjenjuju kvalitetu predmetne kriptoinovine. Pri procjeni kvalitete kriptoinovine platforma za trgovanje uzima u obzir iskustvo, dotadašnje rezultate te ugled izdatelja i njegova razvojnog tima. Platforma za trgovanje procjenjuje i kvalitetu kriptoinovine na koju se primjenjuje izuzeće utvrđeno u članku 4. stavku 2.

Pravilima rada platforme za trgovanje kriptoinovinom sprječava se uvrštenje za trgovanje kriptoinovine koja ima ugrađenu funkciju anonimizacije, osim ako pružatelji usluga povezanih s kriptoinovinom koji imaju odobrenje za upravljanje platformom za trgovanje kriptoinovinom ili nadležna tijela mogu utvrditi identitet imatelja kriptoinovine i njihove povijesti izvršenih transakcija.

2. Ta pravila rada iz stavka 1. izrađuju se na jednom od službenih jezika matične države članice ili na drugom jeziku koji je uobičajen u području financija. Ta pravila rada objavljuju se na internetskim stranicama predmetnog pružatelja usluga povezanih s kriptoinovinom.
3. Pružatelji usluga povezanih s kriptoinovinom koji imaju odobrenje za upravljanje platformom za trgovanje kriptoinovinom ne trguju za vlastiti račun na platformi za trgovanje kriptoinovinom kojom upravljaju, čak ni kada imaju odobrenje za razmjenu kriptoinovine za fiducijarnu valutu ili za razmjenu kriptoinovine za drugu kriptoinovinu.
4. Pružatelji usluga povezanih s kriptoinovinom koji imaju odobrenje za upravljanje platformom za trgovanje kriptoinovinom imaju djelotvorne sustave, postupke i aranžmane kako bi osigurali da su njihovi sustavi za trgovanje:
 - (a) otporni;
 - (b) imaju dovoljan kapacitet za uredno trgovanje u vrlo stresnim uvjetima na tržištu;
 - (c) mogu odbiti naloge koji premašuju unaprijed određene pragove volumena i cijena ili su očito pogrešni;
 - (d) u potpunosti ispitani i ispunjavaju uvjete iz točaka (a), (b) i (c);
 - (e) podložni djelotvornim aranžmanima za kontinuitet poslovanja kako bi se osigurao kontinuitet njihovih usluga u slučaju kvara sustava za trgovanje.
5. Pružatelji usluga povezanih s kriptoinovinom koji imaju odobrenje za upravljanje platformom za trgovanje kriptoinovinom objavljuju svaku ponudenu i traženu cijenu te dubinu tržišta po onim cijenama koje su oglašene za kriptoinovinu u sustavima platforme za trgovanje kriptoinovinom. Predmetni pružatelji usluga povezanih s kriptoinovinom stavljaju te informacije na raspolaganje javnosti kontinuirano za vrijeme trgovanja.
6. Pružatelji usluga povezanih s kriptoinovinom koji imaju odobrenje za upravljanje platformom za trgovanje kriptoinovinom objavljuju cijenu, volumen i vrijeme izvršenih transakcija kriptoinovinom kojom se trguje na njihovim platformama za

trgovanje. Objavljaju pojedinih svih takvih transakcija što je tehnički moguće bliže stvarnome vremenu.

7. Pružatelji usluga povezanih s kriptoinovinom koji imaju odobrenje za upravljanje platformom za trgovanje kriptoinovinom stavljaju informacije objavljene u skladu sa stavcima 5. i 6. na raspolaganje javnosti na razumno komercijalnoj osnovi i osiguravaju pristup tim informacijama bez diskriminacije. Te se informacije stavljaju na raspolaganje bez naknade 15 minuta nakon objave u strojno čitljivom obliku i ostaju objavljene barem dvije godine.
8. Pružatelji usluga povezanih s kriptoinovinom koji imaju odobrenje za upravljanje platformom za trgovanje kriptoinovinom dovršavaju konačnu namiru transakcije kriptoinovinom na DLT-u na datum izvršenja transakcija na platformi za trgovanje.
9. Pružatelji usluga povezanih s kriptoinovinom koji imaju odobrenje za upravljanje platformom za trgovanje kriptoinovinom osiguravaju da su njihove strukture naknada transparentne, poštene, bez diskriminacije i da ne stvaraju poticaje za davanje, izmjenu ili poništavanje naloga ili izvršenje transakcija na način koji pridonosi neurednim uvjetima trgovanja ili zlouporabi tržišta kako je navedeno u glavi VI.
10. Pružatelji usluga povezanih s kriptoinovinom koji imaju odobrenje za upravljanje platformom za trgovanje kriptoinovinom održavaju resurse i imaju rezervne kapacitete kako bi u svakom trenutku mogli podnijeti izvješće svojim nadležnim tijelima.

Članak 69.

Razmjena kriptoinovine za fiducijarnu valutu ili za drugu kriptoinovinu

1. Pružatelji usluga povezanih s kriptoinovinom koji imaju odobrenje za razmjenu kriptoinovine za fiducijarnu valutu ili drugu kriptoinovinu uspostavljaju komercijalnu politiku bez diskriminacije u kojoj se posebno navodi vrsta klijenata s kojom pristaju poslovati i uvjeti koje klijenti moraju ispuniti.
2. Pružatelji usluga povezanih s kriptoinovinom koji imaju odobrenje za razmjenu kriptoinovine za fiducijarnu valutu ili drugu kriptoinovinu objavljuju fiksnu cijenu kriptoinovine ili način određivanja cijene kriptoinovine za koju predlažu razmjenu za fiducijarnu valutu ili drugu kriptoinovinu.
3. Pružatelji usluga povezanih s kriptoinovinom koji imaju odobrenje za razmjenu kriptoinovine za fiducijarnu valutu ili drugu kriptoinovinu izvršavaju naloge klijenata po cijenama prikazanim u trenutku primitka tih naloga.
4. Pružatelji usluga povezanih s kriptoinovinom koji imaju odobrenje za razmjenu kriptoinovine za fiducijarnu valutu ili drugu kriptoinovinu objavljuju pojedinih naloga i transakcija koje su izvršili, uključujući volumene i cijene transakcija.

Članak 70.

Izvršavanje naloga za kriptoinovinu u ime trećih strana

1. Pružatelji usluga povezanih s kriptoinovinom koji imaju odobrenje za izvršavanje naloga za kriptoinovinu u ime trećih strana poduzimaju sve potrebne korake kako bi pri izvršavanju naloga dobili najbolji mogući ishod za svoje klijente, uzimajući u obzir najbolje čimbenike izvršenja koji se odnose na cijenu, troškove, brzinu, vjerojatnost izvršenja i namire, veličinu, narav ili druga razmatranja relevantna za

izvršenje naloga, osim ako pružatelj usluga povezanih s kriptoinovinom izvršava naloge za kriptoinovinu sljedom posebnih naputaka koje je dobio od svojih klijenata.

2. Kako bi osigurali usklađenost sa stavkom 2., pružatelji usluga povezanih s kriptoinovinom koji imaju odobrenje za izvršavanje naloga za kriptoinovinu u ime trećih strana uspostavljaju i provode djelotvorne mehanizme izvršenja. Osobito uspostavljaju i primjenjuju politiku izvršenja naloga koja im omogućuje postizanje najboljeg mogućeg ishoda za naloge svojih klijenata. Tom politikom izvršenja naloga posebno se predviđa pravovremeno, pošteno i brzo izvršenje naloga klijenata te se sprečava da zaposlenici pružatelja usluga povezanih s kriptoinovinom zloupotrijebe informacije o nalogima klijenata.
3. Pružatelji usluga povezanih s kriptoinovinom koji imaju odobrenje za izvršavanje naloga za kriptoinovinu u ime trećih strana svojim klijentima pružaju odgovarajuće i jasne informacije o svojoj politici izvršenja naloga i svakoj njezinoj značajnoj izmjeni.

Članak 71.

Usluge provedbe ponude odnosno prodaje kriptoinovine

1. Pružatelji usluga povezanih s kriptoinovinom koji imaju odobrenje za usluge provedbe ponude odnosno prodaje kriptoinovine dostavljaju sljedeće informacije izdavatelju ili svakoj trećoj strani koja djeluje u njihovo ime, prije sklapanja ugovora s njima:
 - (a) predmetnu vrstu usluge provedbe ponude odnosno prodaje kriptoinovine, među ostalim i je li zajamčen najniži iznos kupnje;
 - (b) naznaku iznosa naknada za transakciju povezanih s uslugom za predloženu radnju;
 - (c) vrijeme, proces i cijena koji se razmatraju za predloženu radnju;
 - (d) informacije o ciljnim kupcima.Prije pružanja usluge provedbe ponude odnosno prodaje kriptoinovine, pružatelji usluga povezanih s kriptoinovinom koji imaju odobrenje za usluge provedbe ponude odnosno prodaje kriptoinovine moraju dobiti pristanak izdavatelja ili svake treće strane koja djeluje u njegovo ime u vezi s točkama od (a) do (d).
2. U vezi s pravilima o sukobu interesa iz članka 65. postoje posebna i prikladna pravila za sprječavanje, praćenje, upravljanje i potencijalno otkrivanje svakog sukoba interesa koji proizlazi iz sljedećih situacija:
 - (a) pružatelj usluga povezanih s kriptoinovinom izvršava usluge provedbe ponude odnosno prodaje kriptoinovine vlastitim klijentima;
 - (b) predložena cijena za usluge provedbe ponude odnosno prodaje kriptoinovine precijenjena je ili podcijenjena.

Članak 72.

Primanje i prijenos naloga u ime trećih strana

1. Pružatelji usluga povezanih s kriptoinovinom koji imaju odobrenje za primanje i prijenos naloga u ime trećih strana uspostavljaju i provode postupke i aranžmane kojima se osigurava pravovremen i pravilan prijenos naloga klijenata za izvršenje na

platformi za trgovanje kriptoinovinom ili drugom pružatelju usluga povezanih s kriptoinovinom.

2. Pružatelji usluga povezanih s kriptoinovinom koji imaju odobrenje za primanje i prijenos naloga u ime trećih strana ne ostvaruju nikakvu naknadu, popust ni nenovčanu korist od preusmjerenja naloga klijenata koje prime od klijenata na određenu platformu za trgovanje kriptoinovinom ili drugom pružatelju usluga povezanih s kriptoinovinom.
3. Pružatelji usluga povezanih s kriptoinovinom koji imaju odobrenje za primanje i prijenos naloga u ime trećih strana ne zlopotrebljavaju informacije o nalogima klijenata u obradi i poduzimaju sve razumne korake kako bi spriječili svoje zaposlenike da zlopotrijebe takve informacije.

Članak 73.

Savjetovanje o kriptoinovini

1. Pružatelji usluga povezanih s kriptoinovinom koji imaju odobrenje za savjetovanje o kriptoinovini procjenjuju kompatibilnost takve kriptoinovine s potrebama klijenata i preporučuju ih samo kada je to u interesu klijenata.
2. Pružatelji usluga povezanih s kriptoinovinom koji imaju odobrenje za savjetovanje o kriptoinovini osiguravaju da fizičke osobe koje pružaju savjete ili informacije o kriptoinovini ili usluzi povezanoj s kriptoinovinom u njihovo ime posjeduju potrebno znanje i iskustvo za ispunjavanje svojih obveza.
3. Za potrebe procjene iz stavka 1., pružatelji usluga povezanih s kriptoinovinom koji imaju odobrenje za savjetovanje o kriptoinovini traže informacije o znanju i iskustvu koje klijent ili potencijalni klijent ima u pogledu kriptoinovine, ciljeva, financijske situacije, uključujući kapacitet za gubitke, i osnovnom razumijevanju rizika povezanih s kupnjom kriptoinovine.

Pružatelji usluga povezanih s kriptoinovinom koji imaju odobrenje za savjetovanje o kriptoinovini upozoravaju klijente da vrijednost kriptoinovine može fluktuirati zbog njezina potencijala za trgovanje.

4. Pružatelji usluga povezanih s kriptoinovinom koji imaju odobrenje za savjetovanje o kriptoinovini donose, održavaju i provode politike i postupke koji im omogućavaju da prikupljaju i procjenjuju sve informacije potrebne za provođenje te procjene za svakog klijenta. Poduzimaju razumne mjere kako bi osigurali pouzdanost prikupljenih informacija o svojim klijentima ili potencijalnim klijentima.
5. Ako klijenti ne dostave informacije propisane stavkom 4. ili ako pružatelji usluga povezanih s kriptoinovinom koji imaju odobrenje za savjetovanje o kriptoinovini smatraju, na temelju informacija primljenih na temelju stavka 4., da potencijalni klijenti ili klijenti imaju nedovoljno znanja, pružatelji usluga povezanih s kriptoinovinom koji imaju odobrenje za savjetovanje o kriptoinovini obavješćuju te klijente ili potencijalne klijente da kriptoinovina ili usluge povezane s kriptoinovinom možda za njih nisu prikladne i upozoravaju ih na rizike povezane s kriptoinovinom. U tom upozorenju o rizicima jasno se navodi rizik od gubitka ukupnog iznosa novca koji je uložena ili zamijenjena za kriptoinovinu. Klijenti izričito potvrđuju da su primili i razumjeli upozorenje koje im je dao predmetni pružatelj usluga povezanih s kriptoinovinom.

6. Pružatelji usluga povezanih s kriptoinovinom koji imaju odobrenje za savjetovanje o kriptoinovini za svakog klijenta preispituju procjenu iz stavka 1. svake dvije godine nakon prve procjene obavljene u skladu s tim stavkom.
7. Nakon što obave procjenu iz stavka 1., pružatelji usluga povezanih s kriptoinovinom koji imaju odobrenje za savjetovanje o kriptoinovini klijentima podnose izvješće sa sažetkom savjeta danih tim klijentima. To izvješće izrađuje se i klijentima priopćava na trajnome mediju. U tom se izvješću barem:
 - (a) navode zahtjevi i potrebe klijenata;
 - (b) daje pregled danih savjeta.

Poglavlje 4.: Stjecanje pružatelja usluga povezanih s kriptoinovinom

Članak 74.

Procjena planiranih stjecanja pružatelja usluga povezanih s kriptoinovinom

1. Svaka fizička ili pravna osoba ili takve osobe koje djeluju zajedno („predloženi stjecatelj”) koje su donijele odluku o stjecanju, izravno ili neizravno, kvalificiranog udjela u pružatelju usluga povezanih s kriptoinovinom ili o dodatnom povećanju, izravno ili neizravno, takvog kvalificiranog udjela u pružatelju usluga povezanih s kriptoinovinom tako da udio glasačkih prava ili kapitala koji imaju dosegne ili premaši 10 %, 20 %, 30 % ili 50 % ili tako da pružatelj usluga povezanih s kriptoinovinom postane njihovo društvo kći („predloženo stjecanje”) o tome obavješćuju nadležno tijelo tog pružatelja usluga povezanih s kriptoinovinom u pisanom obliku, navodeći veličinu planiranog udjela i informacije propisane u regulatornim tehničkim standardima koje Komisija donese u skladu s člankom 75. stavkom 4.
2. Svaka fizička ili pravna osoba koja je donijela odluku o prodaji, izravno ili neizravno, kvalificiranog udjela u pružatelju usluga povezanih s kriptoinovinom („predloženi prodavatelj”) o tome najprije pisanim putem obavješćuje nadležno tijelo i pritom navodi veličinu tog udjela. Ta osoba obavješćuje nadležno tijelo i ako odluči smanjiti kvalificirani udio tako da se postotak glasačkih prava ili kapitala koji ima smanji ispod 10 %, 20 %, 30 % ili 50 % ili tako da pružatelj usluga povezanih s kriptoinovinom prestane biti društvo kći te osobe.
3. Nadležna tijela odmah i u svakom slučaju u roku od dva radna dana od primitka obavijesti koja se zahtijeva na temelju stavka 1. potvrđuje njezin primitak u pisanom obliku predloženom stjecatelju.
4. Nadležna tijela procjenjuju planirano stjecanje iz stavka 1. i informacije propisane regulatornim tehničkim standardima koje je Komisija donijela u skladu s člankom 75. stavkom 4. u roku od 60 radnih dana od dana pisane potvrde primitka iz stavka 3.

Pri potvrđivanju primitka obavijesti nadležna tijela obavješćuju osobe iz stavka 1. o datumu dovršetka procjene.
5. Pri procjeni iz prvog podstavka stavka 4., nadležna tijela od osoba iz stavka 1. mogu zatražiti dodatne informacije potrebne za dovršetak procjene. Takav zahtjev podnosi se prije dovršetka procjene i u svakom slučaju najkasnije 50. radnog dana od dana

pisane potvrde primitka iz stavka 3. Ti zahtjevi podnose se pisanim putem i u njima se navodi koje su dodatne informacije potrebne.

Nadležna tijela zaustavljaju procjenu iz prvog podstavka stavka 4. dok ne prime dodatne informacije iz prvog podstavka ovog stavka, ali najdulje na 20 radnih dana. Nijedan daljnji zahtjev nadležnih tijela za dodatne informacije ili pojašnjenja primljenih informacija ne dovodi do dodatnog prekida procjene.

Nadležno tijelo može produljiti prekid iz drugog podstavka ovog stavka do 30 radnih dana ako se osobe iz stavka 1. nalaze ili su uređene pravom izvan Unije.

6. Nadležna tijela koja se, po dovršetku procjene, odluče usprotiviti planiranom stjecanju iz stavka 1. o tome obavješćuju osobe iz stavka 1. u roku od dva radna dana, ali prije dana iz drugog podstavka stavka 4., s produljenjem, ovisno o slučaju, u skladu s drugim i trećim podstavkom stavka 5. U toj se obavijesti navode razlozi za tu odluku.
7. Ako se nadležna tijela ne usprotive planiranom stjecanju iz stavka 1. prije datuma iz drugog podstavka stavka 4., s produljenjem, ovisno o slučaju, u skladu s drugim i trećim podstavkom stavka 5., smatra se da je planirano stjecanje ili prodaja odobrena.
8. Nadležno tijelo može odrediti najdulje razdoblje za zaključenje planiranog stjecanja iz stavka 1. i prema potrebi produljiti taj najdulji rok.

Članak 75.

Sadržaj procjene planiranih stjecanja pružatelja usluga povezanih s kriptovalutinom

1. Pri procjeni iz članka 74. stavka 4. nadležna tijela procjenjuju prikladnost osoba iz članka 74. stavka 1. i financijsku stabilnost planiranog stjecanja s obzirom na sve navedene kriterije:
 - (a) ugled osoba iz članka 74. stavka 1.;
 - (b) ugled i iskustvo svake osobe koja će voditi poslovanje pružatelja usluga povezanih s kriptovalutinom nakon planiranog stjecanja ili prodaje;
 - (c) financijsku stabilnost osoba iz članka 74. stavka 1., posebno s obzirom na vrstu poslovanja kojim se bavi i koju predviđa pružatelj usluga povezanih s kriptovalutinom u vezi s kojim se stjecanje planira;
 - (d) hoće li pružatelj usluga povezanih s kriptovalutinom moći biti i nastaviti biti usklađen s odredbama ove glave;
 - (e) postoje li opravdani razlozi za sumnju, u vezi s planiranim stjecanjem, u pranje novca ili financiranje terorizma ili pokušaj pranja novca ili financiranja terorizma u smislu članka 1. Direktive (EU) 2015/849 ili za sumnju da bi planirano stjecanje moglo povećati te rizike.
2. Nadležna tijela mogu se usprotiviti planiranom stjecanju samo kada postoje opravdani razlozi za to na temelju kriterija utvrđenih u stavku 1. ili kada su informacije dostavljene u skladu s člankom 74. stavkom 4. nepotpune ili netočne.
3. Države članice ne uvode prethodne uvjete u vezi s razinom udjela koji je potrebno steći niti svojim nadležnim tijelima dopuštaju da predloženo stjecanje procjenjuju s osnova gospodarskih potreba tržišta.
4. ESMA u bliskoj suradnji s EBA-om izrađuje nacrt regulatornih tehničkih standarda za uvođenje iscrpnog popisa informacija potrebnih za procjenu iz prvog podstavka

članka 74. stavka 4. i koje se dostavljaju nadležnim tijelima u vrijeme obavijesti iz članka 74. stavka 1. Potrebne informacije relevantne su za bonitetnu procjenu, proporcionalne su i prilagođene naravi osoba i planiranom stjecanju iz članka 74. stavka 1.

ESMA taj nacrt regulatornih tehničkih standarda dostavlja Komisiji do *[unijeti datum 12 mjeseci nakon stupanja na snagu ove Uredbe]*.

Komisiji se delegira ovlast za donošenje regulatornih tehničkih standarda iz prvog podstavka u skladu s člancima od 10. do 14. Uredbe (EU) br. 1095/2010.

GLAVA VI.: Sprečavanje zlouporabe tržišta koja uključuje kriptoinovinu

Članak 76.

Područje primjene pravila o zlouporabi tržišta

Zabrane i zahtjevi utvrđeni u ovoj glavi primjenjuju se na postupanja osoba i postupanje prema kriptoinovinu koja je uvrštena za trgovanje na platformi za trgovanje kriptoinovinom kojom upravlja pružatelj usluga povezanih s kriptoinovinom s odobrenjem ili za koju je podnesen zahtjev za uvrštenje za trgovanje na takvu platformu za trgovanje.

Članak 77.

Objavljivanje povlaštenih informacija

1. Izdavatelji kriptoinovine što prije obavješćuju javnost o povlaštenim informacijama koje se na njih odnose tako da im javnosti može jednostavno pristupiti i ocijeniti ih na potpun, pravilan i pravodoban način.
2. Izdavatelji kriptoinovine mogu, na vlastitu odgovornost, odgoditi objavljivanje javnosti povlaštenih informacija ako su ispunjeni sljedeći uvjeti:
 - (a) trenutačno objavljivanje vjerojatno bi narušilo legitimne interese izdavatelja;
 - (b) odgoda objave vjerojatno ne bi obmanula javnost;
 - (c) izdavatelji mogu osigurati povjerljivost tih informacija.

Članak 78.

Zabrana trgovanja na temelju povlaštenih informacija

1. Nitko ne smije koristiti povlaštene informacije o kriptoinovinu za stjecanje ili za prodaju te kriptoinovine, izravno i neizravno, za vlastiti račun ili za račun treće strane.
2. Nitko tko posjeduje povlaštene informacije o kriptoinovinu ne smije:
 - (a) preporučiti, na temelju tih povlaštenih informacija, da druga osoba stekne ili proda kriptoinovinu na koju se te informacije odnose niti poticati tu osobu na takvo stjecanje ili prodaju;
 - (b) preporučiti, na temelju tih povlaštenih informacija, da druga osoba otkáže ili izmijeni nalog u vezi s tom kriptoinovinom niti poticati tu osobu na takvo otkazivanje ili izmjenu.

Članak 79.

Zabrana nezakonitog objavljivanja povlaštenih informacija

Nitko tko posjeduje povlaštene informacije ne smije takve informacije otkrivati nekoj drugoj osobi, osim ako se takve informacije objavljuju u okviru uobičajenog posla ili profesionalnih obveza.

Članak 80.

Zabrana manipuliranja tržištem

1. Nitko ne smije manipulirati tržištem na način koji uključuje ijednu od sljedećih aktivnosti:
 - (a) osim ako osoba koja ulazi u transakciju, daje nalog za trgovanje ili poduzima neki drugi postupak utvrdi da je takva transakcija, nalog ili postupak poduzet iz legitimnih razloga, sklapanje transakcije, davanje naloga za trgovanje ili bilo koje druge ponašanje koje:
 - i. daje ili vjerojatno daje lažne ili obmanjujuće signale u pogledu ponude, potražnje ili cijene kriptoinovine;
 - ii. određuje ili vjerojatno određuje cijenu jedne ili više vrsta kriptoinovine na neuobičajenoj ili umjetnoj razini;
 - (b) sklapanje transakcije, davanje naloga za trgovanje ili neka druga aktivnost ili postupak koji utječe ili vjerojatno utječe na cijenu jedne ili više vrsta pojedinačne kriptoinovine primjenjujući fiktivni postupak ili drugi oblik prijave ili varke;
 - (c) širenje informacija putem medija, uključujući internet, ili drugim sredstvima, koje daju ili bi mogle davati lažne ili obmanjujuće signale u pogledu ponude, potražnje ili cijene kriptoinovine ili drže ili bi mogle držati cijenu jedne ili više vrsta pojedinačne kriptoinovine na neuobičajenoj ili umjetnoj razini, uključujući širenje glasina, kada je osoba koja je proširila informacije znala ili trebala znati da su one lažne ili obmanjujuće.
2. Sljedeći postupci smatraju se, među ostalim, manipuliranjem tržištem:
 - (a) osiguravanje vladajućeg položaja u ponudi kriptoinovine ili potražnji za kriptoinovinom koji ima ili vjerojatno ima učinak određivanja, izravno ili neizravno, kupovnih ili prodajnih cijena i stvara ili vjerojatno stvara druge nepoštene trgovinske uvjete;
 - (b) izdavanje naloga za platformu za trgovanje kriptoinovinom, uključujući njihovo povlačenje ili izmjenu, svim dostupnim sredstvima trgovanja, a koje proizvodi jedan od učinaka iz stavka 1. točke (a):
 - i. ometajući ili odgađajući funkcioniranje platforme za trgovanje kriptoinovinom ili aktivnostima koje će vjerojatno imati taj učinak;
 - ii. otežavajući drugim osobama da prepoznaju stvarne naloge na platformi za trgovanje kriptoinovinom ili aktivnostima koje će vjerojatno imati taj učinak, uključujući davanje naloga koji dovode do destabilizacije normalnog funkcioniranja platforme za trgovanje kriptoinovinom;
 - iii. stvarajući lažni ili obmanjujući signal o ponudi ili potražnji ili cijeni kriptoinovine, posebno davanjem naloga za započinjanje ili pogoršanje trenda ili aktivnostima koje će vjerojatno imati taj učinak;
 - (c) iskorištavanje povremenog ili redovitog pristupa tradicionalnim ili elektroničkim medijima iznošenjem mišljenja o kriptoinovini, a da od ranije postoji stajalište o toj kriptoinovini, i naknadno ostvarivanje dobiti od učinaka mišljenja koje je izneseno o cijeni te kriptoinovine, a da taj sukob interesa istodobno nije otkriven javnosti na pravilan i djelotvoran način.

Glava VII.: Nadležna tijela, EBA i ESMA

Poglavlje 1.: Ovlaсти nadležnih tijela i suradnja između nadležnih tijela, EBA-e i ESMA-e

Članak 81.

Nadležna tijela

1. Države članice imenuju nadležna tijela odgovorna za obavljanje funkcija i izvršavanje dužnosti predviđenih u ovoj Uredbi te o tome obavješćuju EBA-u i ESMA-u.
2. Ako imenuju više od jednog nadležnog tijela u skladu sa stavkom 1., države članice određuju njihove zadaće i imenuju jedno od tih tijela kao jedinstvenu točku za kontakt za prekograničnu administrativnu suradnju između nadležnih tijela te s EBA-om i ESMA-om.
3. ESMA na svojim internetskim stranicama objavljuje popis nadležnih tijela imenovanih u skladu sa stavkom 1.

Članak 82.

Ovlaсти nadležnih tijela

1. Kako bi ispunila svoje dužnosti na temelju glava II., III., IV. i V. ove Uredbe, nadležna tijela imaju, u skladu s nacionalnim pravom, najmanje sljedeće nadzorne i istražne ovlaști:
 - (a) od pružatelja usluga povezanih s kriptoinovinom te fizičkih ili pravnih osoba koje ih kontroliraju ili koje su pod njegovom kontrolom zahtijevati da dostave informacije i dokumente;
 - (b) od članova upravljačkog tijela pružatelja usluga povezanih s kriptoinovinom zahtijevati da dostave informacije;
 - (c) privremeno obustaviti ili od pružatelja usluga povezanih s kriptoinovinom zahtijevati da privremeno obustavi pružanje usluge povezane s kriptoinovinom na najviše 10 uzastopnih radnih dana u svakom pojedinom slučaju ako postoji osnovana sumnja u povredu ove Uredbe;
 - (d) zabraniti pružanje usluga povezanih s kriptoinovinom ako utvrde povredu ove Uredbe;
 - (e) objaviti ili zahtijevati od pružatelja usluga povezanih s kriptoinovinom da objavi sve bitne informacije koje mogu utjecati na pružanje usluga povezanih s kriptoinovinom kako bi se osigurala zaštita potrošača ili nesmetano funkcioniranje tržišta;
 - (f) objaviti činjenicu da pružatelj usluga povezanih s kriptoinovinom ne ispunjava svoje obveze;
 - (g) privremeno obustaviti ili od pružatelja usluga povezanih s kriptoinovinom zahtijevati da privremeno obustavi pružanje usluga povezanih s kriptoinovinom ako nadležna tijela smatraju da je situacija pružatelja usluga povezanih s kriptoinovinom takva da bi pružanje usluga povezanih s kriptoinovinom bilo protivno interesima potrošača;

- (h) prenijeti postojeće ugovore drugom pružatelju usluga povezanih s kriptoinovinom ako se pružatelju usluga povezanih s kriptoinovinom oduzme odobrenje za rad u skladu s člankom 56., podložno pristanku klijenata i pružatelja usluga povezanih s kriptoinovinom koji je primatelj;
- (i) ako postoji razlog za pretpostavku da neka osoba pruža uslugu povezanu s kriptoinovinom bez odobrenja za rad, zahtijevati informacije i dokumente od te osobe;
- (j) ako postoji razlog za pretpostavku da neka osoba izdaje tokene vezane uz imovinu ili tokene e-novca bez odobrenja za rad, zahtijevati informacije i dokumente od te osobe;
- (k) u hitnim slučajevima, ako postoji razlog za pretpostavku da neka osoba pruža usluge povezane s kriptoinovinom bez odobrenja za rad, naložiti trenutni prekid aktivnosti bez prethodnog upozorenja ili roka;
- (l) od izdavatelja kriptoinovine, uključujući tokene vezane uz imovinu i tokene e-novca, ili osoba koje traže uvrštenje na platformi za trgovanje kriptoinovinom i od osoba koje ih kontroliraju ili koje oni kontroliraju zahtijevati da dostave informacije i dokumente;
- (m) od članova upravljačkih tijela izdavatelja kriptoinovine, uključujući tokene vezane uz imovinu i tokene e-novca, ili osoba koje traže uvrštenje te kriptoinovine za trgovanje na platformi za trgovanje kriptoinovinom zahtijevati da dostave informacije;
- (n) od izdavatelja kriptoinovine, uključujući tokene vezane uz imovinu i tokene e-novca, zahtijevati da u svoje bijele knjige o kriptoinovini uvrste dodatne informacije ako je to potrebno radi zaštite potrošača ili financijske stabilnosti;
- (o) privremeno obustaviti javnu ponudu kriptoinovine, uključujući tokene vezane uz imovinu ili tokene e-novca, ili uvrštenje za trgovanje na platformi za trgovanje kriptoinovinom, na najviše 10 uzastopnih radnih dana u svakom pojedinom slučaju ako postoji osnovana sumnja u povredu ove Uredbe;
- (p) zabraniti javnu ponudu kriptoinovine, uključujući tokene vezane uz imovinu ili tokene e-novca, ili uvrštenje za trgovanje na platformi za trgovanje kriptoinovinom ako utvrde povredu ili osnovano sumnjaju u povredu ove Uredbe;
- (q) privremeno obustaviti ili od platforme za trgovanje kriptoinovinom zahtijevati da privremeno obustavi trgovanje kriptoinovinom, uključujući tokene vezane uz imovinu ili tokene e-novca, na najviše 10 uzastopnih radnih dana u svakom pojedinom slučaju ako postoji osnovana sumnja u povredu ove Uredbe;
- (r) zabraniti trgovanje kriptoinovinom, uključujući tokene vezane uz imovinu ili tokene e-novca, na platformi za trgovanje kriptoinovinom ako utvrde povredu ove Uredbe;
- (s) objaviti činjenicu da izdavatelj kriptoinovine, uključujući izdavatelja tokena vezanih uz imovinu ili tokena e-novca, ili osoba koja zahtijeva uvrštenje za trgovanje na platformi za trgovanje kriptoinovinom ne ispunjava svoje obveze;
- (t) objaviti ili zahtijevati od izdavatelja kriptoinovine, uključujući izdavatelja tokena vezanih uz imovinu ili tokena e-novca, da objavi sve bitne informacije koje mogu utjecati na procjenu javno ponuđene kriptoinovine ili

kriptoimovine uvrštene za trgovanje na platformi za trgovanje kako bi se osigurala zaštita ulagatelja ili nesmetano funkcioniranje tržišta;

- (u) privremeno obustaviti ili od relevantne platforme za trgovanje kriptoimovinom zahtijevati da privremeno obustavi trgovanje kriptoimovinom, uključujući tokene vezane uz imovinu ili tokene e-novca, ako smatra da je situacija izdavatelja takva da bi trgovanje bilo protivno interesima potrošača;
- (v) u hitnim slučajevima, ako postoji razlog za pretpostavku da neka osoba izdaje tokene vezane uz imovinu ili tokene e-novca bez odobrenja za rad ili da neka osoba izdaje kriptoimovinu bez bijele knjige o kriptoimovini dostavljene u skladu s člankom 7., naložiti trenutni prekid aktivnosti bez prethodnog upozorenja ili roka;
- (w) zatražiti privremenu obustavu postupanja koje nadležno tijelo smatra suprotnim ovoj Uredbi;
- (x) provoditi izravni nadzor ili istragu na mjestima koja nisu privatni stambeni prostori fizičkih osoba te u tu svrhu ulaziti u prostore radi pristupa dokumentima i drugim podacima u bilo kojem obliku ako postoji opravdana sumnja da dokumenti i drugi podaci povezani s predmetom inspeksijskog pregleda ili istrage mogu biti relevantni za dokazivanje povrede ove Uredbe.

Nadzorne i istražne ovlasti koje se izvršavaju u odnosu na izdavatelje tokena e-novca ne dovode u pitanje ovlasti dodijeljene relevantnim nadležnim tijelima na temelju nacionalnih propisa kojima se prenosi Direktiva 2009/110/EZ.

2. Kako bi ispunila svoje dužnosti na temelju glave VI. ove Uredbe, nadležna tijela imaju, u skladu s nacionalnim pravom, najmanje sljedeće nadzorne i istražne ovlasti pored ovlasti iz stavka 1.:

- (a) pristupiti svakom dokumentu i podacima u bilo kojem obliku te dobiti ili uzeti preslike tog dokumenta i podataka;
- (b) zahtijevati ili zatražiti informacije od svake osobe, uključujući i one osobe koje su uzastopno uključene u prijenos naloga ili obavljaju predmetne operacije, kao i od njihovih nalogodavaca, i prema potrebi pozivati i ispitivati te osobe s ciljem dobivanja informacija;
- (c) ulaziti u prostorije fizičkih i pravnih osoba radi zapljene dokumenata i podataka u bilo kojem obliku ako postoji opravdana sumnja da dokumenti ili podaci povezani s predmetom nadzora ili istrage mogu biti relevantni za dokazivanje trgovanja na temelju povlaštenih informacija ili manipuliranja tržištem povredom ove Uredbe;
- (d) proslijediti predmete u kazneni postupak;
- (e) u mjeri u kojoj je to dopušteno nacionalnim pravom, zatražiti postojeće zapise o podatkovnom prometu koje posjeduje telekomunikacijski operater ako postoji opravdana sumnja u povredu i ako takvi zapisi mogu biti relevantni za istragu povrede članaka 77., 78., 79. i 80.;
- (f) tražiti zamrzavanje ili oduzimanje imovine, ili oboje;
- (g) izreći privremenu zabranu obavljanja djelatnosti;
- (h) poduzeti sve potrebne mjere kako bi se osiguralo da je javnost točno obaviještena, među ostalim ispravljanjem neistinitih ili obmanjujućih

objavljenih informacija, što uključuje zahtjev da izdavatelj kryptoimovine ili druga osoba koja je objavila ili širila neistinite ili obmanjujuće informacije objavi izjavu s ispravkom.

3. Ako je to potrebno prema nacionalnom pravu, nadležno tijelo može od relevantnog pravosudnog tijela zatražiti da odluči o primjeni ovlasti iz stavaka 1. i 2.
4. Nadležna tijela izvršavaju svoje dužnosti i ovlasti iz stavaka 1. i 2. na bilo koji od sljedećih načina:
 - (a) izravno;
 - (b) u suradnji s drugim tijelima;
 - (c) u okviru svoje odgovornosti delegiranjem na ta tijela;
 - (d) podnošenjem zahtjeva nadležnim pravosudnim tijelima.
5. Države članice osiguravaju postojanje primjerenih mjera kako bi nadležna tijela imala sve nadzorne i istražne ovlasti potrebne za ispunjavanje svojih dužnosti.
6. Smatra se da osoba koja dostavi informacije nadležnom tijelu u skladu s ovom Uredbom ne krši ograničenja u vezi s objavljivanjem informacija koja su uvedena ugovorom, zakonom ili drugim propisom i ni na koji se način ne smatra odgovornom za takvo obavješćivanje.

Članak 83.

Suradnja nadležnih tijela

1. Nadležna tijela međusobno surađuju za potrebe ove Uredbe. Razmjenjuju informacije bez nepotrebne odgode te surađuju u istražnim radnjama, nadzornim aktivnostima i aktivnostima izvršavanja zakonodavstva.

Ako, u skladu s člankom 92. stavkom 1., utvrde kaznenopravne sankcije za povredu ove Uredbe, države članice osiguravaju uspostavu odgovarajućih mjera kako bi nadležna tijela imala sve potrebne ovlasti za suradnju s pravosudnim, državnoodvjetničkim ili kaznenopravnim tijelima unutar svoje nadležnosti radi zaprimanja posebnih informacija o kaznenim istragama ili kaznenim postupcima pokrenutima zbog povreda ove Uredbe te dosatve takvih informacija drugim nadležnim tijelima te EBA-i i ESMA-i, kako bi i one ispunile svoje obveze u pogledu suradnje za potrebe ove Uredbe.
2. Nadležno tijelo može odbiti postupanje po zahtjevu za informacije ili zahtjevu za suradnju u istrazi samo u nekoj od sljedećih iznimnih okolnosti:
 - (a) ako bi ispunjavanje zahtjeva vjerojatno negativno utjecalo na njegovu vlastitu istragu, izvršavanje zakonodavstva ili kaznenu istragu;
 - (b) ako je već pokrenut sudski postupak u vezi s istim djelima i protiv istih fizičkih ili pravnih osoba pred tijelima države članice kojoj je zahtjev upućen;
 - (c) ako je donesena pravomoćna presuda u odnosu na te fizičke ili pravne osobe za iste radnje u državi članici kojoj je upućen zahtjev.
3. Nadležna tijela na zahtjev i bez nepotrebne odgode dostavljaju sve informacije koje su propisane za potrebe ove Uredbe.
4. Nadležno tijelo može zatražiti pomoć nadležnog tijela druge države članice u vezi s izravnim nadzorom ili istragom.

Nadležno tijelo koje od nadležnog tijela druge države članice primi zahtjev za izravni nadzor ili istragu može poduzeti bilo koju od sljedećih mjera:

- (a) sâmo provesti izravni nadzor ili istragu;
- (b) dopustiti nadležnom tijelu koje je podnijelo zahtjev da sudjeluje u izravnom nadzoru ili istrazi;
- (c) dopustiti nadležnom tijelu koje je podnijelo zahtjev da sâmo provede izravni nadzor ili istragu;
- (d) podijeliti određene zadaće povezane s nadzornim aktivnostima s drugim nadležnim tijelima.

5. Nadležna tijela mogu se obratiti ESMA-i u situacijama u kojima je zahtjev za suradnju, posebno za razmjenu informacija, odbijen ili se po njemu ne postupi u prihvatljivom roku.

Ne dovodeći u pitanje članak 258. UFEU-a, ESMA u takvim slučajevima može djelovati u skladu s ovlastima koje su joj dodijeljene na temelju članka 19. Uredbe (EU) br. 1095/2010.

6. Odstupajući od stavka 5., nadležna tijela mogu se obratiti EBA-i u situacijama u kojima je zahtjev za suradnju, posebno radi razmjene informacija, u vezi s izdavateljem tokena vezanih uz imovinu ili e-tokena ili uslugama povezanim s kriptoimovinom povezanih s tokenima vezanim uz imovinu ili tokenima e-novca, odbijen ili se po njemu ne postupi u razumnom roku.

Ne dovodeći u pitanje članak 258. UFEU-a, EBA u takvim slučajevima može djelovati u skladu s ovlastima koje su joj dodijeljene na temelju članka 19. Uredbe (EU) br. 1093/2010.

7. Nadležna tijela blisko koordiniraju svoj nadzor kako bi se utvrdile i ispravile povrede ove Uredbe, razvijale i promovale najbolje prakse, olakšala suradnja, potaknulo dosljedno tumačenje te u slučaju neslaganja omogućila procjena u nekoliko jurisdikcija.

Za potrebe prvog podstavka, EBA i ESMA imaju ulogu koordinatora nadležnih tijela i kolegija, kako je navedeno u člancima 99. i 101., radi zajedničke nadzorne kulture i dosljednih nadzornih praksi, jedinstvenih postupaka i dosljednih pristupa te jačanja dosljednosti u rezultatima nadzora, posebice u pogledu područja nadzora koja imaju prekograničnu dimenziju ili mogući prekogranični učinak.

8. Ako nadležno tijelo utvrdi povredu bilo kojeg zahtjeva na temelju ove Uredbe ili ima razloga za pretpostavku takve povrede, o svojim nalazima dovoljno detaljno obavješćuje nadležno tijelo subjekta ili subjekata za koje se sumnja da su odgovorni za takvu povredu.

9. ESMA nakon savjetovanja s EBA-om izrađuje nacrt regulatornih tehničkih standarda u kojima se utvrđuju informacije koje razmjenjuju nadležna tijela u skladu sa stavkom 1.

Komisiji se delegira ovlast za donošenje regulatornih tehničkih standarda iz prvog podstavka ovog stavka u skladu s člancima od 10. do 14. Uredbe (EU) br. 1095/2010.

ESMA taj nacrt regulatornih tehničkih standarda dostavlja Komisiji do *[unijeti datum 12 mjeseci nakon stupanja na snagu]*.

10. ESMA nakon savjetovanja s EBA-om izrađuje nacrt provedbenih tehničkih standarda u kojima se utvrđuju standardni obrasci, predlošci i postupci za suradnju i razmjenu informacija među nadležnim tijelima.

Komisiji se dodjeljuje ovlast za donošenje provedbenih tehničkih standarda iz prvog podstavka ovog stavka u skladu s člankom 15. Uredbe (EU) br. 1095/2010.

ESMA taj nacrt provedbenih tehničkih standarda dostavlja Komisiji do... *[unijeti datum 12 mjeseci nakon stupanja na snagu]*.

Članak 84.

Suradnja s EBA-om i ESMA-om

1. Za potrebe ove Uredbe, nadležna tijela blisko surađuju s ESMA-om u skladu s Uredbom (EU) br. 1095/2010 i s EBA-om u skladu s Uredbom (EU) br. 1093/2010. Razmjenjuju informacije radi obavljanja svojih dužnosti na temelju ovog poglavlja i poglavlja 2. ove glave.
2. Nadležno tijelo koje traži pomoć obavješćuje EBA-u i ESMA-u o svakom zahtjevu iz članka 83. stavka 4.

U slučaju izravnog nadzora ili istrage s prekograničnim učinkom, ESMA koordinira izravni nadzor ili istragu ako to od nje zatraži neko od nadležnih tijela. Ako se izravni nadzor ili istraga s međudržavnim učinkom odnosi na izdavatelja tokena vezanih uz imovinu ili tokena e-novca, ili na usluge povezane s kriptoimovinom povezane s tokenima vezanima uz imovinu ili tokenima e-novca, EBA koordinira nadzor ili istragu na zahtjev jednog od nadležnih tijela.

3. Nadležna tijela bez odgode dostavljaju EBA-i i ESMA-i sve informacije koje su im potrebne za obavljanje njihovih dužnosti u skladu s člankom 35. Uredbe (EU) br. 1093/2010 odnosno člankom 35. Uredbe (EU) br. 1095/2010.
4. Kako bi se osigurali jednaki uvjeti za primjenu ovog članka, ESMA u bliskoj suradnji s EBA-om izrađuje nacrt provedbenih tehničkih standarda u kojima se utvrđuju standardni obrasci, modeli i postupci za suradnju i razmjenu informacija između nadležnih tijela te s EBA-om i ESMA-om.

ESMA taj nacrt provedbenih tehničkih standarda dostavlja Komisiji do... *[unijeti datum 12 mjeseca nakon stupanja na snagu]*.

Komisiji se dodjeljuje ovlast za donošenje provedbenih tehničkih standarda iz prvog podstavka ovog stavka u skladu s člankom 15. Uredbe (EU) br. 1095/2010.

Članak 85.

Suradnja s drugim tijelima

Ako izdavatelj kriptoimovine, uključujući tokene vezane uz imovinu ili tokene e-novca, ili pružatelj usluga povezanih s kriptoimovinom, obavlja djelatnosti koje nisu obuhvaćene ovom Uredbom, nadležna tijela surađuju s tijelima odgovornima za nadzor takvih drugih djelatnosti kako je predviđeno u relevantnim propisima Unije ili nacionalnim propisima, među ostalim s poreznim tijelima.

Članak 86.
Obveza obavješćivanja

Države članice obavješćuju Komisiju, EBA-u i ESMA-u o zakonima i drugim propisima, uključujući sve relevantne kaznenopravne odredbe, kojima se provode odredbe ove glave najkasnije do... [unijeti datum 12 mjeseci nakon stupanja na snagu]. Države članice obavješćuju Komisiju i ESMA-u bez nepotrebne odgode o svim njihovim naknadnim izmjenama.

Članak 87.
Obveza čuvanja poslovne tajne

1. Sve informacije koje nadležna tijela razmjenjuju na temelju ove Uredbe, a koje se odnose na poslovne ili operativne uvjete i druga gospodarska ili osobna pitanja, smatraju se povjerljivima i podliježu zahtjevima čuvanja poslovne tajne, osim ako nadležno tijelo u vrijeme njihova priopćenja navede da je takve informacije dopušteno objavljivati ili ako je njihovo objavljivanje potrebno u svrhu pravnog postupka.
2. Obveza čuvanja poslovne tajne primjenjuje se na sve fizičke ili pravne osobe koje rade ili su radile za nadležna tijela. Informacije koje podliježu obvezi čuvanja poslovne tajne ne smiju se otkriti drugoj fizičkoj ili pravnoj osobi ili tijelu, osim na temelju odredaba utvrđenih pravom Unije ili nacionalnim pravom.

Članak 88.
Zaštita podataka

Kad je riječ o obradi osobnih podataka u okviru ove Uredbe nadležna tijela obavljaju svoje zadaće za potrebe ove Uredbe u skladu s Uredbom (EU) 2016/679⁶⁸.

Osobne podatke obuhvaćene područjem primjene ove Uredbe EBA i ESMA obrađuju u skladu s Uredbom (EU) 2018/1725⁶⁹.

Članak 89.
Mjere opreza

1. Ako nadležno tijelo države članice domaćina ima jasne i dokazive razloge za pretpostavku da je pružatelj usluga povezanih s kriptoinovinom ili izdavatelj kriptoinovine, uključujući tokene vezane uz imovinu ili tokene e-novca, počinio nepravilnosti, ono o tome obavješćuje nadležno tijelo matične države članice i ESMA-u.

Ako se nepravilnosti odnose na izdavatelja tokena vezanih uz imovinu ili tokena e-novca ili uslugu kriptoinovine povezanu s tokenima vezanima uz imovinu ili tokenima e-novca, nadležno tijelo države članice domaćina obavješćuje i EBA-u.
2. Ako, unatoč mjerama koje je poduzelo nadležno tijelo države članice domaćina, pružatelj usluga povezanih s kriptoinovinom ili izdavatelj kriptoinovine ustraje u

⁶⁸ Uredba (EU) 2016/679 Europskog parlamenta i Vijeća od 27. travnja 2016. o zaštiti pojedinaca u vezi s obradom osobnih podataka i o slobodnom kretanju takvih podataka te o stavljanju izvan snage Direktive 95/46/EZ (Opća uredba o zaštiti podataka) (SL L 119, 4.5.2016., str. 1.).

⁶⁹ Uredba (EU) 2018/1725 Europskog parlamenta i Vijeća od 23. listopada 2018. o zaštiti pojedinaca u vezi s obradom osobnih podataka u institucijama, tijelima, uredima i agencijama Unije i o slobodnom kretanju takvih podataka te o stavljanju izvan snage Uredbe (EZ) br. 45/2001 i Odluke br. 1247/2002/EZ (Tekst značajan za EGP), SL L 295, 21.11.2018., str. 39.–98.

kršenju ove Uredbe, nadležno tijelo države članice domaćina, nakon što obavijesti nadležno tijelo matične države članice, ESMA-u i, prema potrebi, EBA-u, poduzima sve odgovarajuće mjere zaštite potrošača te o tome obavješćuje Komisiju, ESMA-u i, prema potrebi, EBA-u bez nepotrebne odgode.

3. Ako se ne slaže s nekom od mjera koje je poduzelo drugo nadležno tijelo u skladu sa stavkom 2. ovog članka, nadležno tijelo može uputiti predmet ESMA-i. ESMA može djelovati u skladu s ovlastima koje su joj dodijeljene u skladu s člankom 19. Uredbe (EU) br. 1095/2010.

Odstupajući od prvog podstavka, ako se mjere odnose na izdavatelja tokena vezanih uz imovinu ili tokena e-novca ili uslugu kriptoimovine povezanu s tokenima vezanima uz imovinu ili tokenima e-novca, nadležno tijelo može uputiti predmet EBA-i. EBA može djelovati u skladu s ovlastima koje su joj dodijeljene u skladu s člankom 19. Uredbe (EU) br. 1093/2010.

Članak 90.

Suradnja s trećim zemljama

1. Nadležna tijela država članica prema potrebi sklapaju sporazume o suradnji s nadzornim tijelima trećih zemalja o razmjeni informacija i izvršenju obveza koje u trećim zemljama proizlaze iz ove Uredbe. Tim se sporazumima o suradnji osigurava barem učinkovita razmjena informacija kojom se nadležnim tijelima omogućuje da izvršavaju svoje dužnosti u okviru ove Uredbe.

Nadležno tijelo obavješćuje EBA-u, ESMA-u i druga nadležna tijela kad predlaže sklapanje takvog sporazuma.

2. Ako je to moguće, ESMA u bliskoj suradnji s EBA-om olakšava i koordinira izradu sporazuma o suradnji između nadležnih tijela i relevantnih nadzornih tijela trećih zemalja.

ESMA u bliskoj suradnji s EBA-om izrađuje nacrt regulatornih tehničkih standarda koji sadržavaju predložak sporazuma o suradnji koji bi nadležna tijela država članica trebala koristiti kad je to moguće.

ESMA taj nacrt regulatornih tehničkih standarda dostavlja Komisiji do *[unijeti datum 12 mjeseci nakon stupanja na snagu]*.

Komisiji se delegira ovlast za donošenje regulatornih tehničkih standarda iz drugog podstavka u skladu s člancima od 10. do 14. Uredbe (EU) br. 1095/2010.

3. ESMA u bliskoj suradnji s EBA-om ujedno olakšava i koordinira, kad je to moguće, razmjenu informacija između nadležnih tijela dobivenih od nadzornih tijela trećih zemalja koje mogu biti relevantne za poduzimanje mjera na temelju poglavlja 2.
4. Nadležna tijela sklapaju sporazume o suradnji kojima se uređuje razmjena informacija s nadzornim tijelima trećih zemalja, ali samo ako objavljene informacije podliježu obvezi čuvanja poslovne tajne koja je barem istovjetna onoj iz članka 87. Takva razmjena informacija odvija se radi obavljanja zadaća tih nadležnih tijela.

Članak 91.

Postupanje nadležnih tijela s pritužbama

1. Nadležna tijela uvode postupke kojima se klijentima i drugim zainteresiranim stranama, uključujući potrošačka udruženja, omogućuje podnošenje pritužbi

nadležnim tijelima u vezi s navodnim povredama ove Uredbe koje počine izdavatelj kriptoinovine, uključujući tokene vezane uz imovinu ili tokene e-novca, i pružatelj usluga povezanih s kriptoinovinom. Pritužbe bi se u svim slučajevima trebale primati u pisanom ili elektroničkom obliku i na službenom jeziku države članice u kojoj se pritužba podnosi ili na jeziku koji prihvaćaju nadležna tijela te države članice.

2. Informacije o postupcima podnošenja pritužbi iz stavka 1. objavljuju se na internetskim stranicama svakog nadležnog tijela i dostavljaju se EBA-i i ESMA-i. ESMA u svojem registru kriptoinovine iz članka 57. objavljuje upućivanja na dijelove internetskih stranica nadležnih tijela koji se odnose na postupke podnošenja pritužbi.

Poglavlje 2.: Administrativne mjere i kazne koje izriču nadležna tijela

Članak 92.

Administrativne sankcije i druge administrativne mjere

1. Ne dovodeći u pitanje kaznenopravne sankcije i ne dovodeći u pitanje nadzorne ovlasti nadležnih tijela iz članka 82., države članice daju ovlast nadležnim tijelima, u skladu s nacionalnim pravom, za poduzimanje odgovarajućih administrativnih sankcija i drugih administrativnih mjera u vezi s barem sljedećim povredama:
 - (a) povrede članaka od 4. do 14.;
 - (b) povrede članaka 17. i 21., članaka od 23. do 36. i članka 42.;
 - (c) povrede članaka od 43. do 49., osim članka 47.;
 - (d) povrede članka 56. i članaka od 58. do 73.;
 - (e) povrede članaka od 76. do 80.;
 - (f) izostanak suradnje ili nepridržavanje pravila tijekom istrage, nadzora ili nepoštovanje zahtjeva iz članka 82. stavka 2.

Države članice mogu odlučiti da neće utvrditi pravila o administrativnim sankcijama iz prvog podstavka ako povrede iz točaka (a), (b), (c), (d) ili (e) tog podstavka već podliježu kaznenim sankcijama prema njihovu nacionalnom pravu, do [unijeti datum 12 mjeseci nakon stupanja na snagu]. Ako tako odluče, države članice detaljno obavješćuju Komisiju, ESMA-u i EBA-u o odgovarajućim dijelovima svojeg kaznenog prava.

Države članice do [unijeti datum 12 mjeseci nakon stupanja na snagu] detaljno obavješćuju Komisiju, EBA-u i ESMA-u o pravilima iz prvog i drugog podstavka. One Komisiju, ESMA-u i EBA-u bez odgode obavješćuju o svim naknadnim izmjenama tih pravila.

2. Države članice, u skladu s nacionalnim pravom, osiguravaju da nadležna tijela imaju ovlast za izricanje barem sljedećih administrativnih sankcija i drugih administrativnih mjera u slučaju povreda iz stavka 1. točke (a):
 - (a) javna izjava u kojoj se navodi odgovorna fizička osoba ili pravni subjekt i vrsta povede u skladu s člankom 82.;

- (b) nalog kojim se od odgovorne fizičke osobe ili pravnog subjekta traži da prekine postupanje koje predstavlja povredu;
 - (c) najviše administrativne novčane kazne u iznosu najmanje dvaput većem od iznosa ostvarene dobiti ili izbjegnutih gubitaka zbog povrede, ako ih je moguće utvrditi;
 - (d) u slučaju pravne osobe, najviše administrativne novčane kazne u iznosu od najmanje 5 000 000 EUR ili, u državama članicama čija valuta nije euro, odgovarajuće vrijednosti u nacionalnoj valuti [*unijeti datum stupanja na snagu ove Uredbe*] ili 3 % ukupnog godišnjeg prometa te pravne osobe u skladu s posljednjim raspoloživim financijskim izvještajima koje je odobrilo upravljačko tijelo. Ako je pravna osoba matično društvo ili društvo kći matičnog društva koje sastavlja konsolidirane financijske izvještaje u skladu s Direktivom 2013/34/EU⁷⁰, odgovarajući ukupni godišnji promet jest ukupni godišnji promet ili odgovarajuća vrsta prihoda prema relevantnom pravu Unije u području računovodstva, u skladu s posljednjim raspoloživim konsolidiranim izvještajima koje je odobrilo upravljačko tijelo krajnjeg matičnog društva;
 - (e) u slučaju fizičke osobe, najviše administrativne novčane kazne u iznosu od najmanje 700 000 EUR ili, u državama članicama čija valuta nije euro, odgovarajuće vrijednosti u nacionalnoj valuti [*unijeti datum stupanja na snagu ove Uredbe*].
3. Države članice, u skladu s nacionalnim pravom, osiguravaju da nadležna tijela imaju ovlast za izricanje barem sljedećih administrativnih sankcija i drugih administrativnih mjera u slučaju povreda iz stavka 1. točke (b):
- (a) javna izjava u kojoj se navodi odgovorna fizička ili pravna osoba i vrsta povrede;
 - (b) nalog kojim se od odgovorne fizičke osobe ili pravnog subjekta traži da prekine postupanje koje predstavlja povredu;
 - (c) najviše administrativne novčane kazne u iznosu najmanje dvaput većem od iznosa ostvarene dobiti ili izbjegnutih gubitaka zbog povrede, ako ih je moguće utvrditi;
 - (d) u slučaju pravne osobe, najviše administrativne novčane kazne od najmanje 15 % ukupnog godišnjeg prometa te pravne osobe na temelju posljednjih dostupnih financijskih izvještaja koje je odobrilo upravljačko tijelo.
4. Države članice, u skladu s nacionalnim pravom, osiguravaju da nadležna tijela imaju ovlast za izricanje barem sljedećih administrativnih sankcija i drugih administrativnih mjera u slučaju povreda iz stavka 1. točke (c):
- (a) javna izjava u kojoj se navodi odgovorna fizička ili pravna osoba i vrsta povrede;
 - (b) nalog kojim se od odgovorne fizičke osobe ili pravnog subjekta traži da prekine postupanje koje predstavlja povredu;

⁷⁰

Direktiva 2013/34/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 26. lipnja 2013. o godišnjim financijskim izvještajima, konsolidiranim financijskim izvještajima i povezanim izvješćima za određene vrste poduzeća, o izmjeni Direktive 2006/43/EZ Europskog parlamenta i Vijeća i o stavljanju izvan snage direktiva Vijeća 78/660/EEZ i 83/349/EEZ (SL L 182, 29.6.2013., str. 19.).

- (c) najviše administrativne novčane kazne u iznosu najmanje dvaput većem od iznosa ostvarene dobiti ili izbjegnutih gubitaka zbog povrede, ako ih je moguće utvrditi;
 - (d) u slučaju pravne osobe, najviše administrativne novčane kazne od najmanje 15 % ukupnog godišnjeg prometa te pravne osobe na temelju posljednjih dostupnih financijskih izvještaja koje je odobrilo upravljačko tijelo.
5. Države članice, u skladu s nacionalnim pravom, osiguravaju da nadležna tijela imaju ovlast za izricanje barem sljedećih administrativnih kazni i drugih upravnih mjera u slučaju povreda iz stavka 1. prvog podstavka točke (d):
- (a) javna izjava u kojoj se navodi odgovorna fizička ili pravna osoba i vrsta povrede;
 - (b) nalog kojim se od fizičke ili pravne osobe zahtijeva da prestane s povredom i da takvo postupanje više ne ponovi;
 - (c) zabrana obavljanja upravljačke funkcije u takvim društvima svakom članu upravljačkog tijela pravne osobe odgovorne za povredu ili svakoj drugoj fizičkoj osobi koju se smatra odgovornom za povredu;
 - (d) najviše administrativne novčane kazne u najmanje dvostrukom iznosu koristi ostvarene povredom ako se ta korist može utvrditi, čak i ako premašuje najviše iznose utvrđene u točki (e);
 - (e) u slučaju pravne osobe, najviše administrativne novčane kazne u iznosu od najmanje 500 000 EUR ili, u državama članicama čija valuta nije euro, odgovarajuće vrijednosti u nacionalnoj valuti na dan... [*unijeti datum stupanja na snagu ove Uredbe*] ili najviše 5 % ukupnog godišnjeg prometa te pravne osobe na temelju posljednjih dostupnih financijskih izvještaja koje je odobrilo upravljačko tijelo. Ako je pravna osoba matično društvo ili društvo kći matičnog društva koje sastavlja konsolidirane financijske izvještaje u skladu s Direktivom 2013/34/EU Europskog parlamenta i Vijeća, odgovarajući ukupni godišnji promet jest ukupni godišnji promet ili odgovarajuća vrsta prihoda prema relevantnom pravu Unije u području računovodstva, u skladu s posljednjim raspoloživim konsolidiranim izvještajima koje je odobrilo upravljačko tijelo krajnjeg matičnog društva;
 - (f) u slučaju fizičke osobe, najviše administrativne novčane kazne u iznosu od najmanje 500 000 EUR ili, u državama članicama čija valuta nije euro, odgovarajuće vrijednosti u nacionalnoj valuti na dan... [*unijeti datum stupanja na snagu ove Uredbe*].
6. Države članice, u skladu s nacionalnim pravom, osiguravaju da nadležna tijela imaju ovlast za izricanje barem sljedećih administrativnih sankcija i poduzimanja barem sljedećih administrativnih mjera u slučaju povreda iz točke (e) prvog podstavka stavka 1.:
- (a) nalog kojim se osobi odgovornoj za povredu nalaže prestanak takvog ponašanja i da takvo ponašanje više ne ponavlja;
 - (b) povrat ostvarene dobiti ili izbjegnutog gubitka zbog povrede, u mjeri u kojoj ih je moguće utvrditi;
 - (c) javno upozorenje u kojem se navodi osoba odgovorna za povredu i narav povrede;

- (d) oduzimanje ili privremena obustava odobrenja za rad pružatelja usluga povezanih s kriptoinovinom;
- (e) privremena zabrana obavljanja upravljačke funkcije u pružatelju usluga povezanih s kriptoinovinom svakom članu upravljačkog tijela pružatelja usluga povezanih s kriptoinovinom ili drugoj fizičkoj osobi koju se smatra odgovornom za povredu;
- (f) u slučaju uzastopnih povreda članka 78., 79. ili 80., trajna zabrana obavljanja upravljačke funkcije u pružatelju usluga povezanih s kriptoinovinom svakom članu upravljačkog tijela pružatelja usluga povezanih s kriptoinovinom ili drugoj fizičkoj osobi koju se smatra odgovornom za povredu;
- (g) privremena zabrana trgovanja za vlastiti račun svakom članu upravljačkog tijela pružatelja usluga povezanih s kriptoinovinom ili drugoj fizičkoj osobi koju se smatra odgovornom za povredu;
- (h) najviše administrativne novčane kazne u iznosu barem tri puta većem od iznosa ostvarene dobiti ili gubitka izbjegnutoga zahvaljujući povredi, kada ih je moguće utvrditi;
- (i) u slučaju fizičke osobe, najviše administrativne novčane kazne u iznosu od najmanje 5 000 000 EUR ili, u državama članicama čija valuta nije euro, odgovarajuće vrijednosti u nacionalnoj valuti *[unijeti datum stupanja na snagu ove Uredbe]*;
- (j) u slučaju pravne osobe, najviše administrativne novčane kazne u iznosu od najmanje 15 000 000 EUR ili 15 % ukupnog godišnjeg prometa pravne osobe prema posljednjim dostupnim financijskim izvještajima koje je odobrilo upravljačko tijelo ili, u državama članicama čija valuta nije euro, odgovarajuće vrijednosti u nacionalnoj valuti na dan *[unijeti datum stupanja na snagu ove Uredbe]*. Ako je pravna osoba matično društvo ili društvo kći matičnog društva koje sastavlja konsolidirane financijske izvještaje u skladu s Direktivom 2013/34/EU Europskog parlamenta i Vijeća, odgovarajući ukupni godišnji promet jest ukupni godišnji promet ili odgovarajuća vrsta prihoda prema relevantnom pravu Unije u području računovodstva, u skladu s posljednjim raspoloživim konsolidiranim izvještajima koje je odobrilo upravljačko tijelo krajnjeg matičnog društva.

7. Države članice mogu tim nadležnim tijelima dodijeliti ovlasti pored onih iz stavaka od 2. do 6. i mogu predvidjeti više razine sankcija od onih koje su utvrđene u tom stavku za fizičke i pravne osobe odgovorne za povredu.

Članak 93.

Izvršavanje ovlasti nadzora i izricanja kazni

1. Pri utvrđivanju vrste i razine administrativne kazne ili druge administrativne mjere koja se izriče u skladu s člankom 92. nadležna tijela uzimaju u obzir do koje je mjere povreda namjerna ili proizlazi iz nemara i sve druge relevantne okolnosti, među ostalim, prema potrebi, sljedeće:
- (a) ozbiljnost i trajanje povrede;
 - (b) stupanj odgovornosti fizičke ili pravne osobe odgovorne za povredu;

- (c) financijsku snagu fizičke ili pravne osobe odgovorne za povredu, na koju upućuje ukupni promet odgovorne pravne osobe ili godišnji dohodak i neto imovina odgovorne fizičke osobe;
 - (d) važnost stečene dobiti ili izbjegnutog gubitka fizičke ili pravne osobe koja je odgovorna za povredu, ako ih je moguće utvrditi;
 - (e) gubitke koje su zbog povrede ostvarile treće osobe, ako ih je moguće utvrditi;
 - (f) razinu suradnje fizičke ili pravne osobe odgovorne za povredu s nadležnim tijelom, ne dovodeći u pitanje povrat ostvarene dobiti ili gubitaka koje je ta osoba izbjegla;
 - (g) prethodne povrede fizičke ili pravne osobe koja je odgovorna za povredu;
 - (h) mjere koje je osoba odgovorna za povredu poduzela da bi spriječila ponavljanje povrede;
 - (i) utjecaj povrede na potrošače ili interese ulagatelja.
2. Pri izvršavanju svojih ovlasti izricanja administrativnih kazni i drugih administrativnih mjera na temelju članka 92. nadležna tijela blisko surađuju kako bi osigurala da su izvršavanje njihovih ovlasti nadzora i istraga te administrativne kazne i druge administrativne mjere koje izriču djelotvorni i primjereni na temelju ove Uredbe. Ona koordiniraju svoje postupanje kako bi izbjegla udvostručavanja i preklapanja u izvršavanju svojih nadzornih i istražnih ovlasti te u izricanju administrativnih kazni i drugih administrativnih mjera u prekograničnim predmetima.

Članak 94.

Pravo na žalbu

Države članice osiguravaju da sve odluke donesene na temelju ove Uredbe budu propisno obrazložene i da se na te odluke može podnijeti žalba pred sudom. Pravo na žalbu pred sudom primjenjuje se i ako u roku od šest mjeseci od podnošenja zahtjeva za odobrenje za rad pružatelja usluga povezanih s kriptoinovinom, koji sadržava sve potrebne informacije, još nije donesena odluka.

Članak 95.

Objava odluka

1. Odluku o izricanju administrativnih kazni ili drugih administrativnih mjera za povredu ove Uredbe nadležna tijela objavljuju na svojim službenim internetskim stranicama odmah nakon što se fizičku ili pravnu osobu na koju se odluka odnosi obavijesti o toj odluci. Objava uključuje barem informacije o vrsti i prirodi povrede te identitetu odgovornih fizičkih ili pravnih osoba. Ta se obveza ne primjenjuje na odluke kojima se izriču mjere istražne prirode.
2. Ako nadležno tijelo smatra da je objava identiteta pravnih subjekata ili identiteta ili osobnih podataka fizičkih osoba neproporcionalna, na temelju procjene svakog slučaja posebno s obzirom na proporcionalnost objave tih podataka, ili ako bi takva objava ugrozila istragu u tijeku, nadležna tijela poduzimaju jednu od sljedećih mjera:
 - (a) odgoda objave odluke o izricanju kazne ili mjere do trenutka kad razlozi za neobjavljivanje prestanu postojati;

- (b) objava odluke o izricanju kazne ili mjere na anonimnoj osnovi na način koji je u skladu s nacionalnim pravom, ako se tom anonimnom objavom osigurava djelotvorna zaštita predmetnih osobnih podataka;
- (c) odluka o izricanju kazne ili mjere ne objavljuje se ako opcije utvrđene u točkama (a) i (b) nisu dostatne da se osigura:
 - i. stabilnost financijskih tržišta;
 - ii. proporcionalnost objave takve odluke u odnosu na mjere koje se smatraju blažima po svojoj naravi.

U slučaju odluke o objavi kazne ili mjere anonimnim putem, kako je navedeno u točki (b) prvom podstavku, objava odgovarajućih podataka može se odgoditi za razumno razdoblje ako se predviđa da će u tom razdoblju razlozi za anonimnu objavu prestati postojati.

- 3. Ako postoji pravo žalbe na odluku o izricanju kazne ili mjere pred relevantnim pravosudnim ili drugim tijelima, nadležna tijela na svojim službenim internetskim stranicama odmah objavljuju te informacije i sve naknadne informacije o ishodu takve žalbe. Povrh toga, objavljuje se i svaka odluka kojom se poništava prethodna odluka o izricanju kazne ili mjere.
- 4. Nadležna tijela osiguravaju da je sadržaj objavljen u skladu s ovim člankom dostupan na njihovim službenim internetskim stranicama najmanje pet godina od trenutka objave. Osobni podaci sadržani u objavi pohranjuju se na službenim internetskim stranicama nadležnog tijela samo u trajanju koje je potrebno u skladu s važećim pravilima o zaštiti podataka.

Članak 96.

Izvješćivanje ESMA-e i EBA-e o kaznama i administrativnim mjerama

- 1. Nadležno tijelo svake godine dostavlja ESMA-i i EBA-i zbirne informacije o svim administrativnim kaznama i drugim administrativnim mjerama koje su izrečene u skladu s člankom 92. ESMA te informacije objavljuje u svojem godišnjem izvješću.

Ako se države članice, u skladu s člankom 92. stavkom 1., odluče za određivanje kaznenopravnih sankcija za povrede odredbi iz tog stavka, njihova nadležna tijela dostavljaju EBA-i i ESMA-i godišnje anonimizirane i zbirne podatke o svim poduzetim kaznenim istragama i izrečenim kaznenopravnim sankcijama. ESMA podatke o izrečenim kaznenopravnim sankcijama objavljuje u godišnjem izvješću.
- 2. Ako nadležno tijelo javno objavi administrativne kazne, druge administrativne mjere ili kaznenopravne sankcije, ono o njima istodobno izvješćuje ESMA-u.
- 3. Nadležna tijela obavješćuju EBA-u i ESMA-u o svim izrečenim administrativnim kaznama ili drugim administrativnim mjerama koje su izrečene, ali nisu objavljene, uključujući svaku s njima povezanu žalbu i njezin ishod. Države članice osiguravaju da nadležna tijela dobiju informacije i pravomoćnu presudu povezanu sa svakom izrečenom kaznenopravnom sankcijom te je dostavljaju EBA-i i ESMA-i. ESMA vodi središnju bazu podataka o kaznama i administrativnim mjerama o kojima je obaviještena samo za potrebe razmjene informacija između nadležnih tijela. Toj bazi podataka mogu pristupiti samo EBA, ESMA i nadležna tijela, a ažurira se na temelju informacija koje dostave nadležna tijela.

Članak 97.

Prijava povreda i zaštita osoba koje prijavljuje povrede

Direktiva (EU) 2019/1937⁷¹ primjenjuje se na prijave povreda ove Uredbe i zaštitu osoba koje prijavljuju takve povrede.

Poglavlje 3.: Nadzorne odgovornosti EBA-e u pogledu izdavatelja značajnih tokena vezanih uz imovinu i značajnih tokena e-novca te kolegija nadzornih tijela

Članak 98.

Nadzorne odgovornosti EBA-e u pogledu izdavatelja značajnih tokena vezanih uz imovinu i značajnih tokena e-novca

1. Ako je token vezan uz imovinu klasificiran kao značajan u skladu s člankom 39. ili člankom 40., izdavatelj takvih tokena vezanih uz imovinu obavlja svoje djelatnosti pod nadzorom EBA-e.
EBA izvršava ovlasti nadležnih tijela dodijeljene na temelju članka 21., 37. i 38. s obzirom na izdavatelje značajnih tokena vezanih uz imovinu.
2. Ako izdavatelj značajnih tokena vezanih uz imovinu pruža usluge povezane s kriptoomovinom ili izdaje kriptoomovinu koja nisu značajni tokeni vezani uz imovinu, takve usluge i djelatnosti ostaju pod nadzorom nadležnog tijela matične države članice.
3. Ako je token vezan uz imovinu klasificiran kao značajan u skladu s člankom 39., EBA provodi ponovnu nadzornu procjenu kako bi osigurala da izdavatelji značajnih tokena vezanih uz imovinu poštuju zahtjeve na temelju glave III.
4. Ako je token e-novca klasificiran kao značajan u skladu s člankom 50. ili 51., EBA je odgovorna za usklađenost izdavatelja takvih značajnih tokena e-novca sa zahtjevima utvrđenima u članku 52.

Članak 99.

Kolegiji za izdavatelje značajnih tokena vezanih uz imovinu

1. U roku od 30 kalendarskih dana od donošenja odluke o klasifikaciji tokena vezanog uz imovinu kao značajnog, EBA osniva, upravlja i predsjedava savjetodavnim kolegijem nadzornih tijela za svakog izdavatelja značajnih tokena vezanih uz imovinu kako bi olakšala izvršavanje svojih nadzornih zadaća na temelju ove Uredbe.
2. Članovi kolegija su:
 - (a) EBA, koja predsjedava kolegijem;
 - (b) ESMA;

⁷¹ Direktiva (EU) 2019/1937 Europskog parlamenta i Vijeća od 23. listopada 2019. o zaštiti osoba koje prijavljuju povrede prava Unije, SL L 305, 26.11.2019., str. 17.

- (c) nadležno tijelo matične države članice u kojoj izdavatelj značajnih tokena vezanih uz imovinu ima poslovni nastan;
 - (d) nadležna tijela najvažnijih kreditnih institucija ili pružatelja usluga povezanih s kriptoinovinom koji osiguravaju skrbništvo nad pričuvnom imovinom u skladu s člankom 33.;
 - (e) ovisno o slučaju, nadležna tijela za najvažnije platforme za trgovanje kriptoinovinom ako su značajni tokeni vezani uz imovinu uvršteni za trgovanje;
 - (f) ovisno o slučaju, nadležna tijela za najvažnije pružatelje usluga povezanih s kriptoinovinom zadužena za osiguravanje likvidnosti značajnih tokena vezanih uz imovinu u skladu s prvim podstavkom članka 35. stavka 4;
 - (g) ovisno o slučaju, nadležna tijela za subjekte koji osiguravaju funkcije kako je navedeno u članku 30. stavku 5. točki (h);
 - (h) ovisno o slučaju, nadležna tijela za najvažnije pružatelje usluga povezanih s kriptoinovinom koji pružaju uslugu kriptoinovine iz članka 3. stavka 1. točke 10. u odnosu na značajne tokene vezane uz imovinu;
 - (i) ESB;
 - (j) ako izdavatelj značajnih tokena vezanih uz imovinu ima poslovni nastan u državi članici čija valuta nije euro ili ako je valuta koja nije euro uključena u pričuvu, nacionalne središnje banke te države članice;
 - (k) odgovarajuća nadzorna tijela trećih zemalja s kojima je EBA sklopila administrativni sporazum u skladu s člankom 108.
3. Nadležno tijelo države članice koje nije član kolegija može zatražiti od kolegija sve informacije koje su važne za obavljanje njegovih nadzornih zadaća.
4. Kolegij osigurava, ne dovodeći u pitanje odgovornosti nadležnih tijela u skladu s ovom Uredbom:
- (a) pripremu neobvezujućeg mišljenja iz članka 100.;
 - (b) razmjenu informacija u skladu s člankom 107.;
 - (c) sporazum o dobrovoljnom povjeravanju zadaća među svojim članovima, uključujući delegiranje zadaća na temelju članka 120.;
 - (d) koordinaciju planova nadzora na temelju procjene rizika koju obavlja izdavatelj značajnih tokena vezanih uz imovinu u skladu s člankom 30. stavkom 9.

Kako bi se olakšalo obavljanje zadaća dodijeljenih kolegijima na temelju prvog podstavka, članovi kolegija iz stavka 2. imaju pravo sudjelovati u utvrđivanju dnevnog reda za sastanke kolegija, posebno dodavanjem točaka na dnevni red pojedinog sastanka.

5. Osnivanje i funkcioniranje kolegija temelji se na pisanom sporazumu svih njegovih članova.

Tim sporazumom utvrđuju se praktične odredbe za funkcioniranje kolegija, uključujući detaljna pravila o:

- (a) postupcima glasovanja iz članka 100. stavka 4.;

- (b) postupcima za utvrđivanje dnevnog reda za sastanke kolegija;
- (c) učestalosti sastanaka kolegija;
- (d) obliku i opsegu informacija koje EBA dostavlja članovima kolegija, posebno u pogledu informacija o procjeni rizika iz članka 30. stavka 9.;
- (e) primjerenim minimalnim rokovima u kojima članovi kolegija procjenjuju relevantnu dokumentaciju;
- (f) modalitetima komunikacije članova kolegija.

Sporazumom se mogu utvrditi i zadaće koje se povjeravaju EBA-i ili drugom članu kolegija.

6. Kako bi se osiguralo dosljedno i usklađeno funkcioniranje kolegijâ, EBA u suradnji s ESMA-om i Europskim sustavom središnjih banaka izrađuje nacrt regulatornih standarda kojima se određuju uvjeti pod kojima se subjekti iz točaka od (d) do (h) stavka 2. trebaju smatrati najrelevantnijima i pojedinosti praktičnih odredbi iz stavka 5.

EBA taj nacrt regulatornih standarda dostavlja Komisiji do *[unijeti datum 12 mjeseci nakon stupanja na snagu]*.

Komisiji se delegira ovlast za donošenje regulatornih tehničkih standarda iz prvog podstavka u skladu s člancima od 10. do 14. Uredbe (EU) br. 1093/2010.

Članak 100.

Neobvezujuća mišljenja kolegija za izdavatelje značajnih tokena vezanih uz imovinu

1. Kolegij za izdavatelje značajnih tokena vezanih uz imovinu može izdati neobvezujuće mišljenje o sljedećem:
 - (a) nadzornoj ponovnoj procjeni iz članka 98. stavka 3.;
 - (b) svakoj odluci kojom se od izdavatelja značajnih tokena vezanih uz imovinu zahtijeva viši iznos regulatornog kapitala ili kojom se takvom izdavatelju dopušta niži iznos regulatornog kapitala u skladu s člankom 41. stavkom 4.;
 - (c) svakom ažuriranju plana uredne likvidacije izdavatelja značajnih tokena vezanih uz imovinu u skladu s člankom 42.;
 - (d) svakoj promjeni poslovnog modela izdavatelja značajnih tokena vezanih uz imovinu u skladu s člankom 21. stavkom 1.;
 - (e) nacrtu izmjene bijele knjige o kriptoomovini u skladu s člankom 21. stavkom 2.;
 - (f) svim mjerama predviđenima u skladu s člankom 21. stavkom 3.;
 - (g) svim predviđenim nadzornim mjerama u skladu s člankom 112.;
 - (h) svakom predviđenom sporazumu o razmjeni informacija s nadzornim tijelom treće zemlje u skladu s člankom 108.;
 - (i) svakom delegiranju nadzornih zadaća s EBA-e na nadležno tijelo u skladu s člankom 120.;
 - (j) svakoj predviđenoj promjeni odobrenja za rad ili svakoj predviđenoj nadzornoj mjeri subjektima i pružateljima usluga povezanih s kriptoomovinom iz članka 99. stavka 2. točaka od (d) do (h).

2. ako kolegij izda mišljenje u skladu sa stavkom 1. na zahtjev bilo kojeg člana kolegija i nakon njegova donošenja većinom glasova članova kolegija u skladu sa stavkom 4., u to se mišljenje mogu uvrstiti preporuke za uklanjanje nedostataka predviđenog djelovanja ili mjere koje predviđa EBA ili nadležna tijela.
3. EBA olakšava donošenje mišljenja u skladu s njezinom funkcijom opće koordinacije u skladu s člankom 31. Uredbe (EU) br. 1093/2010.
4. Većinsko mišljenje kolegija donosi se običnom većinom glasova njegovih članova.
U kolegijima s najviše 12 članova, najviše dva člana kolegija iz iste države članice imaju pravo glasa, a svaki član s pravom glasa ima jedan glas. U kolegijima s više od 12 članova, najviše tri člana kolegija iz iste države članice imaju pravo glasa, a svaki član s pravom pravo glasa ima jedan glas.
Ako je član kolegija u skladu s člankom 99. stavkom 2. točkom (i), ESB ima dva glasa.
Nadzorna tijela trećih zemalja iz članka 99. stavka 2. točke (k) nemaju pravo glasa o mišljenju kolegija.
5. EBA i nadležna tijela na odgovarajući način razmatraju mišljenje kolegija doneseno u skladu sa stavkom 1., uključujući sve preporuke za uklanjanje nedostataka predviđenog djelovanja ili predviđene nadzorne mjere koja se odnosi na izdavatelja značajnih tokena vezanih uz imovinu ili na subjekte i pružatelje usluga povezanih s kriptoinovinom iz članka 99. stavka 2. točaka od (d) do (h). Ako se ne slaže s mišljenjem kolegija, uključujući sve preporuke za uklanjanje nedostataka predviđenog djelovanja ili predviđene nadzorne mjere, EBA ili nadležno tijelo u svojoj odluci navodi cjelovito obrazloženje i objašnjenje svakog značajnog odstupanja od tog mišljenja ili preporuka.

Članak 101.

Kolegij za izdavatelje značajnih tokena elektroničkog novca

1. U roku od 30 kalendarskih dana od donošenja odluke o klasifikaciji tokena e-novca kao značajnog, EBA osniva, upravlja i predsjedava savjetodavnim kolegijem nadzornih tijela za svakog izdavatelja značajnih tokena e-novca kako bi olakšala izvršavanje svojih nadzornih zadaća na temelju ove Uredbe.
2. Članovi kolegija su:
 - (a) EBA kao predsjedateljice;
 - (b) nadležno tijelo matične države članice ako izdavatelj tokena e-novca ima odobrenje za rad kao kreditna institucija ili kao institucija za elektronički novac;
 - (c) ESMA;
 - (d) nadležna tijela za najvažnije kreditne institucije koje osiguravaju skrbništvo sredstvima primljenima u zamjenu za značajne tokene e-novca;
 - (e) nadležna tijela najvažnijih institucija za platni promet koje imaju odobrenje za rad u skladu s člankom 11. Direktive (EU) 2015/2366 i koje pružaju usluge platnog prometa u odnosu na značajne tokene e-novca;
 - (f) ovisno o slučaju, nadležna tijela za najvažnije platforme za trgovanje kriptoinovinom ako su značajni tokeni e-novca uvršteni za trgovanje;

- (g) ovisno o slučaju, nadležna tijela za najvažnije pružatelje usluga povezanih s kriptoinovinom koji pružaju uslugu kriptoinovine iz članka 3. stavka 1. točke 10. u odnosu na značajne tokene e-novca;
 - (h) ESB ako izdavatelj značajnih tokena e-novca ima poslovni nastan u državi članici čija je valuta euro ili ako je značajni token e-novca vezan uz euro;
 - (i) ako izdavatelj značajnih tokena e-novca ima poslovni nastan u državi članici čija valuta nije euro ili ako je značajni token e-novca vezan uz valutu koja nije euro, nacionalne središnje banke te države članice;
 - (j) odgovarajuća nadzorna tijela trećih zemalja s kojima je EBA sklopila upravni sporazum u skladu s člankom 108.
3. Nadležno tijelo države članice koje nije član kolegija može zatražiti od kolegija sve informacije koje su relevantne za obavljanje njegovih nadzornih zadaća.
4. Kolegij osigurava, ne dovodeći u pitanje odgovornosti nadležnih tijela u skladu s ovom Uredbom:
- (a) pripremu neobvezujućeg mišljenja iz članka 102.;
 - (b) razmjenu informacija u skladu s ovom Uredbom;
 - (c) sporazum o dobrovoljnom povjeravanju zadaća među svojim članovima, uključujući delegiranje zadaća na temelju članka 120.

Kako bi se olakšalo obavljanje zadaća dodijeljenih kolegijima na temelju prvog podstavka, članovi kolegija iz stavka 2. imaju pravo sudjelovati u utvrđivanju dnevnog reda za sastanke kolegija, posebno dodavanjem točaka na dnevni red pojedinog sastanka.

5. Osnivanje i funkcioniranje kolegija temelji se na pisanom sporazumu svih njegovih članova.

Tim sporazumom utvrđuju se praktične odredbe o funkcioniranju kolegija, uključujući detaljna pravila o:

- (a) postupcima glasovanja iz članka 102.;
- (b) postupcima za utvrđivanje dnevnog reda za sastanke kolegija;
- (c) učestalosti sastanaka kolegija;
- (d) obliku i opsegu informacija koje nadležno tijelo za izdavatelja značajnih tokena e-novca dostavlja članovima kolegija;
- (e) primjerenim minimalnim rokovima u kojima članovi kolegija procjenjuju relevantnu dokumentaciju;
- (f) modalitetima komunikacije među članovima kolegija.

Sporazumom se mogu utvrditi i zadaće koje se povjeravaju nadležnom tijelu izdavatelja značajnih tokena e-novca ili drugom članu kolegija.

6. Kako bi se osiguralo dosljedno i usklađeno funkcioniranje kolegijâ, EBA u suradnji s ESMA-om i Europskim sustavom središnjih banaka izrađuje nacrt regulatornih standarda kojima se određuju uvjeti pod kojima se subjekti iz točaka od (d) do (g) stavka 2. trebaju smatrati najrelevantnijima i pojedinosti praktičnih odredbi iz stavka 5.

EBA taj nacrt regulatornih standarda dostavlja Komisiji do [unijeti datum 12 mjeseci nakon stupanja na snagu].

Komisiji se delegira ovlast za donošenje regulatornih tehničkih standarda iz prvog podstavka u skladu s člancima od 10. do 14. Uredbe (EU) br. 1093/2010.

Članak 102.

Neobvezujuća mišljenja kolegija za izdavatelje značajnih tokena elektroničkog novca

1. Kolegij za izdavatelje značajnih tokena e-novca može izdati neobvezujuće mišljenje o sljedećem:
 - (a) svakoj odluci kojom se od izdavatelja značajnih tokena e-novca zahtijeva viši iznos regulatornog kapitala ili kojom se takvom izdavatelju dopušta niži iznos regulatornog kapitala u skladu s člankom 31. i člankom 41. stavkom 4.;
 - (b) svakom ažuriranju plana uredne likvidacije izdavatelja značajnih tokena e-novca u skladu s člankom 42.;
 - (c) nacrtu izmjene bijele knjige o kriptoomovini u skladu s člankom 46. stavkom 10.;
 - (d) svakom predviđenom povlačenju odobrenja za rad izdavatelja značajnih tokena e-novca kao kreditne institucije ili u skladu s Direktivom 2009/110/EZ;
 - (e) svim predviđenim nadzornim mjerama u skladu s člankom 112.;
 - (f) svakom predviđenom sporazumu o razmjeni informacija s nadzornim tijelom treće zemlje;
 - (g) svakom delegiranju nadzornih zadaća s nadležnog tijela za izdavatelja značajnih tokena e-novca na EBA-u ili drugo nadležno tijelo ili s EBA-e na nadležno tijelo u skladu s člankom 120.;
 - (h) svakoj predviđenoj promjeni odobrenja za rad ili svakoj predviđenoj nadzornoj mjeri subjektima i pružateljima usluga povezanih s kriptoomovinom iz članka 101. stavka 2. točaka od (d) do (g).
2. ako kolegij izda mišljenje u skladu sa stavkom 1. na zahtjev bilo kojeg člana kolegija i nakon njegova donošenja većinom glasova članova kolegija u skladu sa stavkom 4., u to se mišljenje mogu uvrstiti preporuke za uklanjanje nedostataka predviđenog djelovanja ili mjere koje predviđaju nadležna tijela ili EBA.
3. EBA olakšava donošenje mišljenja u skladu s njezinom funkcijom opće koordinacije u skladu s člankom 31. Uredbe (EU) br. 1093/2010.
4. Većinsko mišljenje kolegija donosi se običnom većinom glasova njegovih članova.

U kolegijima s najviše 12 članova, najviše dva člana kolegija iz iste države članice imaju pravo glasa, a svaki član s pravom pravo glasa ima jedan glas. U kolegijima s više od 12 članova, najviše tri člana kolegija iz iste države članice imaju pravo glasa, a svaki član s pravom pravo glasa ima jedan glas.

Ako je član kolegija u skladu s člankom 101. stavkom 2. točkom (h), ESB ima dva glasa.

Nadzorna tijela trećih zemalja iz članka 101. stavka 2. točke (j) nemaju pravo glasa o mišljenju kolegija.

5. Nadležno tijelo izdavatelja značajnih tokena e-novca, EBA ili svako nadležno tijelo za subjekte i pružatelje usluga povezanih s kriptoinovinom iz članka 101. stavka 2. točaka od (d) do (g) na odgovarajući način razmatra mišljenje kolegija doneseno u skladu sa stavkom 1., uključujući sve preporuke za uklanjanje nedostataka svakog predviđenog djelovanja ili nadzorne mjere. Ako se ne slaže s mišljenjem kolegija, uključujući sve preporuke s ciljem rješavanja nedostataka predviđenog djelovanja ili nadzorne mjere, EBA ili nadležno tijelo u svojoj odluci navodi cjelovito obrazloženje i objašnjenje svakog značajnog odstupanja od tog mišljenja ili preporuka.

Poglavlje 4.: Ovlasti i nadležnosti EBA-e u pogledu izdavatelja značajnih tokena vezanih uz imovinu i značajnih tokena e-novca

Članak 103.

Izvršavanje ovlasti iz članka od 104. do 107.

Ovlasti koje su u skladu s člancima od 104. do 107. dodijeljene EBA-i, dužnosniku ili drugoj osobi koju EBA ovlasti ne koriste se kao osnova za zahtjev za objavljivanje informacija koje podliježu obvezi čuvanja povjerljivosti.

Članak 104.

Zahtjev za informacije

1. Kako bi izvršavala svoje dužnosti na temelju članka 98., EBA može putem jednostavnog zahtjeva ili odluke zatražiti od sljedećih osoba da dostave sve potrebne informacije koje joj omogućuju obavljanje njezinih zadaća u skladu s ovom Uredbom:
- (a) izdavatelja značajnih tokena vezanih uz imovinu ili osobe koja kontrolira ili koju izravno ili neizravno kontrolira izdavatelj značajnih tokena vezanih uz imovinu;
 - (b) trećih strana iz članka 30. stavka 5. točke (h) s kojima izdavatelji značajnih tokena vezanih uz imovinu imaju ugovorni odnos;
 - (c) pružatelja usluga povezanih s kriptoinovinom iz članka 35. stavka 4. koji pruža likvidnost za značajne tokene vezane uz imovinu;
 - (d) kreditnih institucija ili pružatelja usluga povezanih s kriptoinovinom koji osiguravaju skrbništvo nad pričuvnom imovinom u skladu s člankom 33.;
 - (e) izdavatelja značajnih tokena e-novca ili osobe koju kontrolira ili koju izravno ili neizravno kontrolira izdavatelj značajnih tokena e-novca;
 - (f) institucija za platni promet koje imaju odobrenje za rad u skladu s člankom 11. Direktive (EU) 2015/2366 i koje pružaju usluge platnog prometa u odnosu na značajne tokene e-novca;
 - (g) fizičkih ili pravnih osoba zaduženih za distribuciju značajnih tokena e-novca u ime izdavatelja značajnih tokena e-novca;
 - (h) pružatelja usluga povezanih s kriptoinovinom koji pružaju uslugu kriptoinovine iz članka 3. stavka 1. točke 10. u odnosu na značajne tokene vezane uz imovinu ili značajne tokene e-novca;
 - (i) platforme za trgovanje kriptoinovinom koja je uvrstila značajni token vezan uz imovinu ili značajni token e-novca za trgovanje;

- (j) upravljačkog tijela osoba iz točaka od (a) do (i).
2. U svakom jednostavnom zahtjevu za dostavu informacija iz stavka 1.:
- (a) upućuje se na ovaj članak kao pravnu osnovu tog zahtjeva;
 - (b) navodi se svrha zahtjeva;
 - (c) navode se informacije koje se traže;
 - (d) navodi se rok za dostavu informacija;
 - (e) navodi se iznos kazne koja se izriče u skladu s člankom 113. ako su dostavljene informacije netočne ili neistinite.
3. Pri slanju zahtjeva za dostavljanje informacija u skladu sa stavkom 1. na temelju odluke, EBA:
- (a) upućuje na ovaj članak kao pravnu osnovu tog zahtjeva;
 - (b) navodi svrhu zahtjeva;
 - (c) navodi informacije koje se traže;
 - (d) određuje rok za dostavu informacija;
 - (e) navodi periodične novčane kazne predviđene člankom 114. ako se zahtijeva dostavljanje informacija;
 - (f) navodi kaznu predviđenu člankom 113. ako su odgovori na postavljena pitanja netočni ili neistiniti;
 - (g) navodi pravo na podnošenje žalbe protiv odluke Odboru za žalbe EBA-e i pravo na preispitivanje te odluke pred Sudom Europske unije (Sud) u skladu s člancima 60. i 61. Uredbe (EU) br. 1093/2010.
4. Osobe iz stavka 1. ili njihovi predstavnici i, u slučaju pravnih osoba ili udruženja bez pravne osobnosti, osobe koje su ovlaštene zakonom ili njihovim statutom, dostavljaju tražene informacije. Propisno ovlašteni odvjetnici mogu dostaviti informacije u ime svojih klijenata. Potonji snose punu odgovornost ako su dostavljene informacije nepotpune, netočne ili obmanjujuće.
5. EBA bez odgode šalje presliku običnog zahtjeva ili svoje odluke nadležnom tijelu države članice u kojoj osobe iz stavka 1. na koje se odnosi zahtjev za informacije imaju prebivalište ili poslovni nastan.

Članak 105.

Opće istražne ovlasti

1. S ciljem izvršavanja svojih dužnosti na temelju članka 98. ove Uredbe, EBA može provoditi istrage izdavatelja značajnih tokena vezanih uz imovinu i izdavatelja značajnih tokena e-novca. U tu svrhu, službenici i druge osobe koje EBA ovlasti imaju ovlast:
- (a) pregledati svu evidenciju, podatke, postupke i druge materijale relevantne za obavljanje njezinih zadaća, bez obzira na kojem se mediju čuvaju;
 - (b) izraditi ili dobivati ovjerene preslike ili izvratke iz te evidencije, podataka, postupaka i drugih materijala;
 - (c) pozvati i tražiti od izdavatelja tokena vezanih uz imovinu ili izdavatelja značajnih tokena e-novca ili njihova upravljačkog tijela ili osoblja usmena ili

pisana objašnjenja o činjenicama ili dokumente koji se odnose na predmet i svrhu nadzora te zabilježiti odgovore;

- (d) ispitati sve druge fizičke ili pravne osobe koje pristanu na takvo ispitivanje radi prikupljanja informacija koje se odnose na predmet istrage;
- (e) tražiti evidenciju telefonskih razgovora i prometa podataka.

Kolegij za izdavatelje značajnih tokena vezanih uz imovinu kako je navedeno u članku 99. ili kolegij za izdavatelje značajnih tokena e-novca kako je navedeno u članku 101. obavješćuje se bez odgode o svim zaključcima koji mogu biti relevantni za obavljanje njegovih zadataka.

2. Službenici i druge osobe koje EBA ovlasti za potrebe istraga iz stavka 1. izvršavaju svoje ovlasti na temelju pisanog odobrenja u kojem se navode predmet i svrha istrage. U tom se odobrenju navode i periodične novčane kazne predviđene člankom 114. ako se tražena evidencija, podaci, postupci ili drugi materijali, ili odgovori na pitanja postavljena izdavateljima značajnih tokena vezanih uz imovinu ili izdavateljima značajnih tokena e-novca ne dostave ili su nepotpuni te kazne iz članka 113. ako su odgovori na pitanja postavljena izdavateljima značajnih tokena vezanih uz imovinu ili izdavateljima značajnih tokena e-novca netočni ili neistiniti.
3. Izdavatelji značajnih tokena vezanih uz imovinu i izdavatelji značajnih tokena e-novca dužni su se podvrgnuti istragama pokrenutima na temelju EBA-ine odluke. U odluci se navode predmet i svrha istrage, periodične novčane kazne predviđene člankom 114., pravni lijekovi koji su na raspolaganju u skladu s Uredbom (EU) br. 1093/2010 i pravo na preispitivanje odluke pred Sudom.
4. Pravodobno prije istrage iz stavka 1. EBA o istrazi i identitetu ovlaštenih osoba obavješćuje nadležno tijelo države članice u kojoj će se istraga provoditi. Službenici predmetnih nadležnih tijela na zahtjev EBA-e pomažu tim ovlaštenim osobama u obavljanju njihovih zadaća. Na zahtjev, istragama mogu prisustvovati i službenici predmetnog nadležnog tijela.
5. Ako je u skladu s primjenjivim nacionalnim pravom za zahtjev za evidenciju telefonskih razgovora ili prometa podataka iz stavka 1. točke (e) potrebno odobrenje pravosudnog tijela, podnosi se zahtjev za takvo odobrenje. Takvo odobrenje može se zatražiti i kao preventivna mjera.
6. Ako zaprimi zahtjev za odobrenje zahtjeva za evidenciju telefonskih razgovora ili prometa podataka iz stavka 1. točke (e), nacionalno pravosudno tijelo provjerava:
 - (a) je li odluka iz stavka 3. koju je donijela EBA vjerodostojna;
 - (b) jesu li sve mjere koje se trebaju poduzeti proporcionalne, a ne proizvoljne ili pretjerane.
7. Za potrebe stavka 6. točke (b), nacionalno pravosudno tijelo može od EBA-e zatražiti detaljna obrazloženja, posebno o osnovanosti EBA-ine sumnje u povredu ove Uredbe, ozbiljnosti povrede na koju se sumnja te prirodi uključenosti osobe na koju se primjenjuju prisilne mjere. Međutim, nacionalno pravosudno tijelo ne preispituje potrebu za istragom i ne traži informacije o EBA-inu spisu. Zakonitost EBA-ine odluke preispituje samo Sud u postupku utvrđenom u Uredbi (EU) br. 1093/2010.

Članak 106.
Izravni nadzor

1. Radi izvršenja svojih dužnosti na temelju članka 98. ove Uredbe, EBA može provoditi potrebni izravni nadzor u poslovnom prostoru izdavatelja značajnih tokena vezanih uz imovinu i izdavatelja značajnih tokena e-novca.

Kolegij za izdavatelje značajnih tokena vezanih uz imovinu iz članka 99. ili kolegij za izdavatelje značajnih tokena e-novca iz članka 101. obavješćuje se bez odgode o svim zaključcima koji mogu biti relevantni za obavljanje njegovih zadaća.
2. Službenici i druge osobe koje EBA ovlasti za provođenje izravnog nadzora mogu ulaziti u poslovni prostor osoba na koje se primjenjuje EBA-ina odluka o istrazi i imaju sve ovlasti propisane u članku 105. stavku 1. Imaju i ovlast za pečaćenje poslovnih prostora i knjiga ili evidencije tijekom nadzora i u mjeri u kojoj je to potrebno za nadzor.
3. Pravodobno prije nadzora, EBA šalje obavijest o nadzoru nadležnom tijelu države članice u kojoj se provodi nadzor. Ako je to potrebno za pravilnu provedbu i učinkovitost nadzora, EBA nakon slanja obavijesti odgovarajućem nadležnom tijelu može obaviti izravni nadzor bez slanja prethodne obavijesti izdavatelju značajnih tokena vezanih uz imovinu ili izdavatelju značajnih tokena e-novca.
4. Službenici i druge osobe koje EBA ovlasti za provođenje izravnog nadzora izvršavaju svoje ovlasti na temelju pisanog odobrenja u kojem se navode predmet i svrha nadzora i periodične novčane kazne predviđene člankom 114. ako se predmetne osobe ne podvrgnu nadzoru.
5. Izdavatelj značajnih tokena vezanih uz imovinu ili izdavatelj značajnih tokena e-novca obavezan je podvrgnuti se izravnom nadzoru koji se nalaže EBA-inom odlukom. U odluci se navode predmet i svrha nadzora, datum njegova početka te periodične novčane kazne predviđene člankom 114., pravni lijekovi dostupni u skladu s Uredbom (EU) br. 1093/2010 te pravo na preispitivanje te odluke pred Sudom.
6. Službenici nadležnog tijela države članice u kojoj se provodi nadzor, te osobe koje imaju ovlaštenje ili ih je imenovalo nadležno tijelo države članice u kojoj se provodi nadzor, na zahtjev EBA-e aktivno pomažu službenicima i ostalim osobama koje imaju ovlaštenje EBA-e. Službenici nadležnog tijela predmetne države članice mogu i prisustvovati izravnom nadzoru.
7. EBA od nadležnih tijela može zatražiti i da u njezino ime provedu određene istražne radnje i izravni nadzor, kako je propisano ovim člankom i člankom 105. stavkom 1.
8. ako službenici i druge osobe u pratnji koje imaju odobrenje EBA-e utvrde da se neka osoba protivi nadzoru koji se nalaže u skladu s ovim člankom, nadležno tijelo predmetne države članice pruža im potrebnu pomoć i prema potrebi traži pomoć policije ili sličnog tijela kaznenog progona, kako bi im omogućili provedbu izravnog nadzora.
9. Ako je u skladu s nacionalnim pravom za izravni nadzor iz stavka 1. ili za pomoć iz stavka 7. potrebno odobrenje pravosudnog tijela, podnosi se zahtjev za takvo odobrenje. Takvo odobrenje može se zatražiti i kao preventivna mjera.
10. Ako zaprimi zahtjev za odobrenje izravnog nadzora iz stavka 1. ili pružanja pomoći iz stavka 7., nacionalno pravosudno tijelo provjerava:

- (a) je li odluka iz stavka 4. koju je donijela EBA vjerodostojna;
 - (b) jesu li sve mjere koje se trebaju poduzeti proporcionalne, a ne proizvoljne ili pretjerane.
11. Za potrebe stavka 10. točke (b), nacionalno pravosužno tijelo može od EBA-e zatražiti detaljna obrazloženja, posebno o osnovanosti EBA-ine sumnje u povredu ove Uredbe, ozbiljnosti povrede na koju se sumnja te prirode uključenosti osobe na koju se primjenjuju prisilne mjere. Međutim, nacionalno pravosužno tijelo ne preispituje potrebu za istragom i ne traži informacije o EBA-inu spisu. Zakonitost EBA-ine odluke preispituje samo Sud u postupku utvrđenom u Uredbi (EU) br. 1093/2010.

Članak 107.

Razmjena informacija

Kako bi mogli izvršavati svoje dužnosti na temelju članka 98. i ne dovodeći u pitanje članak 84., EBA i nadležna tijela bez nepotrebne odgode međusobno razmjenjuju informacije potrebne za obavljanje svojih zadaća na temelju ove Uredbe. Nadležna tijela u tu svrhu s EBA-om razmjenjuju sve informacije o sljedećim osobama:

- (a) izdavateljem značajnih tokena vezanih uz imovinu ili osobom koja kontrolira ili koju izravno ili neizravno kontrolira izdavatelj značajnih tokena vezanih uz imovinu;
- (b) trećim stranama iz članka 30. stavka 5. točke (h) s kojima izdavatelji značajnih tokena vezanih uz imovinu imaju ugovorni odnos;
- (c) pružateljima usluga povezanih s kriptoinovinom iz članka 35. stavka 4. koji osigurava likvidnost za značajne tokene vezane uz imovinu;
- (d) kreditnim institucijama ili pružateljima usluga povezanih s kriptoinovinom koji osiguravaju skrbništvo nad pričuvnom imovinom u skladu s člankom 33.;
- (e) izdavateljem značajnih tokena e-novca ili osobom koja kontrolira ili koju izravno ili neizravno kontrolira izdavatelj značajnih tokena e-novca;
- (f) institucijama za platni promet koje imaju odobrenje za rad u skladu s člankom 11. Direktive (EU) 2015/2366 i koje pružaju usluge platnog prometa u odnosu na značajne tokene e-novca;
- (g) fizičkim ili pravnim osobama zaduženima za distribuciju značajnih tokena e-novca u ime izdavatelja značajnih tokena e-novca;
- (h) pružateljima usluga povezanih s kriptoinovinom koji pružaju uslugu kriptoinovine iz članka 3. stavka 1. točke 10. u odnosu na značajne tokene vezane uz imovinu ili značajne tokene e-novca;
- (i) platformom za trgovanje kriptoinovinom koja je uvrstila značajni token vezan uz imovinu ili značajni token e-novca za trgovanje;
- (j) upravljačkim tijelom osoba iz točaka od (a) do (i).

Članak 108.

Administrativni sporazumi o razmjeni informacija između EBA-e i trećih zemalja

1. Kako bi mogla izvršavati svoje dužnosti na temelju članka 98., EBA može sklapati administrativne sporazume o razmjeni informacija s nadzornim tijelima trećih zemalja samo ako informacije koje se objavljuju podliježu jamstvu čuvanja poslovne tajne koje je barem jednakovrijedno onome utvrđenom u članku 111.

2. Informacije iz stavka 1. razmjenjuju se radi izvršenja zadaća EBA-e ili tih nadzornih tijela.
3. S obzirom na prijenos osobnih podataka u treću zemlju, EBA primjenjuje Uredbu (EU) br. 2018/1725.

Članak 109.

Objavljivanje informacija iz trećih zemalja

EBA može objaviti informacije koje primi od nadzornih tijela trećih zemalja samo ako su EBA ili nadležno tijelo dobili izričitu suglasnost od nadzornog tijela koje je tu informaciju dostavilo i, ovisno o slučaju, ako se informacije objavljuju samo u svrhu za koju je nadzorno tijelo dalo svoju suglasnost ili ako je takvo objavljivanje potrebno u svrhu sudskog postupka.

Članak 110.

Suradnja s drugim tijelima

Ako izdavatelj značajnih tokena vezanih uz imovinu ili izdavatelj značajnih tokena e-novca obavlja djelatnosti koje nisu obuhvaćene ovom Uredbom, EBA suraduje s tijelima odgovornima za nadzor takvih drugih djelatnosti kako je predviđeno relevantnim propisima Unije ili nacionalnim propisima, među ostalim s poreznim tijelima.

Članak 111.

Obveza čuvanja poslovne tajne

Obveza čuvanja poslovne tajne odnosi se na EBA-u i sve osobe koje rade ili su radile za EBA-u ili druge osobe kojima je EBA delegirala zadaće, uključujući revizore i stručnjake s kojima je EBA sklopila ugovor.

Članak 112.

EBA-ine nadzorne mjere

1. Ako utvrdi da je izdavatelj značajnih tokena vezanih uz imovinu počinio neku od povreda navedenih u Prilogu V., EBA može poduzeti jednu ili više mjera navedenih u nastavku:
 - (a) donijeti odluku kojom se od izdavatelja značajnih tokena vezanih uz imovinu zahtijeva da prestane s povredom;
 - (b) donijeti odluku kojom se izriču kazne ili periodične novčane kazne u skladu s člancima 113. i 114.;
 - (c) donijeti odluku kojom se od izdavatelja značajnih tokena vezanih uz imovinu zahtijeva da dostavi dopunske informacije, ako je to potrebno za zaštitu potrošača;
 - (d) donijeti odluku kojom se od izdavatelja značajnih tokena vezanih uz imovinu zahtijeva da privremeno obustavi javnu ponudu kryptoimovine na najviše 10 uzastopnih radnih dana u svakom pojedinom slučaju ako postoji osnovana sumnja u povredu ove Uredbe;
 - (e) donijeti odluku kojom se zabranjuje javna ponuda značajnih tokena vezanih uz trgovinu ako utvrdi povredu ili osnovano sumnja u povredu ove Uredbe;
 - (f) donijeti odluku kojom se od relevantne platforme za trgovanje kryptoimovinom koja je uvrstila značajne tokene vezane uz imovinu za trgovanje zahtijeva da

privremeno obustavi trgovanje na najviše 10 uzastopnih radnih dana u svakom pojedinom slučaju ako postoji osnovana sumnja u povredu ove Uredbe;

- (g) donijeti odluku kojom se zabranjuje trgovanje značajnim tokenima vezanima uz imovinu na platformi za trgovanje kriptoinovinom ako utvrdi povredu ove Uredbe;
 - (h) donijeti odluku kojom se od izdavatelja značajnih tokena vezanih uz imovinu zahtijeva da objavi sve bitne informacije koje mogu utjecati na procjenu javno ponuđenih značajnih tokena vezanih uz trgovinu ili uvrštenih za trgovanje na platformi za trgovanje kriptoinovinom kako bi se osigurala zaštita ulagatelja ili nesmetano funkcioniranje tržišta;
 - (i) izdati upozorenja o činjenici da izdavatelj značajnih tokena vezanih uz trgovinu ne ispunjava svoje obveze;
 - (j) oduzeti odobrenje za rad izdavatelja značajnih tokena vezanih uz imovinu.
2. Ako EBA utvrdi da je izdavatelj značajnih tokena vezanih uz imovinu počinio jednu od povreda navedenih u Prilogu VI., može poduzeti jednu ili više mjera navedenih u nastavku:
- (a) donijeti odluku kojom se od izdavatelja značajnih tokena e-novca zahtijeva da prestane s povredom;
 - (b) donijeti odluku kojom se izriču kazne ili periodične novčane kazne u skladu s člancima 113. i 114.;
 - (c) izdati upozorenja o činjenici da izdavatelj značajnih tokena e-novca ne ispunjava svoje obveze.
3. EBA pri poduzimanju mjera iz stavaka 1. i 2. uzima u obzir prirodu i ozbiljnost povrede, vodeći računa o sljedećim kriterijima:
- (a) trajanju i učestalosti povrede;
 - (b) je li povreda prouzročila ili olakšala financijsko kazneno djelo ili se na drugi način može povezati s takvim djelom;
 - (c) je li povreda otkrila ozbiljne ili systemske slabosti u postupcima izdavatelja značajnih tokena vezanih uz imovinu ili izdavatelja značajnih tokena e-novca ili u njegovim politikama i mjerama upravljanja rizicima;
 - (d) je li povreda počinjena s namjerom ili iz nemara;
 - (e) stupnju odgovornosti izdavatelja značajnih tokena vezanih uz imovinu ili izdavatelja značajnih tokena e-novca odgovornog za povredu;
 - (f) financijskoj snazi izdavatelja značajnih tokena vezanih uz imovinu ili izdavatelja značajnih tokena e-novca odgovornog za povredu na koju upućuje ukupni promet odgovorne pravne osobe ili godišnji dohodak i neto imovina odgovorne fizičke osobe;
 - (g) utjecaju povrede na interese imatelja značajnih tokena vezanih uz imovinu ili značajnih tokena e-novca;
 - (h) značaju dobiti koju je ostvario izdavatelj značajnih tokena vezanih uz imovinu ili značajnih tokena e-novca koji je odgovoran za povredu, gubitaka koje je izbjegao ili gubitaka koje su zbog povrede pretrpjele treće osobe, u mjeri u kojoj ih je moguće utvrditi;

- (i) razini suradnje izdavatelja značajnih tokena vezanih uz imovinu ili značajnih tokena e-novca koji je odgovoran za povredu s EBA-om, ne dovodeći u pitanje povrat ostvarene dobiti ili gubitaka koje je ta osoba izbjegla;
 - (j) prethodnim povredama koje je počinio izdavatelj značajnih tokena vezanih uz imovinu ili izdavatelj tokena e-novca odgovoran za povredu;
 - (k) mjerama koje je izdavatelj značajnih tokena vezanih uz imovinu ili izdavatelj značajnih tokena e-novca poduzeo nakon povrede kako bi spriječio ponavljanje takve povrede.
4. Prije poduzimanja radnji iz točaka od (d) do (g) i točke (j) stavka 1., EBA obavješćuje ESMA-u i, ako su značajni tokeni vezani uz imovinu vezani uz valute Unije, središnje banke koje izdaju te valute.
5. Prije poduzimanja radnji iz točaka od (a) do (c) iz stavka 2., EBA obavješćuje nadležno tijelo izdavatelja značajnih tokena e-novca i središnju banku koja izdaje valutu uz koju je značajni token e-novca vezan.
6. EBA o svakoj radnji poduzetoj u skladu sa stavcima 1. i 2. bez nepotrebne odgode obavješćuje izdavatelja značajnih tokena vezanih uz imovinu ili izdavatelja značajnih tokena e-novca odgovornog za povredu i o toj radnji obavješćuje nadležna tijela predmetnih država članica i Komisiju. EBA sve takve odluke javno objavljuje na svojim internetskim stranicama u roku od 10 radnih dana od datuma donošenja odluke.
7. Javna objava iz stavka 6. uključuje sljedeće:
- (a) izjavu kojom se potvrđuje pravo osobe odgovorne za povredu na podnošenje žalbe na odluku Sudu;
 - (b) ako je to relevantno, izjavu kojom se potvrđuje da je podnesena žalba i da takva žalba ne odgađa izvršenje odluke;
 - (c) izjavu kojom se potvrđuje da EBA-in Odbor za žalbe može suspendirati primjenu osporene odluke u skladu s člankom 60. stavkom 3. Uredbe (EU) br. 1093/2010.

Članak 113.

Kazne

1. EBA donosi odluku o izricanju kazne u skladu sa stavkom 3. ili 4. ako, u skladu s člankom 116. stavkom 8., utvrdi:
- (a) da je izdavatelj značajnih tokena vezanih uz imovinu namjerno ili iz nemara počinio neku od povreda iz Priloga V.;
 - (b) da je izdavatelj značajnih tokena e-novca namjerno ili iz nemara počinio neku od povreda iz Priloga VI.
- Smatra se da je povreda počinjena s namjerom ako EBA na temelju objektivnih čimbenika utvrdi da je takav izdavatelj ili njegovo upravljačko tijelo djelovalo s namjerom počinjenja povrede.
2. EBA pri poduzimanju mjera iz stavka 1. uzima u obzir prirodu i ozbiljnost povrede, vodeći računa o sljedećim kriterijima:
- (a) trajanju i učestalosti povrede;

- (b) je li povreda prouzročila ili olakšala financijsko kazneno djelo ili se na drugi način može povezati s takvim djelom;
 - (c) je li povreda otkrila ozbiljne ili sistemske slabosti u postupcima izdavatelja značajnih tokena vezanih uz imovinu ili izdavatelja značajnih tokena e-novca ili u njegovim politikama i mjerama upravljanja rizicima;
 - (d) je li povreda počinjena s namjerom ili iz nemara;
 - (e) stupnju odgovornosti izdavatelja značajnih tokena vezanih uz imovinu ili izdavatelja značajnih tokena e-novca odgovornog za povredu;
 - (f) financijskoj snazi izdavatelja značajnih tokena vezanih uz imovinu ili izdavatelja značajnih tokena e-novca odgovornog za povredu na koju upućuje ukupni promet odgovorne pravne osobe ili godišnji dohodak i neto imovina odgovorne fizičke osobe;
 - (g) utjecaju povrede na interese imatelja značajnih tokena vezanih uz imovinu ili značajnih tokena e-novca;
 - (h) značaju dobiti koju je ostvario izdavatelj značajnih tokena vezanih uz imovinu koji je odgovoran za povredu, gubitaka koje je izbjegao ili gubitaka koje su zbog povrede pretrpjele treće osobe, u mjeri u kojoj ih je moguće utvrditi;
 - (i) razini suradnje izdavatelja značajnih tokena vezanih uz imovinu ili značajnih tokena e-novca koji je odgovoran za povredu s EBA-om, ne dovodeći u pitanje povrat ostvarene dobiti ili gubitaka koje je ta osoba izbjegla;
 - (j) prethodnim povredama koje je počinio izdavatelj značajnih tokena vezanih uz imovinu ili izdavatelj značajnih tokena e-novca odgovoran za povredu;
 - (k) mjerama koje je izdavatelj značajnih tokena vezanih uz imovinu ili izdavatelj značajnih tokena e-novca poduzeo nakon povrede kako bi spriječio ponavljanje takve povrede.
3. Za izdavatelje značajnih tokena vezanih uz imovinu, najviši iznos kazne iz stavka 1. jest do 15 % godišnjeg prometa kako je definirano u mjerodavnom pravu Unije u prethodnoj poslovnoj godini ili dvostruki iznos dobiti koja je ostvarena ili gubitaka koji su izbjegnuti zbog povrede, ako se oni mogu utvrditi.
4. Za izdavatelje značajnih tokena e-novca, najviši iznos kazne iz stavka 1. jest do 5 % godišnjeg prometa kako je definirano u mjerodavnom pravu Unije u prethodnoj poslovnoj godini ili dvostruki iznos dobiti koja je ostvarena ili gubitaka koji su izbjegnuti zbog povrede, ako se oni mogu utvrditi.

Članak 114.

Periodične novčane kazne

1. EBA odlukom nameće periodične novčane kazne kako bi primorala:
- (a) osobu da prestane s povredom u skladu s odlukom donesenom u skladu s člankom 112.;
 - (b) osobu iz članka 104. stavka 1.:
 - i. da dostavi sve informacije koje se traže odlukom u skladu s člankom 104.;

- ii. da se podvrgne istrazi i posebno da dostavi potpunu evidenciju, podatke, postupke ili druge potrebne materijale te da dopuni i ispravi ostale informacije dostavljene tijekom istrage pokrenute odlukom u skladu s člankom 105.;
 - iii. da se podvrgne izravnom nadzoru naloženom odlukom donesenom u skladu s člankom 106.
2. Periodična novčana kazna mora biti djelotvorna i proporcionalna. Periodična novčana kazna izriče se za svaki dan kašnjenja.
3. Neovisno o stavku 2., iznos periodičnih novčanih kazni iznosi 3 % prosječnog dnevnog prometa u prethodnoj poslovnoj godini ili, u slučaju fizičkih osoba, 2 % prosječnog dnevnog prihoda u prethodnoj kalendarskoj godini. Izračunava se od datuma naznačenog u odluci kojom se izriče periodična novčana kazna.
4. Periodična novčana kazna izriče se za razdoblje od najviše šest mjeseci nakon obavijesti o EBA-inoj odluci. Nakon isteka tog razdoblja EBA preispituje tu mjeru.

Članak 115.

Objava, narav, izvršenje i raspodjela kazni i periodičnih novčanih kazni

1. EBA javno objavljuje svaku kaznu i periodičnu novčanu kaznu izrečenu u skladu s člancima 113. i 114. osim ako bi takva objava ozbiljno ugrozila financijsku stabilnost ili prouzročila neproporcionalnu štetu uključenim stranama. Ta objava ne smije sadržavati osobne podatke u smislu Uredbe (EU) 2016/679⁷².
2. Kazne i periodične novčane kazne izrečene u skladu s člancima 113. i 114. administrativne su prirode.
3. Ako odluči da neće izreći kazne ili novčane kazne, EBA o tome obavješćuje Europski parlament, Vijeće, Komisiju i nadležna tijela predmetne države članice i navodi razloge za svoju odluku.
4. Kazne i periodične novčane kazne izrečene u skladu s člancima 113. i 114. izvršive su.
5. Izvršenje se uređuje pravilima parničnog postupka koji je na snazi u državi na čijem se području provodi.
6. Iznosi kazni i periodičnih novčanih kazni raspodjeljuju se u opći proračun Europske unije.

Članak 116.

Postupovna pravila za poduzimanje nadzornih mjera i izricanje kazni

1. Ako pri obavljanju svojih zadaća na temelju članka 98. EBA utvrdi da postoje ozbiljne naznake o mogućem postojanju činjenica koje bi mogle predstavljati povredu navedenu u Prilogu V. ili Prilogu VI. ili više takvih povreda, EBA za istragu tog predmeta imenuje svojeg neovisnog istražitelja. Imenovani službenik ne sudjeluje niti je sudjelovao izravno ni neizravno u postupku nadzora izdavatelja značajnih tokena vezanih uz imovinu ili izdavatelja značajnih tokena e-novca i svoje funkcije obavlja neovisno o EBA-i.

⁷² Uredba (EU) 2016/679 Europskog parlamenta i Vijeća od 27. travnja 2016. o zaštiti pojedinaca u vezi s obradom osobnih podataka i o slobodnom kretanju takvih podataka te o stavljanju izvan snage Direktive 95/46/EZ (Opća uredba o zaštiti podataka) (SL L 119, 4.5.2016., str. 1.).

2. Istražitelj iz stavka 1. istražuje navodne povrede, uzimajući u obzir očitovanja osoba koje su predmet istraga te dostavlja EBA-i cijeli spis sa svojim zaključcima.
3. Istražitelj je u svrhu obavljanja svojih zadaća ovlašten zatražiti informacije u skladu s člankom 104. i provoditi istragu i izravni nadzor u skladu s člancima 105. i 106. Pri izvršenju tih ovlasti istražitelj ispunjava uvjete iz članka 103.
4. Pri obavljanju svojih zadaća istražitelj ima pristup svim dokumentima i informacijama koje EBA prikupi tijekom svojih nadzornih aktivnosti.
5. Nakon završetka svoje istrage i prije podnošenja spisa sa svojim nalazima EBA-i, istražitelj daje osobama koje su predmet istraga priliku za očitovanje o pitanjima koja su predmet istrage. Istražitelj svoje nalaze temelji samo na činjenicama o kojima su se predmetne osobe mogle očitovati.
6. Pravo dotičnih osoba na obranu u potpunosti se poštuje tijekom istraga u skladu s ovim člankom.
7. Po dostavi spisa sa svojim zaključcima EBA-i, istražitelj obavještuje osobe koje su predmet istrage. Osobe koje su predmet istrage imaju pravo uvida u spis, pri čemu se poštuje legitimni interes drugih osoba u pogledu zaštite njihovih poslovnih tajni. Pravo uvida u spis ne odnosi se na povjerljive informacije koje utječu na treće strane ili interne pripreme dokumente EBA-e.
8. EBA na temelju spisa sa zaključcima istražitelja i na zahtjev osoba koje su predmet istrage nakon očitovanja u skladu s člankom 117. utvrđuje je li izdavatelj značajnih tokena vezanih uz imovinu ili izdavatelj značajnih tokena e-novca koji je predmet istrage počinio jednu ili više povreda navedenih u Prilogu V. ili Prilogu VI. te ako jest, poduzima nadzornu mjeru u skladu s člankom 112. i/ili izriče kaznu u skladu s člankom 113.
9. Istražitelj ne sudjeluje u raspravama EBA-e niti na drugi način intervenira u EBA-in postupak odlučivanja.
10. Komisija u skladu s člankom 121. donosi delegirane akte do [unijeti datum 12 mjeseci nakon stupanja na snagu] kojima se pobliže određuju postupovna pravila o izvršenju ovlasti za izricanje kazni ili periodične novčane kazne, uključujući odredbe o pravu na obranu, odredbe o vremenskom važenju propisa, o naplati kazni ili periodičnih novčanih kazni te o rokovima zastare za izricanje i izvršenje kazni i periodičnih novčanih kazni.
11. Ako pri obavljanju svojih zadaća u skladu s ovom Uredbom utvrdi da postoje ozbiljne naznake o mogućem postojanju činjenica koje upućuju na počinjenje kaznenog djela, EBA te predmete upućuje odgovarajućim nadležnim tijelima radi istrage i mogućega kaznenog progona. Nadalje, EBA se suzdržava od izricanja kazne ili periodične novčane kazne u slučaju prethodne pravomoćne oslobađajuće ili osuđujuće presude donesene na temelju identičnih ili sličnih činjenica u kaznenim postupcima koja prema nacionalnom pravu ima snagu presuđene stvari.

Članak 117.

Saslušanje relevantnih osoba

1. Prije donošenja odluke u skladu s člancima 112., 113. i 114. EBA omogućuje osobama koje su predmet postupka da se očituju o zaključcima koji su o njima doneseni. EBA svoje odluke temelji samo na nalazima o kojima su se osobe koje su predmet postupka mogle očitovati.

2. Stavak 1. ne primjenjuje se ako su potrebne hitne mjere kako bi se spriječila znatna i neposredna šteta za financijsku stabilnost ili zaštitu potrošača. EBA u tom slučaju može donijeti privremenu odluku i dotičnim osobama daje priliku za očitovanje što prije nakon donošenja odluke.
3. U postupku se u potpunosti poštuje pravo na obranu osoba koje su predmet istraga. Imaju pravo uvida u EBA-in spis, pri čemu se poštuje legitimni interes drugih osoba u pogledu zaštite njihovih poslovnih tajni. Pravo uvida u spis ne odnosi se na povjerljive informacije ili interne pripremne dokumente EBA-e.

Članak 118.

Preispitivanje u postupku pred Sudom

Sud ima punu nadležnost za preispitivanje odluka kojima je EBA izrekla kaznu ili periodičnu novčanu kaznu ili koju drugu sankciju ili administrativnu mjeru u skladu s ovom Uredbom. Sud može poništiti, smanjiti ili povećati izrečenu kaznu ili periodičnu novčanu kaznu.

Članak 119.

Naknade za nadzor

1. EBA naplaćuje naknade izdavateljima značajnih tokena vezanih uz imovinu i izdavateljima značajnih tokena e-novca u skladu s ovom Uredbom i u skladu s delegiranim aktima donesenima u skladu sa stavkom 3. Te naknade pokrivaju rashode EBA-e povezane s nadzorom izdavatelja značajnih tokena vezanih uz imovinu i nadzorom izdavatelja značajnih tokena e-novca u skladu s člankom 98., kao i nadoknadom troškova koje nadležna tijela mogu imati u obavljanju zadaća u skladu s ovom Uredbom, a posebno kao rezultat delegiranja zadaća u skladu s člankom 120.
2. Iznos naknada koje se naplaćuju pojedinačnom izdavatelju značajnih tokena vezanih uz imovinu proporcionalan je veličini njegove pričuvne imovine i pokriva sve troškove koje snosi EBA pri obavljanju svojih nadzornih zadaća u skladu s ovom Uredbom.

Iznos naknada koje se naplaćuju pojedinačnom izdavatelju značajnih tokena e-novca proporcionalan je iznosu e-novca izdanog u zamjenu za sredstva i pokriva sve troškove koje snosi EBA za obavljanje svojih nadzornih zadaća u skladu s ovom Uredbom.
3. Komisija donosi delegirani akt u skladu s člankom 121. do [unijeti datum 12 mjeseci nakon stupanja na snagu] kojim se određuje vrsta naknada, slučajevi u kojima se zaračunavaju naknade, iznos naknada i način njihova plaćanja te metodologija za izračun najvišeg iznosa koji EBA može naplatiti po subjektu u skladu sa stavkom 2.

Članak 120.

EBA-ino delegiranje zadaća nadležnim tijelima

1. Ako je to potrebno za pravilno izvršavanje zadaća nadzora izdavatelja značajnih tokena vezanih uz imovinu ili značajnih tokena e-novca, EBA može određene nadzorne zadaće delegirati nadležnom tijelu države članice. Takve specifične nadzorne zadaće mogu, posebno, uključivati ovlast za upućivanje zahtjeva za informacije u skladu s člankom 104. i za provedbu istrage i izravnog nadzora u skladu s člancima 105. i 106.

2. Prije delegiranja pojedine zadaće EBA se savjetuje s relevantnim nadležnim tijelom o:
 - (a) opsegu zadaće koja se delegira;
 - (b) rokovima za obavljanje te zadaće; te
 - (c) prijenosu potrebnih informacija od EBA-i EBA-i.
3. U skladu s uredbom o naknadama koju Komisija donese u skladu s člankom 119. stavkom 3., EBA nadležnom tijelu nadoknađuje troškove obavljanja delegiranih zadaća.
4. EBA preispituje odluku iz stavka 1. u primjerenim vremenskim razmacima. Delegiranje se može povući u svakom trenutku.

Glava VIII.: Delegirani i provedbeni akti

Članak 121.

Izvršavanje delegiranja ovlasti

1. Ovlast za donošenje delegiranih akata dodjeljuje se Komisiji pod uvjetima utvrđenima u ovom članku.
2. Ovlast za donošenje delegiranih akata iz članka 3. stavka 2., članka 39. stavka 6., članka 116. stavka 10. i članka 119. stavka 3. dodjeljuje se Komisiji na razdoblje od 36 mjeseci od... [unijeti datum stupanja na snagu ove Uredbe].
3. Europski parlament ili Vijeće u svakom trenutku mogu opozvati delegiranje ovlasti iz članka 3. stavka 2, članka 39. stavka 6., članka 116. stavka 10. i članka 119. stavka 3. Odlukom o opozivu prekida se delegiranje ovlasti koje je u njoj navedeno. Opoziv počinje proizvoditi učinke sljedećeg dana od dana objave te odluke u *Službenom listu Europske unije* ili na kasniji datum naveden u toj odluci. Opoziv ne utječe na valjanost delegiranih akata koji su već na snazi.
4. Prije donošenja delegiranog akta Komisija se savjetuje sa stručnjacima koje je imenovala svaka država članica u skladu s načelima utvrđenima u Međuinstitucijskom sporazumu o boljoj izradi zakonodavstva od 13. travnja 2016.
5. Čim donese delegirani akt, Komisija ga istodobno priopćuje Europskom parlamentu i Vijeću.
6. Delegirani akt donesen na temelju članka 3. stavka 2., članka 39. stavka 6., članka 116. stavka 10. i članka 119. stavka 3. stupa na snagu samo ako Europski parlament i Vijeće u roku od tri mjeseca od datuma priopćenja tog akta Europskom parlamentu i Vijeću na njega ne podnesu prigovor ili ako su prije isteka tog roka i Europski parlament i Vijeće obavijestili Komisiju da neće podnijeti prigovore. Taj se rok produljuje za tri mjeseca na inicijativu Europskog parlamenta ili Vijeća.

Glava IX. Prijelazne i završne odredbe

Članak 122.

Izvješće

1. Komisija do [36 mjeseci nakon datuma stupanja na snagu ove Uredbe] Europskom parlamentu i Vijeću, nakon savjetovanja s EBA-om i ESMA-om, dostavlja izvješće o primjeni ove Uredbe, kojemu prema potrebi prilaže zakonodavni prijedlog.
2. Izvješće sadržava sljedeće:
 - (a) broj izdanja kriptoinovine u EU-u, broj bijelih knjiga o kriptoinovini upisanih kod nadležnih tijela, vrstu kriptoinovine koja se izdaje i njezinu tržišnu kapitalizaciju, količinu kriptoinovine uvrštene za trgovanje na platformi za trgovanje kriptoinovinom;
 - (b) procjenu broja rezidenata EU-a koji koriste ili ulažu u kriptoinovinu izdanu u EU-u;
 - (c) broj i vrijednost prijevara, hakiranja i krađa kriptoinovine prijavljenih u EU-u, vrste prijevarnog ponašanja, broj pritužbi koje su zaprimili pružatelji usluga povezanih s kriptoinovinom i izdavatelji tokena vezanih uz imovinu, broj pritužbi koje su zaprimila nadležna tijela i predmete zaprimljenih pritužbi;
 - (d) broj izdavatelja tokena vezanih uz imovinu koji imaju odobrenje za rad na temelju ove Uredbe i analizu kategorija imovine uključene u pričuvu, veličinu pričuve i volumen plaćanja tokenima vezanima uz imovinu;
 - (e) broj izdavatelja značajnih tokena vezanih uz imovinu koji imaju odobrenje za rad na temelju ove Uredbe i analizu kategorija imovine uključene u pričuvu, veličinu pričuve i volumen plaćanja značajnim tokenima vezanima uz imovinu;
 - (f) broj izdavatelja tokena e-novca koji imaju odobrenje za rad na temelju ove Uredbe i Direktive 2009/110/EZ te analizu valuta kojom su tokeni e-novca osigurani, veličinu pričuve i volumen plaćanja tokenima e-novca;
 - (g) broj izdavatelja značajnih tokena e-novca koji imaju odobrenje za rad na temelju ove Uredbe i Direktive 2009/110/EZ te analizu valuta kojom su značajni tokeni e-novca osigurani, veličinu pričuve i volumen plaćanja značajnim tokenima e-novca;
 - (h) procjenu funkcioniranja tržišta usluga povezanih s kriptoinovinom u Uniji, uključujući razvoj tržišta i trendove, uzimajući u obzir iskustvo nadzornih tijela, broj pružatelja usluga povezanih s kriptoinovinom s odobrenjem za rad i njihov prosječni udio na tržištu;
 - (i) procjenu razine zaštite potrošača, među ostalim iz perspektive operativne otpornosti izdavatelja kriptoinovine i pružatelja usluga povezanih s kriptoinovinom, integriteta tržišta i financijske stabilnosti predviđene ovom Uredbom;
 - (j) procjenu primjerenosti područja primjene usluga povezanih s kriptoinovinom obuhvaćenih ovom Uredbom i potrebne prilagodbe definicija utvrđenih u ovoj Uredbi;

- (k) procjenu treba li uspostaviti režim jednakovrijednosti za pružatelje usluga povezanih s kriptoinovinom, izdavatelja tokena vezanih uz imovinu ili izdavatelja tokena e-novca iz trećih zemalja na temelju ove Uredbe;
- (l) procjenu primjerenosti izuzeća na temelju članka 4. i 15.;
- (m) procjenu utjecaja ove Uredbe na pravilno funkcioniranje unutarnjeg tržišta kriptoinovine, uključujući utjecaj na pristup financiranju za mala i srednja poduzeća te na razvoj novih platnih instrumenata;
- (n) opis kretanja u poslovnim modelima i tehnologijama na tržištu kriptoinovine;
- (o) procjenu jesu li potrebne kakve izmjene mjera utvrđenih u ovoj Uredbi radi zaštite potrošača, integriteta tržišta i financijske stabilnosti;
- (p) primjenu administrativnih kazni i drugih administrativnih mjera;
- (q) ocjenu suradnje između nadležnih tijela, EBA-e i ESMA-e te procjenu prednosti i nedostataka nadležnih tijela i EBA-e koji su odgovorni za nadzor na temelju ove Uredbe;
- (r) troškove usklađenosti s ovom Uredbom za izdavatelje kriptoinovine osim tokena vezanih uz imovinu i tokena e-novca kao postotak iznosa ostvarenog izdavanjem kriptoinovine;
- (s) troškove za pružatelje usluga povezanih s kriptoinovinom radi usklađenja s ovom Uredbom kao postotak njihovih operativnih troškova;
- (t) troškove za izdavatelje tokena vezanih uz imovinu i izdavatelje tokena e-novca radi usklađenja s ovom Uredbom kao postotak njihovih operativnih troškova;
- (u) broj i iznos administrativnih kazni i kaznenopravnih sankcija koje nadležna tijela i EBA izreknu zbog povreda ove Uredbe.

*Članak 123.
Prijelazne mjere*

1. Članci od 4. do 14. ne primjenjuju se na kriptoinovinu, osim tokena vezanih uz imovinu i tokena e-novca, koja je javno ponuđena u Uniji ili koja je uvrštena za trgovanje na platformi za trgovanje kriptoinovinom prije *[unijeti datum stupanja na snagu]*.
2. Odstupajući od ove Uredbe, pružatelji usluga povezanih s kriptoinovinom koji su pružali svoje usluge u skladu s mjerodavnim pravom prije *[unijeti datum stupanja na snagu]* mogu to nastaviti činiti do *[unijeti datum 18 mjeseci nakon datuma stupanja na snagu]* ili dok ne dobiju odobrenje za rad u skladu s člankom 55., što god nastupi ranije.
3. Odstupajući od članka 54. i 55., države članice mogu primijeniti pojednostavnjeni postupak za zahtjeve za odobrenje koje između *[unijeti datum stupanja na snagu ove Uredbe]* i *[unijeti datum 18 mjeseci nakon stupanja na snagu]* podnesu subjekti koji su u trenutku stupanja na snagu ove Uredbe imali odobrenje za pružanje usluga povezanih s kriptoinovinom na temelju nacionalnih propisa. Nadležna tijela osiguravaju ispunjavanje zahtjeva utvrđenih u poglavljima 2. i 3. glave IV. prije davanja odobrenja za rad u skladu s takvim pojednostavnjenim postupcima.
4. EBA izvršava svoje nadzorne dužnosti u skladu s člankom 98. od dana stupanja na snagu delegiranih akata iz članka 39. stavka 6.

Članak 124.
Izmjena Direktive (EU) 2019/1937

U dijelu I.B Priloga Direktivi (EU) 2019/1937 dodaje se sljedeća točka:

„xxi. Uredbom (EU) .../... Europskog parlamenta i Vijeća od... o tržištima kriptovalue (EU) 2021/XXX i izmjeni Direktive (EU) 2019/37 (SL L ...) ⁷³.”

Članak 125.
Prijenos izmjene Direktive (EU) 2019/1937

1. Države članice do... [12 mjeseci nakon stupanja na snagu ove Uredbe] donose, objavljuju i primjenjuju zakone i druge propise potrebne za usklađivanje s člankom 97. Međutim, ako taj datum dolazi prije datuma prijenosa iz članka 26. stavka 1. Direktive (EU) 2019/1937, primjena takvih zakona i drugih propisa odgađa se do datuma prijenosa iz članka 26. stavka 1. Direktive (EU) 2019/1937.
2. Države članice Komisiji, EBA-i i ESMA-i dostavljaju tekst glavnih odredbi nacionalnog prava koje donesu u području obuhvaćenom člankom 97.

Članak 126.
Stupanje na snagu i primjena

1. Ova Uredba stupa na snagu dvadesetog dana od dana objave u Službenom listu Europske unije.
2. Ova se Uredba primjenjuje od [unijeti datum 18 mjeseci nakon datuma stupanja na snagu].
3. Međutim, odredbe utvrđene u glavi III. i glavi IV. primjenjuju se od [unijeti datum stupanja na snagu].
4. Ova je Uredba u cijelosti obvezujuća i izravno se primjenjuje u svim državama članicama.

Sastavljeno u Bruxellesu,

Za Europski parlament
Predsjednik

Za Vijeće
Predsjednik

⁷³ SL: Unijeti u tekst broj, datum i upućivanje na SL za ovu Uredbu.

ZAKONODAVNI FINACIJSKI IZVJEŠTAJ

Sadržaj

1.	OKVIR PRIJEDLOGA/INICIJATIVE.....	139
1.1.	Naslov prijedloga/inicijative	139
1.2.	Predmetna područja politike	139
1.3.	Prijedlog se odnosi na	139
1.4.	Ciljevi.....	139
1.4.1.	Opći ciljevi.....	139
1.4.2.	Posebni ciljevi	139
1.4.3.	Očekivani rezultati i učinak	140
1.4.4.	Pokazatelji uspješnosti	140
1.5.	Osnova prijedloga/inicijative	141
1.5.1.	Zahtjevi koje treba ispuniti u kratkoročnom ili dugoročnom razdoblju, uključujući detaljan vremenski plan provedbe inicijative	141
1.5.2.	Dodana vrijednost sudjelovanja Unije (može proizlaziti iz različitih čimbenika, npr. prednosti koordinacije, pravne sigurnosti, veće djelotvornosti ili komplementarnosti). Za potrebe ove točke „dodana vrijednost sudjelovanja Unije” vrijednost je koja proizlazi iz intervencije Unije i predstavlja dodatnu vrijednost u odnosu na vrijednost koju bi države članice inače ostvarile same.	141
1.5.3.	Pouke iz prijašnjih sličnih iskustava	142
1.5.4.	Usklađenost s višegodišnjim financijskim okvirom i moguće sinergije s drugim prikladnim instrumentima.....	143
1.5.5.	Ocjena različitih dostupnih mogućnosti financiranja, uključujući mogućnost preraspodjele	143
1.6.	Trajanje i financijski učinak prijedloga/inicijative	144
1.7.	Predviđeni načini upravljanja.....	144
2.	MJERE UPRAVLJANJA	145
2.1.	Pravila praćenja i izvješćivanja.....	145
2.2.	Sustavi upravljanja i kontrole	145
2.2.1.	Obrazloženje načina upravljanja, mehanizama provedbe financiranja, načina plaćanja i predložene strategije kontrole	145
2.2.2.	Informacije o utvrđenim rizicima i uspostavljenim sustavima unutarnje kontrole za ublažavanje rizika	145
2.2.3.	Procjena i obrazloženje troškovne učinkovitosti kontrola (omjer troškova kontrole i vrijednosti sredstava kojima se upravlja) i procjena očekivane razine rizika od pogreške (pri plaćanju i pri zaključenju).....	145
2.3.	Mjere za sprečavanje prijevara i nepravilnosti.....	147

3.	PROCIJENJENI FINANCIJSKI UČINAK PRIJEDLOGA/INICIJATIVE.....	147
3.1.	Naslovi višegodišnjeg financijskog okvira i proračunske linije rashoda na koje prijedlog/inicijativa ima učinak	147
3.2.	Procijenjeni učinak na rashode	148
3.2.1.	Sažetak procijenjenog učinka na rashode	148
3.2.2.	Procijenjeni utjecaj na odobrena sredstva [tijela]	150
3.2.3.	Procijenjeni utjecaj na ljudske resurse EBA-e i ESMA-e.....	151
3.2.4.	Usklađenost s aktualnim višegodišnjim financijskim okvirom	155
3.2.5.	Doprinos trećih strana	155
3.3.	Procijenjeni učinak na prihode.....	156

1. OKVIR PRIJEDLOGA/INICIJATIVE

1.1. Naslov prijedloga/inicijative

Okvir EU-a za kryptoimovinu

1.2. Predmetna područja politike

Područje politike: Unutarnje tržište

Aktivnost: Financijska tržišta

1.3. Prijedlog se odnosi na

novo djelovanje

novo djelovanje nakon pilot-projekta/pripremnog djelovanja⁷⁴

produženje postojećeg djelovanja

spajanje ili preusmjeravanje jednog ili više djelovanja u drugo/novo djelovanje

1.4. Ciljevi

1.4.1. Opći ciljevi

Ova inicijativa ima četiri opća cilja. Prvi je pravna jasnoća i sigurnost radi promicanja sigurnog razvoja kryptoimovine i primjene DLT-a u financijskim uslugama. Drugo, inicijativom bi trebalo poduprijeti inovacije i pošteno tržišno natjecanje izradom poticajnog okvira za izdavanje kryptoimovine i pružanje usluga povezanih s kryptoimovinom. Treći je cilj visoka razina zaštite potrošača, ulagatelja i integriteta tržišta, dok je četvrti umanjeње potencijalnih rizika za financijsku stabilnost i monetarnu politiku koji bi mogli nastati zbog povećane upotrebe kryptoimovine i DLT-a.

1.4.2. Posebni ciljevi

Ovom se inicijativom posebno nastoji:

ukloniti regulatorne prepreke izdavanju, trgovanju i poslijetrgovinskim uslugama kryptoimovine koja se smatra financijskim instrumentima, poštujući načelo tehnološke neutralnosti;

povećati izvore financiranja za društva putem inicijalnih javnih ponuda i ponuda povezanih s tokenima vrijednosnih papira;

ograničiti rizike od prijevare i nezakonite prakse na tržištima kryptoimovine;

omogućiti potrošačima i ulagateljima u EU-u pristup novim prilikama za ulaganje ili novim vrstama platnih instrumenata, posebno u prekograničnim situacijama.

⁷⁴

Kako je navedeno u članku 58. stavku 2. točkama (a) ili (b) Financijske uredbe.

1.4.3. Očekivani rezultati i učinak

Navesti očekivane učinke prijedloga/inicijative na ciljane korisnike/skupine.

Očekuje se da će prijedlozi omogućiti sasvim usklađen okvir za kriptoinovinu koja trenutačno nije obuhvaćena postojećim propisima o financijskim uslugama i eksperimentiranje s primjenom DLT-a i financijskih instrumenata u obliku kriptoinovine.

Prilagođeni režim za kriptoinovinu osigurat će visoku razinu zaštite potrošača, ulagatelja i integriteta tržišta, i to reguliranjem glavnih djelatnosti povezanih s kriptoinovinom (kao što su izdavanje kriptoinovine, pružanje usluga novčanika te platformi za razmjenu i trgovanje). Uvođenjem zahtjeva (kao što su upravljački i operativni zahtjevi) za glavne pružatelje usluga povezanih s kriptoinovinom i izdavatelje koji posluju u EU-u, može se očekivati da će prijedlog smanjiti broj slučajeva prijevare i krađe kriptoinovine.

Nadalje, prilagođenim režimom uvest će se posebni zahtjevi u pogledu tokena e-novca, značajnih tokena e-novca, tokena vezanih uz imovinu i značajnih tokena vezanih uz imovinu kako bi se umanjili potencijalni rizici za financijsku stabilnost i prijenos monetarne politike. Naposljetku, njime će se rješavati pitanja rascjepkanosti tržišta koja proizlaze iz različitih nacionalnih pristupa u EU-u.

Popratni prijedlog za uredbu o pilot-režimu tržišnih infrastruktura DLT omogućit će eksperimentiranje. Omogućit će razvoj sekundarnog tržišta za financijske instrumente u obliku kriptoinovine, čime će se dodatno iskoristiti potencijalne prednosti te tehnologije. Nadalje, takvo će eksperimentiranje omogućiti stjecanje novih iskustava i dokaza potrebnih za procjenu treba li i kako izmijeniti postojeće propise o financijskim uslugama kako bi se osigurala njihova tehnološka neutralnost.

1.4.4. Pokazatelji uspješnosti

Navesti pokazatelje za praćenje napretka i postignuća

Neiscrpnii popis potencijalnih pokazatelja:

- broj i volumen izdanja kriptoinovine u EU-u,
- broj subjekata koji u EU-u imaju odobrenje za pružanje usluga povezanih s kriptoinovinom,
- broj subjekata koji u EU-u imaju odobrenje za izdavanje kriptoinovine vezane uz imovinu ili značajnih tokena vezanih uz imovinu,
- broj i vrijednost slučajeva prijevare i krađe kriptoinovine u EU-u,
- broj subjekata koji imaju odobrenje nacionalnih nadležnih tijela za tržišnu infrastrukturu DLT u okviru pilot-režima,
- volumen transakcija kojima se trguje i koje se namiruju tržišnom infrastrukturom DLT,
- broj slučajeva zlouporabe tržišta koji uključuju kriptoinovinu, a koji su prijavljeni nacionalnim nadležnim tijelima i koje ta tijela istražuju,
- tržišna kapitalizacija kriptoinovine vezane uz imovinu i značajnih tokena vezanih uz imovinu,
- volumen plaćanja tokenima vezanima uz imovinu i značajnim tokenima vezanima uz imovinu,

- procjena jesu li druga kriptoomovina/infrastrukture ili sudionici na tržištu koji upotrebljavaju DLT i/ili trguju kriptoomovinom dosegli istemski važnu razinu,
- broj i volumen financijskih instrumenata koji se izdaju kao kriptoomovina u EU-u,
- broj prospekata financijskih instrumenata kao kriptoomovine koje su odobrila nacionalna nadležna tijela,
- broj subjekata kojima su nacionalna nadležna tijela dala odobrenje za pružanje usluga na temelju postojećih propisa EU-a (primjerice MiFID II/MiFIR, CSDR, SFD) i koji upotrebljavaju DLT/financijske instrumente u obliku kriptoomovine,
- volumen transakcija kojima trguju i koje namiruju pružatelji usluga koji imaju odobrenje za rad na temelju postojećih propisa EU-a (primjerice MiFID II/MiFIR, CSDR, SFD) i koji upotrebljavaju DLT/financijske instrumente u obliku kriptoomovine.

1.5. Osnova prijedloga/inicijative

1.5.1. *Zahtjevi koje treba ispuniti u kratkoročnom ili dugoročnom razdoblju, uključujući detaljan vremenski plan provedbe inicijative*

Ovim bi se prijedlozima trebalo odgovoriti na sljedeće:

1) Zaštita potrošača i uklanjanje prepreka inovacijama: kriptoomovina je jedna od najvažnijih primjena tehnologije lanca blokova u financijama. Komisija od objave svojeg Akcijskog plana za financijske tehnologije u ožujku 2018. ispituje mogućnosti i izazove kriptoomovine.

EBA i ESMA objavile su 9. siječnja 2019. izvješća sa savjetima Europskoj komisiji o primjenjivosti i prikladnosti regulatornog okvira EU-a za financijske usluge u pogledu kriptoomovine. Ta su izvješća utemeljena na mandatu koji im je dan na temelju Komisijina Akcijskog plana za financijske tehnologije, objavljenog u ožujku 2018.

I EBA i ESMA smatraju da, iako neka kriptoomovina može biti obuhvaćena područjem primjene propisa EU-a o financijskim uslugama, većina ipak ne može. Nadalje, čak i ako je kriptoomovina obuhvaćena područjem primjene propisa EU-a o financijskim uslugama, djelotvorna primjena propisa na tu imovinu nije uvijek jednostavna, a neke odredbe mogu ograničiti upotrebu DLT-a.

2) Rascjepkanost: Nekoliko država članica razmatra ili je već provelo prilagođene mjere povezane s kriptoomovinom, što dovodi do rascjepkanosti u Uniji.

3) Financijska stabilnost: Kategorija takozvanih „stabilnih kriptovaluta” privukla je mnogo pozornosti zbog svojeg potencijala za široko prihvaćanje. Kao i druga kriptoomovina, pojavljaju se u mnogim oblicima, od kojih neki možda nisu obuhvaćeni postojećim regulatornim okvirom.

1.5.2. *Dodana vrijednost sudjelovanja Unije (može proizlaziti iz različitih čimbenika, npr. prednosti koordinacije, pravne sigurnosti, veće djelotvornosti ili komplementarnosti). Za potrebe ove točke „dodana vrijednost sudjelovanja Unije” vrijednost je koja proizlazi iz intervencije Unije i predstavlja dodatnu vrijednost u odnosu na vrijednost koju bi države članice inače ostvarile same.*

Razlozi za djelovanje na europskoj razini (*ex ante*)

Nedostatak sigurnosti u pogledu primjene i načina primjene postojećih pravila EU-a (za kriptoinovinu koja je obuhvaćena pravilima EU-a i prepreke primjeni DLT-a u tržišnim infrastrukturama)

Ako se kriptoinovina smatra financijskim instrumentom na temelju Direktive MiFID II, nije dovoljno jasno kako se postojeći regulatorni okvir za financijske usluge primjenjuje na takvu imovinu i s njom povezane usluge. Budući da postojećim regulatornim okvirom nisu previđeni kriptoinovina i DLT, nacionalnim nadležnim tijelima otežani su tumačenje i primjene različitih zahtjeva na temelju prava Unije, što može ometati inovacije. Stoga nacionalna nadležna tijela mogu različito tumačiti i primjenjivati postojeća pravila EU-a. Neusklađen pristup nacionalnih nadležnih tijela dovodi do rascjepkanosti tržišta.

Nedostatak pravila na razini EU-a i različita nacionalna pravila za kriptoinovinu koja nije obuhvaćena pravilima EU-a

Izostanak pravila za kriptoinovinu koja nije obuhvaćena propisima EU-a o financijskim uslugama izlaže potrošače i ulagatelje znatnim rizicima. U nedostatku pravila na razini EU-a, tri države članice (Francuska, Njemačka i Malta) već su uspostavile nacionalne režime kojima se uređuju određeni aspekti kriptoinovine koja se ne smatra financijskim instrumentima na temelju Direktive MiFID II ni elektroničkim novcem na temelju Direktive EMD2. Ti se režimi razlikuju u sljedećem: i. pravila u Francuskoj nisu obvezna, ali su obvezna u Malti i Njemačkoj; ii. razlikuje se područje primjene kriptoinovine i obuhvaćenih aktivnosti; iii. zahtjevi za izdavatelje ili pružatelje usluga nisu isti; te iv. mjere zaštite integriteta tržišta nisu jednakovrijedne.

I ostale države članice razmatraju donošenje propisa o kriptoinovini i s njome povezanim aktivnostima.

Očekivana dodana vrijednost Unije (*ex post*)

Djelovanje na razini EU-a donijelo bi više prednosti u usporedbi s djelovanjem na nacionalnoj razini.

Za kriptoinovinu koja je obuhvaćena propisima EU-a (to jest, ona koja se smatra „financijskim instrumentima” na temelju Direktive MiFID II) regulatorno djelovanje na razini EU-a u obliku pilot-režima koji bi omogućio tržišnim infrastrukturama da isprobaju primjenu DLT-a pri izdavanju, trgovanju i namiri financijskih instrumenata moglo bi olakšati uvođenje primarnih i sekundarnih tržišta kriptoinovine koja se smatra financijskim instrumentima na cijelom jedinstvenom tržištu i istovremeno osigurati financijsku stabilnost i visoku razinu zaštite ulagatelja.

Za kriptoinovinu koja trenutačno nije obuhvaćena propisima EU-a, djelovanjem na razini EU-a kao što je donošenje regulatornog okvira EU-a postavili bi se temelji na kojima bi se moglo razvijati veće prekogranično tržište za kriptoinovinu i pružatelje usluga povezanih s kriptoinovinom, čime bi se iskoristile sve prednosti jedinstvenog tržišta. Režim na razini EU-a značajno bi smanjio složenost te financijsko i administrativno opterećenje za sve dionike kao što su pružatelji usluga, izdavatelji i ulagatelji/korisnici. Usklađenje operativnih zahtjeva za pružatelje usluga i zahtjevi u pogledu objavljivanja informacija koji se uvode za ulagatelje bili bi korisni i za zaštitu ulagatelja i financijsku stabilnost.

1.5.3. *Pouke iz prijašnjih sličnih iskustava*

Nije primjenjivo

1.5.4. *Usklađenost s višegodišnjim financijskim okvirom i moguće sinergije s drugim prikladnim instrumentima*

Ciljevi inicijative u skladu su s nizom drugih politika EU-a i tekućih inicijativa.

Kako je navedeno u Komunikaciji „Izgradnja digitalne budućnosti Europe”, od ključne je važnosti da Europa iskoristi sve prednosti digitalnog doba i ojača industrijski i inovacijski kapacitet unutar sigurnog i etičkog okvira.

Predsjednica Ursula von der Leyen naglasila je potrebu za „zajedničkim pristupom kriptovalutama s državama članicama kako bismo osigurali da razumijemo sve načine na koje možemo iskoristiti njihove mogućnosti i otklonili nove rizike koje one donose”. I izvršni potpredsjednik Valdis Dombrovskis istaknuo je da namjerava predložiti novi propis za zajednički pristup EU-a kriptovalutama, uključujući „stabilne kriptovalute”. Uvažavajući rizike koje one mogu donijeti, Komisija i Vijeće zajednički su u prosincu 2019. izjavili da se „obvezuju na uspostavljanje okvira koji će iskoristiti potencijalne mogućnosti određene kryptoimovine”.

Ta je inicijativa usko povezana s općim politikama Komisije koje se odnose na tehnologiju lanca blokova, budući da je kryptoimovina kao najvažniji oblik primjene te tehnologije neodvojivo povezana s njezinim promicanjem u cijeloj Europi. U prijedlogu se zagovara holistički pristup tehnologiji lanca blokova i DLT-u, kojemu je cilj da Europa postane predvodnik u inovacijama i usvajanju te tehnologije. Razvoj politike u tom području obuhvaća uspostavu Opservatorija i foruma EU-a za tehnologiju lanaca blokova i Europskog partnerstva za tehnologiju lanaca blokova koje objedinjuje sve države članice na razini politike te javno-privatnih partnerstava planiranih u suradnji s Međunarodnim udruženjem za pouzdane aplikacije lanca blokova.

Prijedlog je u skladu i s politikama Unije koje su usmjerene na uspostavljanje unije tržišta kapitala. Odgovor je na završno izvješće Forumu na visokoj razini, u kojemu se ističe neiskorišteni potencijal kryptoimovine i poziva Komisiju da uspostavi pravnu sigurnost i utvrdi jasna pravila o upotrebi kryptoimovine. Naposljetku, ova je inicijativa u skladu sa strategijom za MSP-ove donesenom 10. ožujka 2020., u kojoj se DLT i kryptoimovina ističu kao inovacije koje MSP-ovima mogu omogućiti izravnu poveznicu s ulagateljima.

Zakonodavni prijedlog imao bi vrlo ograničen utjecaj na VFO jer se njime predviđa dodatni doprinos Unije ESMA-i koji proizlazi iz dodatna dva EPRV-a koje bi ESMA dobila radi provedbe dodatnih zadaća koje su joj dodijelili zakonodavci. Nove EBA-ine aktivnosti u potpunosti bi se financirale iz naknada.

Iz toga proizlazi prijedlog za povećanje broja ovlaštenog osoblja agencije tijekom budućeg godišnjeg proračunskog postupka. Agencija će nastaviti raditi na povećanju sinergije i učinkovitosti (među ostalim, putem IT-sustava) te će pažljivo pratiti dodatno radno opterećenje povezano s ovim prijedlogom, a koje bi se odražavalo u broju ovlaštenog osoblja koje agencija zatraži u godišnjem proračunskom postupku.

1.5.5. *Ocjena različitih dostupnih mogućnosti financiranja, uključujući mogućnost preraspodjele*

1.6. Trajanje i financijski učinak prijedloga/inicijative

Ograničeno trajanje

- prijedlog/inicijativa na snazi od [DD/MM]GGGG do [DD/MM]GGGG
- financijski učinak od GGGG do GGGG

Neograničeno trajanje

- provedba s početnim razdobljem od GGGG do GGGG
- nakon čega slijedi redovna provedba.

1.7. Predviđeni načini upravljanja⁷⁵

Izravno upravljanje Komisije koje obavljaju

- izvršne agencije

Podijeljeno upravljanje s državama članicama

Neizravno upravljanje povjeravanjem zadaća izvršenja proračuna:

- međunarodnim organizacijama i njihovim agencijama (navesti)
- EIB-u i Europskom investicijskom fondu
- tijelima iz članaka 70. i 71.
- tijelima javnog prava
- tijelima uređenima privatnim pravom koja pružaju javne usluge u mjeri u kojoj daju odgovarajuća financijska jamstva
- tijelima uređenima privatnim pravom države članice kojima je povjerena provedba javno-privatnog partnerstva i koja daju odgovarajuća financijska jamstva
- osobama kojima je povjerena provedba određenih djelovanja u području ZVSP-a u skladu s glavom V. UEU-a i koje su navedene u odgovarajućem temeljnom aktu.

Napomene

⁷⁵

Informacije o načinima upravljanja i upućivanja na Financijsku uredbu dostupni su na internetskim stranicama BudgWeb: <https://myintracomm.ec.europa.eu/budgweb/EN/man/budgmanag/Pages/budgmanag.aspx>.

2. MJERE UPRAVLJANJA

2.1. Pravila praćenja i izvješćivanja

Navesti učestalost i uvjete.

Uspostava snažnog mehanizma za praćenje i evaluaciju ključna je za učinkovito ostvarenje ciljeva pojedinih regulatornih aktivnosti. Komisija bi uspostavila detaljan program za praćenje ishoda i učinaka ove inicijative. Komisija će biti zadužena za praćenje učinaka novih zahtjeva. Osim tih pokazatelja, Komisija bi u suradnji s ESMA-om nakon tri godine trebala izraditi izvješće o pilot-programu za tržišne infrastrukture DLT. Na temelju tog izvješća Komisija bi obavijestila Parlament i Vijeće o primjerenom daljnjem postupanju (primjerice nastavak eksperimentiranja, proširenje područja primjene, izmjena postojećih propisa...).

2.2. Sustavi upravljanja i kontrole

2.2.1. *Obrazloženje načina upravljanja, mehanizama provedbe financiranja, načina plaćanja i predložene strategije kontrole*

Za upravljanje će biti zadužena tri europska nadzorna tijela.

Kad je riječ o strategiji kontrole, tri europska nadzorna tijela radit će u bliskoj suradnji s Komisijinom Službom za unutarnju reviziju kako bi u svim područjima okvira unutarnje kontrole bili ispunjeni odgovarajući standardi. Ta bi se pravila primjenjivala i na ulogu agencija s obzirom na ovaj prijedlog.

Nadalje, Europski parlament svake financijske godine, slijedom preporuka Vijeća i uzimajući u obzir zaključke Europskog revizorskog suda, razmatra hoće li dati razrješnicu agencijama za njihovu provedbu proračuna.

2.2.2. *Informacije o utvrđenim rizicima i uspostavljenim sustavima unutarnje kontrole za ublažavanje rizika*

S obzirom na zakonitu, ekonomičnu, učinkovitu i djelotvornu upotrebu odobrenih sredstava koja proizlazi iz djelovanja koja će europska nadzorna tijela provoditi u kontekstu ovog prijedloga, ova inicijativa ne dovodi do pojave novih značajnih rizika koji ne bi bili obuhvaćeni postojećim okvirom unutarnje kontrole. Provedba mjera u kontekstu ovog prijedloga započet će 2022. i zatim nastaviti.

2.2.3. *Procjena i obrazloženje troškovne učinkovitosti kontrola (omjer troškova kontrole i vrijednosti sredstava kojima se upravlja) i procjena očekivane razine rizika od pogreške (pri plaćanju i pri zaključenju)*

Sustavi upravljanja i kontrole predviđeni su u uredbama kojima se trenutno uređuje funkcioniranje europskih nadzornih tijela. Ta tijela blisko surađuju s Komisijinom Službom za unutarnju reviziju kako bi se u svim područjima iz okvira unutarnje kontrole osigurali odgovarajući standardi.

Svake godine Europski parlament, na temelju preporuke Vijeća, izdaje svakom europskom nadzornom tijelu razrješnicu za izvršenje njegova proračuna.

Troškovi kontrola – nadzor nad europskim nadzornim tijelima

Za EBA-u procjenjujemo da će trebati 18 EPRV-a (trenutačno su u optjecaju 24 tokena vezana uz imovinu, ali samo bi nekoliko bilo obuhvaćeno kategorijom značajnih tokena vezanih uz

imovinu ili tokena e-novca koji podliježu nadzoru EBA-e). Ti će se ljudski resursi s vremenom povećavati.

Svi ti troškovi pokrivali bi se naknadama prikupljenima od izdavatelja značajnih tokena vezanih uz imovinu ili tokena e-novca. EBA će se trebati pripremiti za preuzimanje tih odgovornosti.

O ulozi ESMA-e u pilot-režimu za tržišne infrastrukture DLT. ESMA će trebati predvidjeti početno mišljenje o dozvoli koju daju nacionalna nadležna tijela i zatim trajno pratiti, kako god nacionalna nadzorna tijela budu provodila izravni nadzor. Te bi aktivnosti u potpunosti bile obuhvaćene njihovim operativnim proračunom, koji će se na odgovarajući način povećavati.

2.3. Mjere za sprečavanje prijevара i nepravilnosti

Navesti postojeće ili predviđene mjere za sprečavanje i zaštitu, npr. iz strategije za borbu protiv prijevара.

Za potrebe suzbijanja prijevара, korupcije i svih drugih nezakonitih radnji, odredbe Uredbe (EZ) br. 1073/1999 Europskog parlamenta i Vijeća od 25. svibnja 1999. o istragama koje provodi Europski ured za borbu protiv prijevара (OLAF) primjenjuju se na ESMA-u bez ograničenja.

ESMA pristupa Međuinstitucijskom sporazumu od 25. svibnja 1999. između Europskog parlamenta, Vijeća Europske unije i Komisije Europskih zajednica o unutarnjim istragama Europskog ureda za borbu protiv prijevара (OLAF) te odmah donosi odgovarajuće odredbe za svoje osoblje.

Odlukama o financiranju te sporazumima i provedbenim instrumentima koji iz njih proizlaze izričito se određuje da Revizorski sud i OLAF mogu, prema potrebi, kod korisnika novčanih sredstava koja je isplatila ESMA te kod osoblja odgovornog za njihovu dodjelu provesti provjere na licu mjesta.

3. PROCIJENJENI FINANCIJSKI UČINAK PRIJEDLOGA/INICIJATIVE

3.1. Naslovi višegodišnjeg financijskog okvira i proračunske linije rashoda na koje prijedlog/inicijativa ima učinak

- Postojeće proračunske linije

Prema redoslijedu naslova višegodišnjeg financijskog okvira i proračunskih linija.

Naslov višegodišnjeg financijskog okvira	Proračunska linija	Vrsta rashoda	Doprinos			
	Broj	dif./nedif. ⁷⁶	zemalja EFTA-e ⁷⁷	zemalja kandidatkinja ⁷⁸	trećih zemalja	u smislu članka 21. stavka 2. točke (b) Financijske uredbe
1	ESMA: <03.10.04>	Dif.	NE	NE	NE	NE

- Zatražene nove proračunske linije

Prema redoslijedu naslova višegodišnjeg financijskog okvira i proračunskih linija.

Naslov višegodišnjeg financijskog okvira	Proračunska linija	Vrsta rashoda	Doprinos			
	Broj	dif./nedif.	zemalja EFTA-e	zemalja kandidatkinja	trećih zemalja	u smislu članka 21. stavka 2. točke (b) Financijske uredbe
	[XX YY YY YY]		DA/NE	DA/NE	DA/NE	DA/NE

⁷⁶ Dif. = diferencirana odobrena sredstva; nedif. = nediferencirana odobrena sredstva.

⁷⁷ EFTA: Europsko udruženje slobodne trgovine.

⁷⁸ Zemlje kandidatkinje i, ako je primjenjivo, potencijalni kandidati sa zapadnog Balkana.

3.2. Procijenjeni učinak na rashode

3.2.1. Sažetak procijenjenog učinka na rashode

U milijunima EUR (do 3 decimalna mjesta)

Naslov višegodišnjeg financijskog okvira	Broj	Naslov 1. Jedinstveno tržište, inovacije i digitalno gospodarstvo
---	-------------	---

ESMA: <03.10.04>			2022. ⁷⁹	2023.	2024.	2025.	2026.	2027.	UKUPNO
Glava 1.:	Obveze	(1)	0,059	0,118	0,118	0,118	0,118	0,118	0,649
	Plaćanja	(2)	0,059	0,118	0,118	0,118	0,118	0,118	0,649
Glava 2.:	Obveze	(1a)	0,010	0,020	0,020	0,020	0,020	0,020	0,110
	Plaćanja	(2a)	0,010	0,020	0,020	0,020	0,020	0,020	0,110
Glava 3.:	Obveze	(3a)							
	Plaćanja	(3b)							
UKUPNA odobrena sredstva za ESMA-u: <03.10.04>	Obveze	=1+1a +3a	0,069	0,138	0,138	0,138	0,138	0,138	0,759
	Plaćanja	=2+2a +3b	0,069	0,138	0,138	0,138	0,138	0,138	0,759

⁷⁹ Godina N je godina početka provedbe prijedloga/inicijative. Umjesto „N” upisati predviđenu prvu godinu provedbe (na primjer: 2021.). Isto vrijedi i za ostale godine.

Naslov višegodišnjeg financijskog okvira	7	„Europska javna uprava”
---	----------	-------------------------

U milijunima EUR (do 3 decimalna mjesta)

		Godina N	Godina N+1	Godina N+2	Godina N+3	Unijeti onoliko godina koliko je potrebno za prikaz trajanja učinka (vidjeti točku 1.6.)			UKUPNO
Glavna uprava: <.....>									
• Ljudski resursi									
• Ostali administrativni rashodi									
GLAVNA UPRAVA <.....> UKUPNO	Odobrena sredstva								

UKUPNA odobrena sredstva iz NASLOVA 7. višegodišnjeg financijskog okvira	(ukupne obveze = ukupna plaćanja)								
---	-----------------------------------	--	--	--	--	--	--	--	--

U milijunima EUR (do 3 decimalna mjesta)

		Godina N ⁸⁰	Godina N+1	Godina N+2	Godina N+3	Unijeti onoliko godina koliko je potrebno za prikaz trajanja učinka (vidjeti točku 1.6.)			UKUPNO
UKUPNA odobrena sredstva iz NASLOVA od 1. do 7. višegodišnjeg financijskog okvira	Obveze								
	Plaćanja								

⁸⁰ Godina N je godina početka provedbe prijedloga/inicijative. Umjesto „N” upisati predviđenu prvu godinu provedbe (na primjer: 2021.). Isto vrijedi i za ostale godine.

3.2.2. Procijenjeni utjecaj na odobrena sredstva [tijela]

- Za prijedlog/inicijativu nisu potrebna odobrena sredstva za poslovanje.
- Za prijedlog/inicijativu potrebna su sljedeća odobrena sredstva za poslovanje:

Odobrena sredstva za preuzimanje obveza u milijunima EUR (do 3 decimalna mjesta)

Navedi ciljeve i rezultate ↓			Godina N		Godina N+1		Godina N+2		Godina N+3		Unijeti onoliko godina koliko je potrebno za prikaz trajanja učinka (vidjeti točku 1.6.)						UKUPNO			
	REZULTATI																			
	Vrsta ⁸¹	Prosječni trošak	Broj	Trošak	Broj	Trošak	Broj	Trošak	Broj	Trošak	Broj	Trošak	Broj	Trošak	Broj	Trošak	Broj	Trošak	Ukupni broj	Ukupni trošak
POSEBNI CILJ br. 1 ⁸² ...																				
– Rezultat																				
– Rezultat																				
– Rezultat																				
Meduzbroj za posebni cilj br. 1																				
POSEBNI CILJ br. 2...																				
– Rezultat																				
Meduzbroj za posebni cilj br. 2																				
UKUPNI TROŠAK																				

⁸¹ Rezultati se odnose na proizvode i usluge koji se isporučuju (npr.: broj financiranih studentskih razmjena, kilometri izgrađenih prometnica itd.).

⁸² Kako je opisan u odjeljku 1.4.2. „Posebni ciljevi...”.

3.2.3. Procijenjeni utjecaj na ljudske resurse EBA-e i ESMA-e

3.2.3.1. Sažetak

- Za prijedlog/inicijativu nisu potrebna administrativna odobrena sredstva.
- Za prijedlog/inicijativu potrebna su sljedeća administrativna odobrena sredstva:

U milijunima EUR (do 3 decimalna mjesta)

	2022.	2023.	2024.	2025.	2026.	2027.	UKUPNO
--	-------	-------	-------	-------	-------	-------	--------

Privremeno osoblje (razredi AD) EBA-e i ESMA-e ⁸³	1,404	3,061	3,309	3,309	3,309	3,309	17,701
Privremeno osoblje (razredi AST)							
Ugovorno osoblje							
Upućeni nacionalni stručnjaci							

UKUPNO	1,404	3,061	3,309	3,309	3,309	3,309	17,701
---------------	--------------	--------------	--------------	--------------	--------------	--------------	---------------

Potrebe u pogledu osoblja (u EPRV-u):

	2022.	2023.	2024.	2025.	2026.	2027.	UKUPNO
--	-------	-------	-------	-------	-------	-------	--------

Privremeno osoblje (razredi AD) EBA=15 za 2022. i 18 od 2023., ESMA=2	17	20	20	20	20	20	20
Privremeno osoblje (razredi AST)							
Ugovorno osoblje							
Upućeni nacionalni stručnjaci							

UKUPNO	17	20	20	20	20	20	20
---------------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------

Predviđa se sljedeće:

⁸³ Troškovi za EBA-u uključuju 100 % doprinosa poslodavca za mirovinsko osiguranje, a troškovi za ESMA-u uključuju doprinose za mirovinsko osiguranje koji odgovaraju 60 % udjela nacionalnih nadležnih tijela.

- Približno 50 % osoblja potrebnog za 2022. zaposlit će se te godine, približno 50 % dodatna tri radna mjesta potrebna za 2023. popunit će se te godine, a puni broj zaposlenika postići će se 2024.

3.2.3.2. Procijenjene potrebe u pogledu ljudskih resursa za matičnu glavnu upravu

- Za prijedlog/inicijativu nisu potrebni ljudski resursi.
- Za prijedlog/inicijativu potrebni su sljedeći ljudski resursi:

Procjenu navesti u cijelom iznosu (ili najviše do jednog decimalnog mjesta)

	Godina N	Godina N+1	Godina N+2	Godina N+3	Unijeti onoliko godina koliko je potrebno za prikaz trajanja učinka (vidjeti točku 1.6.)		
• Radna mjesta prema planu radnih mjesta (dužnosnici i privremeno osoblje)							
XX 01 01 01 (sjedište i predstavništva Komisije)							
XX 01 01 02 (delegacije)							
XX 01 05 01 (neizravno istraživanje)							
10 01 05 01 (izravno istraživanje)							
• Vanjsko osoblje (u ekvivalentu punog radnog vremena: EPRV)⁸⁴							
XX 01 02 01 (UO, UNS, UsO iz „globalne omoćnice”)							
XX 01 02 02 (UO, LO, UNS, UsO i MSD u delegacijama)							
XX 01 04 yy⁸⁵	– u sjedištima ⁸⁶						
	– u delegacijama						
XX 01 05 02 (UO, UNS, UsO – neizravno istraživanje)							
10 01 05 02 (UO, UNS, UsO – izravno istraživanje)							
Druge proračunske linije (navesti)							
UKUPNO							

XX se odnosi na odgovarajuće područje politike ili glavu proračuna.

Potrebe za ljudskim resursima pokrit će se osobljem glavne uprave kojemu je već povjereno upravljanje djelovanjem i/ili koje je preraspoređeno unutar glavne uprave te, prema potrebi, resursima koji se mogu dodijeliti nadležnoj glavnoj upravi u okviru godišnjeg postupka dodjele sredstava uzimajući u obzir proračunska ograničenja.

Opis zadaća:

⁸⁴ UO = ugovorno osoblje; LO = lokalno osoblje; UNS = upućeni nacionalni stručnjaci; UsO = ustupljeno osoblje; MSD = mladi stručnjaci u delegacijama.

⁸⁵ U okviru gornje granice za vanjsko osoblje iz odobrenih sredstava za poslovanje (prijašnje linije „BA”).

⁸⁶ Uglavnom za strukturne fondove, Europski poljoprivredni fond za ruralni razvoj (EPFRR) i Europski fond za ribarstvo (EFR).

Dužnosnici i privremeno osoblje	
Vanjsko osoblje	

Opis izračuna troškova za ekvivalent punog radnog vremena trebao bi biti uključen u Prilog V. odjeljak 3.

3.2.4. *Usklađenost s aktualnim višegodišnjim financijskim okvirom*

- Prijedlog/inicijativa u skladu je s aktualnim višegodišnjim financijskim okvirom.
- Prijedlog/inicijativa iziskuje reprogramiranje relevantnog naslova višegodišnjeg financijskog okvira.

Objasniti o kakvom je reprogramiranju riječ te navesti predmetne proračunske linije i odgovarajuće iznose.

- Za prijedlog/inicijativu potrebna je primjena instrumenta fleksibilnosti ili revizija višegodišnjeg financijskog okvira⁸⁷.

Objasniti što je potrebno te navesti predmetne naslove i proračunske linije te odgovarajuće iznose.

3.2.5. *Doprinos trećih strana*

- Prijedlogom/inicijativom ne predviđa se sudjelovanje trećih strana u sufinanciranju.
- Prijedlogom/inicijativom predviđa se sufinanciranje prema sljedećoj procjeni:

U milijunima EUR (do 3 decimalna mjesta)

	2022.	2023.	2024.	2025.	2026.	2027.	Ukupno
Naknade industrije ⁸⁸ za EBA-u	2,234	3,957	4,042	4,042	4,042	4,042	22,359
UKUPNO sufinancirana odobrena sredstva	2,234	3,957	4,042	4,042	4,042	4,042	22,359

U milijunima EUR (do 3 decimalna mjesta)

⁸⁷ Vidjeti članke i Uredbu Vijeća (EU, Euratom) br. /2020 o utvrđivanju višegodišnjeg financijskog okvira za razdoblje 2021.–2027.
⁸⁸ Svi troškovi provedbe prijedloga pokrit će se naknadama.

	2022.	2023.	2024.	2025.	2026.	2027.	Ukupno
Doprinos nacionalnih nadležnih tijela ESMA-i ⁸⁹	0,115	0,230	0,230	0,230	0,230	0,230	1,265
UKUPNO sufinancirana odobrena sredstva	0,115	0,230	0,230	0,230	0,230	0,230	1,265

⁸⁹ 60 % ukupnog procijenjenog troška (doprinos EU-a procijenjen je na 40 %) plus udio od 60 % doprinosa poslodavca za mirovinsko osiguranje.

3.3. Procijenjeni učinak na prihode

- Prijedlog/inicijativa nema financijski učinak na prihode.
- Prijedlog/inicijativa ima sljedeći financijski učinak:
 - na vlastita sredstva
 - na ostale prihode
 - navesti jesu li prihodi namijenjeni proračunskim linijama rashoda

U milijunima EUR (do 3 decimalna mjesta)

Proračunska prihoda:	linija	Odobrena sredstva dostupna za tekuću financijsku godinu	Učinak prijedloga/inicijative ⁹⁰					
			Godina N	Godina N+1	Godina N+2	Godina N+3	Unijeti onoliko godina koliko je potrebno za prikaz trajanja učinka (vidjeti točku 1.6.)	
Članak								

Za razne namjenske prihode navesti odgovarajuće proračunske linije rashoda.

Navesti metodu izračuna učinka na prihode.

⁹⁰

Kad je riječ o tradicionalnim vlastitim sredstvima (carine, pristojbe na šećer) navedeni iznosi moraju biti neto iznosi, to jest bruto iznosi nakon odbitka od 20 % na ime troškova naplate.

PRILOG

Opće pretpostavke

Glava I. – Rashodi za osoblje

Sljedeće posebne pretpostavke primijenjene su za izračun troškova osoblja na temelju utvrđenih potreba za ljudskim resursima objašnjenih u nastavku:

- troškovi za dodatne zaposlenike zaposlene u 2022. izračunati su za šest mjeseci s obzirom na pretpostavljeno vrijeme potrebno za zapošljavanje dodatnih članova osoblja. Troškovi za tri dodatna člana osoblja potrebna za 2023. (iznad broja članova osoblja potrebnih za 2022.) izračunavaju se za šest mjeseci s obzirom na pretpostavljeno vrijeme potrebno za zapošljavanje dodatnih članova osoblja. Puni broj zaposlenika postići će se 2024.
- Prosječni godišnji trošak privremenog službenika iznosi 150 000 EUR, ugovornog službenika 85 000 EUR, a upućenog nacionalnog stručnjaka 80 000 EUR, a svi ti iznosi uključuju 25 000 EUR troškova za „habillage” (zgrade, IT itd.),
- korekcijski koeficijenti koji se primjenjuju na plaće osoblja u Parizu (EBA i ESMA) iznosi 117,7,
- doprinosi poslodavca za mirovinsko osiguranje privremenih službenika temelje se na standardnim osnovnim plaćama uključenima u standardne prosječne godišnje troškove, to jest 95 660 EUR,
- svi su dodatni privremeni službenici AD5.

Glava 2. – Rashodi za infrastrukturu i poslovanje

Troškovi se temelje na umnošku broja članova osoblja s dijelom godine u kojoj se primjenjuju standardni troškovi za „habillage”, odnosno 25 000 EUR.

Glava 3. – Rashodi poslovanja

Troškovi su procijenjeni na temelju sljedećih pretpostavki:

- troškovi prijevoda određuju se na 350 000 EUR godišnje za EBA-u,
- za jednokratne troškove IT-a u iznosu od 500 000 EUR za EBA-u pretpostavlja se da će nastati tijekom dvije godine, 2022. i 2023., na temelju raspodjele 50 % – 50 %. Godišnji troškovi održavanja za EBA-u procjenjuju se na 50 000 EUR,
- godišnji troškovi izravnog nadzora za EBA-u procjenjuju se na 200 000 EUR.

Prethodno prikazane procjene dovode do sljedećih godišnjih troškova:

Naslov višegodišnjeg financijskog okvira	Broj	
--	------	--

EBA <>			2022.	2023.	2024.	2025.	2026.	2027.	UKUPNO
Glava 1.:	Obveze	(1)	1,246	2,744	2,992	2,992	2,992	2,992	15,958
	Plaćanja	(2)	1,246	2,744	2,992	2,992	2,992	2,992	15,958
Glava 2.:	Obveze	(1a)	0,188	0,413	0,450	0,450	0,450	0,450	2,401
	Plaćanja	(2 a)	0,188	0,413	0,450	0,450	0,450	0,450	2,401
Glava 3.:	Obveze	(3 a)	0,800	0,800	0,600	0,600	0,600	0,600	4,000
	Plaćanja	(3b)	0,800	0,800	0,600	0,600	0,600	0,600	4,000
UKUPNA odobrena sredstva za EBA-u	Obveze	=1+1a +3a	2,234	3,957	4,042	4,042	4,042	4,042	22,359
	Plaćanja	=2+2a +3b	2,234	3,957	4,042	4,042	4,042	4,042	22,359

Stalne cijene

Za prijedlog su potrebna sljedeća odobrena sredstva za poslovanje:

Odobrena sredstva za preuzimanje obveza u milijunima eura (na tri decimalna mjesta) u stalnim cijenama

EBA

Navesti ciljeve i rezultate ↓			2022.	2023.	2024.	2025.	2026.	2027.								
	REZULTATI															
	Vrsta ⁹¹	Prosječni trošak	Broj	Trošak	Broj	Trošak	Broj	Trošak	Broj	Trošak	Broj	Trošak	Broj	Trošak	Ukupni broj	Ukupni trošak
POSEBNI CILJ br. 1 ⁹² Izravan nadzor značajnih izdavatelja kriptovalute vezane uz imovinu																
– Rezultat			0,800	0,800	0,600	0,600	0,600	0,600	0,600	0,600	0,600	0,600	0,600	0,600	4,000	
Međubroj za posebni cilj br. 1																
POSEBNI CILJ br. 2 Odobrenje izmijenjene bijele knjige o kriptovaluti koju podnosi izdavatelj značajnog tokena vezanog uz novac																
– Rezultat																
Međubroj za posebni cilj br. 2																

⁹¹ Rezultati se odnose na proizvode i usluge koji se isporučuju (npr.: broj financiranih studentskih razmjena, kilometri izgrađenih prometnica itd.).
⁹² Kako je opisan u odjeljku 1.4.2. „Posebni ciljevi...”.

UKUPNI TROŠAK		0,800		0,800		0,600		0,600		0,600		0,600		4,000
---------------	--	-------	--	-------	--	-------	--	-------	--	-------	--	-------	--	-------

EBA-ine aktivnosti izravnog nadzora u potpunosti se financiraju od naknada koje se naplaćuju subjektima nad kojima se nadzor provodi na sljedeći način:

EBA

	2022.	2023.	2024.	2025.	2026.	2027.	Ukupno
Svi se troškovi pokrivaju naknadama koje se naplaćuju subjektima nad kojima se nadzor provodi	2,234	3,957	4,042	4,042	4,042	4,042	22,359
UKUPNO sufinancirana odobrena sredstva	2,234	3,957	4,042	4,042	4,042	4,042	22,359

ESMA-ine koordinacijske aktivnosti na temelju pilot-režima DLT-a utvrđene u povezanom Prijedlogu uredbe o tržišnim infrastrukturama DLT financiraju se iz njihovih operativnih proračuna, pri čemu je doprinos EU-a 40 % (iznosi navedeni u tablici 3.2.1. Sažetak procijenjenog učinka na rashode), a nacionalnih nadležnih tijela 60 % (iznosi navedeni u tablici 3.2.5. Doprinosi trećih zemalja) ukupnog troška.

POSEBNE INFORMACIJE

Izravne nadzorne ovlasti

Europsko nadzorno tijelo za bankarstvo (EBA) posebno je tijelo Unije koje je uspostavljeno radi zaštite javnog interesa, tako što pridonosi kratkoročnoj, srednjoročnoj i dugoročnoj stabilnosti te djelotvornosti financijskog sustava u korist gospodarstva Unije, njezinih građana i poduzetnika.

Iako će EBA trebati zaposliti specijalizirano osoblje, dužnosti i funkcije koje treba preuzeti za provedbu predloženog propisa u skladu su s nadležnošću i zadaćama EBA-e.

EBA će posebno trebati osposobiti i zaposliti stručnjaka za izravni nadzor kako je predviđeno u ovom prijedlogu za nadzor izdavatelja značajnih tokena vezanih uz imovinu.

Drugi prijedlozi obuhvaćeni na temelju ovog zakonodavnog financijskog izvještaja

Ovaj zakonodavni financijski izvještaj obuhvaća i financijski učinak koji proizlazi iz Prijedloga uredbe o tržišnim infrastrukturama DLT, koji čini povećanje financiranja za ESMA-u.

Bruxelles, 24.9.2020.
COM(2020) 593 final

ANNEXES 1 to 6

PRILOZI

Prijedlogu UREDBE EUROPSKOG PARLAMENTA I VIJEĆA

o tržištima kriptovaluta i izmjeni Direktive (EU) 2019/1937

{SEC(2020) 306 final} - {SWD(2020) 380 final} - {SWD(2020) 381 final}

PRILOG I.: Bijela knjiga o kryptoimovini za izdavatelje kryptoimovine – minimalni sadržaj

Dio A: Opće informacije o izdavatelju

1. Naziv izdavatelja
2. Adresa sjedišta
3. Datum registracije
4. Identifikacijska oznaka pravnog subjekta
5. Prema potrebi, grupa poduzetnika kojoj izdavatelj pripada
6. Identitet, adresa i funkcije članova upravljačkog tijela izdavatelja
7. Izjava iz članka 5. stavka 5.
8. Mogući sukobi interesa
9. Pojednostosti o financijskim rezultatima izdavatelja za posljednje tri godine ili, ako izdavatelj posluje kraće od tri godine, o financijskim rezultatima izdavatelja od datuma registracije. Ako se ponuda odnosi na korisničke tokene koji se po izdavanju mogu u stvarnosti zamijeniti za proizvod ili uslugu, izdavatelji su izuzeti od tog zahtjeva.

Dio B: Informacije o projektu

1. Naziv projekta ili kryptoimovine (ako je drugačiji od naziva izdavatelja)
2. Pojednostosti o svim fizičkim ili pravnim osobama (uključujući adrese i/ili sjedište društva) koje su uključene u provedbu projekta, kao što su savjetnici, razvojni tim i pružatelji usluga povezanih s kryptoimovinom
3. Opis razlogâ za izdavanje kryptoimovine
4. Ako se javna ponuda kryptoimovine odnosi na korisničke tokene, ključne značajke proizvoda ili usluga koji su razvijeni ili će se razviti
5. Informacije o organizaciji projekta, uključujući opis prošlih i budućih ključnih etapa projekta i, prema potrebi, resursa koji su već dodijeljeni projektu
6. Prema potrebi, informacije o planiranom korištenju sredstava
7. Izdaci povezani s javnom ponudom kryptoimovine, osim u slučaju korisničkih tokena

Dio C: Informacije o javnoj ponudi kryptoimovine ili njezinu uvrštenju za trgovanje na platformu za trgovanje kryptoimovinom

1. Naznaka o tome odnosi li se bijela knjiga na javnu ponudu kryptoimovine i/ili uvrštenje kryptoimovine za trgovanje na platformu za trgovanje kryptoimovinom
2. Prema potrebi, iznos koji se namjerava prikupiti ponudom u bilo kojoj fiducijarnoj valuti ili u bilo kojoj drugoj kryptoimovini Prema potrebi, donja granica (najmanji iznos potreban za provedbu projekta) ili gornja granica (najveći iznos javne ponude) određena za javnu ponudu kryptoimovine
3. Cijena izdanja ponuđene kryptoimovine (u fiducijarnoj valuti ili bilo kojoj drugoj kryptoimovini)

4. Prema potrebi, ukupna količina kriptoinovine koja će se ponuditi i/ili uvrstiti za trgovanje na platformu za trgovanje kriptoinovinom
5. Naznaka imateljâ/kupaca kojima je namijenjena javna ponuda kriptoinovine i/ili uvrštenje te kriptoinovine u ciljne sustave za trgovanje, uključujući ograničenja u pogledu vrste kupca ili imatelja te kriptoinovine
6. Posebna obavijest da će kupci koji sudjeluju u javnoj ponudi kriptoinovine moći ostvariti povrat svojeg doprinosa ako se donja granica (najmanji iznos potreban za provedbu projekta) ne dosegne do isteka javne ponude ili ako se ponuda povuče te detaljan opis mehanizma povrata, uključujući očekivani rok izvršenja takvih povrata
7. Informacije o različitim razdobljima iz ponude kriptoinovine, uključujući informacije o sniženoj kupovnoj cijeni za rane kupce kriptoinovine (prodaja prije javne ponude)
8. U slučaju vremenski ograničenih ponuda razdoblje upisa tijekom kojeg je javna ponuda otvorena te mehanizmi za zaštitu sredstava ili druge kriptoinovine iz članka 9.
9. Metode plaćanja za kupnju ponuđene kriptoinovine
10. U slučaju kriptoinovine, osim tokena vezanih uz imovinu i tokena e-novca, informacije o pravu na povlačenje iz članka 12.
11. Informacije o načinu i vremenskom rasporedu prijenosa kupljene kriptoinovine imateljima
12. Prema potrebi, naziv pružatelja usluga povezanih s kriptoinovinom koji je odgovoran za provedbu i način provedbe ponude odnosno prodaje kriptoinovine (s jamstvom ili bez jamstva)
13. Prema potrebi, naziv platforme za trgovanje kriptoinovinom na koju se traži uvrštenje za trgovanje
14. Pravo primjenjivo na javnu ponudu kriptoinovine te nadležni sudovi

Dio D: Prava i obveze povezane s kriptoinovinom

1. Izjava iz članka 5. stavka 6.
2. Opis značajki i funkcionalnosti kriptoinovine koja se nudi ili uvrštava za trgovanje na platformu za trgovanje kriptoinovinom, uključujući informacije o očekivanom početku primjene tih funkcionalnosti
3. Opis prava i obveza (ako postoje) kupca te postupka i uvjetâ za ostvarivanje tih prava
4. Prema potrebi, informacije o budućim ponudama kriptoinovine istog izdavatelja i količini kriptoinovine koju zadržava sam izdavatelj
5. Ako se ponuda kriptoinovine ili uvrštenje za trgovanje na platformu za trgovanje kriptoinovinom odnosi na korisničke tokene, informacije o kvaliteti i količini proizvoda i/ili usluga kojima korisnički tokeni osiguravaju pristup
6. Ako se javne ponude kriptoinovine ili uvrštenje za trgovanje na platformu za trgovanje kriptoinovinom odnose na korisničke tokene, informacije o tome kako se korisnički tokeni mogu iskupiti za proizvode ili usluge na koje se odnose
7. Ako se ne traži uvrštenje za trgovanje na platformu za trgovanje kriptoinovinom, informacije o tome kako i gdje se kriptoinovina može kupiti ili prodati nakon javne ponude

8. Sva ograničenja slobodne prenosivosti kriptovalute koja se nudi ili uvrštava za trgovanje na platformu za trgovanje kriptovalutom
9. Ako se stabilna vrijednost kriptovalute održava protokolima za povećanje ili smanjenje njezine ponude ovisno o promjenama potražnje, opis funkcioniranja tih protokola

Dio E: Informacije o osnovnoj tehnologiji

1. Informacije o korištenoj tehnologiji, uključujući tehnologiju decentraliziranog vođenja evidencije transakcija, korištenim protokolima i tehničkim standardima
2. Opis interoperabilnosti temeljnog protokola s drugim protokolima
3. Prema potrebi, konsenzusni algoritam
4. Mehanizmi poticaja radi sigurnosti transakcija i sve primjenjive naknade
5. Ako se kriptovaluta izdaje, prenosi i pohranjuje u sustavu decentraliziranog vođenja evidencije transakcija kojim upravlja izdavatelj ili treća strana u njegovo ime, detaljan opis funkcioniranja tog sustava
6. Informacije o rezultatima revizije korištene tehnologije (ako postoji)

Dio F: Rizici

1. Opis rizika povezanih s izdavateljem kriptovalute
2. Opis rizika povezanih s ponudom kriptovalute i/ili uvrštenjem za trgovanje na mjesto trgovanja kriptovalutom
3. Opis rizika povezanih s kriptovalutom
4. Opis rizika povezanih s provedbom projekta
5. Opis rizika povezanih s korištenom tehnologijom te mjera za smanjenje rizika (ako postoje)

Prilog II.: Dodatne informacije o bijelim knjigama o kriptoimovini za izdavatelje tokena vezanih uz imovinu

Dio A: Opće informacije o izdavatelju

1. Detaljan opis uprave izdavatelja
2. Osim za izdavatelje tokena vezanih uz imovinu koji su izuzeti iz postupka odobrenja u skladu s člankom 15. stavkom 3., pojediniosti o odobrenju za rad izdavatelja tokena vezanih uz imovinu i naziv nadležnog tijela koje je izdalo to odobrenje

Dio B: Informacije o projektu

1. Opis uloge, obveza i odgovornosti svih trećih strana iz članka 30. stavka 5. točke (h)

Dio D: Prava i obveze povezani s kriptoimovinom

1. Informacije o prirodi i izvršivosti pravâ, uključujući pravo na izravan iskup i potraživanja koja bi imatelji i pravne ili fizičke osobe iz članka 35. stavka 3. mogli imati iz pričuvne imovine ili prema izdavatelju, uključujući informacije o postupanju s tim pravima u mogućem postupku u slučaju nesolventnosti
2. Prema potrebi, izjava iz članka 17. stavka 1. posljednjeg podstavka
3. Prema potrebi, informacije o mehanizmima koje je izdavatelj uspostavio kako bi osigurao likvidnost tokena vezanih uz imovinu, uključujući naziv subjekata odgovornih za osiguravanje likvidnosti
4. Opis postupka za rješavanje pritužbi i, ako postoji, mehanizma za rješavanje sporova ili postupka za naknadu štete koji je uspostavio izdavatelj tokena vezanih uz imovinu

Dio F: Rizici

1. Rizici povezani s vrijednošću pričuvne imovine, uključujući likvidnosne rizike
2. Rizici povezani sa skrbništvom nad pričuvnom imovinom
3. Rizici povezani s ulaganjem pričuvne imovine

Dio G: Pričuva imovine

1. Detaljan opis mehanizma za stabilizaciju vrijednosti tokena vezanih uz imovinu, uključujući pravne i tehničke aspekte
2. Detaljan opis pričuvne imovine i njezina sastava
3. Opis mehanizama izdavanja, stvaranja i uništavanja tokena vezanih uz imovinu
4. Informacije o tome ulaže li se dio pričuvne imovine i, prema potrebi, opis politike ulaganja pričuvne imovine
5. Opis mehanizama za skrbništvo nad pričuvnom imovinom, uključujući podjelu imovine, nazive kreditnih institucija ili pružatelja usluga povezanih s kriptoimovinom koji su imenovani skrbnicima

Prilog III.: Bijela knjiga za izdavatelje tokena e-novca – minimalni sadržaj

Dio A: Opće informacije o izdavatelju

1. Naziv izdavatelja
2. Adresa sjedišta
3. Datum registracije
4. Identifikacijska oznaka pravnog subjekta
5. Prema potrebi, grupa poduzetnika kojoj izdavatelj pripada
6. Identitet, adresa i funkcije članova upravljačkog tijela izdavatelja
7. Izjava iz članka 46. stavka 4.
8. Mogući sukobi interesa
9. Pojediniosti o financijskim rezultatima izdavatelja za posljednje tri godine ili, ako izdavatelj posluje kraće od tri godine, o financijskim rezultatima izdavatelja od datuma registracije
10. Osim za izdavatelje e-novca koji su izuzeti iz postupka odobrenja u skladu s člankom 43. stavkom 2., pojediniosti o odobrenju za rad izdavatelja tokena e-novca i naziv nadležnog tijela koje je izdalo odobrenje

Dio B: Informacije o projektu

1. Pojediniosti o svim fizičkim ili pravnim osobama (uključujući adrese i/ili sjedište društva) koje su uključene u dizajn i razvoj, kao što su savjetnici, razvojni tim i pružatelji usluga povezanih s kriptoimovinom

Dio C: Informacije o javnoj ponudi tokena e-novca ili njihovu uvrštenju za trgovanje

1. Naznaka o tome odnosi li se bijela knjiga na javnu ponudu tokena e-novca i/ili njihovo uvrštenje za trgovanje na platformu za trgovanje kriptoimovinom
2. Prema potrebi, ukupan broj tokena e-novca koji će se javno ponuditi i/ili uvrstiti za trgovanje na platformu za trgovanje kriptoimovinom
3. Prema potrebi, naziv platforme za trgovanje kriptoimovinom na koju se traži uvrštenje za trgovanje tokenima e-novca
4. Pravo primjenjivo na javnu ponudu tokena e-novca te nadležni sudovi

Dio D: Prava i obveze povezane s tokenima e-novca

1. Detaljan opis prava i obveza (ako postoje) imatelja tokena e-novca, uključujući pravo na iskup po nominalnoj vrijednost, te postupka i uvjeta za ostvarivanje tih prava
2. Sve povezane naknade koje primjenjuje izdavatelj tokena e-novca ako imatelj tokena e-novca odluči iskoristiti svoje pravo na iskup po nominalnoj vrijednosti

Dio E: Informacije o temeljnoj tehnologiji

1. Informacije o korištenoj tehnologiji koja omogućuje posjedovanje, pohranu i prijenos tih tokena e-novca, uključujući tehnologiju decentraliziranog vođenja evidencije transakcija, korištenim protokolima i tehničkim standardima

2. Opis interoperabilnosti temeljnog protokola s drugim protokolima
3. Prema potrebi, konsenzusni algoritam
4. Mehanizmi poticaja radi sigurnosti transakcija i sve primjenjive naknade
5. Ako se kriptoimovina izdaje, prenosi i pohranjuje u sustavu decentraliziranog vođenja evidencije transakcija kojim upravlja izdavatelj ili treća strana u njegovo ime, detaljan opis funkcioniranja tog sustava decentraliziranog vođenja evidencije transakcija
6. Informacije o rezultatima revizije korištene tehnologije (ako postoji)

Dio F: Rizici

1. Opis rizika povezanih s izdavateljem tokena e-novca
2. Opis rizika povezanih s tokenima e-novca
3. Opis rizika povezanih s korištenom tehnologijom te mjera za smanjenje rizika (ako postoje)

Prilog IV. – Minimalni kapitalni zahtjevi za pružatelje usluga povezanih s kriptoimovinom

Pružatelji usluga povezanih s kriptoimovinom	Vrsta usluge povezane s kriptoimovinom	Minimalni kapitalni zahtjevi iz članka 1. točke (a)
Razred 1.	Pružatelj usluga povezanih s kriptoimovinom s odobrenjem za sljedeće usluge povezane s kriptoimovinom: <ul style="list-style-type: none"> – primanje i prijenos naloga u ime trećih strana, i/ili – savjetovanje o kriptoimovini, i/ili – izvršavanje naloga u ime trećih strana, i/ili – usluge provedbe ponude odnosno prodaje kriptoimovine. 	50 000 EUR
Razred 2.	Pružatelj usluga povezanih s kriptoimovinom s odobrenjem za bilo koju uslugu povezanu s kriptoimovinom 1. razreda i: <ul style="list-style-type: none"> – skrbništvo i upravljanje kriptoimovinom u ime trećih strana. 	125 000 EUR
Razred 3.	Pružatelj usluga povezanih s kriptoimovinom s odobrenjem za bilo koju uslugu povezanu s kriptoimovinom 2. razreda i:	150 000 EUR

	<ul style="list-style-type: none">– razmjenu kriptovalute za fiducijarnu valutu koja je zakonsko sredstvo plaćanja,– razmjenu kriptovalute za drugu kriptovalutu,– upravljanje platformom za trgovanje kriptovalutom.	
--	---	--

Prilog V. – Popis povreda iz glave III. i glave VI. za izdavatelje značajnih tokena vezanih uz imovinu

1. Izdavatelj krši članak 21. ako ne obavijesti Europsko nadzorno tijelo za bankarstvo (EBA) o promjeni svojeg poslovnog modela koja bi mogla znatno utjecati na odluku o kupnji stvarnog ili mogućeg imatelja značajnih tokena vezanih uz imovinu ili ako tu promjenu ne opiše u bijeloj knjizi o kriptoimovini.
2. Izdavatelj krši članak 21. ako ne provede mjeru koju je EBA zatražila u skladu s člankom 21. stavkom 3.
3. Izdavatelj krši članak 23. stavak 1. točku (a) ako ne postupa korektno, pošteno i profesionalno.
4. Izdavatelj krši članak 23. stavak 1. točku (b) ako s imateljima značajnih tokena vezanih uz imovinu ne komunicira na pošten, jasan i nedvosmislen način.
5. Izdavatelj krši članak 23. stavak 2. ako ne postupa u najboljem interesu imatelja značajnih tokena vezanih uz imovinu ili ako povlašteno postupa prema određenim imateljima, a to nije objavljeno u bijeloj knjizi izdavatelja.
6. Izdavatelj krši članak 24. ako na svojim internetskim stranicama ne objavi svoju odobrenu bijelu knjigu o kriptoimovini iz članka 19. stavka 1. i, prema potrebi, svoju izmijenjenu bijelu knjigu o kriptoimovini iz članka 21. te svoje promidžbene sadržaje iz članka 25.
7. Izdavatelj krši članak 24. ako ne osigura javnu dostupnost bijelih knjiga prije datuma početka javne ponude značajnih tokena vezanih uz imovinu ili uvrštenja tih tokena za trgovanje na platformu za trgovanje kriptoimovinom.
8. Izdavatelj krši članak 24. ako ne osigura dostupnost bijele knjige o kriptoimovini i promidžbenih sadržaja dok god javnost posjeduje značajne tokene vezane uz imovinu.
9. Izdavatelj krši članak 25. stavak 1. ako objavi promidžbene sadržaje koji se odnose na javnu ponudu značajnih tokena vezanih uz imovinu ili na uvrštenje tih značajnih tokena vezanih uz imovinu za trgovanje na platformu za trgovanje kriptoimovinom, a koji ne ispunjavaju zahtjeve utvrđene člankom 25. stavkom 1. točkama od (a) do (d).

10. Ako pravo na izravno potraživanje ili iskup nije dodijeljeno svim imateljima značajnih tokena vezanih uz imovinu, izdavatelj krši članak 25. stavak 2. ako u svojim promidžbenim sadržajima ne navede jasnu i nedvosmisleni izjavu da imatelji tih tokena nemaju pravo na potraživanje iz pričuvne imovine ili da ni u jednom trenutku ne mogu te tokene iskupiti od izdavatelja.
11. Izdavatelj krši članak 26. stavak 1. ako na svojim internetskim stranicama ne objavi najmanje svaki mjesec i/ili na jasan, točan i transparentan način količinu značajnih tokena vezanih uz imovinu u optjecaju te vrijednost i sastav pričuvne imovine iz članka 32.
12. Izdavatelj krši članak 26. stavak 2. ako na svojim internetskim stranicama ne objavi što prije i/ili na jasan, točan i transparentan način rezultate revizije pričuvne imovine iz članka 32.
13. Izdavatelj krši članak 26. stavak 3. ako što prije na jasan, točan i transparentan način ne objavi svaki događaj koji znatno utječe ili bi mogao znatno utjecati na vrijednost značajnih tokena vezanih uz imovinu ili pričuvnu imovinu.
14. Izdavatelj krši članak 27. stavak 1. ako ne uspostavi i/ili ne održava djelotvorne i transparentne postupke za brzo, pošteno i dosljedno rješavanje pritužbi primljenih od imatelja značajnih tokena vezanih uz imovinu ili ako ne uspostavi postupke za lakše rješavanje pritužbi između imatelja i subjekata trećih strana iz članka 30. stavka 5. točke (h).
15. Izdavatelj krši članak 27. stavak 2. ako imateljima značajnih tokena vezanih uz imovinu ne omogući podnošenje pritužbi bez naknade.
16. Izdavatelj krši članak 27. stavak 3. ako ne izradi i/ili ne učini dostupnim imateljima značajnih tokena vezanih uz imovinu predložak za podnošenje pritužbi i/ili ako ne vodi evidenciju svih primljenih pritužbi i svih mjera poduzetih kao odgovor na te pritužbe.
17. Izdavatelj krši članak 27. stavak 4. ako ne istraži sve pritužbe pravodobno i pošteno i/ili ako imatelje značajnih tokena vezanih uz imovinu ne obavijesti o rezultatima tih istraga u razumnom roku.
18. Izdavatelj krši članak 28. stavak 1. ako ne održava i ne provodi djelotvorne politike i postupke za sprečavanje, utvrđivanje, upravljanje i objavljivanje sukoba interesa između izdavatelja i njegovih dioničara, članova njegova upravljačkog tijela, njegovih zaposlenika, svih fizičkih osoba koje izravno ili neizravno imaju više od 20 % udjela u temeljnom kapitalu ili glasačkim pravima izdavatelja ili koje na drugi način imaju kontrolu nad tim izdavateljem, imatelja značajnih tokena vezanih uz imovinu, svih trećih strana koje imaju neku od funkcija iz članka 30. stavka 5.

točke (h) ili svih fizičkih ili pravnih osoba kojima je dodijeljeno pravo izravnog potraživanja ili iskupa u skladu s člankom 35. stavkom 3.

19. Izdavatelj krši članak 28. stavak 1. ako ne poduzme sve odgovarajuće mjere za sprečavanje, utvrđivanje, upravljanje i objavljivanje sukoba interesa koji proizlaze iz upravljanja pričuvnom imovinom i njezina ulaganja.
20. Izdavatelj krši članak 28. stavke od 2. do 4. ako imateljima značajnih tokena vezanih uz imovinu ne objavi opću prirodu i izvore sukoba interesa te mjere poduzete za smanjenje tih rizika ili ako tu objavu ne dostavi na trajnom mediju ili ako njegova objava nije dovoljno precizna da bi imateljima značajnih tokena vezanih uz imovinu omogućila donošenje informirane odluke o kupnji takvih tokena.
21. Izdavatelj krši članak 29. ako ne obavijesti EBA-u o promjenama upravljačkog tijela.
22. Izdavatelj krši članak 30. stavak 1. ako nema pouzdane sustave upravljanja s jasnom organizacijskom strukturom i dobro određenim, transparentnim i dosljednim linijama odgovornosti, učinkovite postupke za utvrđivanje, upravljanje, praćenje i izvješćivanje o rizicima kojima jest ili bi mogao biti izložen te primjerene mehanizme unutarnje kontrole, uključujući odgovarajuće administrativne i računovodstvene postupke.
23. Izdavatelj krši članak 30. stavak 2. ako članovi njegova upravljačkog tijela nemaju dobar ugled i kompetencije, u smislu kvalifikacija, iskustva i vještina, potrebne za izvršavanje svojih dužnosti ili za pouzdano i razborito upravljanje izdavateljem.
24. Izdavatelj krši članak 30. stavak 5. ako ne donese dovoljno djelotvorne politike i postupovne politike da se zajamči usklađenost s ovom Uredbom te da njegovi rukovoditelji i zaposlenici poštuju sve odredbe iz ove glave, među ostalim ako ne uspostavi, ne održava i ne provodi politike i postupke iz članka 30. stavka 5. točaka od (a) do (k).
25. Izdavatelj krši članak 30. stavak 5. ako ne sklopi i ne nastavi provoditi ugovore sa subjektima trećim stranama iz članka 30. stavka 5. točke (h) u kojima su precizno utvrđene uloge, odgovornosti, prava i obveze svakog subjekta treće strane i izdavatelja ili ako u ugovorima s implikacijama unakrsne nadležnosti ne predvidi nedvosmislen izbor prava.
26. Osim ako je počeo s provedbom plana iz članka 42., izdavatelj krši članak 30. stavak 6. ako ne koristi primjerene i razmjerne sustave, resurse ili postupke kojima se jamči neprekidno i redovito obavljanje njegovih usluga i aktivnosti ili ako sve svoje sustave i sigurnosne pristupne protokole ne održava u skladu s odgovarajućim standardima Unije.

27. Izdavatelj krši članak 30. stavak 7. ako ne utvrdi izvore operativnih rizika ili ako ih ne minimizira razvojem primjerenih sustava, kontrola i postupaka.
28. Izdavatelj krši članak 30. stavak 8. ako ne donese politiku kontinuiteta poslovanja kojom se u slučaju prekida rada njegovih sustava i postupaka osigurava očuvanje bitnih podataka i funkcija te nastavak njegovih aktivnosti ili, ako to nije moguće, pravodobno vraćanje tih podataka i funkcija te pravodoban nastavak aktivnosti.
29. Osim ako mu je dopušten niži iznos regulatornog kapitala u skladu s člankom 31. stavkom 3., izdavatelj krši članak 31. stavak 1. točku (a) ili članak 41. stavak 4. ako u bilo kojem trenutku ne ispunjava kapitalni zahtjev.
30. Izdavatelj krši članak 31. stavak 2. ako se njegov regulatorni kapital ne sastoji od stavki i instrumenata redovnog osnovnog kapitala iz članaka od 26. do 30. Uredbe (EU) br. 575/2013 nakon odbitaka u skladu s člankom 36. te uredbe, bez primjene pragova izuzeća iz članaka 46. i 48. te uredbe.
31. Izdavatelj krši članak 31. stavak 3. ako nema regulatorni kapital koji mu je nadležno tijelo odredilo nakon procjene obavljene u skladu s člankom 31. stavkom 3.
32. Izdavatelj krši članak 32. stavak 1. ako ne stvori i ne održava u svakom trenutku pričuvu imovine.
33. Izdavatelj krši članak 32. stavak 3. ako njegovo upravljačko tijelo ne osigura djelotvorno i razborito upravljanje pričuvnom imovinom.
34. Izdavatelj krši članak 32. stavak 3. ako ne osigura da je stvaranje i uništavanje značajnih tokena vezanih uz imovinu uvijek popraćeno odgovarajućim povećanjem ili smanjenjem pričuvne imovine i da se tim povećanjem ili smanjenjem primjereno upravlja kako bi se izbjegli negativni učinci na tržište pričuvne imovine.
35. Izdavatelj krši članak 32. stavak 4. ako nema jasne i/ili detaljne politike za mehanizam stabilizacije tokena koji ne ispunjavaju uvjete utvrđene člankom 32. stavkom 4. točkama od (a) do (g).
36. Izdavatelj krši članak 32. stavak 5. ako od datuma odobrenja nadalje svakih šest mjeseci ne naruči neovisnu reviziju pričuvne imovine.

37. Izdavatelj krši članak 33. stavak 1. ako ne uspostavi, ne održava ili ne provodi politike i postupke za skrbništvo te ugovore o skrbništvu kojima se jamči da su uvjeti iz članka 33. stavka 1. točaka od (a) do (d) ispunjeni u svakom trenutku.
38. Izdavatelj krši članak 33. stavak 1. ako nema politiku skrbništva za svaku pričuvu imovine kojom upravlja.
39. Izdavatelj krši članak 33. stavak 2. ako pričuvna imovina nije pohranjena na skrbništvo kod pružatelja usluga povezanih s kriptoimovinom ili kreditne institucije najkasnije pet radnih dana od izdavanja značajnih tokena vezanih uz imovinu.
40. Izdavatelj krši članak 33. stavak 3. ako ne postupa s pažnjom dobrog stručnjaka pri odabiru, imenovanju i provjeri kreditnih institucija i pružatelja usluga povezanih s kriptoimovinom koji su imenovani kao skrbnici pričuvne imovine.
41. Izdavatelj krši članak 33. stavak 3. ako ne osigura da kreditne institucije i pružatelji usluga povezanih s kriptoimovinom koji su imenovani kao skrbnici pričuvne imovine imaju stručno znanje i ugled na tržištu koji su potrebni da bi bili skrbnici te pričuvne imovine.
42. Izdavatelj krši članak 33. stavak 3. ako ne sklopi ugovore sa skrbnicima kojima se jamči zaštita pričuvne imovine pohranjene na skrbništvo od potraživanja vjerovnika skrbnikâ.
43. Izdavatelj krši članak 33. stavak 3. ako nema politike i postupke skrbništva u kojima su utvrđeni kriteriji za imenovanje kreditnih institucija ili pružatelja usluga povezanih s kriptoimovinom kao skrbnika pričuvne imovine i/ili ako nema postupak provjere tih imenovanja.
44. Izdavatelj krši članak 33. stavak 3. ako redovito ne provjerava imenovanje kreditnih institucija ili pružatelja usluga povezanih s kriptoimovinom kao skrbnika pričuvne imovine i/ili ako ne ocjenjuje svoju izloženost tim skrbnicima i/ili ako kontinuirano ne prati financijsko stanje tih skrbnika.
45. Izdavatelj krši članak 33. stavak 4. ako pričuvna imovina nije povjerena kreditnim institucijama ili pružateljima usluga povezanih s kriptoimovinom u skladu s člankom 33. stavkom 4. točkama od (a) do (d).
46. Izdavatelj krši članak 33. stavak 5. ako imenovanje skrbnika nije potkrijepljeno pisanim ugovorom ili ako tim ugovorom nije uređen protok informacija koje se smatraju potrebnima da bi se izdavateljima, kreditnim institucijama i pružateljima usluga povezanih s kriptoimovinom omogućilo obavljanje njihovih funkcija.

47. Izdavatelj krši članak 34. stavak 1. ako pričuvnu imovinu ulaže u proizvode koji nisu visokolikvidni financijski instrumenti s minimalnim tržišnim i kreditnim rizikom ili ako se takva ulaganja ne mogu brzo likvidirati uz minimalan učinak na cijenu.
48. Izdavatelj krši članak 34. stavak 2. ako nema pod skrbništvom financijske instrumente u kojima se drži pričuvna imovina.
49. Izdavatelj krši članak 34. stavak 3. ako ne ostvaruje svu dobit i snosi sve gubitke koji proizlaze iz ulaganja u pričuvne imovine.
50. Izdavatelj krši članak 35. stavak 1. ako ne uspostavi, ne održava i ne provodi jasne i detaljne politike i postupke za prava dodijeljena imateljima značajnih tokena vezanih uz imovinu.
51. Ako su imateljima značajnih tokena vezanih uz imovinu dodijeljena prava iz članka 35. stavka 1., izdavatelj krši članak 35. stavak 2. ako ne uspostavi politiku koja ispunjava uvjete navedene u članku 35. stavku 2. točkama od (a) do (e).
52. Ako su imateljima značajnih tokena vezanih uz imovinu dodijeljena prava iz članka 35. stavka 1., izdavatelj krši članak 35. stavak 2. ako ne predvidi naknade koje su razmjerne i primjerene stvarnim troškovima izdavateljâ značajnih tokena vezanih uz imovinu.
53. Ako izdavatelj ne dodijeli prava iz članka 35. stavka 1. svim imateljima značajnih tokena vezanih uz imovinu, taj izdavatelj krši članak 35. stavak 3. ako ne uspostavi politiku kojom se utvrđuju fizičke ili pravne osobe koje imaju ta prava ili ako ne utvrdi uvjete za ostvarivanje njihovih prava ili obveze.
54. Ako izdavatelj ne dodijeli prava iz članka 35. stavka 1. svim imateljima značajnih tokena vezanih uz imovinu, taj izdavatelj krši članak 35. stavak 3. ako ne sklopi ili ne nastavi provoditi primjerene ugovore s tim fizičkim ili pravnim osobama kojima su dodijeljena ta prava ili ako ne sklopi ugovore u kojima su utvrđene uloge, odgovornosti, prava i obveze izdavateljâ i svake od tih fizičkih ili pravnih osoba ili ako u tim ugovorima s prekograničnim implikacijama ne predvidi nedvosmislen izbor prava.
55. Ako izdavatelj ne dodijeli prava iz članka 35. stavka 1. svim imateljima značajnih tokena vezanih uz imovinu, taj izdavatelj krši članak 35. stavak 4. ako ne uspostavi mehanizam kojim se osigurava likvidnost značajnih tokena vezanih uz imovinu.
56. Ako izdavatelj ne dodijeli prava iz članka 35. stavka 1. svim imateljima značajnih tokena vezanih uz imovinu, taj izdavatelj krši članak 35. stavak 4. ako ne uspostavi ili ne nastavi provoditi pisane ugovore s pružateljima usluga povezanih s kriptoimovinom ili ako ne osigura da dostatan broj pružatelja usluga povezanih s

kriptoimovinom ima obvezu redovite i predvidive objave obvezujućih ponuda po konkurentnoj cijeni.

57. Ako izdavalatelj ne dodijeli prava iz članka 35. stavka 1. svim imateljima značajnih tokena vezanih uz imovinu, taj izdavalatelj krši članak 35. stavak 4. ako ne osigura izravan iskup tih značajnih tokena vezanih uz imovinu u slučaju velike nestabilnosti vrijednosti značajnih tokena vezanih uz imovinu ili pričuvene imovine ili ako ne primijeni naknade koje su razmjerne i primjerene stvarnim troškovima takvog iskupa.
58. Ako izdavalatelj ne dodijeli prava iz članka 35. stavka 1. svim imateljima značajnih tokena vezanih uz imovinu, taj izdavalatelj krši članak 35. stavak 4. ako ne sklopi i ne nastavi provoditi ugovore kako bi osigurao da se primici od pričuvene imovine isplate imateljima značajnih tokena vezanih uz imovinu ako izdavalatelj odluči prekinuti poslovanje ili ako se pokrene postupak njegova urednog zatvaranja ili ako se povuče njegovo odobrenje za rad.
59. Izdavalatelj krši članak 36. ako predvidi interese ili bilo kakve druge koristi koje su povezane s trajanjem razdoblja u kojem je imatelj značajnih tokena vezanih uz imovinu posjedovao te značajne tokene vezane uz imovinu.
60. Izdavalatelj krši članak 41. stavak 1. ako ne donese, ne provodi i ne vodi politiku naknada kojom se promiče pouzdano i učinkovito upravljanje rizicima i kojom se ne potiče na snižavanje standarda koji se odnose na rizike.
61. Izdavalatelj krši članak 41. stavak 2. ako ne osigura da njegovi značajni tokeni vezani uz imovinu mogu biti pohranjeni na skrbništvo kod različitih pružatelja usluga povezanih s kriptoimovinom s odobrenjem za uslugu iz članka 3. stavka 1. točke (10) na pravednoj, razumnoj i nediskriminirajućoj osnovi.
62. Izdavalatelj krši članak 41. stavak 2. ako ne procjenjuje ili ne prati likvidnost potrebnu da se ispune zahtjevi za iskup imatelja značajnih tokena vezanih uz imovinu ili ostvarila njihova prava iz članka 36.
63. Izdavalatelj krši članak 41. stavak 3. ako ne uspostavi, ne održava ili ne provodi politiku ili postupke upravljanja likvidnošću ili ako nema politiku i postupke kojima se osigurava održiv profil likvidnosti pričuvene imovine koji izdavalatelju značajnih tokena vezanih uz imovinu omogućuje nastavak redovnog poslovanja, među ostalim u scenarijima s likvidnosnim poteškoćama.
64. Izdavalatelj krši članak 42. stavak 1. ako nema izrađen primjeren plan za pružanje podrške urednom zatvaranju njegovih aktivnosti u skladu s primjenjivim nacionalnim pravom ili ako nema plan kojim se dokazuje sposobnost izdavalatelja značajnih tokena vezanih uz imovinu da provede uredno zatvaranje, a da pritom ne nanese nepotrebnu

gospodarsku štetu imateljima značajnih tokena vezanih uz imovinu ili stabilnosti tržišta pričuvne imovine.

65. Izdavatelj krši članak 42. stavak 2. ako nema plan koji uključuje ugovore, postupke ili sustave kojima se imateljima značajnih tokena vezanih uz imovinu jamči isplata primitaka od prodaje preostale pričuvne imovine.
66. Izdavatelj krši članak 42. stavak 2. ako redovito ne revidira ili ne ažurira taj plan.
67. Osim ako su ispunjeni uvjeti iz članka 77. stavka 2., izdavatelj krši članak 77. stavak 1. ako o povlaštenim informacijama koje se odnose na izdavatelja što prije ne obavijesti javnost tako da joj omogući jednostavan i širok pristup tim informacijama te njihovu potpunu, točnu i pravodobnu ocjenu.

Prilog VI.: Popis povreda iz glave III. za izdavatelje značajnih tokena elektroničkog novca

1. Izdavatelj krši članak 33. stavak 1. ako ne uspostavi, ne održava ili ne provodi politike i postupke skrbništva te ugovore o skrbništvu kojima se jamči da su uvjeti iz članka 33. stavka 1. točaka od (a) do (d) ispunjeni u svakom trenutku.
2. Izdavatelj krši članak 33. stavak 1. ako nema politiku skrbništva za svaku pričuvu imovine kojom upravlja.
3. Izdavatelj krši članak 33. stavak 2. ako pričuvna imovina nije pohranjena na skrbništvo kod pružatelja usluga povezanih s kriptoinovinom ili kreditne institucije najkasnije pet radnih dana od izdavanja značajnih tokena e-novca.
4. Izdavatelj krši članak 33. stavak 3. ako ne postupa s pažnjom dobrog stručnjaka pri odabiru, imenovanju i provjeri kreditnih institucija i pružatelja usluga povezanih s kriptoinovinom koji su imenovani kao skrbnici pričuvne imovine.
5. Izdavatelj krši članak 33. stavak 3. ako ne osigura da kreditne institucije i pružatelji usluga povezanih s kriptoinovinom koji su imenovani kao skrbnici pričuvne imovine imaju stručno znanje i ugled na tržištu koji su potrebni da bi bili skrbnici te pričuvne imovine.
6. Izdavatelj krši članak 33. stavak 3. ako ne sklopi ugovore sa skrbnicima kojima se jamči zaštita pričuvne imovine pohranjene na skrbništvo od potraživanja vjerovnika skrbnikâ.
7. Izdavatelj krši članak 33. stavak 3. ako nema politike i postupke za skrbništvo u kojima su utvrđeni kriteriji za imenovanje kreditnih institucija ili pružatelja usluga povezanih s kriptoinovinom kao skrbnika pričuvne imovine i/ili ako nema postupak za provjeru tih imenovanja.
8. Izdavatelj krši članak 33. stavak 3. ako redovito ne provjerava imenovanje kreditnih institucija ili pružatelja usluga povezanih s kriptoinovinom kao skrbnika pričuvne imovine i/ili ako ne ocjenjuje svoju izloženost tim skrbnicima i/ili ako kontinuirano ne prati financijsko stanje tih skrbnika.
9. Izdavatelj krši članak 33. stavak 4. ako pričuvna imovina nije povjerena kreditnim institucijama ili pružateljima usluga povezanih s kriptoinovinom u skladu s člankom 33. stavkom 4. točkama od (a) do (d).

10. Izdavatelj krši članak 33. stavak 5. ako imenovanje skrbnika nije potkrijepljeno pisanim ugovorom ili ako tim ugovorom nije uređen protok informacija koje se smatraju potrebnima da bi se izdavateljima, kreditnim institucijama i pružateljima usluga povezanih s kriptoinovinom omogućilo obavljanje njihovih funkcija.
11. Izdavatelj krši članak 34. stavak 1. ako pričuvnu imovinu ulaže u proizvode koji nisu visokolikvidni financijski instrumenti s minimalnim tržišnim i kreditnim rizikom ili ako se takva ulaganja ne mogu brzo likvidirati uz minimalan učinak na cijenu.
12. Izdavatelj krši članak 34. stavak 2. ako financijski instrumenti u kojima se drži pričuvna imovina nisu pohranjeni na skrbništvo u skladu s člankom 33.
13. Izdavatelj krši članak 34. stavak 3. ako ne ostvaruje svu dobit i snosi sve gubitke koji proizlaze iz ulaganja pričuvne imovine.
14. Izdavatelj krši članak 41. stavak 1. ako ne donese, ne provodi i ne vodi politiku naknada kojom se promiče pouzdano i učinkovito upravljanje rizicima i kojom se ne potiče na snižavanje standarda koji se odnose na rizike.
15. Izdavatelj krši članak 41. stavak 2. ako ne osigura da njegovi značajni tokeni e-novca mogu biti pohranjeni na skrbništvo kod različitih pružatelja usluga povezanih s kriptoinovinom s odobrenjem za uslugu iz članka 3. stavka 1. točke (10) na pravednoj, razumnoj i nediskriminirajućoj osnovi.
16. Izdavatelj krši članak 41. stavak 3. ako ne uspostavi, ne održava ili ne provodi politiku ili postupke za upravljanje likvidnošću ili ako nema politiku i postupke kojima se osigurava održiv profil likvidnosti pričuvne imovine koji izdavatelju omogućuje nastavak redovnog poslovanja, među ostalim u scenarijima s likvidnosnim poteškoćama.
17. Osim ako mu je dopušten niži iznos regulatornog kapitala u skladu s člankom 31. stavkom 3., izdavatelj krši članak 41. stavak 4. ako u bilo kojem trenutku ne ispunjava kapitalni zahtjev.
18. Izdavatelj krši članak 31. stavak 2. ako se njegov regulatorni kapital ne sastoji od stavki i instrumenata redovnog osnovnog kapitala iz članka od 26. do 30. Uredbe (EU) br. 575/2013 nakon odbitaka u skladu s člankom 36. te uredbe, bez primjene pragova izuzeća iz članka 46. i 48. te uredbe.
19. Izdavatelj krši članak 31. stavak 3. ako nema regulatorni kapital koji mu je nadležno tijelo odredilo nakon procjene obavljene u skladu s člankom 31. stavkom 3.

20. Izdavatelj krši članak 42. stavak 1. ako nema izrađen primjeren plan za pružanje podrške urednom zatvaranju njegovih aktivnosti u skladu s primjenjivim nacionalnim pravom ili ako nema plan kojim se dokazuje sposobnost izdavatelja značajnih tokena e-novca da provede uredno zatvaranje, a da pritom ne nanese nepotrebnu gospodarsku štetu imateljima značajnih tokena e-novca ili stabilnosti tržišta pričuvne imovine.
21. Izdavatelj krši članak 42. stavak 2. ako nema plan koji uključuje ugovore, postupke ili sustave kojima se imateljima značajnih tokena e-novca jamči isplata primitaka od prodaje preostale pričuvne imovine.
22. Izdavatelj krši članak 42. stavak 2. ako redovito ne revidira ili ne ažurira taj plan.
23. Osim ako su ispunjeni uvjeti iz članka 77. stavka 2., izdavatelj krši članak 77. stavak 1. ako o povlaštenim informacijama koje se odnose na izdavatelja što prije ne obavijesti javnost tako da joj omogući jednostavan i širok pristup tim informacijama te njihovu potpunu, točnu i pravodobnu ocjenu.

Bruxelles, 24.9.2020.
COM(2020) 594 final

2020/0267 (COD)

Prijedlog

UREDBE EUROPSKOG PARLAMENTA I VIJEĆA

**o pilot-režimu za tržišne infrastrukture temeljene na tehnologiji decentraliziranog
vođenja evidencije transakcija**

(Tekst značajan za EGP)

{SEC(2020) 308 final} - {SWD(2020) 201 final} - {SWD(2020) 202 final}

OBRAZLOŽENJE

1. KONTEKST PRIJEDLOGA

• Razlozi i ciljevi prijedloga

Ovaj prijedlog dio je paketa mjera kojima se dodatno, uz istodobno ublažavanje rizika, omogućuje i podupire potencijal digitalnih financija u kontekstu inovacija i tržišnog natjecanja. U skladu je s Komisijinim prioritetima pripreme Europe za digitalno doba i izgradnje gospodarstva u interesu građana spremnog za budućnost. Paket o digitalnim financijama sadržava novu strategiju za digitalne financije za financijski sektor EU-a¹, s ciljem da EU prihvati digitalnu revoluciju te da ju pod vodstvom inovativnih europskih poduzeća potakne i tako svim europskim potrošačima i poduzećima omogući prednosti digitalnih financija. Pored ovog prijedloga, paket sadržava i prijedlog uredbe o izgradnji tržišta kriptovalute², prijedlog o digitalnoj operativnoj otpornosti³ i prijedlog pojašnjenja ili izmjena određenih povezanih propisa EU-a o financijskim uslugama⁴.

Omogućavanje regulatornog okvira za financijske usluge u EU-u koji je otvoren za inovacije i ne predstavlja prepreku primjeni novih tehnologija jedno je od prioritarnih područja strategije. Ovaj prijedlog, zajedno s prijedlogom prilagođenog režima za kriptovalutu, prve su konkretne mjere u ovom području čiji je cilj osigurati odgovarajuću razinu zaštite potrošača i ulagatelja i pravnu sigurnost za kriptovalutu, omogućiti inovativnim poduzećima korištenje tehnologije lanca blokova (engl. *blockchain*), tehnologije decentraliziranog vođenja evidencije transakcija („DLT”) i kriptovalute te osigurati financijsku stabilnost.

Kriptovaluta je jedna od najvažnijih primjena tehnologije lanca blokova u financijama. Komisija od objave svojeg Akcijskog plana za financijske tehnologije⁵ u ožujku 2018. ispituje mogućnosti i izazove koje proizlaze iz kriptovalute. U svojem Akcijskom planu za financijske tehnologije iz 2018., Komisija je dala ovlasti Europskom nadzornom tijelu za bankarstvo (EBA) i Europskom nadzornom tijelu za vrijednosne papire i tržišta kapitala (ESMA) za izradu procjene primjenjivosti i prikladnosti postojećeg regulatornog okvira za financijske usluge na kriptovalutu. U savjetu⁶ koji je objavljen u siječnju 2019. navodi se da bi dio kriptovalute mogao biti obuhvaćen područjem primjene zakonodavstva Unije, ali njegova učinkovita primjena na ovu imovinu ne bi uvijek bila jednostavna. Štoviše, u savjetu se primjećuje da bi postojeće zakonodavstvo Unije moglo ograničiti upotrebu DLT-a. EBA i

¹ Komunikacija Komisije Europskom parlamentu, Vijeću, Europskoj središnjoj banci, Europskom gospodarskom i socijalnom odboru i Odboru regija o strategiji za digitalne financije za EU, COM(2020) 591.

² Prijedlog uredbe Europskog parlamenta i Vijeća o tržištima kriptovalute i izmjeni Direktive (EU) 2019/1937 – COM(2020) 593.

³ Prijedlog uredbe Europskog parlamenta i Vijeća o digitalnoj operativnoj otpornosti za financijski sektor i o izmjeni uredbi (EZ) br. 1060/2009, (EU) br. 648/2012, (EU) br. 600/2014 i (EU) br. 909/2014 – COM(2020) 595.

⁴ Prijedlog direktive Europskog parlamenta i Vijeća o izmjeni direktiva 2006/43/EZ, 2009/65/EZ, 2009/138/EU, 2011/61/EU, EU/2013/36, 2014/65/EU, (EU) 2015/2366 i EU/2016/2341 – COM(2020) 596.

⁵ Komunikacija Komisije Europskom parlamentu, Vijeću, Europskoj središnjoj banci, Europskom gospodarskom i socijalnom odboru i Odboru regija „Akcijski plan za financijske tehnologije”, COM/2018/109 final, 8.3.2018.

⁶ ESMA, *Advice on 'Initial Coin Offerings and Crypto-Assets'* (Savjet o inicijalnim javnim ponudama i kriptovaluti), 2019.; EBA *report with advice on crypto-assets* (Izvešće EBA-e sa savjetom o kriptovaluti), 2019.

ESMA usto su naglasile da, osim zakonodavstva Unije koje se odnosi na borbu protiv pranja novca i financiranja terorizma, većina kriptoinovine nije obuhvaćena područjem primjene propisa Unije koji se odnosi na financijske usluge i stoga ne podliježe, među ostalim, odredbama o zaštiti potrošača i ulagatelja i integritetu tržišta, iako uzrokuje te rizike. Osim toga, veći broj država članica nedavno je donijelo zakone koji se odnose na pitanja povezana s kriptoinovinom, što dovodi do fragmentacije tržišta.

Uzimajući u obzir navedene pojave u okviru šire digitalne agende Komisije, predsjednica Ursula von der Leyen naglasila je potrebu za „zajedničkim pristupom kriptovalutama s državama članicama kako bismo što bolje iskoristili njihove mogućnosti i otklonili nove rizike koje one donose”⁷. Uvažavajući rizike koje one mogu donijeti, Komisija i Vijeće zajednički su u prosincu 2019. izjavili da se „obvezuju na uspostavljanje okvira koji će iskoristiti potencijalne mogućnosti kriptoinovine”⁸. U tijeku je izrada izvješća Europskog parlamenta o digitalnim financijskim uslugama s posebnim naglaskom na kriptoinovinu⁹.

Da bi se riješili navedeni problemi i izradio okvir EU-a koji pogoduje tržištima kriptoinovine i tokenizaciji tradicionalne financijske imovine te široj upotrebi DLT-a u financijskim uslugama, ovaj prijedlog će biti popraćen dodatnim zakonodavnim prijedlozima. Komisija predlaže pojašnjenje da postojeća definicija „financijskih instrumenata”, koja određuje područje primjene Direktive o tržištu financijskih instrumenata (MiFID II)¹⁰, obuhvaća financijske instrumente temeljene na DLT-u¹¹ te prilagođeni režim za kriptoinovinu koja nije obuhvaćena postojećim propisima o financijskim uslugama i tokenima e-novca¹².

Ovaj prijedlog, koji u obliku uredbe obuhvaća pilot-režim za tržišne infrastrukture DLT, sadržava četiri opća, međusobno povezana cilja. Prvi se cilj odnosi na pravnu sigurnost. Da bi se u EU-u razvila sekundarna tržišta kriptoinovine koja se smatra financijskim instrumentima, moramo točno znati gdje okvir više ne odgovara svrsi. Drugi je cilj podupiranje inovacija. Uklanjanjem prepreka primjeni novih tehnologija u financijskom sektoru podupire se strategija Komisije za digitalne financije. Pilot-režim nužan je za promicanje uvođenja tehnologija i odgovornih inovacija kako bi šire promjene postojećih propisa o financijskim uslugama bile utemeljene na dokazima. Treći je cilj uspostavljanje zaštite potrošača i ulagatelja te integriteta tržišta, a četvrti je cilj osigurati financijsku stabilnost. Pilot-režimom uspostaviti će se odgovarajuće zaštitne mjere, primjerice ograničavanje vrsta financijskih instrumenata kojima se može trgovati. Štoviše, odredbe posebno usmjerene na osiguravanje financijske stabilnosti i zaštitu potrošača i ulagatelja neće biti obuhvaćene područjem primjene onih odredaba od kojih bi tržišna infrastruktura DLT mogla biti izuzeta.

⁷ Mandatno pismo izabrane predsjednice von der Leyen potpredsjedniku Dombrovskisu, 10. rujna 2019.

⁸ Zajednička izjava Europske komisije i Vijeća o „stabilnim kriptovalutama” („stablecoins”), 5. prosinca 2019.

⁹ https://www.europarl.europa.eu/doceo/document/ECON-PR-650539_HR.pdf

¹⁰ Direktiva 2014/65/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 15. svibnja 2014. o tržištu financijskih instrumenata i izmjeni Direktive 2002/92/EZ i Direktive 2011/61/EU.

¹¹ Prijedlog direktive Europskog parlamenta i Vijeća o izmjeni direktiva 2006/43/EZ, 2009/65/EZ, 2009/138/EU, 2011/61/EU, EU/2013/36, 2014/65/EU, (EU) 2015/2366 i EU/2016/2341 – COM(2020) 596.

¹² Prijedlog uredbe Europskog parlamenta i Vijeća o tržištima kriptoinovine i izmjeni Direktive (EU) 2019/1937 – COM(2020) 593.

- **Dosljednost s postojećim odredbama politike u tom području**

Ovaj prijedlog dio je šireg okvira koji se odnosi na kriptoimovinu i tehnologiju decentraliziranog vođenja evidencije transakcija (DLT) jer ga nadopunjuju prijedlozi kojima se nastoji osigurati da postojeći propisi ne budu prepreka uvođenju novih tehnologija, ali da ostvaruju svoje ciljeve, te prilagođeni režim za kriptoimovinu koja nije obuhvaćena postojećim propisima o financijskim uslugama i tokene e-novca.

Komisija je u okviru Akcijskog plana za financijske tehnologije koji je donesen u ožujku 2018.¹³ ovlastila europska nadzorna tijela (ESA-e) za davanje preporuka o primjenjivosti i prikladnosti postojećeg regulatornog okvira EU-a za financijske usluge u odnosu na kriptoimovinu. U ovom se prijedlogu uzimaju u obzir preporuke koje je dostavilo Europsko nadzorno tijelo za bankarstvo (EBA) i Europsko nadzorno tijelo za vrijednosne papire i tržišta kapitala (ESMA)¹⁴. Prijedlog je usklađen i s općim ciljem strategije za digitalne financije: osigurati da okvir EU-a bude pogodan za inovacije.

- **Dosljednost u odnosu na druge politike Unije**

Kako je navedeno u političkim smjernicama predsjednice von der Leyen¹⁵ i utvrđeno u Komunikaciji „Izgradnja digitalne budućnosti Europe”¹⁶, od ključne je važnosti za Europu iskoristiti sve prednosti digitalnog doba i ojačati industrijski i inovacijski kapacitet unutar sigurnog i etičkog okvira.

Prijedlog je u skladu i s politikama Unije koje su usmjerene na uspostavljanje unije tržišta kapitala (CMU). On predstavlja odgovor na završno izvješće Foruma na visokoj razini, u kojemu se ističe neiskorišteni potencijal kriptoimovine i poziva Komisiju da poveća pravnu sigurnost i utvrdi jasna pravila o upotrebi kriptoimovine¹⁷.

Naposljetku, prijedlog je u potpunosti u skladu s preporukom iz strategije EU-a za sigurnosnu uniju o razvoju zakonodavnog okvira za kriptoimovinu s obzirom na sve veći učinak te nove tehnologije na izdavanje, razmjenu i dijeljenje financijske imovine te pristup toj imovini¹⁸.

2. PRAVNA OSNOVA, SUPSIDIJARNOST I PROPORCIONALNOST

- **Pravna osnova**

Prijedlog se temelji na članku 114. UFEU-a, kojim se europskim institucijama dodjeljuje nadležnost da donesu odgovarajuće odredbe za usklađivanje zakona država članica čiji je cilj uspostava i funkcioniranje unutarnjeg tržišta. Prijedlogom se želi putem odstupanja omogućiti eksperimentiranje u upotrebi DLT-a u trgovanju i aktivnostima poslije trgovanja kriptoimovinom koja se smatra financijskim instrumentima tamo gdje postojeće zakonodavstvo isključuje ili ograničava njihovu primjenu.

¹³ Europska komisija, Akcijski plan za financijske tehnologije, COM/2018/109 final.

¹⁴ ESMA, *Advice on 'Initial Coin Offerings and Crypto-Assets'* (Savjet o inicijalnim javnim ponudama i kriptoimovini), 2019.; EBA *report with advice on crypto-assets* (Izvješće EBA-e sa savjetom o kriptoimovini), 2019.

¹⁵ Predsjednica Ursula von der Leyen, Političke smjernice za sljedeću Europsku komisiju, 2019.–2024.

¹⁶ Komunikacija Komisije Europskom parlamentu, Vijeću, Europskom gospodarskom i socijalnom odboru i Odboru regija „Izgradnja digitalne budućnosti Europe”, COM(2020) 67 final.

¹⁷ Preporuka 7 iz završnog izvješća Foruma na visokoj razini o uniji tržišta kapitala (https://ec.europa.eu/info/sites/info/files/business_economy_euro/growth_and_investment/documents/200610-cmu-high-level-forum-final-report_en.pdf).

¹⁸ Komunikacija Komisije Europskom parlamentu, Europskom vijeću, Vijeću, Europskom gospodarskom i socijalnom odboru i Odboru regija o strategiji EU-a za sigurnosnu uniju, COM(2020) 605 final od 24.7.2020.

Danas se DLT u financijskim uslugama koristi u ograničenoj mjeri, i to u okviru tržišnih infrastruktura (mjesto trgovanja ili središnji depozitoriji vrijednosnih papira). Regulatorne prepreke i pravna sigurnost najčešće se navode kao glavni razlozi ograničenog uvođenja ove potencijalno transformativne tehnologije u tržišne infrastrukture. Europska unija slijedi načelo tehnološke neutralnosti, ali pravila se i dalje stvaraju na temelju tržišne stvarnosti, a postojećim propisima o financijskim uslugama nisu predviđeni DLT i kriptoimovina. To znači da u postojećem zakonodavstvu postoje odredbe koje ponekad ograničavaju, pa čak i sprečavaju upotrebu DLT-a. Nepostojanje sekundarnog tržišta temeljenog na DLT-u ograničava povećanje učinkovitosti i održivi razvoj primarnog tržišta financijskih instrumenata u obliku kriptoimovine.

Uvođenjem zajedničkog pilot-režima EU-a za eksperimentiranje s tržišnim infrastrukturama DLT poduzeća u EU-u mogla bi iskoristiti puni potencijal postojećeg okvira, što bi omogućilo nadzornim tijelima i zakonodavcima da prepoznaju prepreke u propisima, dok bi regulatorna tijela i sama poduzeća stekla dragocjena znanja o primjeni DLT-a. To bi moglo olakšati pouzdanije i sigurnije sekundarno tržište za kriptoimovinu koja se smatra financijskim instrumentima. To bi omogućilo i da poduzeća iz EU-a koja pružaju financijske usluge zadrže globalnu konkurentnost jer druge zemlje već provode mjere koje omogućavaju eksperimentiranje s DLT-om u financijskim uslugama. Naposljetku, primjenom pilot-režima dobili bi se primjeri iz stvarnog života i steklo potrebno iskustvo i dokazi koji bi mogli poslužiti kao osnova za trajni regulatorni režim EU-a.

- **Supsidijarnost (za neisključivu nadležnost)**

Pravila kojima se uređuju financijske usluge, a posebno tržišne infrastrukture u cijeloj Uniji, u velikoj se mjeri utvrđuju na razini EU-a. Zbog toga se sva odstupanja ili izuzeća od posebnih odredaba moraju utvrditi na razini EU-a.

Uz to, djelovanjem na razini EU-a, kakvo se predlaže u predloženoj uredbi, osigurala bi se dosljednost i ravnopravni uvjeti na način da se ESMA-i dodjele ovlasti za nadzor i koordinaciju eksperimentiranja, dok nadležna tijela država članica podnose ocijenjene zahtjeve sudionika na tržištu.

Naposljetku, dugoročni cilj stjecanja iskustva u primjeni i ograničenja postojećih propisa o financijskim uslugama za tržišne infrastrukture DLT zahtijevaju da se to učini na razini EU-a. Stoga će ESMA ocjenjivati rezultate svake godine te će zajedno s Komisijom, najkasnije nakon pet godina, izraditi ocjenu pilot-režima i podnijeti izvješće Vijeću i Parlamentu .

- **Proporcionalnost**

Na temelju načela proporcionalnosti sadržaj i oblik djelovanja EU-a ne bi trebao prijeći ono što je potrebno za ostvarivanje ciljeva Ugovorâ. Predložena pravila neće nadilaziti ono što je nužno za ostvarenje ciljeva prijedloga. Prijedlog će obuhvaćati samo one aspekte koje države članice ne mogu same ostvariti i slučajeve u kojima su administrativno opterećenje i troškovi razmjerni posebnim i općim ciljevima koji se nastoje ostvariti.

Kako bi se omogućila provedba različitih testova, predloženim pilot-režimom osigurat će se proporcionalnost dopuštajući odgovarajuću fleksibilnost nadzornim tijelima da odrede koje se odredbe mogu izuzeti za testiranje pojedinog sudionika na tržištu. Pilot-režim omogućit će regulatornim tijelima uklanjanje regulatornih ograničenja koja mogu ograničiti razvoj tržišnih infrastruktura DLT, što bi moglo omogućiti prelazak na tokenizirane financijske instrumente i tržišne infrastrukture DLT i tako omogućiti inovacije i osigurati globalnu konkurentnost EU-a.

Pristup pilot-režima u ovoj se fazi smatra u najvećoj mjeri proporcionalnim ciljevima jer trenutačno nema dovoljno dokaza za znatnije i opsežnije trajne promjene postojećeg okvira

financijskih usluga kako bi se omogućila upotreba DLT-a. To je detaljno opisano i u priloženoj procjeni učinka, na primjer u poglavljima 6. i 7.¹⁹

- **Odabir instrumenta**

U skladu s člankom 114. UFEU-a dopušteno je donošenje akata u obliku uredbe ili direktive. Za ovaj je prijedlog odabrana uredba kako bi se utvrdio jedinstven skup pravila koja se odmah mogu primijeniti na cijelom jedinstvenom tržištu.

Predloženom Uredbom uspostavljaju se usklađeni zahtjevi za sudionike na tržištu koji žele zatražiti odobrenje za uspostavljanje tržišne infrastrukture DLT. Takve tržišne infrastrukture DLT ne smiju biti podložne posebnim nacionalnim pravilima. Stoga je uredba primjerenija od direktive.

3. REZULTATI EX POST EVALUACIJA, SAVJETOVANJA S DIONICIMA I PROCJENA UČINKA

- **Savjetovanja s dionicima**

Komisija se tijekom postupka izrade ovog prijedloga savjetovala s dionicima. Održana su sljedeća savjetovanja:

- i. Komisija je provela posebno otvoreno javno savjetovanje (19. prosinca 2019.–19. ožujka 2020.)²⁰;
- ii. Komisija se savjetovala s javnošću o početnoj procjeni učinka (19. prosinca 2019.–16. siječnja 2020.)²¹;
- iii. službe Komisije dvaput su se savjetovale sa stručnjacima iz država članica koji sudjeluju u Stručnoj skupini za bankarstvo, plaćanja i osiguranja (EGBPI) (18. svibnja 2020. i 16. srpnja 2020.)²².

Svrha javnog savjetovanja bilo je obavješćivanje Komisije o razvoju potencijalnog okvira za kriptoomovinu na razini EU-a. Savjetovanje je obuhvatilo pitanja o kriptoomovini koja nisu obuhvaćena postojećim propisima EU-a o financijskim uslugama, kriptoomovini koja jest obuhvaćena postojećim propisima EU-a o financijskim uslugama (npr. ona koja se smatra prenosivim vrijednosnim papirima ili elektroničkim novcem), konkretna pitanja o takozvanim „stabilnim kriptovalutama” te opća pitanja o primjeni DLT-a u financijskim uslugama.

Mnogi ispitanici vjeruju da bi primjena DLT-a u financijskim uslugama općenito mogla dovesti do povećanja učinkovitosti i da bi mogla utjecati na sadašnje infrastrukture financijskog tržišta. Osim toga, ispitanici su se složili da bi se u slučajevima u kojima je kriptoomovina financijski instrument trebala primjenjivati postojeća pravila kojima se uređuju financijski instrumenti. Naposljetku, mnogi su smatrali da primjena postojećih pravila na kriptoomovinu i poslovne modele temeljene na DLT-u može otvoriti složena pravna i nadzorna pitanja.

¹⁹ Procjena učinka priložena Prijedlogu uredbe Europskog parlamenta i Vijeća o tržištima kriptoomovine i izmjeni Direktive (EU) 2019/1937, SWD(2020) 380.

²⁰

https://ec.europa.eu/info/sites/info/files/business_economy_euro/banking_and_finance/documents/2019-crypto-assets-consultation-document_en.pdf

²¹

Procjena učinka priložena Prijedlogu uredbe Europskog parlamenta i Vijeća o tržištima kriptoomovine i izmjeni Direktive (EU) 2019/1937, SWD(2020) 380.

²²

https://ec.europa.eu/info/publications/egbpi-meetings-2020_en

Predstavnicima država članica izrazili su opću potporu za odabrani pristup uspostave pilot-režima kako bi se omogućilo eksperimentiranje s primjenom DLT-a u financijskim uslugama. Naglasili su da ne bi smio biti previše restriktivan, ali i da ne smije dovesti do fragmentacije tržišta ili ugroziti važne postojeće regulatorne zahtjeve.

Prijedlog se isto tako temelji na povratnim informacijama primljenima u okviru sastanaka s dionicima te tijelima i institucijama EU-a.

- **Prikupljanje i primjena stručnog znanja**

U pripremi prijedloga Komisija se oslanjala na kvalitativne i kvantitativne podatke prikupljene iz pouzdanih izvora, uključujući izvješća EBA-e i ESMA-e²³. Podaci su dopunjeni povjerljivim podacima i javno dostupnim izvješćima nadzornih tijela, međunarodnih tijela koja donose standarde i vodećih istraživačkih instituta, kao i kvantitativnim i kvalitativnim doprinosima poznatih dionika u globalnom financijskom sektoru.

- **Procjena učinka**

Ovom prijedlogu priložena je procjena učinka, koja je 29. travnja 2020. dostavljena Odboru za nadzor regulative i odobrena 29. svibnja 2020.²⁴ Odbor za nadzor regulative preporučio je poboljšanja u određenim područjima radi: i. stavljanja inicijative u kontekst trenutnih regulatornih napora na razini EU-a i međunarodnoj razini, ii. pojašnjenja o tome kako će inicijativa pridonijeti smanjenju rizika od prijevare, hakerskih napada i zlouporabe tržišta te objašnjenja o usklađenosti sa skorašnjom revizijom propisa o sprječavanju pranja novca te iii. detaljnijeg objašnjenja problema u vezi s financijskom stabilnošću kad je riječ o „stabilnim kriptovalutama” i pojašnjenja o tome kako će nadzorna tijela osigurati zaštitu ulagatelja i potrošača. Procjena učinka izmijenjena je u skladu s tim, uzimajući u obzir i detaljnije komentare Odbora za nadzor regulative.

Komisija je razmotrila niz opcija politike za kriptovalutinu koja se smatra financijskim instrumentima u skladu s Direktivom o tržištu financijskih instrumenata (MiFID II)²⁵, a posebno:

- opcija 1: nezakonodavne mjere kojima bi se dale smjernice o primjenjivosti okvira EU-a o financijskim uslugama na kriptovalutinu koja se smatra financijskim instrumentima i na DLT,
- opcija 2: ciljane izmjene okvira EU-a o financijskim uslugama,
- opcija 3.: pilot-režim – uspostavljanje tržišne infrastrukture DLT.

Opcijom 1 moglo bi se pojasniti kada se kriptovalutina smatra financijskim instrumentima u skladu s Direktivom MiFID II. Smjericama bi se osim toga moglo poduprijeti primarno tržište (npr. dodatnim pojašnjenjem na koji bi se način Uredba o prospektu mogla primijeniti na ovu vrstu izdanja), a u određenoj mjeri i sekundarno tržište (određivanjem načina na koji bi platforma za trgovanje kriptovalutinom mogla funkcionirati u skladu s okvirom MiFID II/MiFIR²⁶), te razvoj infrastruktura za aktivnosti poslije trgovanja za financijske

²³ ESMA, *Advice on 'Initial Coin Offerings and Crypto-Assets'* (Savjet o inicijalnim javnim ponudama i kriptovalutini), 2019.; EBA *report with advice on crypto-assets* (Izvješće EBA-e sa savjetom o kriptovalutini), 2019.

²⁴ Procjena učinka priložena Prijedlogu uredbe Europskog parlamenta i Vijeća o tržištima kriptovalutine i izmjeni Direktive (EU) 2019/1937, SWD(2020) 380.

²⁵ Direktiva 2014/65/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 15. svibnja 2014. o tržištu financijskih instrumenata i izmjeni Direktive 2002/92/EZ i Direktive 2011/61/EU.

²⁶ Uredba (EU) br. 600/2014 Europskog parlamenta i Vijeća od 15. svibnja 2014. o tržištima financijskih instrumenata i izmjeni Uredbe (EU) br. 648/2012.

instrumente u obliku kriptoimovine. Međutim, nezakonodavne mjere iz opcije 1 mogle bi imati i ograničen učinak. Mjere mekog prava po svojoj su prirodi neobvezujuće i jedna država članica ili jedno nadležno nacionalno tijelo može donijeti odluku o neprimjeni smjernica. Smjernice o tome koja kriptoimovina čini „financijski instrument” u skladu s Direktivom MiFID II mogle bi imati ograničeni učinak zbog razlika u prenošenju pojma „financijski instrumenti” u nacionalna zakonodavstva.

Opcija 2 mogla bi osigurati viši stupanj pravne sigurnosti za sudionike na tržištu i nadležna nacionalna tijela u pogledu primjene propisa EU-a o financijskim uslugama na usluge povezane s izdavanjem, trgovanjem i namirom financijskih instrumenata u obliku kriptoimovine i na upotrebu DLT-a. U načelu, ciljanim izmjenama u točno određenim područjima (npr. Uredba o prospektu²⁷, Uredba o središnjim depozitorijima vrijednosnih papira²⁸ i Direktiva o konačnosti namire²⁹) sudionicima na tržištu mogla bi se omogućiti upotreba DLT-a. Međutim, te ciljane izmjene koje bi se izdvojeno donosile mogle bi imati ograničeni učinak u smislu potpore uvođenju financijskih instrumenata u obliku kriptoimovine i DLT-a u financijski sektor. U skladu s opcijom 2 broj izmjena u postojećem zakonodavstvu bio bi relativno ograničen. Budući da su DLT i financijski instrumenti u obliku kriptoimovine u fazi nastajanja, teško je prepoznati sve regulatorne prepreke koje bi zahtijevale hitne zakonodavne mjere.

Naposljetku, opcija 3 mogla bi postojećim investicijskim društvima i sudionicima na tržištu ponuditi mogućnost opsežnijeg testiranja DLT-a, istovremenim nuđenjem usluga trgovanja i namire. DLT može omogućiti odvijanje namire gotovo u stvarnom vremenu, čime se smanjuje rizik za drugu ugovornu stranu tijekom postupka namire. Decentralizirana priroda DLT-a mogla bi umanjiti i neke kiberrizike centralizirane tržišne infrastrukture, kao što je jedinstvena točka kvara. Upotreba DLT-a mogla bi smanjiti troškove oslobađanjem kapitala zbog smanjene potrebe za davanjem kolaterala i automatiziranim procesima (upotrebom pametnih ugovora) koji bi mogli pojednostavniti neke administrativne procese (npr. usklađivanje).

Smatralo se da su navedene tri opcije usklađene s postojećim zakonodavstvom i Komisijinim ciljevima u pogledu digitalnog gospodarstva te da se međusobno ne isključuju, a smatrale su se i komplementarnima stupnjevitom regulatornom pristupu koji započinje s pilot-režimom.

• **Temeljna prava**

EU se zalaže za visoke standarde zaštite temeljnih prava i potpisnik je brojnih konvencija o ljudskim pravima. U tom kontekstu prijedlog vjerojatno neće izravno utjecati na ta prava, kako su navedena u glavnim konvencijama UN-a o ljudskim pravima, Povelji Europske unije o temeljnim pravima, koja je sastavni dio Ugovorâ EU-a, te Europskoj konvenciji o ljudskim pravima.

²⁷ Uredba (EU) 2017/1129 Europskog parlamenta i Vijeća od 14. lipnja 2017. o prospektu koji je potrebno objaviti prilikom javne ponude vrijednosnih papira ili prilikom uvrštavanja za trgovanje na uređenom tržištu te stavljanju izvan snage Direktive 2003/71/EZ.

²⁸ Uredba (EU) br. 909/2014 Europskog parlamenta i Vijeća od 23. srpnja 2014. o poboljšanju namire vrijednosnih papira u Europskoj uniji i o središnjim depozitorijima vrijednosnih papira te izmjeni direktiva 98/26/EZ i 2014/65/EU te Uredbe (EU) br. 236/2012.

²⁹ Direktiva 98/26/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 19. svibnja 1998. o konačnosti namire u platnim sustavima i sustavima za namiru vrijednosnih papira.

4. UTJECAJ NA PRORAČUN

Ovaj prijedlog utječe na troškove i administrativno opterećenje nadležnih nacionalnih tijela i ESMA-e. Visina i raspodjela tih troškova ovisit će o točnim zahtjevima koji će biti primijenjeni na tržišne infrastrukture DLT te o povezanim zadaćama nadzora i praćenja.

Procjenjuje se da se troškovi nadzora svake države članice (uključujući osoblje, osposobljavanje, informatičku infrastrukturu) mogu kretati u rasponu od 150 000 EUR do 250 000 EUR godišnje po tržišnoj infrastrukturi DLT. Međutim, ti bi se troškovi djelomično kompenzirali naknadama za nadzor koje bi nadležna nacionalna tijela naplaćivala tržišnim infrastrukturama DLT.

Troškovi ESMA-e koji se odnose na preispitivanje i koordinaciju procjenjuju se na iznos od 150 000 EUR do 300 000 EUR – to bi bio ukupan iznos, a ne iznos po tržišnoj infrastrukturi DLT jer ESMA ne bi provodila neposredan nadzor. Ti će se troškovi platiti iz operativnog proračuna ESMA-e koji će se povećati. Osim toga, od ESMA-e se očekuje da vodi registar aktivnih tržišnih infrastruktura DLT, a smatra se da su troškovi povezani s time obuhvaćeni troškovima koji se odnose na vođenje registra kako je to navedeno u Prijedlogu uredbe o tržištima kriptovaluta.

Svi učinci ovog prijedloga na proračun detaljno su navedeni u zakonodavnom financijskom izvještaju koji je priložen Prijedlogu uredbe o tržištima kriptovaluta.

5. DRUGI ELEMENTI

- **Detaljno obrazloženje posebnih odredaba prijedloga**

Cilj je ovog prijedloga pružiti pravnu sigurnost i fleksibilnost sudionicima na tržištu koji žele upravljati tržišnom infrastrukturu DLT uspostavom jedinstvenih zahtjeva za njihov rad. Odobrenja dodijeljena u skladu s ovom Uredbom omogućit će sudionicima na tržištu da upravljaju tržišnom infrastrukturu DLT i da pružaju svoje usluge u svim državama članicama.

U članku 1. određeni su predmet i područje primjene. Konkretno, ovom se Uredbom određuju uvjeti za rad tržišnih infrastruktura DLT, odobrenja za njihovu upotrebu te nadzor i suradnju nadležnih tijela i ESMA-e. Uredba se primjenjuje na sudionike na tržištu (investicijska društva, tržišne operatore ili središnje depozitorije vrijednosnih papira, CSD-e) koji su dobili odobrenje u skladu s člankom 7. ili člankom 8. U članku 2. utvrđuju se pojmovi i definicije, među ostalim: „tržišna infrastruktura DLT”, „multilateralna trgovinska platforma DLT” ili „MTP DLT”, „sustav za namiru vrijednosnih papira DLT” i „prenosivi vrijednosni papiri DLT”. U članku 3. opisuju se ograničenja u odnosu na prenosive vrijednosne papire DLT koji se mogu uvrstiti za trgovanje tržišnim infrastrukturama DLT ili koje tržišne infrastrukture DLT mogu evidentirati. Kod dionica tržišna kapitalizacija ili okvirna tržišna kapitalizacija izdavatelja prenosivih vrijednosnih papira DLT trebala bi biti niža od 200 milijuna EUR; kod javnih obveznica koje nisu državne obveznice, pokrivene obveznice i korporativne obveznice ograničenje je 500 milijuna EUR. Tržišne infrastrukture DLT ne bi smjele uvrštavati za trgovanje državne obveznice niti ih evidentirati. Osim toga, ukupna tržišna vrijednost prenosivih vrijednosnih papira DLT koje evidentira CSD koji upravlja sustavom za namiru vrijednosnih papira DLT ili MTP DLT kada ima odobrenje za evidentiranje takvih prenosivih vrijednosnih papira DLT ne smije premašiti iznos od 2,5 milijardi EUR.

U članku 4. određuju se zahtjevi za MTP DLT, koji su jednaki kao i za MTP u skladu s Direktivom 2014/65/EU, te se određuju izuzeća koja su moguća u skladu s ovom Uredbom. U članku 5. određuju se zahtjevi za CSD-e koji upravljaju sustavom za namiru vrijednosnih papira, a koji su jednaki kao i za CSD-e u skladu s Uredbom (EU) br. 909/2014, te se

određuju izuzeća koja su moguća u skladu s ovom Uredbom. U člancima 4. i 5. naveden je ograničen popis izuzeća koja mogu zatražiti tržišne infrastrukture DLT i uvjeti za takva izuzeća.

U članku 6. određuju se dodatni zahtjevi koji su primjenjivi na tržišne infrastrukture DLT radi uklanjanja novih oblika rizika koji nastaju upotrebom DLT-a. Tržišne infrastrukture DLT dužne su pružiti svim članovima, sudionicima, klijentima i ulagateljima jasne i nedvosmislene informacije o načinu na koji obavljaju svoje funkcije usluge i aktivnosti te u čemu se razlikuju od tradicionalnih MTP-a ili CSD-a. Tržišne infrastrukture DLT isto tako moraju osigurati prikladnost svih IT i kibermehanizama povezanih s upotrebom DLT-a. U slučajevima kad poslovni model tržišne infrastrukture DLT uključuje čuvanje sredstava klijenata ili prenosivih vrijednosnih papira DLT ili načine za pristup njima, tada on mora imati odgovarajuće mehanizme za čuvanje takve imovine.

U člancima 7. i 8. utvrđen je postupak za dobivanje posebnog odobrenja za upravljanje MTP-om DLT odnosno sustavom za namiru vrijednosnih papira DLT te informacije koje se moraju dostaviti nadležnom tijelu.

U članku 9. definira se suradnja između tržišne infrastrukture DLT, nadležnih tijela i ESMA-e. Tržišne infrastrukture DLT moraju obavijestiti nadležna tijela i ESMA-u primjerice o sljedećem: predloženim bitnim promjenama u njihovu poslovnom planu, uključujući ključno osoblje, postojanju dokaza o hakiranju, prijevarama ili drugim teškim zlouporabama, bitnim promjenama informacija sadržanih u prvotnom zahtjevu, tehničkim ili operativnim poteškoćama u izvođenju aktivnosti ili pružanju usluga obuhvaćenih odobrenjem i o svim eventualnim rizicima koji se odnose na zaštitu ulagatelja, integritet tržišta ili financijsku stabilnost, a nisu bili predviđeni u vrijeme davanja odobrenja. Kad primi takvu obavijest, nadležno tijelo može zatražiti od tržišne infrastrukture DLT da podnese zahtjev za novo odobrenje, izuzeće ili da poduzme korektivnu mjeru koju smatra prikladnom. Tržišna infrastruktura DLT dužna je dati sve zatražene informacije nadležnom tijelu koje je izdalo odobrenje i ESMA-i. Nakon savjetovanja s ESMA-om, nadležno tijelo može preporučiti korektivne mjere tržišnoj infrastrukturi DLT kako bi se osigurala zaštita ulagatelja, integritet tržišta ili financijska stabilnost. Tržišna infrastruktura DLT treba dati detaljne informacije o tome na koji je način izvršila te mjere. Osim toga, tržišna infrastruktura DLT dužna je izraditi i podnijeti izvješće nadležnom tijelu i ESMA-i u kojem se navode sve prethodne informacije, uključujući i moguće poteškoće u primjeni propisa EU-a o financijskim uslugama. ESMA je dužna redovito obavješćivati sva nadležna tijela o prethodno navedenim izvješćima tržišnih infrastrukture DLT i o izuzećima odobrenima u skladu s člancima 7. i 8., pratiti primjenu tih izuzeća te podnijeti godišnje izvješće Komisiji o njihovoj primjeni u praksi.

U članku 10. navodi se da će ESMA najkasnije po proteku pet godina izraditi detaljno izvješće o pilot-režimu i dostaviti ga Komisiji. Na temelju procjene ESMA-e, Komisija će izraditi izvješće s analizom troškova i koristi o tome treba li zadržati pilot-režim u postojećem obliku ili ga izmijeniti, bilo na način da se proširi na nove kategorije financijskih instrumenata ili da se razmotre ciljane izmjene zakonodavstva Unije kako bi se omogućila široka upotreba DLT-a, ili ukinuti.

U članku 11. navodi se da se Uredba počinje primjenjivati 12 mjeseci nakon stupanja na snagu.

Prijedlog

UREDBE EUROPSKOG PARLAMENTA I VIJEĆA**o pilot-režimu za tržišne infrastrukture temeljene na tehnologiji decentraliziranog vođenja evidencije transakcija**

(Tekst značajan za EGP)

EUROPSKI PARLAMENT I VIJEĆE EUROPSKE UNIJE,
 uzimajući u obzir Ugovor o funkcioniranju Europske unije, a posebno njegov članak 114.,
 uzimajući u obzir prijedlog Europske komisije,
 nakon prosljeđivanja nacрта zakonodavnog akta nacionalnim parlamentima,
 uzimajući u obzir mišljenje Europskoga gospodarskog i socijalnog odbora³⁰,
 uzimajući u obzir mišljenje Europske središnje banke³¹,
 u skladu s redovnim zakonodavnim postupkom,
 budući da:

- (1) Cilj je Komunikacijom Europske komisije o strategiji za digitalne financije³² osigurati da propisi Unije o financijskim uslugama budu spremni za digitalno doba i pridonose gospodarstvu u interesu građana koje je spremno za budućnost, među ostalim omogućavanjem upotrebe inovativnih tehnologija. Razvoj i poticanje prihvaćanja transformativnih tehnologija u financijskom sektoru, kao što su tehnologija lanca blokova i tehnologija decentraliziranog vođenja evidencije transakcija („DLT”), od interesa je za politiku EU-a. Kriptoimovina je jedna od glavnih primjena DLT-a u financijama.
- (2) Većina kriptoimovine nije obuhvaćena područjem primjene zakonodavstva EU-a i postavlja izazove, među ostalim kad je riječ o zaštiti ulagatelja, integritetu tržišta i financijskoj stabilnosti. Zbog toga ona zahtijeva poseban režim na razini Unije. S druge strane, postoji kriptoimovina koja se smatra financijskim instrumentima u smislu Direktive 2014/65/EU Europskog parlamenta i Vijeća (Direktiva o tržištu financijskih instrumenata, MiFID II)³³. U mjeri u kojoj se kriptoimovina smatra financijskim instrumentima u skladu s tom direktivom, na njezina izdavatelja i

³⁰ SL C , , str. .

³¹ SL C [...], [...], str. [...].

³² Komunikacija Komisije Europskom parlamentu, Vijeću, Europskoj središnjoj banci, Europskom gospodarskom i socijalnom odboru i Odboru regija o strategiji za digitalne financije za EU, COM(2020) 591.

³³ Direktiva 2014/65/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 15. svibnja 2014. o tržištu financijskih instrumenata i izmjeni Direktive 2002/92/EZ i Direktive 2011/61/EU (SL L 173, 12.6.2014., str. 349.).

poduzeća koja poduzimaju aktivnosti koje su s njome povezane može se primjenjivati cjelovit skup financijskih propisa Unije, uključujući Uredbu (EU) 2017/1129 Europskog parlamenta i Vijeća (Uredba o prospektu)³⁴, Direktivu 2013/50/EU Europskog parlamenta i Vijeća (Direktiva o transparentnosti)³⁵, Uredbu (EU) br. 596/2014 Europskog parlamenta i Vijeća (Uredba o zlouporabi tržišta)³⁶, Uredbu (EU) br. 236/2012 Europskog parlamenta i Vijeća (Uredba o kratkoj prodaji)³⁷, Uredbu (EU) br. 909/2014 Europskog parlamenta i Vijeća (Uredba o središnjim depozitorijima vrijednosnih papira)³⁸ i Direktivu 98/26/EZ Europskog parlamenta i Vijeća (Direktiva o konačnosti namire)³⁹. Od takozvane tokenizacije financijskih instrumenata, što drugim riječima znači njihovu transformaciju u kriptoimovinu radi njihova izdavanja, pohrane i prijenosa putem sustava decentraliziranog vođenja evidencije transakcija, očekuje se otvaranje mogućnosti za povećanje učinkovitosti u cijelom području trgovanja i aktivnosti poslije trgovanja.

- (3) Postojećim propisima Unije o financijskim uslugama nisu predviđeni DLT i kriptoimovina⁴⁰ i stoga u njima postoje odredbe koje mogu isključiti ili ograničiti upotrebu DLT-a pri izdavanju, trgovanju i namiri kriptoimovine koja se smatra financijskim instrumentima. Osim toga, trenutačno je vidljiv nedostatak tržišnih infrastruktura koje upotrebljavaju DLT i pružaju usluge trgovanja i namire za kriptoimovinu koja se smatra financijskim instrumentima. U nedostatku sekundarnog tržišta koje može osigurati likvidnost i omogućiti ulagateljima kupnju i prodaju takve imovine, primarno tržište kriptoimovine koja se smatra financijskim instrumentima nikada se neće proširiti na održiv način.
- (4) Istodobno su prisutne i regulatorne praznine zbog pravnih, tehnoloških i operativnih posebnosti povezanih s upotrebom DLT-a i kriptoimovine koja se smatra financijskim instrumentima. Primjerice, na protokole i pametne ugovore na kojima se temelji kriptoimovina koja se smatra financijskim instrumentima ne primjenjuju se zahtjevi transparentnosti, pouzdanosti i sigurnosti. Osnovna tehnologija mogla bi stvoriti i nove oblike kiberrizika koji nisu odgovarajuće riješeni postojećim pravilima. Za potrebe

³⁴ Uredba (EU) 2017/1129 Europskog parlamenta i Vijeća od 14. lipnja 2017. o prospektu koji je potrebno objaviti prilikom javne ponude vrijednosnih papira ili prilikom uvrštavanja za trgovanje na uređenom tržištu te stavljanju izvan snage Direktive 2003/71/EZ (SL L 168, 30.6.2017., str. 12.).

³⁵ Direktiva 2013/50/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 22. listopada 2013. o izmjenama Direktive 2004/109/EZ Europskog parlamenta i Vijeća o usklađivanju zahtjeva za transparentnošću u vezi s informacijama o izdavateljima čiji su vrijednosni papiri uvršteni za trgovanje na uređenom tržištu, Direktive 2003/71/EZ Europskog parlamenta i Vijeća o prospektu koji je potrebno objaviti prilikom javne ponude vrijednosnih papira ili prilikom uvrštavanja u trgovanje i Direktive Komisije 2007/14/EZ o utvrđivanju detaljnih pravila za provedbu određenih odredbi Direktive 2004/109/EZ (SL L 294, 6.11.2013., str. 13.).

³⁶ Uredba (EU) br. 596/2014 Europskog parlamenta i Vijeća od 16. travnja 2014. o zlouporabi tržišta (Uredba o zlouporabi tržišta) te stavljanju izvan snage Direktive 2003/6/EZ Europskog parlamenta i Vijeća i direktiva Komisije 2003/124/EZ, 2003/125/EZ i 2004/72/EZ (SL L 173, 12.6.2014., str. 1.).

³⁷ Uredba (EU) br. 236/2012 Europskog parlamenta i Vijeća od 14. ožujka 2012. o kratkoj prodaji i određenim aspektima kreditnih izvedenica na osnovi nastanka statusa neispunjavanja obveza (SL L 86, 24.3.2012., str. 1.).

³⁸ Uredba (EU) br. 909/2014 Europskog parlamenta i Vijeća od 23. srpnja 2014. o poboljšanju namire vrijednosnih papira u Europskoj uniji i o središnjim depozitorijima vrijednosnih papira te izmjeni direktiva 98/26/EZ i 2014/65/EU te Uredbe (EU) br. 236/2012 (SL L 257, 28.8.2014., str. 1.).

³⁹ Direktiva 98/26/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 19. svibnja 1998. o konačnosti namire u platnim sustavima i sustavima za namiru vrijednosnih papira (SL L 166, 11.6.1998., str. 45.)

⁴⁰ *European Securities and Markets Authority's, Report with advice on Initial Coin Offerings and Crypto-Assets* (Izješće Europskog nadzornog tijela za vrijednosne papire i tržišta kapitala s preporukom o inicijalnim javnim ponudama i kriptoimovini) (ESMA50-157-1391).

trgovanja i aktivnosti poslije trgovanja kriptoinovinom koja se smatra financijskim instrumentima u Uniji je izrađeno više projekata, ali malo ih je u funkciji ili im je opseg ograničen. Imajući u vidu to ograničeno iskustvo u trgovanju i aktivnostima poslije trgovanja kod transakcija kriptoinovinom koja se smatra financijskim instrumentima, u ovom bi trenutku bilo preuranjeno uvoditi znatne izmjene u propise Unije o financijskim uslugama u cilju pune primjene takve kriptoinovine i njezine osnovne tehnologije. Istodobno je uspostava infrastruktura financijskih tržišta za kriptoinovinu koja se smatra financijskim instrumentima trenutačno ograničena određenim zahtjevima ugrađenima u propise Unije o financijskim uslugama koji nisu posve prilagođeni kriptoinovini koja se smatra financijskim instrumentima i upotrebi DLT-a. Primjerice, platforme za trgovanje kriptoinovinom u pravilu daju izravan pristup malim ulagateljima, dok tradicionalna mjesta trgovanja obično omogućuju pristup preko financijskih posrednika.

- (5) Kako bi se omogućio razvoj kriptoinovine koja se smatra financijskim instrumentima i DLT-a i istodobno zadržala visoka razina financijske stabilnosti, integriteta tržišta, transparentnosti i zaštite ulagateljâ, bilo bi korisno uspostaviti pilot-režim za tržišne infrastrukture DLT. Pilot-režim za tržišne infrastrukture DLT trebao bi takvim tržišnim infrastrukturnama DLT omogućiti privremena izuzeća od određenih zahtjeva propisa Unije o financijskim uslugama koji bi ih u protivnom spriječili u razvoju rješenja za trgovanje kriptoinovinom koja se smatra financijskim instrumentima i namiru transakcija takvom kriptoinovinom. Pilot-režim trebao bi osim toga omogućiti Europskom nadležnom tijelu za vrijednosne papire i tržišta kapitala (ESMA) i nadležnim tijelima stjecanje iskustva kad je riječ o mogućnostima i posebnim rizicima povezanim s kriptoinovinom koja se smatra financijskim instrumentima i njezinom osnovnom tehnologijom.
- (6) Kako bi se ostvario taj cilj, trebalo bi odrediti novi status za tržišne infrastrukture DLT na razini Unije. Taj status tržišne infrastrukture DLT trebao bi biti neobvezan i ne bi smio sprečavati infrastrukture financijskih tržišta, kao što su mjesta trgovanja, središnji depozitoriji vrijednosnih papira i središnje druge ugovorne strane, da razviju usluge i aktivnosti trgovanja i poslije trgovanja za kriptoinovinu koja se smatra financijskim instrumentima ili koja se temelji na DLT-u u skladu s postojećim propisima Unije o financijskim uslugama.
- (7) Tržišna infrastruktura DLT trebala bi se definirati bilo kao multilateralna trgovinska platforma DLT (MTP DLT) ili sustav za namiru vrijednosnih papira DLT.
- (8) MTP DLT trebao bi biti multilateralna trgovinska platforma kojom upravlja investicijsko društvo ili tržišni operater koji upravljaju poslovanjem ili uređenim tržištem, ili eventualno samo uređeno tržište, koja ima odobrenje za rad u skladu s Direktivom 2014/65/EU (Direktiva o tržištu financijskih instrumenata, MiFID II) i dobila je posebno odobrenje u skladu s ovom Uredbom. Na takav MTP DLT trebali bi se primjenjivati svi zahtjevi koji se primjenjuju na multilateralnu trgovinsku platformu u okviru Direktive 2014/65/EU (Direktiva o tržištu financijskih instrumenata, MiFID II), Uredbe EU br. 600/2014 Europskog parlamenta i Vijeća (Uredba o tržištima financijskih instrumenata, MiFIR)⁴¹ ili bilo kojeg drugog propisa EU-a o financijskim uslugama, osim ako mu je njegovo nacionalno nadležno tijelo dodijelilo

⁴¹ Uredba (EU) br. 600/2014 Europskog parlamenta i Vijeća od 15. svibnja 2014. o tržištima financijskih instrumenata i izmjeni Uredbe (EU) br. 648/2012 (SL L 173, 12.6.2014., str. 84.).

jedno izuzeće ili više njih u skladu s ovom Uredbom i Direktivom (EU) .../... Europskog parlamenta i Vijeća⁴².

- (9) Upotreba tehnologije decentraliziranog vođenja evidencije transakcija kojom se sve transakcije evidentiraju u decentraliziranoj evidenciji transakcija može ubrzati i koncentrirati trgovanje i namiru na način da se odvijaju gotovo u stvarnom vremenu te može omogućiti spajanje aktivnosti trgovanja i aktivnosti poslije trgovanja. Međutim, sadašnja pravila predviđaju da trgovanje i aktivnosti namire provode odvojene tržišne infrastrukture. Uredbom (EU) br. 909/2014 Europskog parlamenta i Vijeća (Uredba o središnjim depozitorijima vrijednosnih papira) zahtijeva se da se financijski instrumenti koji su uvršteni za trgovanje na mjestima trgovanja u smislu Direktive 2014/65/EU (Direktiva o tržištu financijskih instrumenata, MiFID II) evidentiraju u središnjem depozitoriju vrijednosnih papira („CSD”), dok bi se sustav decentraliziranog vođenja evidencije transakcija potencijalno mogao koristiti kao decentralizirana verzija takvog depozitorija. Zbog toga bi bilo opravdano omogućiti MTP-u DLT obavljanje nekih od aktivnosti koje uobičajeno provodi CSD. Stoga bi MTP DLT, kad mu se odobre odgovarajuća izuzeća, trebao imati mogućnost osiguravanja početnog evidentiranja prenosivih vrijednosnih papira DLT, namire transakcija prenosivim vrijednosnim papirima DLT i čuvanja prenosivih vrijednosnih papira DLT.
- (10) Sustav za namiru vrijednosnih papira DLT trebao bi biti sustav za namiru vrijednosnih papira kojim upravlja CSD s odobrenjem za rad u skladu s Uredbom (EU) br. 909/2014 (Uredba o središnjim depozitorijima vrijednosnih papira) koji je dobio posebno odobrenje u skladu s ovom Uredbom. Na sustav za namiru vrijednosnih papira DLT i CSD koji njime upravlja trebali bi se primjenjivati odgovarajući zahtjevi Uredbe (EU) br. 909/2014 (Uredba o središnjim depozitorijima vrijednosnih papira), osim ako je nadležno nacionalno tijelo odobrilo CSD-u koji upravlja sustavom za namiru vrijednosnih papira DLT jedno ili više izuzeća u skladu s ovom Uredbom.
- (11) MTP DLT ili CSD koji upravlja sustavom za namiru vrijednosnih papira DLT trebao bi uvrstiti za trgovanje ili evidentirati prenosive vrijednosne papire DLT samo u sustavu decentraliziranog vođenja evidencije transakcija. Prenosivi vrijednosni papiri DLT trebali bi biti kriptoimovina koja se smatra „prenosivim vrijednosnim papirima” u smislu Direktive 2014/65/EU (Direktiva o tržištu financijskih instrumenata, MiFID II) i koja se izdaje, prenosi i pohranjuje u sustavu decentraliziranog vođenja evidencije transakcija.
- (12) Kako bi se omogućile inovacije i eksperimentiranje u dobrom regulatornom okruženju uz istovremeno očuvanje financijske stabilnosti, vrsta prenosivih vrijednosnih papira uvrštenih za trgovanje na MTP-u DLT ili evidentiranih kod CSD-a koji upravlja sustavom za namiru vrijednosnih papira DLT trebala bi biti ograničena na vrijednosne papire, kao što su dionice i obveznice koje nisu likvidne. Za potrebe utvrđivanja je li neka dionica ili obveznica likvidna, u ovoj bi se Uredbi trebali odrediti neki vrijednosni pragovi. Ukupna tržišna vrijednost prenosivih vrijednosnih papira DLT evidentiranih kod CSD-a koji upravlja sustavom za namiru vrijednosnih papira DLT ili koje je MTP DLT uvrstio za trgovanje, trebala bi isto tako biti ograničena radi izbjegavanja nastanka bilo kakvog rizika za financijsku stabilnost. Tržišne

⁴² Prijedlog direktive Europskog parlamenta i Vijeća o izmjeni direktiva 2006/43/EZ, 2009/65/EZ, 2009/138/EU, 2011/61/EU, EU/2013/36, 2014/65/EU, (EU) 2015/2366 i EU/2016/2341 – COM(2020) 596.

infrastrukture DLT isto tako ne bi smjele uvrstiti za trgovanje državne obveznice ili ih evidentirati u sustavu decentraliziranog vođenja evidencije transakcija. Nadležna nacionalna tijela trebala bi imati mogućnost zatražiti od tržišnih infrastruktura DLT podnošenje izvješća kako bi provjerila ispunjavaju li prenosivi vrijednosni papiri DLT kojima tržišna infrastruktura DLT trguje ili ih evidentira uvjete propisane u ovoj Uredbi.

- (13) Kako bi se osigurali ravnopravni uvjeti kao za prenosive vrijednosne papire uvrštene za trgovanje na tradicionalnom mjestu trgovanja u smislu Direktive 2014/65/EU (Direktiva o tržištu financijskih instrumenata, MiFID II) i visoka razina integriteta tržišta, na prenosive vrijednosne papire DLT uvrštene za trgovanje na MTP-u DLT uvijek bi se trebale primjenjivati odredbe Uredbe (EU) br. 596/2014 (Uredba o zlouporabi tržišta) kojima se zabranjuje zlouporaba tržišta.
- (14) MTP DLT trebao bi imati mogućnost zatražiti od nadležnog tijela da mu odobri jedno ili više privremenih izuzeća navedenih u ovoj Uredbi, ako ispunjava uvjete za ta izuzeća kao i dodatne zahtjeve određene ovom Uredbom kako bi se odgovorilo na nove oblike rizika koji nastaju upotrebom DLT-a. MTP DLT trebao bi postupati i u skladu sa svim kompenzacijskim mjerama koje odredi nadležno tijelo kako bi se ostvarili ciljevi odredbe za koju je zatraženo izuzeće.
- (15) Kad se financijski instrument uvrsti za trgovanje na MTP-u, tada on mora biti evidentiran kod ovlaštenog središnjeg depozitorija vrijednosnih papira u skladu s Uredbom (EU) br. 909/2014 (Uredba o središnjim depozitorijima vrijednosnih papira). Evidentiranje prenosivog vrijednosnog papira i namira povezanih transakcija mogli bi se potencijalno provoditi putem sustava decentraliziranog vođenja evidencije transakcija, ali Uredbom (EU) br. 909/2014 određeno je posredovanje CSD-a te bi u skladu tom uredbom bilo obvezno evidenciju iz sustava decentraliziranog vođenja evidencije transakcija replicirati na razini CSD-a, čime se potencijalno stvara funkcionalno suvišno preklapanje u životnom ciklusu trgovanja financijskim instrumentom koje obavljaju tržišne infrastrukture DLT na koje se primjenjuje ova Uredba. Zbog toga bi MTP DLT trebao imati mogućnost zatražiti izuzeće od zahtjeva knjiženja i evidentiranja kod CSD-a određenog Uredbom (EU) br. 909/2014 u slučajevima kad MTP DLT ispunjava zahtjeve koji su istovjetni onima koji se primjenjuju na CSD. MTP DLT trebao bi evidentirati prenosive vrijednosne papire u svojem sustavu decentraliziranog vođenja evidencije transakcija, osiguravati integritet izdanja u sustavu decentraliziranog vođenja evidencije transakcija, uspostaviti i održavati postupke za čuvanje prenosivih vrijednosnih papira DLT, izvršavati namiru transakcija i sprečavati neuspjele namire.
- (16) Kad provodi namiru transakcija prenosivim vrijednosnim papirima DLT, MTP DLT trebao bi osigurati da se plaćanje kupca za prenosive vrijednosne papire DLT odvija istovremeno s prodavateljevom predajom prenosivih vrijednosnih papira DLT („isporuka po plaćanju”). Ako je to izvedivo i dostupno, gotovinska plaćanja trebala bi se namirivati novcem središnje banke, a ako to nije slučaj, novcem komercijalne banke. U cilju testiranja inovativnih rješenja i omogućavanja gotovinskih plaćanja u sustavu decentraliziranog vođenja evidencije transakcija, MTP DLT trebao bi imati i mogućnost upotrebe tzv. kovanica za namiru, tj. novca komercijalne banke u tokeniziranom obliku, ili tokena e-novca u skladu s definicijom Uredbe br. 2021/XX o

tržištima kriptoinovine⁴³. Kad upotrebljava novac komercijalnih banaka za gotovinska plaćanja, MTP DLT trebao bi ograničiti rizik druge ugovorne strane utvrđivanjem strogih kriterija i praćenjem ispunjavaju li kreditne institucije koje se koriste za namiru gotovinskih plaćanja te kriterije, primjerice u pogledu regulacije i nadzora, kreditne sposobnosti, kapitalizacije, pristupa likvidnosti i operativne pouzdanosti.

- (17) U skladu s Direktivom (EU) .../..⁴⁴, kojom se mijenja Direktiva 2014/65/EU (Direktiva o tržištu financijskih instrumenata, MiFID II), MTP DLT može zatražiti izuzeće od obveze posredovanja. Tradicionalni MTP-i mogu primiti kao članove ili sudionike samo investicijska društva, kreditne institucije i druge osobe koje imaju dovoljnu razinu osposobljenosti za trgovanje i stručnog znanja te koje imaju odgovarajuće organizacijske mehanizme i resurse. S druge strane, brojne platforme za trgovanje kriptoinovinom nude pristup bez posrednika i izravan pristup malim ulagateljima. Jedna od potencijalnih zapreka razvoju MTP-a za prenosive vrijednosne papire DLT mogla bi biti obveza posredovanja ugrađena u Direktivu 2014/65/EU (Direktiva o tržištu financijskih instrumenata, MiFID II). MTP DLT može zatražiti privremeno odstupanje od takve obveze posredovanja i omogućiti pristup malim ulagateljima uz uvjet postojanja odgovarajućih zaštitnih mjera u pogledu zaštite ulagatelja i da su takvi mali ulagatelji sposobni i primjereni za potrebe sprečavanja pranja novca i borbe protiv financiranja terorizma.
- (18) Za odobravanje izuzeća prema ovoj Uredbi MTP DLT trebao bi dokazati da je izuzeće razmjerno i ograničeno na upotrebu DLT-a kako je to opisano u njegovu poslovnom planu te da je zatraženo izuzeće ograničeno na MTP DLT i da njime nije obuhvaćen bilo koji drugi MTP kojim upravlja isto investicijsko društvo ili tržišni operater.
- (19) CSD koji upravlja sustavom za namiru vrijednosnih papira DLT trebao bi imati mogućnost zatražiti od odgovarajućeg nadležnog tijela da mu odobri jedno ili više privremenih izuzeća navedenih u ovoj Uredbi ako ispunjava uvjete za takva izuzeća kao i dodatne zahtjeve određene ovom Uredbom kako bi se odgovorilo na nove oblike rizika koji nastaju upotrebom DLT-a. CSD koji upravlja sustavom za namiru vrijednosnih papira DLT trebao bi postupati u skladu sa svim kompenzacijskim mjerama koje odredi nadležno tijelo kako bi se ostvarili ciljevi odredbe za koju je zatraženo izuzeće.
- (20) CSD koji upravlja sustavom za namiru vrijednosnih papira trebao bi imati mogućnost zatražiti izuzeće od različitih odredaba koje bi mogle biti regulatorna prepreka razvoju sustava za namiru prenosivih vrijednosnih papira. CSD bi primjerice trebao imati mogućnost zatražiti izuzeće od nekih definicija iz Uredbe (EU) 909/2014 (Uredba o središnjim depozitorijima vrijednosnih papira), kao što su pojmovi „nematerijalizirani oblik”, „račun vrijednosnih papira”, „nalozi za prijenos”, te izuzeća od odredaba koje se odnose na pojam „račun vrijednosnih papira”, kao što su pravila o evidentiranju vrijednosnih papira, integritetu izdanja ili odvajanju računa. CSD-i upravljaju sustavom za namiru vrijednosnih papira odobravanjem i terećenjem računa vrijednosnih papira njihovih sudionika. Međutim, računi vrijednosnih papira s dvostrukim (ili višestrukim) knjigovodstvom ne moraju uvijek postojati u DLT

⁴³ Prijedlog uredbe Europskog parlamenta i Vijeća o tržištima kriptoinovine i izmjeni Direktive (EU) 2019/1937 – COM(2020) 593.

⁴⁴ Prijedlog direktive Europskog parlamenta i Vijeća o izmjeni direktiva EU/2013/36, 2014/65/EU, (EU) 2015/2366, 2009/138/EZ, EU/2016/2341, 2009/65/EZ, 2011/61/EZ i 2006/43/EZ – COM(2020) 596.

sustavu. Zbog toga bi CSD koji upravlja sustavom za namiru vrijednosnih papira DLT trebao imati mogućnost zatražiti izuzeće od pravila koja se odnose na pojam „račun vrijednosnih papira” ili „nematerijalizirani oblik” ako bi to bilo potrebno za omogućavanje evidentiranja prenosivih vrijednosnih papira DLT u sustavu decentraliziranog vođenja evidencije transakcija, kako bi se osigurao integritet izdanja prenosivog vrijednosnog papira DLT u sustavu decentraliziranog vođenja evidencije transakcija i odvajanje prenosivih vrijednosnih papira DLT koji pripadaju različitim sudionicima.

- (21) U skladu s Uredbom (EU) br. 909/2014 (Uredba o središnjim depozitorijima vrijednosnih papira), CSD može izdvojiti neku od svojih osnovnih djelatnosti tek nakon što primi odobrenje nadležnog tijela. CSD je isto tako dužan poštovati nekoliko uvjeta kako izdvajanje djelatnosti ne bi imalo za posljedicu delegiranje njegove odgovornosti ili izmjenu obveza koje CSD ima prema svojim sudionicima ili izdavateljima. CSD koji upravlja sustavom za namiru vrijednosnih papira DLT može, ovisno o svojem poslovnom planu, htjeti podijeliti odgovornost za vođenje svojeg sustava decentraliziranog vođenja evidencije transakcija u kojem se evidentiraju prenosivi vrijednosni papiri s drugim subjektima, uključujući i njegove sudionike. Sustav za namiru vrijednosnih papira DLT trebao bi imati mogućnost traženja izuzeća od zahtjeva koji se odnose na izdvajanje djelatnosti kako bi razvio takve inovativne poslovne modele. U tom bi slučaju taj sustav trebao dokazati da odredbe o izdvajanju nisu spojive s upotrebom DLT-a kako je predviđena u njegovu poslovnom planu, a trebao bi dokazati i ispunjavanje nekih minimalnih zahtjeva za izdvajanje.
- (22) Obveza posredovanja putem kreditne institucije ili investicijskog društva zbog koje mali ulagatelji nemaju mogućnost izravnog pristupa sustavima za namiru i isporuku kojima upravlja CSD mogla bi potencijalno stvoriti regulatornu prepreku razvoju alternativnih modela namire temeljenih na DLT-u koji omogućuju izravan pristup malim ulagateljima. Zbog toga bi CSD koji upravlja sustavom za namiru vrijednosnih papira DLT trebao imati mogućnost traženja izuzeća od pojma sudionika kako je utvrđen Uredbom (EU) br. 909/2014 (Uredba o središnjim depozitorijima vrijednosnih papira). CSD koji upravlja sustavom za namiru vrijednosnih papira, kad traži izuzeće od obveze posredovanja u skladu s Uredbom (EU) br. 909/2014 (Uredba o središnjim depozitorijima vrijednosnih papira), trebao bi osigurati da su te osobe dobrog ugleda te sposobni i primjereni za potrebe sprečavanja pranja novca i borbe protiv financiranja terorizma. CSD koji upravlja sustavom za namiru vrijednosnih papira trebao bi isto tako osigurati da ti sudionici imaju dovoljnu razinu sposobnosti, osposobljenosti, iskustva i znanja o aktivnostima poslije trgovanja i funkcioniranju DLT-a.
- (23) Subjekti koji su prihvatljivi za sudjelovanje u CSD-u obuhvaćenom Uredbom (EU) br. 909/2014 (Uredba o središnjim depozitorijima vrijednosnih papira) temelje se na subjektima koji su prihvatljivi za sudjelovanje u sustavu za namiru vrijednosnih papira koji je imenovan i objavljen u skladu s Direktivom 98/26/EZ (Direktiva o konačnosti namire) jer se Uredbom (EU) br. 909/2014 (Uredba o središnjim depozitorijima vrijednosnih papira) zahtijeva da se sustavi za namiru vrijednosnih papira kojima upravljaju CSD-i imenuju i objave u skladu s Direktivom 98/26/EZ. Sustav za namiru vrijednosnih papira DLT koji traži izuzeće od zahtjeva sudjelovanja iz Uredbe (EU) br. 909/2014 (Uredba o središnjim depozitorijima vrijednosnih papira) ne bi bio usklađen sa zahtjevima sudjelovanja iz Direktive 98/26/EZ. Shodno tome, takav sustav za namiru vrijednosnih papira DLT ne bi se mogao imenovati i objaviti u skladu s tom direktivom. Ipak, time se ne bi isključila mogućnost da se sustav za namiru

vrijednosnih papira DLT koji je usklađen sa svim zahtjevima iz Direktive 98/26/EZ na taj način imenuje i objavi.

- (24) Uredba (EU) br. 909/2014 (Uredba o središnjim depozitorijima vrijednosnih papira) potiče namiru transakcija novcem središnje banke. U slučajevima kad namira gotovinskih plaćanja novcem središnje banke nije dostupna i izvediva, ta se namira može izvršiti novcem komercijalne banke. Ta odredba može biti teško primjenjiva za CSD koji upravlja sustavom za namiru vrijednosnih papira DLT jer bi takav CSD morao izvršiti transakcije na gotovinskim računima uz istovremenu isporuku vrijednosnih papira u DLT. CSD koji upravlja sustavom za namiru vrijednosnih papira DLT trebao bi imati mogućnost zatražiti izuzeće od pravila Uredbe (EU) br. 909/2014 (Uredba o središnjim depozitorijima vrijednosnih papira) o gotovinskoj namiri kako bi razvio inovativna rješenja, kao što je upotreba kovanica za namiru ili „tokena e-novca” kako je definirano u Uredbi br. 2021/XX o tržištima kriptoomovine⁴⁵.
- (25) Uredbom (EU) br. 909/2014 (Uredba o središnjim depozitorijima vrijednosnih papira) zahtijeva se da CSD omogući pristup drugom CSD-u ili drugim tržišnim infrastrukturama. Pristup CSD-u koji upravlja sustavom za namiru vrijednosnih papira DLT može biti složen ili biti teško ostvariv jer interoperabilnost između postojećih sustava i DLT-a još nije ispitana. Sustav za namiru vrijednosnih papira DLT trebao bi isto tako imati mogućnost traženja izuzeća od tih pravila ako može dokazati da je primjena takvih pravila nerazmjerna veličini sustava za namiru vrijednosnih papira DLT.
- (26) Neovisno o pravilu za koje traži izuzeće, CSD koji upravlja sustavom za namiru vrijednosnih papira DLT trebao bi dokazati da je zatraženo izuzeće razmjerno i opravdano upotrebom DLT-a. Izuzeće bi isto tako trebalo biti ograničeno na sustav za namiru vrijednosnih papira DLT i ne bi smjelo obuhvaćati druge sustave za namiru vrijednosnih papira kojima upravlja isti CSD.
- (27) Na tržišne infrastrukture DLT trebali bi se primjenjivati i dodatni zahtjevi u odnosu na tradicionalne tržišne infrastrukture. Ti su zahtjevi nužni radi izbjegavanja rizika koji nastaju upotrebom DLT-a ili novim načinom rada tržišne infrastrukture DLT. Zbog toga bi tržišna infrastruktura DLT trebala izraditi jasan poslovni plan u kojem se detaljno navodi kako će se DLT upotrebljavati i koji su pravni mehanizmi uspostavljeni.
- (28) CSD koji upravlja sustavom za namiru vrijednosnih papira DLT, ili MTP DLT ako mu je dopušteno da sam provodi namiru transakcija prenosivim vrijednosnim papirima DLT, trebao bi utvrditi pravila o funkcioniranju vlastitog DLT-a kojim upravlja, što uključuje pravila o pristupu i izvršenju u DLT, pravila za sudjelujuća čvorišta i pravila za rješavanje potencijalnog sukoba interesa te mjere za upravljanje rizikom.
- (29) Tržišna infrastruktura DLT trebala bi imati obvezu obavješćivanja članova, sudionika, izdavatelja i klijenata o načinu na koji namjerava provoditi svoje aktivnosti i kakva će odstupanja nastati upotrebom DLT-a u usporedbi s uobičajenim načinom pružanja usluga tradicionalnih MTP-a ili CSD-a koji upravljaju sustavom za namiru vrijednosnih papira.
- (30) Tržišna infrastruktura DLT trebala bi imati specifične i pouzdane IT i kibermehanizme povezane s upotrebom DLT-a. Ti bi mehanizmi trebali biti razmjerni prirodi, opsegu i

⁴⁵ Prijedlog uredbe Europskog parlamenta i Vijeća o tržištima kriptoomovine i izmjeni Direktive (EU) 2019/1937 – COM(2020) 593.

složenosti poslovnog plana tržišne infrastrukture DLT. Ti bi mehanizmi isto tako trebali osigurati trajnu pouzdanost, kontinuitet i sigurnost usluga koje se pružaju, uključujući pouzdanost pametnih ugovora koji bi se mogli koristiti. Tržišne infrastrukture DLT trebale bi osigurati i integritet, sigurnost, povjerljivost, dostupnost i pristup podacima koji su pohranjeni u DLT-u. Nadležno tijelo tržišne infrastrukture DLT trebalo bi imati mogućnost zahtijevati reviziju kako bi osiguralo da svi IT i kibernemhanizmi odgovaraju svrsi. Troškove takve revizije trebala bi snositi tržišna infrastruktura DLT.

- (31) Ako poslovni plan tržišne infrastrukture DLT obuhvaća čuvanje sredstava clijenata, kao što je novac ili novčani ekvivalent, ili prenosivih vrijednosnih papira DLT ili načina pristupa takvim prenosivim vrijednosnim papirima DLT, među ostalim i u obliku kriptografskih ključeva, tržišna infrastruktura DLT trebala bi imati odgovarajuće mehanizme za čuvanje imovine svojih clijenata. Imovinu clijenata ne bi smjela koristiti za vlastiti račun, osim uz prethodnu izričitu privolu svojih clijenata. Tržišna infrastruktura DLT trebala bi odvojiti sredstva clijenata ili prenosive vrijednosne papire DLT ili načine pristupa takvoj imovini od vlastite imovine ili imovine drugih clijenata. IT i kibernemhanizmi tržišnih infrastrukture DLT trebali bi u cjelini osigurati da je imovina clijenata zaštićena od prijevара, kiberprijetnji ili drugih ispada.
- (32) U vrijeme izdavanja posebnog odobrenja tržišne infrastrukture DLT trebale bi imati i vjerodostojnu izlaznu strategiju za slučaj prestanka režima koji vrijedi za tržišne infrastrukture DLT ili povlačenja posebnog odobrenja ili nekih odobrenih izuzeća.
- (33) Postupak izdavanja posebnog odobrenja tržišnoj infrastrukturi DLT trebao bi biti jednak postupku izdavanja odobrenja za rad tradicionalnom MTP-u ili CSD-u kad CSD želi upravljati novim sustavom za namiru vrijednosnih papira. Međutim, pri traženju odobrenja infrastruktura DLT koja podnosi zahtjev trebala bi naznačiti izuzeća koja će tražiti. Nadležno tijelo trebalo bi se savjetovati s ESMA-om prije izdavanja odobrenja tržišnoj infrastrukturi DLT. ESMA bi trebala izdati neobvezujuće mišljenje i dati svoje preporuke u pogledu zahtjeva ili traženih izuzeća. ESMA bi se trebala savjetovati i s nadležnim tijelima drugih država članica. Pri izdavanju neobvezujućeg mišljenja cilj ESMA-e trebao bi biti osiguravanje financijske stabilnosti, integriteta tržišta i zaštite ulagatelja. Radi osiguravanja jednakih uvjeta i poštenog tržišnog natjecanja na jedinstvenom tržištu, ESMA bi pri izdavanju neobvezujućeg mišljenja trebala voditi računa o osiguravanju dosljednosti i razmjernosti izuzeća koja odobravaju različita nadležna tijela u Uniji.
- (34) Nadležno tijelo koje ispituje zahtjev potencijalne tržišne infrastrukture DLT trebalo bi imati mogućnost odbiti izdavanje odobrenja ako ima razloga vjerovati da bi tržišna infrastruktura DLT predstavljala prijetnju financijskoj stabilnosti, zaštiti ulagatelja ili integritetu tržištu ili pak ako se zahtjevom pokušavaju zaobići postojeća pravila.
- (35) U posebnom odobrenju koje nadležno tijelo izdaje određenoj tržišnoj infrastrukturi DLT trebala bi biti naznačena izuzeća odobrena toj tržišnoj infrastrukturi DLT. Takvo odobrenje trebalo bi važiti na području Unije. ESMA bi na svojim internetskim stranicama trebala objaviti popis tržišnih infrastrukture DLT i popis izuzeća koja su odobrena svakoj od njih.
- (36) Posebno odobrenje i izuzeća koja odobravaju nadležna nacionalna tijela trebali bi se izdavati na privremenoj osnovi, na rok do šest godina od datuma posebnog odobrenja. ESMA i Komisija trebale bi po isteku petogodišnjeg roka od početka primjene Uredbe izraditi procjenu ovog pilot-režima za tržišne infrastrukture koje se temelje na

tehnologiji digitalnog vođenja evidencije transakcija. Prethodno navedeno šestogodišnje razdoblje ostavlja tržišnim infrastrukturama DLT dovoljno vremena za prilagodbu njihovih poslovnih modela mogućim izmjenama ovog režima i za poslovanje u skladu s pilot-režimom na komercijalno održiv način. To bi ESMA-i i Komisiji omogućilo prikupljanje korisnog skupa podataka, koji bi obuhvatio približno tri kalendarske godine rada pilot-režima nakon izdavanja kritične mase posebnih odobrenja i povezanih izuzeća, te izradu izvješća o tome. Time bi se i tržišnim infrastrukturama DLT ostavilo dovoljno vremena za poduzimanje nužnih koraka za okončanje aktivnosti ili prelazak na novi regulatorni okvir nakon izvješća ESMA-e i Komisije.

- (37) Ne dovodeći u pitanje odgovarajuće odredbe Direktive 2014/65/EU (Direktiva o tržištu financijskih instrumenata, MiFID II) i Uredbe (EU) br. 909/2014 (Uredba o središnjim depozitorijima vrijednosnih papira), nadležna tijela trebala bi biti ovlaštena povući posebno odobrenje ili bilo koje izuzeće odobreno tržišnoj infrastrukturi DLT ako se utvrdi nedostatak u osnovnoj tehnologiji ili u uslugama ili aktivnostima koje obavlja tržišna infrastruktura DLT i taj nedostatak nadilazi prednosti usluge o kojoj je riječ ili ako tržišna infrastruktura DLT povrijedi bilo koji uvjet povezan s izuzećima koji je odredilo nadležno tijelo u vrijeme izdavanja posebnog odobrenja ili ako tržišna infrastruktura DLT evidentira financijske instrumente koji ne ispunjavaju uvjete za prenosive vrijednosne papire DLT u skladu s ovom Uredbom. Tijekom obavljanja svoje djelatnosti, tržišna infrastruktura DLT trebala bi imati mogućnost traženja dodatnih izuzeća pored onih koje je zatražila u vrijeme izdavanja odobrenja. U tom bi slučaju za ta dodatna izuzeća koja zatraži tržišna infrastruktura DLT trebalo ishoditi posebno odobrenje nadležnih tijela trebala na isti način kao i za izuzeća zatražena u vrijeme davanja izdavanja prvotnog odobrenja tržišnoj infrastrukturi DLT.
- (38) Budući da bi tržišne infrastrukture DLT mogle ostvariti privremena izuzeća od primjene postojećeg zakonodavstva Unije, trebale bi usko surađivati s nadležnim tijelima i Europskim nadzornim tijelom za vrijednosne papire i tržišta kapitala (ESMA) za vrijeme važenja njihova posebnog odobrenja. Tržišne infrastrukture DLT trebale bi obavijestiti nadležna tijela i ESMA-u o svim bitnim promjenama u njihovu poslovnom planu i ključnom osoblju, o mogućim kiberprijetnjama ili napadima, prijevarama ili teškoj zlouporabi, o svakoj promjeni informacija koje su pružene u vrijeme podnošenja prvotnog zahtjeva za izdavanje odobrenja, o svim tehničkim poteškoćama, a posebno o onima povezanim s upotrebom DLT-a te o svim novim rizicima za zaštitu ulagatelja, integritet tržišta i financijsku stabilnost koji nisu bili predviđeni u vrijeme izdavanja posebnog odobrenja. Kad primi obavijest o takvoj bitnoj promjeni, nadležno tijelo trebalo bi od tržišne infrastrukture DLT zatražiti da podnese zahtjev za novo odobrenje ili izuzeće ili bi trebalo poduzeti sve korektivne mjere koje smatra prikladnima. Tržišne infrastrukture DLT trebale bi pružiti i sve odgovarajuće podatke nadležnim tijelima i ESMA-i kada se to od njih zatraži. Radi osiguravanja zaštite ulagatelja, integriteta tržišta i financijske stabilnosti, nadležno tijelo koje je tržišnoj infrastrukturi DLT izdalo posebno odobrenje trebalo bi imati mogućnost dati preporuke korektivnih mjera, nakon što se o tome savjetuje s ESMA-om.
- (39) Osim toga, tržišne infrastrukture DLT trebale bi dostavljati redovita izvješća svojim nadležnim tijelima i ESMA-i. ESMA bi trebala organizirati rasprave o tim izvješćima kako bi se svim nadležnim tijelima u Uniji omogućilo stjecanje iskustva o utjecaju upotrebe DLT-a i o svim prilagodbama propisa Unije o financijskim uslugama koje bi mogle biti potrebne za omogućavanje šire upotrebe DLT-a.

- (40) Nakon pet godina od početka primjene ove Uredbe ESMA bi trebala podnijeti izvješće Komisiji o ovom pilot-režimu za tržišne infrastrukture DLT, među ostalim i o mogućim prednostima povezanim s upotrebom DLT-a, nastalim rizicima i tehničkim poteškoćama. Komisija bi na temelju izvješća ESMA-e trebala dostaviti izvješće Vijeću i Europskom parlamentu. To bi izvješće trebalo sadržavati procjenu troškova i koristi produljenja razdoblja primjene tog režima za tržišne infrastrukture DLT, proširenja tog režima na nove vrste financijskih instrumenata, njegove trajne primjene, uz izmjene ili bez njih, uvođenja izmjena u propise Unije o financijskim uslugama ili ukidanja tog režima.
- (41) Uočene su neke potencijalne praznine u postojećim pravilima EU-a o financijskim uslugama kad je riječ o njihovoj primjeni na kriptoimovinu koja se smatra financijskim instrumentima⁴⁶. Konkretno, određeni regulatorni tehnički standardi na temelju Uredbe EU br. 600/2014 (Uredba o tržištima financijskih instrumenata) koji se odnose na određene zahtjeve povezane s dostavom podataka i s transparentnošću u fazi prije trgovanja i poslije trgovanja nisu dobro prilagođeni financijskim instrumentima koji se izdaju na temelju tehnologije decentraliziranog vođenja evidencije transakcija. Sekundarna tržišta financijskih instrumenata izdanih s pomoću tehnologije decentraliziranog vođenja evidencije transakcija ili slične tehnologije tek su u povojima i stoga se njihove značajke mogu razlikovati od tržišta financijskih instrumenata koja upotrebljavaju tradicionalnu tehnologiju. Pravila utvrđena u tim regulatornim tehničkim standardima trebala bi se moći učinkovito primjenjivati na sve financijske instrumente neovisno o tehnologiji koja se koristi. Stoga bi ESMA-u trebalo ovlastiti za provođenje sveobuhvatne procjene tih regulatornih tehničkih standarda donesenih u primjeni Uredbe EU br. 600/2014 i za predlaganje svih potrebnih izmjena kako bi se osiguralo da se pravila utvrđena u njima mogu učinkovito primijeniti na financijske instrumente izdane s pomoću tehnologije decentraliziranog vođenja evidencije transakcija. Pri provođenju te procjene ESMA bi trebala uzeti u obzir posebnosti financijskih instrumenata koji se izdaju s pomoću tehnologije decentraliziranog vođenja evidencije transakcija te ispitati je li potrebno prilagoditi standarde kako bi se omogućio razvoj tih instrumenata bez ugrožavanja ciljeva pravila utvrđenih u regulatornim tehničkim standardima donesenima u primjeni Uredbe EU br. 600/2014.
- (42) Ako države članice ne mogu dostatno ostvariti ciljeve ove Uredbe jer su u propise Unije o financijskim uslugama ugrađene regulatorne prepreke razvoju tržišnih infrastrukture DLT za kriptoimovinu koja se smatra financijskim instrumentima u skladu s Direktivom 2014/65/EU (Direktiva o tržištu financijskih instrumenata, MiFID II), takvi se ciljevi mogu bolje ostvariti na razini Unije. Stoga Unija može donositi mjere u skladu s načelom supsidijarnosti kako je utvrđeno u članku 5. Ugovora o Europskoj Uniji. U skladu s načelom proporcionalnosti utvrđenim u tom članku, ova Uredba ne prelazi ono što je potrebno za ostvarivanje tih ciljeva.

⁴⁶ *European Securities and Markets Authority's, Report with advice on Initial Coin Offerings and Crypto-Assets* (Izvješće Europskog nadzornog tijela za vrijednosne papire i tržišta kapitala s preporukom o inicijalnim javnim ponudama i kriptoimovini) (ESMA50-157-1391).

- (43) Kako bi Unija mogla pratiti tempo inovacija, važno je da se režim za tržišne infrastrukture DLT počne primjenjivati što prije nakon što države članice prenesu Direktivu (EU) .../... Europskog parlamenta i Vijeća⁴⁷.
- (44) Provedeno je savjetovanje s Europskim nadzornikom za zaštitu podataka i Europskim odborom za zaštitu podataka u skladu s člankom 42. stavkom 1. Uredbe (EU) 2018/1725(EZ) Europskog parlamenta i Vijeća⁴⁸ te su oni dali mišljenje od...[datum mišljenja],

DONIJELI SU OVU UREDBU:

Članak 1.

Predmet i područje primjene

- (1) Ovom se Uredbom utvrđuju zahtjevi za multilateralne trgovinske platforme i sustave za namiru vrijednosnih papira koji upotrebljavaju tehnologiju decentraliziranog vođenja evidencije transakcija, „tržišne infrastrukture DLT”, kojima se izdaju posebna odobrenja u skladu s člankom 7. i člankom 8.
- (2) Ovom se Uredbom određuju zahtjevi:
- (a) za izdavanje i povlačenje takvih posebnih odobrenja;
 - (b) za odobravanje, izmjenu i povlačenje povezanih izuzeća;
 - (c) za određivanje, izmjenu i povlačenje povezanih uvjeta, kompenzacijskih ili korektivnih mjera;
 - (d) za upravljanje takvim tržišnim infrastrukturama DLT;
 - (e) za nadzor nad takvim tržišnim infrastrukturama DLT; i
 - (f) za suradnju između operatera tržišnih infrastruktura DLT, nadležnih tijela i ESMA-e.

Članak 2.

Definicije

Za potrebe ove Uredbe primjenjuju se sljedeće definicije:

- (1) „tehnologija decentraliziranog vođenja evidencije transakcija” (engl. *Distributed Ledger Technology*) ili „DLT” znači kategorija tehnologija koje podržavaju decentraliziranu evidenciju šifriranih podataka;
- (2) „tržišna infrastruktura DLT” znači ili „multilateralna trgovinska platforma DLT” ili „sustav za namiru vrijednosnih papira DLT”;

⁴⁷ Prijedlog direktive Europskog parlamenta i Vijeća o izmjeni direktiva 2006/43/EZ, 2009/65/EZ, 2009/138/EU, 2011/61/EU, EU/2013/36, 2014/65/EU, (EU) 2015/2366 i EU/2016/2341 – COM(2020) 596.

⁴⁸ Uredba (EU) 2018/1725 Europskog parlamenta i Vijeća od 23. listopada 2018. o zaštiti pojedinaca u vezi s obradom osobnih podataka u institucijama, tijelima, uredima i agencijama Unije i o slobodnom kretanju takvih podataka te o stavljanju izvan snage Uredbe (EZ) br. 45/2001 i Odluke br. 1247/2002/EZ (SL L 295, 21.11.2018., str. 39.).

- (3) „multilateralna trgovinska platforma DLT” ili „MTP DLT” znači „multilateralna trgovinska platforma” kojom upravlja investicijsko društvo ili tržišni operater, na kojoj su uvršteni za trgovanje samo prenosivi vrijednosni papiri DLT i kojoj se na temelju transparentnih, nediskrecijskih i jedinstvenih pravila može dopustiti:
- (a) da osigurava početno evidentiranje prenosivih vrijednosnih papira DLT;
 - (b) da provodi namiru transakcija prenosivim vrijednosnim papirima DLT uz plaćanje; i
 - (c) da pruža usluge čuvanja za prenosive vrijednosne papire DLT ili, prema potrebi, za povezana plaćanja i kolateral, pod uvjetom da se pružaju putem multilateralne trgovinske platforme DLT;
- (4) „sustav za namiru vrijednosnih papira DLT” znači sustav za namiru vrijednosnih papira kojim upravlja „središnji depozitorij vrijednosnih papira” i koji provodi namiru transakcija prenosivim vrijednosnim papirima DLT uz plaćanje;
- (5) „prenosivi vrijednosni papiri DLT” znači „prenosivi vrijednosni papiri” u smislu članka 4. stavka 1. točke 44. podtočaka (a) i (b) Direktive 2014/65/EU koji se izdaju, evidentiraju, prenose i pohranjuju upotrebom tehnologije DLT;
- (6) „multilateralna trgovinska platforma” znači „multilateralna trgovinska platforma” kako je definirana u članku 4. stavku 1. točki 22. Direktive 2014/65/EU;
- (7) „središnji depozitorij vrijednosnih papira” ili „CSD” znači „središnji depozitorij vrijednosnih papira” kako je definiran u članku 2. stavku 1. Uredbe (EU) br. 909/2014;
- (8) „financijski instrument” znači „financijski instrument” kako je definiran u članku 4. stavku 1. točki 15. Direktive 2014/65/EU;
- (9) „namira” znači „namira” kako je definirana u članku 2. točki 7. Uredbe (EU) br. 909/2014;
- (10) „radni dan” znači „radni dan” kako je definiran u članku 2. točki 14. Uredbe (EU) br. 909/2014;
- (11) „isporuka po plaćanju” ili „DVP” znači „isporuka po plaćanju” kako je definirana u članku 2. točki 27. Uredbe (EU) br. 909/2014;
- (12) „neuspjela namira” znači „neuspjela namira” kako je definirana u članku 2. stavku 1. točki 15. Uredbe (EU) br. 909/2014;
- (13) „državna obveznica” znači obveznica koju je izdao bilo koji od sljedećih izdavatelja državnih vrijednosnih papira:
- (a) Unija;
 - (b) država članica, uključujući i vladin odjel, agenciju ili subjekt posebne namjene države članice ili drugi državni subjekt;
 - (c) državni subjekt koji nije naveden u točkama (a) i (b);
- (14) „druga javna obveznica” znači obveznica koju je izdao bilo koji od sljedećih javnih izdavatelja:
- (a) u slučaju federalne države članice, član te federacije;
 - (b) subjekt posebne namjene za više država članica;

- (c) međunarodna financijska institucija koju su osnovale dvije ili više država članica, a koja ima za cilj osigurati financiranje i pružiti financijsku pomoć svojim članovima radi očuvanja stabilnosti europodručja u cjelini;
 - (d) Europska investicijska banka;
 - (e) javni subjekt koji nije izdavatelj državne obveznice kako je navedena u točki 13.
- (15) „konvertibilna obveznica” znači instrument koji se sastoji od obveznice ili sekuritiziranog dužničkog instrumenta s ugrađenom izvedenicom, npr. opcija kupnje odnosno vlasničkog instrumenta;
 - (16) „pokrivena obveznica” znači obveznice iz članka 52. stavka 4. Direktive 2009/65/EZ Europskog parlamenta i Vijeća⁴⁹;
 - (17) „korporativna obveznica” znači obveznica koju je izdalo europsko društvo (*Societas Europaea*) osnovano u skladu s Uredbom Vijeća (EZ) br. 2157/2001⁵⁰ ili društvo iz Priloga I. Direktivi 2017/1132/EZ⁵¹ Europskog parlamenta i Vijeća ili ekvivalentno društvo u trećim zemljama;
 - (18) „druga obveznica” znači obveznica koja ne pripada vrstama obveznica iz točaka od 13. do 17.;
 - (19) „investicijsko društvo” znači „investicijsko društvo” kako je definirano u članku 4. stavku 1. točki 1. Direktive 2014/65/EU;
 - (20) „tržišni operater” znači „tržišni operater” kako je definiran u članku 4. stavku 1. točki 18. Direktive 2014/65/EU;
 - (21) „nadležno tijelo” znači jedno ili više nadležnih tijela koja su imenovana:
 - (a) u skladu s člankom 67. Direktive 2014/65/EU, za investicijska društva i tržišne operatere koji upravljaju multilateralnom trgovinskom platformom DLT;
 - (b) u skladu s člankom 11. Uredbe (EU) br. 909/2014, za CSD koji upravlja sustavom za namiru vrijednosnih papira DLT; ili
 - (c) koje su države članice imenovale na drugi način u svrhu nadzora primjene ove Uredbe;
 - (22) „matična država članica” znači:
 - (a) u slučaju investicijskog društva koje upravlja multilateralnom trgovinskom platformom DLT, država članica određena u skladu s člankom 4. točkom 55. podtočkom (a) alinejama ii. i iii. Direktive 2014/65/EU;
 - (b) u slučaju tržišnog operatera koji upravlja multilateralnom platformom DLT, država članica u kojoj je tržišni operater multilateralne trgovinske

⁴⁹ Direktiva 2009/65/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 13. srpnja 2009. o usklađivanju zakona i drugih propisa u odnosu na subjekte za zajednička ulaganja u prenosive vrijednosne papire (UCITS) (SL L 302, 17.11.2009., str. 32.).

⁵⁰ Uredba Vijeća (EZ) br. 2157/2001 od 8. listopada 2001. o Statutu Europskog društva (SE) (SL L 294, 10.11.2001., str. 1.–21.).

⁵¹ Direktiva (EU) 2017/1132 Europskog parlamenta i Vijeća od 14. lipnja 2017. o određenim aspektima prava društava (SL L 169, 30.6.2017., str. 46.).

platforme DLT registriran ili, ako nema registrirano sjedište prema zakonu te države članice, država članica u kojoj se nalazi središnja uprava tržišnog operatera multilateralne trgovinske platforme DLT;

- (c) u slučaju CSD-a koji upravlja sustavom za namiru vrijednosnih papira DLT, država članica određena u skladu s člankom 2. točkom 23. Uredbe (EU) br. 909/2014/EU;
- (23) „tokeni e-novca” znači „tokeni e-novca” kako su definirani u članku XX. Uredbe br. 2021/XX o tržištima kriptoinovine⁵².

Članak 3.

Ograničenja za prenosive vrijednosne papire koje tržišna infrastruktura DLT uvrštava za trgovanje ili provodi njihovu namiru

1. CSD koji upravlja sustavom za namiru vrijednosnih papira DLT može uvrstiti za trgovanje na MTP-u DLT i evidentirati u sustavu decentraliziranog vođenja evidencije transakcija samo prenosive vrijednosne papire DLT koji ispunjavaju sljedeće uvjete:
 - (a) dionice izdavatelja čija je tržišna kapitalizacija ili okvirna tržišna kapitalizacija manja od 200 milijuna EUR; ili
 - (b) konvertibilne obveznice, pokrivene obveznice, korporativne obveznice, druge javne obveznice i ostale obveznice čija je veličina izdanja manja od 500 milijuna EUR.
2. Investicijsko društvo ili tržišni operater koji upravlja MTP-om DLT ne smije uvrštavati za trgovanje državne obveznice na temelju ove Uredbe. CSD koji upravlja sustavom za namiru vrijednosnih papira DLT, ili investicijsko društvo ili tržišni operater koji ima odobrenje za evidentiranje prenosivih vrijednosnih papira DLT na MTP-u DLT u skladu s člankom 4. stavcima 2. i 3., ne smije evidentirati državne obveznice na temelju ove Uredbe.
3. Ukupna tržišna vrijednost prenosivih vrijednosnih papira DLT koje evidentira CSD koji upravlja sustavom za namiru vrijednosnih papira DLT ne smije premašiti 2,5 milijardi EUR. Ako MTP DLT umjesto CSD-a evidentira prenosive vrijednosne papire DLT u skladu s člankom 4. stavcima 2. i 3., ukupna tržišna vrijednost prenosivih vrijednosnih papira DLT koje evidentira investicijsko društvo ili tržišni operater koji upravlja MTP-om DLT ne smije premašiti 2,5 milijardi EUR.
4. Za potrebe utvrđivanja i praćenja ukupne tržišne vrijednosti prenosivih vrijednosnih papira DLT iz stavka 1.:
 - (a) ukupnu tržišnu vrijednost prenosivih vrijednosnih papira DLT utvrđuje na dnevnoj razini predmetni CSD ili investicijsko društvo ili tržišni operater; i
 - (b) ukupna tržišna vrijednost prenosivih vrijednosnih papira DLT jednaka je zbroju: zaključne dnevne cijene svakog prenosivog vrijednosnog papira DLT koji je uvršten za trgovanje na MTP-u DLT, pomnožene s brojem prenosivih vrijednosnih papira DLT s istim identifikacijskim brojem vrijednosnog papira

⁵² Prijedlog uredbe Europskog parlamenta i Vijeća o tržištima kriptoinovine i izmjeni Direktive (EU) 2019/1937 – COM(2020) 593.

(ISIN) koji su namireni putem predmetnog sustava za namiru vrijednosnih papira DLT ili MTP-a DLT toga dana, bilo u cijelosti ili djelomično.

5. Operater tržišne infrastrukture DLT podnosi mjesečna izvješća nadležnom tijelu koje je izdalo posebno odobrenje u skladu s člankom 7. ili člankom 8. u kojima dokazuje da svi prenosivi vrijednosni papiri DLT koji su evidentirani i namireni na MTP-u DLT koji za to ima odobrenje u skladu s člankom 4. stavcima 2. i 3. ili koje je CSD evidentirao i namirio putem sustava za namiru vrijednosnih papira DLT ispunjavaju uvjete iz stavaka od 1. do 3.

Ako ukupna tržišna vrijednost prenosivih vrijednosnih papira DLT iz stavka 1. dosegne 2,25 milijardi EUR, investicijsko društvo ili tržišni operater koji upravlja predmetnim MTP-om DLT ili CSD koji upravlja sustavom za namiru vrijednosnih papira DLT aktivira prijelaznu strategiju iz članka 6. stavka 6. U svojem mjesečnom izvješću dužni su obavijestiti nadležno tijelo o aktiviranju svoje prijelazne strategije i o vremenskom okviru za prelazak.

Predmetno nadležno tijelo može dati odobrenje tržišnoj infrastrukturi DLT o kojoj je riječ da nastavi raditi sve dok ukupna tržišna vrijednost prenosivih vrijednosnih papira DLT iz stavka 1. ne dosegne 2,75 milijardi EUR, pod uvjetom da operater predmetne tržišne infrastrukture DLT zatraži takav manevarski prostor i da je to objektivno potrebno za urednu provedbu prijelazne strategije.

6. Uredba (EU) br. 596/2014 primjenjuje se na prenosive vrijednosne papire DLT koji su uvršteni za trgovanje na MTP-u DLT.

Članak 4.

Zahtjevi i izuzeća koji se odnose na multilateralne trgovinske platforme DLT

1. MTP DLT podliježe svim zahtjevima koji se primjenjuju na MTP u skladu s Direktivom 2014/65/EU i Uredbom (EU) br. 2014/600, osim ako investicijsko društvo ili tržišni operater koji upravlja MTP-om DLT:
 - (a) zatraži izuzeće kako je to utvrđeno u stavku 2. ili na temelju Direktive (EU) .../..⁵³ i nadležno tijelo koje je izdalo posebno odobrenje u skladu s člankom 7. odobri takvo izuzeće; i
 - (b) postupa u skladu s obvezama utvrđenima u članku 6.; i
 - (c) postupa u skladu s uvjetima utvrđenima u stavcima od 2. do 4. i sa svim dodatnim kompenzacijskim mjerama koje nadležno tijelo koje je izdalo posebno odobrenje smatra primjerenima za ostvarenje ciljeva odredbi čije se izuzeće traži ili za osiguravanje zaštite ulagatelja, integriteta tržišta i/ili financijske stabilnosti.
2. Investicijsko društvo ili tržišni operater koji upravlja MTP-om DLT može na zahtjev dobiti odobrenje za uvrštenje za trgovanje prenosivih vrijednosnih papira DLT koji nisu evidentirani kod CSD-a u skladu s člankom 3. stavkom 2. Uredbe

⁵³ Prijedlog direktive Europskog parlamenta i Vijeća o izmjeni direktiva 2006/43/EZ, 2009/65/EZ, 2009/138/EU, 2011/61/EU, EU/2013/36, 2014/65/EU, (EU) 2015/2366 i EU/2016/2341 – COM(2020) 596 – COM(2020) 596.

(EU) 909/2014, već su evidentirani u sustavu decentraliziranog vođenja evidencije transakcija MTP-a DLT.

Investicijsko društvo ili tržišni operater koji traži izuzeće na temelju stavka 1. predlaže kompenzacijske mjere radi ostvarenja ciljeva odredbi čije se izuzeće traži te minimalno osigurava:

- (a) evidentiranje prenosivih vrijednosnih papira DLT s pomoću tehnologije decentraliziranog vođenja evidencije transakcija;
- (b) da je broj prenosivih vrijednosnih papira DLT koji su evidentirani na MTP-u DLT u svakom trenutku jednak ukupnom broju takvih prenosivih vrijednosnih papira DLT koji su u optjecaju u sustavu decentraliziranog vođenja evidencije transakcija;
- (c) da MTP DLT vodi evidencije koje investicijskom društvu ili tržišnom operateru koji upravlja MTP-om DLT omogućuju da u svakom trenutku bez odgode odvoji prenosive vrijednosne papire DLT člana, sudionika, izdavatelja ili klijenta od onih drugog člana, sudionika, izdavatelja ili klijenta.

Ako MTP DLT ne podnese zahtjev za izuzeće u skladu s prvim podstavkom, prenosivi vrijednosni papiri DLT evidentiraju se bilo u nematerijaliziranom obliku u CSD-u ili s pomoću tehnologije decentralizirano vođene evidencije transakcija CSD-a koji upravlja sustavom za namiru vrijednosnih papira DLT.

3. Ako investicijsko društvo ili tržišni operater koji upravlja MTP-om DLT zatraži izuzeće na temelju stavka 2., mora osigurati putem pouzdanih postupaka i mehanizama da MTP DLT:

- (a) jamči da je broj prenosivih vrijednosnih papira DLT u izdanju ili dijelu izdanja koje je uvrstilo investicijsko društvo ili tržišni operater koji upravlja MTP-om DLT u svakom su trenutku jednak zbroju prenosivih vrijednosnih papira DLT koji čine takvo izdanje ili dio izdanja evidentiranih s pomoću DLT-a;
- (b) jamči čuvanje svih prenosivih vrijednosnih papira DLT te svih sredstava za izvršavanje plaćanja za takve vrijednosne papire ili svih kolaterala koji su dani u vezi s takvim transakcijama za koje se koristi MTP DLT;
- (c) omogućava jasnu, točnu i pravovremenu potvrdu pojedinosti transakcija prenosivim vrijednosnim papirima DLT, uključujući sva plaćanja izvršena u vezi s time, kao i oslobađanje ili traženje svih kolaterala koji su povezani s time;
- (d) pruža jasne, točne i pravovremene informacije u vezi s namirama transakcija, među ostalim i o konačnosti namire, određujući trenutak od kojeg član, sudionik, izdavatelj ili klijent više ne može opozvati naloge za prijenos ili druge unaprijed utvrđene upute;
- (e) provodi namire transakcija prenosivim vrijednosnim papirima DLT gotovo u stvarnom vremenu ili u istome danu, a u svakom slučaju najkasnije dva radna dana od zaključenja trgovanja;
- (f) osigurava isporuku po plaćanju.

Namira plaćanja može se provoditi novcem središnje banke, ako je to izvedivo i dostupno, ili, ako nije izvedivo i dostupno, novcem komercijalne banke, uključujući novac komercijalne banke u obliku tokena ili tokena e-novca.

Ako se namira provodi novcem komercijalne banke ili tokenima e-novca, investicijsko društvo ili tržišni operater koji upravlja MTP-om DLT dužan je identificirati, mjeriti, pratiti, upravljati i smanjiti svaki rizik za drugu ugovornu stranu koji nastaje zbog upotrebe takvog novca; i

- (g) spriječi ili, ako to nije moguće, rješava neuspjele namire.
4. Ako investicijsko društvo ili tržišni operater koji upravlja MTP-om DLT zatraži izuzeće u skladu sa stavkom 2. ili u skladu s Direktivom (EU) .../..⁵⁴, mora u svakom slučaju dokazati da je zatraženo izuzeće:
- (a) razmjerno i opravdano upotrebom DLT-a; i
 - (b) ograničeno na MTP DLT i da njime nije obuhvaćen bilo koji drugi MTP kojim upravlja predmetno investicijsko društvo ili tržišni operater.

Članak 5.

Zahtjevi i izuzeća povezani sa sustavom za namiru vrijednosnih papira DLT

1. CSD koji upravlja sustavom za namiru vrijednosnih papira DLT podliježe zahtjevima koji se primjenjuju na CSD u skladu s Uredbom (EU) br. 909/2014, osim ako taj CSD:
- (a) zatraži izuzeća kako je utvrđeno u stavcima od 2. do 6. i nadležno tijelo koje je izdalo posebno odobrenje u skladu s člankom 8. odobri takva izuzeća;
 - (b) postupa u skladu s obvezama utvrđenima u članku 6.; i
 - (c) postupa u skladu s uvjetima utvrđenima u stavcima od 2. do 7. i sa svim dodatnim kompenzacijskim mjerama koje nadležno tijelo koje je izdalo posebno odobrenje smatra primjerenima za ostvarenje ciljeva odredbi čije se izuzeće traži ili za osiguravanje zaštite ulagatelja, integriteta tržišta i/ili financijske stabilnosti.
2. Nadležno tijelo može izuzeti CSD koji upravlja sustavom za namiru vrijednosnih papira DLT, na njegov zahtjev, od primjene članka 2. točke 4. o nematerijaliziranom obliku, članka 2. točke 9. o prijenosu naloga, članka 2. točke 28. o računima vrijednosnih papira, članka 3. o evidentiranju vrijednosnih papira, članka 37. o integritetu izdanja, članka 38. o odvajanju imovine Uredbe (EU) br. 909/2014, pod uvjetom da CSD koji upravlja sustavom za namiru vrijednosnih papira DLT:
- (a) dokaže da upotreba „računa vrijednosnih papira” kako je definiran u članku 2. točki 28. Uredbe (EU) br. 909/2014 ili upotreba nematerijaliziranog oblika nije spojiva s upotrebom njegova DLT-a;
 - (b) predloži kompenzacijske mjere za ostvarenje ciljeva odredbi čije se izuzeće traži te da minimalno osigura;
 - (c) evidentiranje prenosivih vrijednosnih papira DLT u sustavu decentraliziranog vođenja evidencije transakcija;

⁵⁴ Prijedlog direktive Europskog parlamenta i Vijeća o izmjeni direktiva 2006/43/EZ, 2009/65/EZ, 2009/138/EU, 2011/61/EU, EU/2013/36, 2014/65/EU, (EU) 2015/2366 i EU/2016/2341 – COM(2020) 596.

- (d) da je broj prenosivih vrijednosnih papira DLT u izdanju ili dijelu izdanja koje je uvrstio CSD koji upravlja sustavom za namiru vrijednosnih papira DLT u svakom su trenutku jednak zbroju prenosivih vrijednosnih papira DLT koji čine takvo izdanje ili dio izdanja evidentiranih u sustavu decentraliziranog vođenja evidencije transakcija; i
- (e) da vodi evidencije koje omogućuju CSD-u da u svakom trenutku bez odgode odvoji prenosive vrijednosne papire DLT člana, sudionika, izdavatelja ili klijenta od onih drugog člana, sudionika, izdavatelja ili klijenta.
3. Nadležno tijelo može izuzeti CSD koji upravlja sustavom za namiru vrijednosnih papira DLT, na njegov zahtjev, od primjene članka 19. i članka 30. Uredbe (EU) br. 909/2014, pod uvjetom:
- (1) da te odredbe nisu spojive s upotrebom DLT-a predviđenom za DLT kojim upravlja predmetni CSD; i
 - (2) da CSD koji upravlja sustavom za namiru vrijednosnih papira DLT osigura usklađenost s uvjetima utvrđenima u članku 30. stavku 1. točkama od (c) do (i) i u članku 30. stavku 2. Uredbe (EU) br. 909/2014.
4. Nadležno tijelo može izuzeti CSD koji upravlja sustavom za namiru vrijednosnih papira DLT, na njegov zahtjev, od primjene članka 2. točke 19. Uredbe (EU) br. 909/2014 o sudionicima i može mu dati odobrenje da prihvati kao sudionike fizičke i pravne osobe osim onih iz članka 2. točke 19., pod uvjetom da te osobe:
- (1) imaju dobar ugled te su sposobne i primjerene; i
 - (2) imaju dovoljnu razinu sposobnosti, osposobljenosti, iskustva i znanja o aktivnostima poslije trgovanja i funkcioniranju DLT-a.
5. Nadležno tijelo može izuzeti CSD koji upravlja sustavom za namiru vrijednosnih papira DLT, na njegov zahtjev, od primjene članka 40. Uredbe (EU) br. 909/2014 o gotovinskoj namiri, pod uvjetom da CSD osigurava isporuku po plaćanju.
- Namira plaćanja može se provoditi novcem središnje banke, ako je to izvedivo i dostupno, ili, ako nije izvedivo i dostupno, novcem komercijalne banke, uključujući novac komercijalne banke u obliku tokena ili tokena e-novca.
- Ako se namira provodi novcem komercijalne banke ili tokenima e-novca, investicijsko društvo ili tržišni operater koji upravlja MTP-om DLT dužan je identificirati, mjeriti, pratiti, upravljati i smanjiti svaki rizik za drugu ugovornu stranu koji nastaje zbog upotrebe takvog novca.
6. Nadležno tijelo može izuzeti CSD koji upravlja sustavom za namiru vrijednosnih papira DLT, na njegov zahtjev, od primjene članka 50. o pristupu standardnoj vezi i/ili članka 53. Uredbe (EU) br. 909/2014. o pristupu između CSD-a i druge tržišne infrastrukture, pod uvjetom da CSD dokaže da upotreba DLT-a nije spojiva s postojećim sustavima drugih CSD-a ili drugih tržišnih infrastruktura ili da bi omogućavanje pristupa drugom CSD-u ili drugoj tržišnoj infrastrukturi koja koristi postojeće sustave prouzročilo nerazmjerne troškove imajući u vidu veličinu sustava za namiru vrijednosnih papira DLT.
7. Ako CSD koji upravlja sustavom za namiru vrijednosnih papira DLT zatraži izuzeće u skladu s prvim podstavkom, dužan je omogućiti pristup ostalim CSD-ima koji upravljaju sustavom za namiru vrijednosnih papira DLT ili MTP-ima DLT.

Ako CSD koji upravlja sustavom za namiru vrijednosnih papira DLT zatraži izuzeće u skladu sa stavcima od 2. do 6., u svakom slučaju mora dokazati:

- (a) da je zatraženo izuzeće razmjerno i opravdano upotrebom DLT-a, i;
 - (b) da je zatraženo izuzeće ograničeno na sustav za namiru vrijednosnih papira DLT i da njime nije obuhvaćen bilo koji drugi sustav za namiru vrijednosnih papira kojim upravlja isti CSD, kako je to određeno u članku 2. točki 10. Uredbe (EU) br. 909/2014.
8. Ako je CSD zatražio te mu je odobreno izuzeće na temelju stavka 3., zahtjev iz članka 39. stavka 1. Uredbe (EU) br. 909/2014/EU prema kojem su države članice dužne imenovati i objaviti sustav za namiru vrijednosnih papira u skladu s Direktivom 98/26/EZ ne primjenjuje se na sustav za namiru vrijednosnih papira DLT. Prethodno navedeno ne isključuje mogućnost da države članice imenuju i objave sustav za namiru vrijednosnih papira DLT u skladu s Direktivom 98/26/EZ ako taj sustav ispunjava sve zahtjeve iz te direktive.

Članak 6.

Dodatni zahtjevi za tržišne infrastrukture DLT

1. Operateri tržišnih infrastrukture DLT izrađuju jasan i detaljan poslovni plan u kojem je opisano kako namjeravaju pružati usluge i obavljati aktivnosti, uključujući i opis ključnog osoblja, tehničkih aspekata, upotrebe DLT-a i informacije koje se traže u stavku 3.

Osim toga, moraju imati ažuriranu, jasnu i detaljnu, javno dostupnu pisanu dokumentaciju, koja može biti dostupna putem elektroničkih sredstava, u kojoj se definiraju pravila po kojima tržišna infrastruktura DLT radi, uključujući dogovorene povezane pravne pojmove kojima se definiraju prava, obveze, dužnosti i odgovornosti operatera tržišne infrastrukture DLT te članova, sudionika, izdavatelja i/ili klijenata koji upotrebljavaju predmetnu tržišnu infrastrukturu DLT. Tim pravnim mehanizmima određuje se mjerodavno pravo, mehanizam rješavanja sporova u pretdsudskom postupku i nadležnost za pokretanje sudskog postupka.
2. CSD koji upravlja sustavom za namiru vrijednosnih papira DLT i investicijsko društvo ili tržišni operater koji upravljaju MTP-om DLT koji traže izuzeće od članka 3. stavka 2. Uredbe (EU) br. 909/2014 dužni su utvrditi pravila za funkcioniranje DLT-a kojim upravljaju, uključujući pravila za pristup tehnologiji decentralizirano vođene evidencije transakcija, sudjelovanje validacijskih čvorova, rješavanje potencijalnih sukoba interesa i upravljanje rizicima, uključujući mjere za smanjenje rizika.
3. Operateri tržišnih infrastrukture DLT dužni su na svojim internetskim stranicama dati svojim članovima, sudionicima, izdavateljima i klijentima jasne i nedvosmislene informacije o tome kako izvršavaju svoje funkcije, pružaju usluge i obavljaju aktivnosti te na koji način to odstupa od MTP-a ili sustava za namiru vrijednosnih papira. Te informacije moraju sadržavati vrstu DLT-a koji se koristi.
4. Operateri tržišnih infrastrukture DLT osiguravaju da su svi IT i kibernehanizmi koji se odnose na upotrebu njihova DLT-a razmjerni prirodi, veličini i složenosti njihova poslovanja. Tim se mehanizmima mora osigurati kontinuirana transparentnost, dostupnost, pouzdanost i sigurnost njihovih usluga i aktivnosti, uključujući

pouzdanost pametnih ugovora koji se koriste u okviru DLT-a. Tim se mehanizmima isto tako moraju osigurati integritet, sigurnost i povjerljivost svih pohranjenih podataka te dostupnost i pristupačnost tih podataka.

Operateri tržišnih infrastruktura DLT imaju obvezu uspostaviti poseban postupak za operativne rizike koji proizlaze iz upotrebe DLT-a i kriptovalute i njihovo rješavanje ako se ostvare.

Nadležno tijelo može zahtijevati reviziju radi procjene pouzdanosti svih IT i kibermehanizama tržišne infrastrukture DLT. Nadležno tijelo imenuje neovisnog revizora za provođenje revizije. Tržišna infrastruktura DLT snosi troškove te revizije.

5. Ako operater tržišne infrastrukture DLT osigurava čuvanje sredstava, kolaterala i prenosivih vrijednosnih papira DLT sudionika, članova, sudionika, izdavatelja ili klijenata te načina pristupa takvim prenosivim vrijednosnim papirima DLT, među ostalim i u obliku kriptografskih ključeva, operateri takvih tržišnih infrastruktura DLT dužni su uspostaviti odgovarajuće mehanizme za sprečavanje upotrebe navedenih sredstava, kolaterala ili prenosivih vrijednosnih papira DLT za vlastiti račun, osim uz izričitu privolu predmetnog sudionika, člana, izdavatelja ili klijenta u pisanom obliku koja može biti dana elektroničkim sredstvima.

Operater tržišne infrastrukture DLT vodi sigurne, točne, pouzdane i dostupne evidencije o sredstvima, kolateralima i prenosivim vrijednosnim papirima DLT koje njegova tržišna infrastruktura DLT drži za članove, sudionike, izdavatelje ili klijente te o načinima pristupa toj imovini.

Operater tržišne infrastrukture DLT mora odvojiti sredstva, kolaterale i prenosive vrijednosne papire DLT te načine pristupa toj imovini članova, sudionika, izdavatelja ili klijenata koji upotrebljavaju njegovu tržišnu infrastrukturu DLT od svoje imovine te od takve imovine drugih članova, sudionika, izdavatelja ili klijenata.

Sveukupnim IT i kibermehanizmima iz stavka 4. mora se osigurati da predmetna sredstva, kolaterali i prenosivi vrijednosni papiri DLT, kao i načini pristupa toj imovini, budu zaštićeni od rizika neovlaštenog pristupa, hakiranja, smanjenja vrijednosti, gubitka, kibernetičkog napada ili krađe.

6. Operater tržišne infrastrukture DLT mora uspostaviti jasnu, detaljnu i javno dostupnu strategiju za izlazak iz određene tržišne infrastrukture DLT ili za njezinu likvidaciju (u daljnjem tekstu „prijelazna strategija”), koja se može pravodobno provesti u slučaju da se odobrenje ili neko od izuzeća odobrenih u skladu s člankom 4. ili člankom 5. moraju povući ili na drugi način prestanu ili u slučaju dobrovoljnog ili nedobrovoljnog prestanka poslovanja MTP-a DLT ili sustava za namiru vrijednosnih papira DLT. U prijelaznoj strategiji utvrđuje se na koji se način postupa s članovima, sudionicima, izdavateljima i klijentima u slučaju takvog povlačenja ili prestanka. Prijelazna strategija stalno se ažurira uz prethodnu suglasnost nadležnog tijela koje je izdalo odobrenje i odobrilo povezana izuzeća u skladu s člankom 4. i člankom 5.

Članak 7.

Posebno odobrenje za upravljanje multilateralnom trgovinskom platformom DLT

1. Pravna osoba s odobrenjem za rad kao investicijsko društvo ili za upravljanje uređenim tržištem u skladu s Direktivom 2014/65/EU može zatražiti posebno odobrenje za upravljanje MTP-om DLT na temelju ove Uredbe.
2. Uz zahtjev za izdavanje posebnog odobrenja za upravljanje MTP-om DLT na temelju ove Uredbe potrebno je priložiti sljedeće informacije:
 - (a) informacije koje se traže u članku 7. stavku 4. Direktive 2014/65/EU;
 - (b) poslovni plan, pravila MTP-a DLT i povezane pravne mehanizme iz članka 6. stavka 1. te informacije o funkcioniranju, uslugama i aktivnostima MTP-a DLT iz članka 6. stavka 3.;
 - (c) ako je primjenljivo, informacije o funkcioniranju vlastitog DLT-a iz članka 6. stavka 2.;
 - (d) informacije o ukupnosti svojih IT i kibernehanizama iz članka 6. stavka 4.;
 - (e) ako je primjenljivo, opis mehanizama za čuvanje prenosivih vrijednosnih papira DLT klijenata iz članka 6. stavka 5.;
 - (f) prijelaznu strategiju iz članka 6. stavka 6.; i
 - (g) izuzeća koja traži u skladu s člankom 4., opravdanje za svako zatraženo izuzeće, eventualno predložene kompenzacijske mjere te sredstva predviđena za usklađivanje s uvjetima povezanim s tim izuzećima u skladu s člankom 4.
3. Prije donošenja odluke o zahtjevu za izdavanje posebnog odobrenja za upravljanje MTP-om DLT na temelju ove Uredbe nadležno tijelo matične države članice obavješćuje ESMA-u i dostavlja joj sve relevantne informacije o MTP-u DLT, objašnjenje zatraženih izuzeća, opravdanja za ta izuzeća i sve kompenzacijske mjere koje je predložio podnositelj zahtjeva ili koje zahtijeva nadležno tijelo.

U roku od tri mjeseca od primitka obavijesti ESMA nadležnom tijelu dostavlja neobvezujuće mišljenje o zahtjevu i daje eventualne preporuke o izuzećima koje je podnositelj zahtjeva zatražio, a potrebne su radi osiguravanja zaštite ulagatelja, integriteta tržišta i financijske stabilnosti. ESMA promiče dosljednost i razmjernost izuzeća koja nadležna tijela odobravaju investicijskim društvima ili tržišnim operaterima koji upravljaju MTP-ima DLT u cijeloj Uniji. Radi ispunjenja te svoje zadaće, ESMA provodi pravodobna savjetovanja s nadležnim tijelima ostalih država članica i u svojem mišljenju u najvećoj mogućoj mjeri uzima u obzir njihova stajališta.
4. Ne dovodeći u pitanje članak 7. i članak 44. Direktive 2014/65/EU, nadležno tijelo odbija izdati podnositelju zahtjeva odobrenje za upravljanje MTP-om DLT na temelju ove Uredbe ako postoje objektivni razlozi zbog kojih smatra:
 - (a) da podnositelj zahtjeva nije na odgovarajući način uzeo u obzir i smanjio značajne rizike za zaštitu ulagatelja, integritet tržišta ili financijsku stabilnost; ili
 - (b) da se posebno odobrenje za upravljanje MTP-om DLT na temelju ove Uredbe i izuzeća traže radi izbjegavanja zakonskih i/ili regulatornih zahtjeva.

5. Posebno odobrenje investicijskom društvu ili tržišnom operateru za upravljanje MTP-om DLT važi na cijelom području Unije u razdoblju od najviše šest godina od datuma izdavanja. U odobrenju se navode izuzeća koja su odobrena u skladu s člankom 4.

ESMA objavljuje na svojim internetskim stranicama popis MTP-a DLT, datume početka i prestanka njihovih posebnih odobrenja i popis izuzeća koja su odobrena svakome od njih.

6. Ne dovodeći u pitanje članak 8. i članak 44. Direktive 2014/65/EU, nadležno tijelo koje je izdalo posebno odobrenje na temelju ove Uredbe, nakon savjetovanja s ESMA-om u skladu sa stavkom 3., povlači to odobrenje ili bilo koje odobreno izuzeće u sljedećim slučajevima:

- (a) ako se utvrdi nedostatak u funkcioniranju DLT-a ili u uslugama ili aktivnostima koje pruža operater MTP-a DLT koji predstavlja rizik za zaštitu ulagatelja, integritet tržišta ili financijsku stabilnost, a nadilazi prednosti usluga i aktivnosti kojima se eksperimentira;
- (b) ako investicijsko društvo ili tržišni operater koji upravlja MTP-om DLT povrijedi uvjete povezane s izuzećima koje je odobrilo nadležno tijelo;
- (c) ako investicijsko društvo ili tržišni operater koji upravlja MTP-om DLT uvrsti za trgovanje financijske instrumente koji ne ispunjavaju uvjete utvrđene u članku 3. stavcima 1. i 2.;
- (d) ako investicijsko društvo ili tržišni operater koji upravlja MTP-om DLT koji je zatražio izuzeće od članka 3. stavka 2. Uredbe (EU) br. 909/2014 evidentira prenosive vrijednosne papire DLT koji ne ispunjavaju uvjete utvrđene u članku 3. stavcima 1. i 2.;
- (e) ako investicijsko društvo ili tržišni operater koji upravlja MTP-om DLT koji je zatražio posebno odobrenje za izuzeće od članka 3. stavka 2. Uredbe (EU) br. 909/2014 premaši pragove iz članka 3. stavka 3. ili članka 3. stavka 5. trećeg podstavka; ili
- (f) ako nadležno tijelo utvrdi da je investicijsko društvo ili tržišni operater koji je zatražio posebno odobrenje za upravljanje MTP-om DLT ishodio takvo odobrenje ili povezana izuzeća na temelju obmanjujućih informacija, što uključuje i izostavljanje bitnih podataka.

7. Ako u tijeku svojeg poslovanja investicijsko društvo ili tržišni operater koji upravlja MTP-om DLT namjerava uvesti bitnu promjenu u funkcioniranju DLT-a ili svojih usluga ili aktivnosti za koju je potrebno novo odobrenje, novo izuzeće ili izmjena jednog ili više postojećih izuzeća ili bilo kojeg povezanog uvjeta, mora zatražiti takvo odobrenje, izuzeće ili izmjenu u skladu s člankom 4. Nadležno tijelo obrađuje takvo odobrenje, izuzeće ili izmjenu u skladu sa stavcima od 2. do 5.

Ako u tijeku svojeg poslovanja investicijsko društvo ili tržišni operater koji upravlja MTP-om DLT zatraži novo odobrenje ili izuzeće, mora to učiniti u skladu s člankom 4. Nadležno tijelo obrađuje takvo odobrenje ili izuzeće u skladu sa stavcima od 2. do 5.

Članak 8.

Posebno odobrenje za upravljanje sustavom za namiru vrijednosnih papira DLT

1. Pravna osoba s odobrenjem za rad kao CSD u skladu s Uredbom (EU) br. 909/2014 može zatražiti posebno odobrenje za upravljanje sustavom za namiru vrijednosnih papira DLT na temelju ove Uredbe.
2. Uz zahtjev za izdavanje posebnog odobrenja za upravljanje sustavom za namiru vrijednosnih papira DLT na temelju ove Uredbe potrebno je priložiti sljedeće informacije:
 - (a) informacije iz članka 7. stavka 9. Uredbe (EU) br. 909/2014.;
 - (b) poslovni plan, pravila sustava za namiru vrijednosnih papira DLT i povezane pravne mehanizme iz članka 6. stavka 1. te informacije o funkcioniranju, uslugama i aktivnostima sustava za namiru vrijednosnih papira DLT iz članka 6. stavka 3.;
 - (c) informacije o funkcioniranju vlastitog DLT-a iz članka 6. stavka 2.;
 - (d) informacije o svim svojim IT i kibermehanizama iz članka 6. stavka 4.;
 - (e) informacije o mehanizmima za čuvanje iz članka 6. stavka 5.;
 - (f) prijelaznu strategiju iz članka 6. stavka 6.;
 - (g) izuzeća koja traži u skladu s člankom 5., opravdanja za svako zatraženo izuzeće, eventualno predložene kompenzacijske mjere te mjere predviđene za usklađivanje s uvjetima povezanim s tim izuzećima u skladu s člankom 5.
3. Prije donošenja odluke o zahtjevu za izdavanje posebnog odobrenja za upravljanje MTP-om DLT na temelju ove Uredbe nadležno tijelo obavješćuje ESMA-u i dostavlja joj sve relevantne informacije o sustavu za namiru vrijednosnih papira DLT te objašnjenje zatraženih izuzeća, opravdanja za ta izuzeća i sve kompenzacijske mjere koje je predložio podnositelj zahtjeva ili koje zahtjeva nadležno tijelo.

U roku od tri mjeseca od primitka obavijesti ESMA nadležnom tijelu dostavlja neobvezujuće mišljenje o zahtjevu i daje eventualne preporuke o izuzećima koje je podnositelj zahtjeva zatražio, a potrebne su radi osiguravanja zaštite ulagatelja, integriteta tržišta i financijske stabilnosti. ESMA promiče i dosljednost i razmjernost izuzeća koja nadležna tijela odobravaju CSD-ima koji upravljaju sustavima za namiru vrijednosnih papira DLT u cijeloj Uniji. Radi ispunjenja te svoje zadaće, ESMA provodi pravodobna savjetovanja s nadležnim tijelima ostalih država članica i u svojem mišljenju u najvećoj mogućoj mjeri uzima u obzir njihova stajališta.
4. Ne dovodeći u pitanje članak 17. Uredbe (EU) br. 909/2014, nadležno tijelo odbija izdati posebno odobrenje u skladu s ovom Uredbom ako postoje objektivni razlozi zbog kojih smatra:
 - (a) da podnositelj zahtjeva nije na odgovarajući način uzeo u obzir i smanjio značajne rizike za zaštitu ulagatelja, integritet tržišta ili financijsku stabilnost; ili
 - (b) da se posebno odobrenje za upravljanje sustavom za namiru vrijednosnih papira DLT i izuzeća traže radi izbjegavanja zakonskih i/ili regulatornih zahtjeva.

5. Posebno odobrenje izdano za upravljanje sustavom za namiru vrijednosnih papira DLT važi na cijelom području Unije u razdoblju od najviše šest godina od datuma izdavanja. U odobrenju se navode izuzeća koja su odobrena u skladu s člankom 5.

ESMA na svojim internetskim stranicama objavljuje popis sustava za namiru vrijednosnih papira DLT, datume početka i prestanka njihovih posebnih odobrenja i popis izuzeća koja su odobrena svakom od njih.

6. Ne dovodeći u pitanje primjenu članka 20. Uredbe (EU) br. 909/2014, nadležno tijelo koje je izdalo posebno odobrenje na temelju ove Uredbe, nakon savjetovanja s ESMA-om u skladu sa stavkom 3., povlači to odobrenje ili bilo koje odobreno izuzeće u sljedećim slučajevima:

- (a) ako se utvrdi nedostatak u funkcioniranju DLT-a ili u uslugama ili aktivnostima koje pruža CSD koji upravlja sustavom za namiru vrijednosnih papira DLT koji predstavlja rizik za zaštitu ulagatelja, integritet tržišta ili financijsku stabilnost, a nadilazi prednosti usluga i aktivnosti kojima se eksperimentira; ili
- (b) ako CSD koji upravlja sustavom za namiru vrijednosnih papira DLT povrijedi uvjete povezane s izuzećima koja je odobrilo nadležno tijelo; ili
- (c) ako CSD koji upravlja sustavom za namiru vrijednosnih papira DLT evidentira financijske instrumente koji ne ispunjavaju uvjete utvrđene u članku 3. stavcima 1. i 2.; ili
- (d) ako CSD koji upravlja sustavom za namiru vrijednosnih papira DLT premaši pragove iz članka 3. stavka 3. i članka 3. stavka 5. trećeg podstavka; ili
- (e) ako nadležno tijelo utvrdi da je CSD koji upravlja sustavom za namiru vrijednosnih papira DLT koji je zatražio posebno odobrenje za upravljanje sustavom za namiru vrijednosnih papira DLT ishodio takvo odobrenje ili povezana izuzeća na temelju obmanjujućih informacija, što uključuje i izostavljanje bitnih podataka.

7. Ako u tijeku svojeg poslovanja CSD koji upravlja sustavom za namiru vrijednosnih papira DLT namjerava uvesti bitnu promjenu u funkcioniranju DLT-a ili svojih usluga ili aktivnosti za koju je potrebno novo odobrenje, novo izuzeće ili izmjena jednog ili više postojećih izuzeća ili bilo kojeg povezanog uvjeta, mora zatražiti takvo odobrenje, izuzeće ili izmjenu u skladu s člankom 5. Nadležno tijelo obrađuje takvo odobrenje, izuzeće ili izmjenu u skladu sa stavcima od 2. do 5.

Ako u tijeku svojeg poslovanja CSD koji upravlja sustavom za namiru vrijednosnih papira DLT zatraži novo odobrenje ili izuzeće, mora zatražiti takvo odobrenje ili izuzeće u skladu s člankom 5. Nadležno tijelo obrađuje takvo odobrenje ili izuzeće ili izmjenu u skladu sa stavcima od 2. do 5.

Članak 9.

Suradnja između operatera tržišnih infrastruktura DLT, nadležnih tijela i ESMA-e

1. Ne dovodeći u pitanje primjenu bilo koje od relevantnih odredaba Direktive 2014/65/EU i Uredbe (EU) br. 909/2014, operateri tržišnih infrastruktura DLT surađuju s nadležnim tijelima kojima je povjereno izdavanje posebnih odobrenja u skladu s ovom Uredbom i s ESMA-om.

Operateri tržišnih infrastruktura DLT osobito su dužni, odmah po saznanju za neku od okolnosti navedenih u nastavku, o tome obavijestiti predmetna nadležna tijela i ESMA-u. Te okolnosti uključuju, među ostalim:

- (a) svaku planiranu bitnu promjenu u njihovu poslovnom planu, uključujući ključno osobe, pravilima tržišne infrastrukture DLT i povezanim pravnim mehanizmima, i to najmanje četiri mjeseca prije planirane promjene, neovisno o tome zahtijeva li predložena bitna promjena ujedno i promjenu posebnog odobrenja ili povezanih izuzeća ili uvjeta povezanih s tim izuzećima u skladu s člankom 7. ili člankom 8.;
- (b) sve dokaze o neovlaštenom pristupu, značajnim ispadima, gubitku, kibernetičkim napadima ili drugim kiberprijetnjama, prijevarama, krađi ili teškoj zlouporabi koju pretrpi tržišna infrastruktura DLT;
- (c) svaku bitnu promjenu u informacijama koje su dostavljene nadležnom tijelu koje je izdalo posebno odobrenje;
- (d) sve tehničke ili operativne teškoće u obavljanju aktivnosti ili pružanju usluga na koje se primjenjuje posebno odobrenje, uključujući teškoće povezane s razvojem ili upotrebom DLT-a i prenosivih vrijednosnih papira DLT; ili
- (e) sve rizike za zaštitu ulagatelja, integritet tržišta ili financijsku stabilnost koji nastanu, a nisu predviđeni u zahtjevu za izdavanje posebnog odobrenja ili u vrijeme kada je posebno odobrenje izdano.

Kad primi takvu informaciju, nadležno tijelo može zatražiti od predmetne tržišne infrastrukture DLT da podnese zahtjev u skladu s člankom 7. stavkom 7. ili člankom 8. stavkom 7. i/ili može poduzeti neku od potrebnih korektivnih mjera iz stavka 3.

2. Operateri tržišnih infrastruktura DLT moraju dostaviti nadležnome tijelu koje je izdalo posebno odobrenje i ESMA-i sve relevantne informacije koje oni zatraže.
3. Nadležno tijelo koje je izdalo posebno odobrenje može zatražiti poduzimanje korektivnih mjera koje se odnose na poslovni plan, pravila tržišne infrastrukture DLT i povezane pravne mehanizme kako bi se osigurala zaštita ulagatelja, integritet tržišta ili financijska stabilnost. Prije nego što zatraži korektivne mjere, nadležno tijelo savjetuje se s ESMA-om u skladu s člankom 7. stavkom 3. ili člankom 8. stavkom 3. Tržišna infrastruktura DLT u svojim izvješćima iz stavka 4. izvješćuje o poduzetim mjerama za provedbu svih korektivnih mjera koje je zatražilo nadležno tijelo.
4. Operater tržišne infrastrukture DLT podnosi izvješće nadležnom tijelu i ESMA-i svakih šest mjeseci od datuma izdavanja posebnog odobrenja. To izvješće uključuje, među ostalim:
 - (a) sažetak svih informacija navedenih u stavku 1. drugom podstavku;
 - (b) broj i vrijednost prenosivih vrijednosnih papira DLT uvrštenih za trgovanje na MTP-u DLT, broj i vrijednost prenosivih vrijednosnih papira DLT koje je evidentirao CSD koji upravlja sustavom za namiru vrijednosnih papira DLT i, prema potrebi, broj i vrijednost prenosivih vrijednosnih papira koje je evidentiralo investicijsko društvo ili tržišni operater koji upravlja MTP-om DLT;
 - (c) broj i vrijednost transakcija provedenih na MTP-u DLT za koje je namiru proveo CSD koji upravlja sustavom za namiru vrijednosnih papira DLT ili,

- prema potrebi, investicijsko društvo ili tržišni operater koji upravlja MTP-om DLT;
- (d) obrazloženu ocjenu svih poteškoća u primjeni propisa Unije o financijskim uslugama ili nacionalnog prava; i
 - (e) mjere poduzete za provedbu svih kompenzacijskih ili korektivnih mjera koje je zatražilo nadležno tijelo ili uvjeta koje je ono odredilo.
5. ESMA ima ulogu koordinacije među nadležnim tijelima kako bi se postiglo zajedničko razumijevanje o tehnologiji decentraliziranog vođenja evidencije transakcija i tržišnoj infrastrukturi DLT te zajednička kultura nadzora te usklađene nadzorne prakse, osiguravajući dosljedne pristupe i usklađenost u rezultatima nadzora.
- ESMA redovito obavješćuje sva nadležna tijela:
- (a) o izvješćima podnesenima u skladu sa stavkom 4.;
 - (b) o posebnim odobrenjima i izuzećima izdanim u skladu s člancima 7. i 8. te o uvjetima povezanim s tim izuzećima;
 - (c) o svakom odbijanju nadležnog tijela da izda posebno odobrenje ili odobri bilo koje izuzeće u skladu s člancima 7. i 8., o svakom povlačenju takvog posebnog odobrenja ili izuzeća te o prestanku poslovanja tržišne infrastrukture DLT.
6. ESMA prati primjenu posebnih odobrenja, izuzeća i povezanih uvjeta u skladu s člancima 7. i 8., kao i sve zahtijevane kompenzacijske ili korektivne mjere, te podnosi godišnje izvješće Komisiji o tome kako se oni primjenjuju u praksi.

Članak 10.

Izvješćivanje i preispitivanje

1. Najkasnije pet godina od početka primjene ove Uredbe ESMA podnosi Komisiji izvješće o sljedećem:
- (a) funkcioniranju tržišnih infrastruktura DLT u cijeloj Uniji;
 - (b) broju MTP-a DLT i CSD-a koji upravljaju sustavom za namiru vrijednosnih papira DLT kojima je izdano posebno odobrenje u skladu s ovom Uredbom;
 - (c) vrsti izuzeća koja su zatražile tržišne infrastrukture DLT i vrsti izuzeća koja su nadležna tijela odobrila;
 - (d) broju i vrijednosti prenosivih vrijednosnih papira DLT uvrštenih za trgovanje na MTP-ima DLT, broju i vrijednosti prenosivih vrijednosnih papira DLT koje su evidentirali CSD-i koji upravljaju sustavom za namiru vrijednosnih papira DLT i, prema potrebi, broju i vrijednosti prenosivih vrijednosnih papira koje su evidentirali MTP-i DLT;
 - (e) broju i vrijednosti transakcija provedenih na MTP-ima DLT za koje su namiru proveli CSD-i koji upravljaju sustavom za namiru vrijednosnih papira DLT i, prema potrebi, MTP-i DLT;
 - (f) vrsti korištenog DLT-a i tehničkim problemima u upotrebi DLT-a, uključujući okolnosti navedene u članku 9. stavku 1. drugom podstavku točki (b);

- (g) postupcima koje su MTP-i DLT uspostavili u skladu s člankom 4. stavkom 3. točkom (g);
 - (h) svim rizicima koje stvara upotreba DLT-a;
 - (i) svim problemima s interoperabilnosti između tržišnih infrastruktura DLT i drugih infrastruktura koje koriste postojeće sustave;
 - (j) prednostima koje proizlaze iz upotrebe DLT-a u smislu poboljšanja učinkovitosti i smanjenja rizika u cijelom lancu trgovanja i aktivnosti poslije trgovanja, uključujući, među ostalim i u odnosu na evidentiranje i čuvanje prenosivih vrijednosnih papira DLT, sljedivost transakcija, korporativne mjere, funkcije izvješćivanja i nadzora na razini tržišne infrastrukture DLT;
 - (k) svakom odbijanju nadležnog tijela da izda posebna odobrenja ili izuzeća u skladu s člancima 7. i 8., o izmjenama ili povlačenjima takvih posebnih odobrenja ili izuzeća te o svim kompenzacijskim ili korektivnim mjerama; i
 - (l) svakom prestanku poslovanja tržišne infrastrukture DLT i o razlozima za taj prestanak.
2. Na temelju izvješća iz stavka 1., Komisija Europskom parlamentu i Vijeću dostavlja izvješće s analizom troškova i koristi o tome treba li režim za tržišne infrastrukture DLT u skladu s ovom Uredbom:
- (a) produjiti;
 - (b) proširiti na druge vrste financijskih instrumenata koji se mogu izdavati, evidentirati, prenositi ili pohranjivati s pomoću DLT-a;
 - (c) izmijeniti;
 - (d) učiniti trajnim, s izmjenama ili bez njih; ili
 - (e) ukinuti.

Komisija u svojem izvješću može predložiti sve primjerene izmjene okvira Unije o financijskim uslugama ili usklađivanje nacionalnih zakona koje bi olakšalo upotrebu tehnologije decentraliziranog vođenja evidencije transakcija u financijskom sektoru te sve mjere potrebne za olakšavanje izlaska tržišnih infrastruktura DLT iz pilot-režima.

Članak 11.

Stupanje na snagu i primjena

Ova Uredba stupa na snagu dvadesetog dana od dana objave u *Službenom listu Europske unije*.

Primjenjuje se od ... [unijeti datum 12 mjeseci nakon stupanja na snagu ove Uredbe].

Države članice prijavljuju svoja nadležna tijela u smislu članka 2. točke 21. podtočke (c), ako postoje, ESMA-i i Komisiji u roku od tri mjeseca od stupanja na snagu ove Uredbe. ESMA objavljuje popis tih nadležnih tijela na svojim internetskim stranicama.

Ova je Uredba u cijelosti obvezujuća i izravno se primjenjuje u svim državama članicama.
Sastavljeno u Bruxellesu,

Za Europski parlament
Predsjednik

Za Vijeće
Predsjednik